SCIENCE FICTION

Walter M. Miller Jr

CANTICĂ PENTRU LEIBOWITZ

Inginer şi fost pilot de vînătoare, **WALTER M. MILLER Jr** (născut la 23.01.1923) a început să scrie din întîmplare, în cursul convalescenţei care a urmat unui accident de automobil. Cariera sa literară a fost însă pe cît de scurtă, pe atît de strălucitoare: Miller a debutat în 1951 şi a încetat practic să mai publice la începutul anilor '60, nu înainte de a fi obţinut de două ori premiul Hugo — în 1955, pentru nuveleta *The Darfsteller* (*Intrusul din stele*, 1954) şi în 1961, pentru romanul *A Canticle for Leibowitz* (*Cantică pentru Leibowitz*, 1960). Dacă ţinem cont de faptul că n-a scris, în total, nici măcar două duzini de nuvele şi povestiri (dintre care trei alcătuiesc romanul deja menţionat!), palmaresul său este cu adevărat excepţional, aducîndu-ne aminte de numele altui scriitor cu o carieră similară, Alfred Bester, şi el prematur retras din science fiction. Proza scurtă a lui Miller a fost adunată în volumele *Conditionally Human* (*Umanitate condiţionată*, 1962) şi *The View from the Stars* (*Vederea dinspre stele*, 1964).

Cea mai cunoscută creaţie a sa rămîne însă romanul *Cantică pentru Leibowitz*, devenit modelul clasic al poveştilor despre renaşterea rasei umane după cataclismul atomic şi cartea SF favorită a multor cititori de literatură care nu iubesc science fiction-ul. Contribuie la aceasta faptul că Walter M. Miller Jr, catolic convins, atribuie Bisericii rolul principal în reconstruirea societăţii după holocaustul nuclear, călugării fiind mai întîi singurii, apoi principalii păstrători ai vestigiilor vechii culturi, ce vor fi folosite în vederea unei noi înălţări spirituale. Minuţiozitatea descrierilor, credibilitatea personajelor, seriozitatea cu care sînt abordate problemele religioase, filosofice, politice, morale, explică în bună măsură fascinaţia exercitată asupra publicului de acest roman cu adevărat sfîşietor, tradus acum pentru prima oară în româneşte la editura FAHRENHEIT.

Walter M. Miller Jr

CANTICĂ PENTRU LEIBOWITZ

SCIENCE FICTION

EDITURA FAHRENHEIT

EDITURA FAHRENHEIT
GRUPUL EDITORIAL RAO
P.O. Box 2-124 Bucureşti, ROMÂNIA

Walter M. Miller Jr
A Canticle for Leibowitz
Copyright © 1959 by Walter M. Miller Jr
All rights reserved

Traducere din limba engleză
GABRIEL STOIAN

Ediţia I

© 1996
Editura Fahrenheit
pentru versiunea în limba română

Coperta
MIHAI CIOCHIA

Decembrie 1996

ISBN 973-97417-8-9

Orice dedicaţie nu e decît
o scărpinătură în locul unde ai mîncărimi —
prin urmare, pentru ANNE,
la sînul căreia se află RACHEL care,
ca o muză,
îmi îndrumă cîntecul stîngaci
şi chicoteşte printre rînduri
— cu binecuvîntări, Lass W.

MULȚUMIRI

Autorul aduce mulțumirile și recunoștința sa tuturor celor care, în diferite moduri, au contribuit la realizarea acestei cărți, îndeosebi și explicit următorilor: domnului și doamnei W. M. Miller senior, domnilor Don Congdon, Anthony Boucher și Alan Williams, doctorului Marshal Taxay, cuviosului Alvin Burggraff, Sfinților lor Francis și Clare, și lui Mary, din motive cunoscute fiecăruia dintre ei.

CUPRINS

Fiat homo / 11

Fiat lux / 161

Fiat voluntas tua / 321

Fiat homo

1

Fratele Francis din Utah n-ar fi descoperit relicvele sfinte dacă, în Postul Paștelui pe care, ca tînăr novice, trebuia să-l țină în deșert, nu l-ar fi întîlnit pe acel pelerin încins cu o fîșie de pînză în jurul coapselor.

Adevărat, pînă atunci fratele Francis nu mai văzuse vreun pelerin îmbrăcat astfel, dar imediat ce-și revenise din nemărginita uimire pricinuită de apariția lui la marginea orizontului, ca un punct neînsemnat prins în aburul tremurător ridicat de arșiță, fu convins că ochii nu-l înșelaseră. Punctul se întrupă din luciul ca de oglindă al șoselei ajunsă o ruină, la început parcă lipsit de picioare, dar avînd un cap minuscul, și părînd să se apropie, mai degrabă zvîrcolindu-se decît mergînd, ceea ce-l făcu pe fratele Francis să strîngă crucifixul în mînă și să murmure unul sau chiar două Ave Maria. Punctul sugera o lighioană pipernicită adusă pe lume de demonii pîrjolului care bîntuiau pămîntul la amiază, moment în care toate

creaturile în stare să se miște prin deșert (în afara vulturilor și a celor cîțiva pustnici precum Francis) zăceau neclintite în vizuini ori se ascundeau sub stînci pentru a scăpa de grozăvia soarelui. Doar ceva monstruos, anormal sau cu mintea rătăcită ar fi păsit încoace cu atîta hotărîre la acea oră din zi.

Fratele Francis înălță în grabă o rugăciune către Sfîntul Paul Ciclopul, patronul avortonilor, pentru a se apăra de nefericiții lui protejați. (Fiindcă pe vremea aceea cine nu știa că pămîntul era înțesat de monștri? Potrivit canoanelor Bisericii și legii nescrise a Naturii, celor născuți vii li se îngăduia să trăiască și, dacă aveau putința, cei care-i aduseseră pe lume îi ajutau să ajungă la maturitate. Chiar dacă nu în litera ei, legea era respectată atît cît să contribuie la menținerea unei populații răzlețe alcătuită din monștri adulți care de multe ori își alegeau ca loc de peregrinare ținuturile cele mai pustii, unde dădeau tîrcoale focurilor aprinse noaptea de cei ce călătoreau prin preerie.) Într-un tîrziu, smulgîndu-se din aburii arșiței și intrînd în aerul clar, punctul se transformă într-un pelerin aflat încă departe; șoptind un Amen, fratele Francis dădu drumul crucifixului.

Pelerinul era un bătrînel cu barbă stufoasă și picioare ca niște fuse, care avea un toiag, o pălărie înaltă și o desagă din piele plină cu apă, atîrnată pe umăr. Prea mesteca și scuipa încîntat ca să fie luat drept spirit și părea din cale-afară de plăpînd și nevolnic pentru a reuși să bage pe cineva în răcori ori pentru a-și alege ca îndeletnicire jaful la drumul mare. Cu toate astea, fără să scoată un sunet, Francis se trase mai la adăpost de ochii lui și se ghemui în dosul unui morman de piatră sfărîmată, de unde să nu-i scape nimic, dar să nu fie văzut. Deși rare în plin deșert, întîlnirile între doi oameni care nu se cunoșteau deveneau

prilejuri de suspiciune reciprocă și erau marcate, din ambele părți, de preparative în vederea unui eveniment ce se putea dovedi fie amical, fie războinic.

Abația nu era vizitată de mireni ori de străini mai des de două-trei ori pe an, în ciuda oazei care-o ajutase să supraviețuiască și care ar fi transformat-o într-un refugiu firesc pentru drumeți, dacă drumul, socotind felul cum se călătorea atunci, n-ar fi fost unul dintre acelea care nu pornea de undeva și nici nu ducea spre un loc anume. Pesemne că-n vremurile de demult, acest drum fusese o părticică din ruta cea mai scurtă dintre Great Salt Lake și Old El Paso; la sud de abație, el intersecta o fîșie asemănătoare, din piatră sfărîmată, care se întindea spre est și spre vest. În ultimul timp, încrucișarea de drumuri era măcinată mai mult de vreme decît de om.

Pelerinul se apropie cît să poată da binețe și să fie auzit, însă novicele rămase ascuns în dosul mormanului de moloz. Necunoscutul avea într-adevăr o legătură murdară din pînză de sac în jurul coapselor, singurul articol de îmbrăcăminte în afara pălăriei și a sandalelor. Înainta greoi și îndîrjit, călcînd cu un șchiopătat mecanic, ajutîndu-și în același timp piciorul beteag cu toiagul masiv. Mersul lui ritmic era acela al unui drumeț care a bătut drum lung și are încă mult de mers. Pătrunzînd însă în zona ruinelor uitate de timp, rări pasul și zăbovi o clipă, uitîndu-se în jur.

Francis se ghemui și mai mult.

Printre mormanele de moloz rămase de la grupul de clădiri vechi ce se înălțaseră aici odinioară nu puteai afla adăpost de nemilostenia soarelui, dar unele dintre lespezile mai mari puteau totuși oferi oarece mîngîiere și răcoare pentru unele părți ale trupului, lucru cunoscut de drumeții cunoscători în ale deșertului, așa cum se dovedi

curînd și pelerinul, care privi cîteva clipe în jur, căutînd o piatră de dimensiuni potrivite. Cu o mișcare aprobatoare din cap, fratele Francis băgă de seamă că bătrînul nu se apucă să tragă imediat de piatră, ci se ținu la oarecare distanță de ea și, folosindu-și toiagul drept pîrghie și un pietroi drept punct de sprijin, o dislocă pe cea mai grea pînă cînd nelipsita creatură aflată dedesubt, de astă dată un șarpe, se tîrî afară. Călătorul îl ucise fără prea multă tragere de inimă, cu toiagul și azvîrli în lături cadavrul care încă se zvîrcolea. Acum că scăpase de ocupantul locșorului rece de sub lespede, pelerinul o răsturnă, devenind noul ei stăpîn. După aceea, își ridică partea din spate a legăturii din jurul coapselor, se așeză cu fesele descărnate pe partea relativ rece a lespezii, își scoase sandalele dintr-o mișcare și-și apăsă tălpile picioarelor pe pămîntul nisipos și răcoros. Împrospătat astfel, își mișcă degetele picioarelor, zîmbi larg arătîndu-și gingiile lipsite de dinți și începu să îngîne un cîntec. Curînd, porni să cînte cu jumătate de glas un soi de litanie, într-un dialect necunoscut novicelui. Amorțit de poziția ghemuită în care stătea, fratele Francis se foi negăsindu-și locul.

Tot cîntînd, pelerinul scoase dintr-o legătură o bucată de pîine uscată și un colț de brînză. Apoi tăcu și, ridicîndu-se în picioare o clipă, strigă moale, cu un soi de behăit pe nas, în dialectul vorbit în ținut: „Binecuvîntat fie *Adonoi Elohim*, Rege peste Toate, care face ca pîinea să răsară din pămînt." Terminînd de spus acestea, se așeză din nou și începu să mănînce.

Rătăcitorul a bătut cale lungă, într-adevăr, gîndi fratele Francis, care nu auzise ca vreun ținut aflat prin apropiere să aibă un monarh cu un asemenea nume ciudat

arogîndu-și calități atît de ieșite din comun. Bătrînul pornise într-un pelerinaj de penitență, se aventură să creadă fratele Francis — pesemne pînă la „capela sfîntă" de la abație, deși „capela" încă nu primise oficial acest titlu, iar „sfîntul" încă nu fusese canonizat. Fratele Francis nu reuși să explice altfel prezența bătrînului rătăcitor pe drumul care nu ducea nicăieri.

Pelerinul nu se grăbea să mănînce pîinea și brînza și, pe măsură ce neliniștea dintru început se risipi, novicele deveni din ce în ce mai nerăbdător. Regula tăcerii ce trebuia respectată pe perioada Postului nu-i îngăduia să intre în vorbă din proprie inițiativă cu bătrînul, însă dacă ieșea din ascunzătoarea oferită de mormanul de dărîmături înainte ca insul să plece, era sigur că ar fi fost văzut sau auzit, ori, înainte de încheierea Postului Mare, nu avea voie cu nici un chip să-și părăsească locul retras pe care și-l găsise.

Încă temător, fratele Francis își drese glasul, apoi se ridică, lăsîndu-se văzut.

— Vai!

Pîinea și brînza zburară cît colo din mîinile pelerinului care înșfăcă toiagul și sări în picioare.

— Numai să-ndrăznești să te apropii!

Scutură amenințător toiagul către silueta învesmîntată și cu gluga trasă peste față care apăruse din spatele grămezii de pietre. Fratele Francis observă că în capătul toiagului era înfiptă o țepușă. Se înclină smerit de trei ori, dar pelerinul nu luă în seamă gestul curtenitor.

— Rămîi unde ești! cîrîi el. Stai locului, băiete! N-am nimic din cele ce ți-ar face trebuință, decît dacă vrei niște brînză, iar dacă-i așa, ți-o dau cu dragă inimă. Dacă însă

vrei carne, află că sînt slab ca un țîr, dar tot m-aș lupta să mi-o păstrez. Dă-te înapoi! *Înapoi*!

— Stai puțin... Novicele amuți. Milostenia ori chiar bunăcreșterea de rînd puteau fi puse mai presus de regula tăcerii pe durata Postului, dar numai atunci cînd situația o impunea; cu toate astea, ideea de a vorbi din proprie inițiativă îi dădea o vagă neliniște. Nu sînt băiat, bunule neștiutor, continuă el, adresîndu-se politicos. Își dădu gluga pe spate dintr-o mișcare să-și arate tunsura monahală și ridică șiragul de mătănii. Știi ce sînt acestea?

Bătrînul rămase cîteva clipe arcuit ca o pisică gata de atac, timp în care privi cercetător la chipul adolescentin, bășicat de arșiță, al novicelui. Confuzia din mintea pelerinului era în firea lucrurilor. Creaturile grotești care hălăduiau pe la marginea deșertului purtau de cele mai multe ori măști, glugi ori mantii largi pentru a-și ascunde slutenia. Printre ei se găseau și unii a căror diformitate nu se mărginea numai la trup, iar aceștia îi luau uneori pe călători drept vînat din care se puteau înfrupta.

După o scurtă verificare, pelerinul se îndreptă de spate.

— Aha, unul dintre *ei*. Se rezemă în toiag și-l privi pătrunzător. Cea de colo e Abația Leibowitz? întrebă el, arătînd departe spre sud, unde se vedea un pîlc de clădiri.

Fratele Francis se înclină cuviincios și dădu aprobator din cap către pămînt.

— Și ce cauți aici, printre ruine?

Novicele ridică un fragment de piatră mai moale pentru a o folosi drept cretă. Statistic vorbind, părea puțin probabil ca bătrînul să aibă știință de carte, dar fratele Francis socoti că merita să facă o încercare. Cum dialectele vulgare ale diferitelor populații nu aveau nici alfabet, nici ortografie, zgîrie cu piatra cuvintele latinești reprezentînd „Penitență, Singurătate, Tăcere" pe o lespede mai mare și netedă, apoi le scrise din nou dedesubt în engleza de odinioară, sperînd că, în ciuda dorinței nemărturisite de a găsi pe cineva cu care să vorbească, bătrînul va înțelege, lăsîndu-l să-și continue veghea solitară a Postului.

Văzînd inscripția, pelerinul zîmbi din colțul buzelor. Hohotul de rîs care urmă semănă mai mult cu un behăit apăsat de fatalitate.

— Hmm-hnn! Încă scrieți de-a-ndăratelea! constată el; însă chiar dacă înțelesese cele de pe piatră, nu catadicsi să recunoască. Își lăsă deoparte toiagul , se așeză din nou pe lespede, ridică pîinea și brînza și se apucă să le curețe de nisip. Rupt de foame, Francis își linse buzele și privi în altă parte. De la Miercurea Cenușii încoace, nu mîncase nimic altceva decît fructe de cactus și o mînă de boabe sfrijite de porumb; regulile postului și abstinenței erau foarte stricte pentru cei care-și urmau vocația.

Observîndu-i stînjeneala, pelerinul rupse din pîine și din brînză și-i oferi fratelui Francis cîte o bucată din fiecare.

În ciuda stării de deshidratare provocată de provizia sărăcăcioasă de apă, novicele își simți gura inundată de salivă. Ochii lui se încăpățînară să nu se dezlipească de la mîna care îi dăruia hrană. Universul se contractă; exact în centrul lui geometric pluteau fărîmele de pîine neagră și de brînză albicioasă. Parcă pătruns în carnea lui, un demon îl îndemnă să ridice piciorul stîng și să înainteze jumătate de metru. Același demon îi luă în stăpînire celălalt picior care păși în fața celui stîng, iar apoi, pe negîndite, îi sili mușchii pectorali și bicepșii să împingă brațul înainte pînă cînd mîna lui o atinse pe aceea a pele-

rinului. Degetele pipăiră mîncarea; păreau chiar să o guste. Prin trupul pe jumătate mortificat de foame trecu un fior involuntar. Închise ochii și-l văzu pe Sfinția Sa Abatele fulgerîndu-l cu privirea și dînd la iveală un bici. Ori de cîte ori novicele încerca să-și imagineze Sfînta Treime, trăsăturile Atotputernicului Dumnezeu se amestecau cu cele ale abatelui, devenind foarte furioase, lucru firesc, socoti Francis. În spatele abatelui ardea un rug cu flăcări înalte, din mijlocul cărora ochii Binecuvîntatului Martir Leibowitz, suferind chinuri de moarte, priveau la protejatul său aflat în Post, surprinzîndu-l în chiar clipa cînd întindea mîna după brînză.

Novicele se cutremură din nou.

— *Apage Satanas!* șuieră el și, făcînd un pas înapoi, lăsă mîncarea să-i cadă la pămînt. Pe neașteptate, îl stropi pe bătrîn cu apa sfințită dintr-o sticluță pe care o scoase pe furiș din mînecă. Vreme de o clipă, mintea amețită de atîta soare și arșiță îl confundă pe bătrîn cu Satana în persoană.

Acest atac venit prin surprindere asupra Forțelor Întunericului și ale Ispitei nu dădu rezultatele magice anticipate, ci roadele firești apărură mai curînd *ex opere operato*. Pelerinul luat drept Belzebut nu dispăru într-o explozie de fum mirosind a pucioasă, ci scoase un soi de gîlgîit, se făcu roșu la față și, dînd un răcnet care-ar fi făcut pe oricine să-i înghețe sîngele în vine, se năpusti către Francis. Împiedicîndu-se aproape la fiecare pas de pulpana rasei, novicele se refugie în grabă, încercînd să evite ploaia loviturilor de toiag, și scăpă cu pielea întreagă doar pentru că pelerinul uitase că nu avea sandalele în picioare. Atacul șchiopătat al bătrînului deveni o țopăială

pe vîrful picioarelor. Părea să fi descoperit brusc pietrele încinse care-i ardeau tălpile desculțe. Se opri și porni înapoi. Cînd îndrăzni să privească peste umăr, fratele Francis rămase aproape convins că pelerinul reușise să se retragă pînă la locșorul răcoros doar săltînd tot drumul pe vîrful degetelor mari.

Rușinat de mirosul de brînză care încă răzbătea de pe buricele degetelor și căindu-se pentru modul necugetat în care încercase să-l alunge pe cel necurat, novicele se întoarse tăcut la truda ce și-o impusese între ruine, în vreme ce pelerinul își răcorea picioarele și-și descărca mînia aruncînd cu pietre în el ori de cîte ori îl vedea apărînd printre mormanele de pietre. Cînd, într-un tîrziu, simți că-i amorțește brațul, mai mult mimă aruncarea, iar cînd și Francis încetă să se mai ferească, se mulțumi să-l boscorodească printre înghițiturile pe care le lua din pîine și din brînză.

Novicele rătăcea de colo-colo printre ruine, cînd și cînd împleticindu-se către punctul nodal al lucrării lui, cu cîte-o piatră cît pieptul de mare pe care-o căra într-o îmbrățișare chinuitoare. Pelerinul îl urmări alegînd o piatră, apreciindu-i mărimea prin măsurarea cu palma, considerînd-o nedemnă și apoi căutînd alta, care era smulsă cu greutate din vălmășagul de moloz din morman, aceasta fiind apoi ridicată și dusă cu pași nesiguri. Francis dădu drumul unei pietre doar după cîțiva metri și, frîngîndu-se brusc, își puse capul între genunchi, făcînd un efort disperat să nu leșine. După ce gîfîi o vreme, se ridică la loc și socoti că era mai bine să rostogolească piatra către locul cuvenit. Își continuă activitatea, în vreme ce pelerinul, făcînd uitată căutătura urîtă, începu să-l privească nedumerit.

Soarele își revărsa blestemul de la miezul zilei asupra pămîntului uscat, răzbunîndu-se cu precădere pe tot ce era cît de cît umed. În ciuda arșiței, Francis își urmă truda.

După ce înghiți și ultimele îmbucături pline de nisip cu cîteva guri de apă din desaga de piele, pelerinul își trase sandalele în picioare, se ridică gemînd și, șontîcăind și ocolind mormanele de pietre, porni către locul în care se canonea novicele. Băgînd de seamă că se apropie, fratele Francis se grăbi să se îndepărteze. Pelerinul îi arătă mai mult în joacă toiagul cu țepușă la capăt, dar părea mai curînd dornic să vadă zidirea făcută de tînăr decît să caute răzbunare. Se opri să cerceteze adăpostul mai îndeaproape.

Folosind un băț drept săpăligă și mîinile drept lopată, fratele Francis săpase un șanț nu prea adînc lîngă marginea dinspre răsărit a ruinelor. În prima zi a Postului Paștelui îi pusese un acoperiș dintr-un braț de mărăcini și noaptea îl folosise pentru a se adăposti de lupii care bîntuiau prin locurile acelea. Dar pe măsură ce zilele Postului sporeau în număr, prin prezența lui lăsase peste tot atîtea urme încît lupii care se aventurau noaptea prin deșert păreau să fie tot mai des atrași de ruine, ajungînd chiar să scormonească prin mormanul de mărăcini, mai ales cînd focul se stingea. La început, Francis încercase să descurajeze vizitele lor nocturne mărind grosimea stratului de mărăcini de deasupra adăpostului și înconjurîndu-l cu un rînd de pietre așezate una lîngă alta, alcătuind astfel o baricadă. Dar, cu o noapte în urmă, o arătare sărise exact pe mormanul de mărăcini și urlase în vreme ce el rămăsese întins și tremurînd dedesubt, iar asta îl îndemnase să-și fortifice bîrlogul, astfel că, folosind primul rînd de pietre, începuse a construi un zid în toată regula. Tot

înălțîndu-se, zidul se înclina spre interior; dar cum îngrăditura avea o formă aproape ovală, pietrele din fiecare nou rînd erau îngrămădite lîngă cele deja așezate pentru a împiedica prăbușirea spre interior. Fratele Francis nădăjduia că alegînd cu mare grijă pietrele și echilibrîndu-le, completînd spațiile goale dintre ele cu tot soiul de resturi și bolovani, va reuși să-și facă o colibă. Iar acum, ca dovadă a ambiției lui, deasupra șanțului se ridica un dom din pietre legate între ele fără mortar care, printr-o minune, sfida legea gravitației, rămînînd în picioare. De aceea, fratele Francis scînci precum un cîine bătut cînd pelerinul curios lovi cu toiagul în construcția lui.

Îngrijorat pentru soarta adăpostului, novicele se trase mai aproape. Pelerinul răspunse la scîncetul lui cu o răsucire a toiagului și cu un urlet amenințător. Fratele Francis călcă aproape imediat pe poalele rasei și se întinse cît era de lung. Bătrînul chicoti.

— Hmm-hnn! o să ai nevoie de-o piatră cu o formă ciudată să se potrivească în gaura aceea, spuse el rotind toiagul în spațiul gol dintre pietrele ce formau ultimul rînd.

Tînărul încuviință cu o mișcare din cap și-și mută privirea în altă parte. Rămase pe nisip și, prin tăcere și privirea plecată în pămînt, spera să-l lămurească pe bătrîn că nu-i era îngăduit nici să vorbească, nici să accepte prezența altcuiva în locul ales pentru a ține Postul în singurătate. Folosind o rămurică uscată, începu să schițeze pe nisip cuvintele: *Et ne nos inducas in...*

— Încă nu m-am oferit să-ți prefac pietrele astea în pîine, așa e? spuse necăjit bătrînul călător.

Fratele Francis ridică imediat ochii spre el. Aha! deci bătrînul *știa* să citească și, pe deasupra, cunoștea Scriptu-

rile. Tot astfel, vorbele lui sugerau că înțelesese atît gestul nestăpînit de a-l stropi cu apă sfințită, cît și rostul prezenței lui Francis aici. Acum, conștient că pelerinul îl punea la încercare, fratele Francis coborî din nou ochii și rămase în așteptare.

— Hmm-hnn! Deci trebuie să-ți dau pace, așa-i? Păi, atunci aș face mai bine să plec. Spune-mi, frații tăi de la abație i-ar îngădui unui bătrîn ca mine să-și tragă puțin sufletul, la adăpostul umbrei?

Fratele Francis dădu din cap.

— Îți vor da și mîncare și apă, adăugă el încet, cu bunătate.

Pelerinul chicoti.

— Pentru vorbele astea, înainte de-a pleca, o să-ți găsesc o lespede care să se potrivească în vîrf. Dumnezeu să te aibă în paza lui!

Dar nu-i nevoie... Protestul rămase nerostit. Fratele Francis îl urmări pe bătrîn șontîcăind cu pași osteniți. Pelerinul umbla printre mormanele de moloz. Se opri din cînd în cînd să cerceteze cîte-o piatră sau s-o disloce pe alta cu toiagul. Căutarea sigur se va dovedi zadarnică, gîndi novicele, pentru că nu va face decît să repete propria lui strădanie începută dis-de-dimineață. În cele din urmă, socotise că i-ar fi fost mai lesne să dărîme și să refacă o porțiune din șirul de pietre de sus decît să găsească o lespede care să se potrivească formei de clepsidră din vîrf. Dar fără îndoială că, pierzîndu-și curînd răbdarea, pelerinul avea să-și vadă de drum.

Pînă una alta, fratele Francis se odihni. Se rugă să-și recapete acea pace interioară, care era și rostul postului ținut într-un asemenea loc: o asceză totală a spiritului pe care, în această solitudine, să poată fi gravate cuvintele

judecății — asta dacă cealaltă Nemăsurată Singurătate, care era Dumnezeu, întindea a Sa mînă să atingă propria lui singurătate neînsemnată și să așeze la locul ei Chemarea. *Cărticica*, pe care starețul Cheroki i-o lăsase în duminica precedentă, îi slujea drept îndrumar pentru meditație. Era veche de secole și se numea *Libellus Leibowitz*, deși doar o tradiție incertă atribuia paternitatea ei lui Beatus însuși.

— *Parum equidem te diligebam, Domine, juventute mea; quare doleo nimis...* Prea puțin Te iubesc eu, Doamne, acum la vremea tinereții mele; de aceea păcătuiesc atît la această vîrstă necoaptă. Zadarnic m-am îndepărtat de Tine pe vremurile acelea...

— Hei! Vino-ncoace! se auzi un strigăt de undeva, din dosul movilelor. Fratele Francis ridică ochii de pe pagină, dar nu-l văzu pe pelerin. Își reluă lectura.

— *Repugnans tibi, ausus sum quaerere quidquid doctius mihi fide, certius spe, aut dulcius caritate visum esset. Quis itaque stultior me...*

— Hei, *băiete*! se auzi din nou. Ți-am găsit o piatră, una care sigur are să se potrivească.

Cînd fratele Francis ridică iar ochii, zări toiagul pe care pelerinul îl agita în aer pe deasupra unei movile, făcîndu-i astfel semn să meargă într-acolo. Oftînd, reveni cu ochii pe pagină.

— *O inscrutabilis Scrutator animarum, cui patet omne cor, si me vocaveras, olim a te fugeram. Si autem nunc velis vocare me indignum...*

Din dreptul movilei răsună vocea morocănoasă a pelerinului:

— Bine, atunci fă cum vrei. Fac un semn pe piatră și așez un băț deasupra. Treaba ta dacă încerci ori ba.

— Mulțumesc, spuse novicele în șoaptă, dar se îndoi că bătrînul îl auzise. Continuă să se canonească:

— *Libera me, Domine, ab vitiis meis, ut solius tuae voluntatis mihi cupidus sim, et vocationis...*

— Gata, am terminat! strigă pelerinul. Am însemnat piatra și locul. Să te ajute Cel de Sus să-ți găsești vocea cît mai grabnic, băiete. *Olla allay!*

Curînd după ce strigătul se stinse, fratele Francis observă că pelerinul se îndepărta cu pași șovăitori, luînd-o pe drumul care ducea spre abație. Rosti în șoaptă o binecuvîntare scurtă în urma lui, precum și o rugăciune care să-l ferească de primejdii în călătoria ce-o făcea.

După ce-și regăsi solitudinea și pacea, fratele Francis își duse cărticica în adăpost și-și reluă zidirea plină de riscuri, fără însă a catadicsi să vadă ce găsise pelerinul. În vreme ce trupul slăbit de foame gemea, se încorda și se încovoia sub greutatea pietrelor, mintea lui repeta mereu-mereu, ca o mașină, rugăciunea menită a-i întări credința în vocația aleasă.

— *Libere me, Domine, ab vitiis meis...* Curățește-mă Tu, Doamne, de neputința mea, pentru ca numai Voința Ta să-și găsească loc în inima mea și fă să aud chemarea Ta atunci cînd ea va să vină... *ut solius tuae voluntatis mihi cupidus sim, et vocationis tuae conscius si digneris me vocare. Amen.* Mîntuiește-mă Tu, Doamne, de păcatele mele, fă ca în inima mea...

O turmă cerească de nori cumulus, pornită să-și slobozească umeda binecuvîntare asupra munților, după ce înșelase crunt speranțele deșertului scorojit de arșiță, începu să acopere soarele și să lase umbre mișcătoare pe pămîntul pîrjolit, oferind cîte-o alinare trecătoare, dar

binevenită, de dogoarea soarelui. De fiecare dată cînd umbra vreunui nor mătura ruinele, novicele trudea febril pînă cînd aceasta dispărea, apoi se odihnea, așteptînd următorul vălătuc de lînă alburie care să treacă prin dreptul soarelui.

În cele din urmă, fratele Francis descoperi mai mult, din întîmplare piatra aleasă de pelerin. Tot umblînd tehui de colo-colo, se împiedică de bățul pe care bătrînul îl înfipsese în pămînt ca semn. Se trezi deodată în patru labe, cu privirea ațintită la două inscripții făcute de curînd cu creta, pe o lespede străveche: לע

Caracterele erau atît de grijuliu trasate încît fratele Francis presupuse pe dată că reprezentau simboluri și, după minute întregi de mirare în fața lor, rămase tot nelămurit. Oare erau semne magice? Nu, doar bătrînul îi strigase: „Dumnezeu să te aibă în paza Lui", iar un vrăjitor nu i-ar fi spus așa ceva. Desprinse piatra din morman și o rostogoli. Cînd făcu asta, de la baza grămezii se auzi un huruit slab; zgomotul scos de un bolovan care se rostogolește pe o pantă. Francis se trase de îndată la o parte, temîndu-se de o posibilă avalanșă, dar zgomotul nu se repetă. În locul unde fusese înțepenită lespedea aleasă de pelerin se vedea acum o adîncitură neagră, nu prea mare.

Adîncițurile erau adesea locuite.

Însă aceasta părea să fi fost atît de etanș astupată de lespede încît, înainte ca fratele Francis s-o fi răsturnat, nici măcar un purice n-ar fi putut să pătrundă pe lîngă ea. Cu toate astea, găsi un băț și-l vîrî cu precauție prin deschizătură. Nimic nu-i opuse rezistență. Cînd îi dădu drumul din mînă, bățul alunecă în gaură și dispăru, parcă supt de o cavitate subterană mai mare. Așteptă neliniștit. Dinăuntru nu apăru nici o tîrîtoare.

Se lăsă din nou pe genunchi și, prevăzător, mirosi groapa. Cum nu simți miros de animal, ori de pucioasă, rostogoli pietricele mărunte înăuntru și se dădu mai aproape să asculte. Pietrișul se rostogoli o dată, la vreun metru sub deschizătură, apoi își continuă mișcarea în jos, lovi ceva metalic în trecere și în cele din urmă se opri undeva, în adînc. Reverberația zgomotului sugera existența unei deschideri subterane de mărimea unei încăperi.

Fratele Francis se ridică cu greu în picioare și privi împrejur. Părea să fie singur, ca de obicei, neavînd alt tovarăș decît vulturul care, planînd în înălțimi, îl urmărise cu atîta persistență în ultima vreme încît și alți semeni de-ai lui își părăseau uneori teritoriile de vînătoare și se apropiau să cerceteze.

Dădu roată mormanului de moloz, dar nu găsi urme ale vreunei alte gropi. Se cocoță pe o grămadă alăturată și privi printre gene în lungul drumului. Pelerinul se mistuise de mult. Pe șoseaua de odinioară nu se vedea nici o mișcare, însă îl zări în treacăt pe fratele Alfred traversînd o măgură, la vreo milă spre răsărit, pornit în căutare de lemn în preajma ermitajului în care ținea Postul. Fratele Alfred era surd bocnă. Altceva nu i se arătă. Francis nu anticipa nici un motiv pentru care să răcnească după ajutor, însă i se părea o măsură de prevedere să socotească dinainte ce roade ar fi dat țipetele, în caz de nevoie. După ce scrută atent toată zona, se dădu jos de pe morman. Decît să-și dea duhul strigînd, mai bine și-ar păstra suflul pentru a o rupe la goană.

Se gîndi să pună la loc lespedea pentru a lăsa groapa așa cum o găsise, numai că pietrele alăturate alunecaseră puțin și ea nu și-ar mai fi găsit locul potrivit în vălmășagul acela. Pe de altă parte, spațiul liber din stratul de sus al

adăpostului său ar fi rămas căscat, iar pelerinul avusese dreptate: dimensiunile lespezii și forma ei sugerau că o va putea folosi. Alungă curînd toate îndoielile, ridică piatra cu un icnet și porni, tîrîndu-și picioarele, spre bîrlogul lui.

Lespedea se potrivi de parcă ar fi fost de acolo. Lovi cu piciorul să-i probeze rezistența; șirul de pietre nu se clinti, cu toate că zdruncinătura provocase o dislocare în alt loc, la vreun metru depărtare. Deși puțin șterse în timp ce se canonise cu piatra, semnele făcute de pelerin rămăseseră destul de clare pentru a fi copiate. Folosind un băț pe jumătate ars drept stilus, le desenă pe o altă piatră. Poate că, atunci cînd va face turul săptămînal pe la toate sihăstriile, starețul Cheroki va fi în stare să-i spună dacă semnele aveau vreo noimă, fie ca farmec, fie ca blestem. Le era interzis tuturor să se teamă de semne păgîne dar, ținînd seama de greutatea edificiului, novicele era curios să afle măcar ce inscripție stătea deasupra locului în care dormea.

Își continuă truda în plină arșiță, toată după-amiaza. Un gînd ascuns îi reamintea mereu de gaură — de groapa ispititoare, dar, în același timp, înspăimîntătoare — de ecourile pe care le stîrnise pietrișul rostogolindu-se în adîncul pămîntului. Știa că toate ruinele din jur erau foarte vechi. Mai știa, asta din tradiție, că deveniseră cu încetul niște mormane nefirești de pietre din pricina nenumăratelor generații de călugări și de necunoscuți aflați în trecere, care căutaseră niscaiva pietre ori scotociseră după bucăți de oțel ruginit ce puteau fi găsite doar sfărîmînd secțiunile mai groase ale coloanelor și planșeelor, extrăgînd astfel fișiile acelea, plasate, nu se știe cum și de ce, în interiorul lor de oamenii unui secol și ai unei lumi aproape trecute în uitare. Intervenția umană mai că

ștersese orice asemănare a ruinelor — care, potrivit tradiției, datau dintr-o epocă foarte timpurie — cu clădiri de odinioară, deși actualul constructor-șef al abației încă era mîndru de priceperea cu care descifra și arăta, ici și colo, resturile șterse ale vreunei podele.

Încă se mai putea găsi metal, dar asta numai dacă era cineva dispus să sfărîme pietrele.

Pînă și abația fusese durată din aceste pietre. Francis considera că era o pură nălucire să-și închipuie că secolelor întregi de zidari și constructori le scăpase ceva interesant printre aceste ruine. Și totuși, nu auzise pe nimeni vorbind vreodată de clădiri cu subsoluri ori camere subterane. Constructorul-șef, își aduse el aminte într-un tîrziu, afirmase cu multă convingere că, judecînd după aspect, clădirile din locul acesta fuseseră lucrate în pripă, lipsindu-le fundații adînci și fiind așezate pe planșee.

Acum, că adăpostul era aproape terminat, fratele Francis se aventură din nou în preajma găurii și rămase cu privirea pierdută la ea; nu reușea să-și scoată din cap convingerea tipică a celui ce locuiește în deșert că, oriunde există un loc ferit de soare, el trebuie să constituie ascunzișul unei creaturi. Chiar dacă gaura era neocupată în acest moment, nu încăpea nici o îndoială că pînă mîine în zori se va strecura înăuntru vreo lighioană. Pe de altă parte, gîndi Francis, dacă în gaură sălășluia deja ceva, era mai bine să aibă cunoștință de ea la vreme de zi decît noaptea. Prin apropiere nu se vedeau decît urmele lui, ale pelerinului și cele lăsate de lupi.

Luînd iute o hotărîre, începu să curețe resturile și nisipul din gaură. După o oră de trudă, gaura nu se lărgise prea mult, dar bănuiala lui că ea dădea într-un puț subteran deveni certitudine.

Doi bolovani mai mici, pe jumătate îngropați și plasați de o parte și de alta a deschizăturii, erau înțepeniți împreună de apăsarea masei de pietre îngrămădite la gura unui puț; păreau blocați într-o gîtuitură. După ce dislocă o piatră spre dreapta, vecina ei se rostogoli în stînga pînă nu mai reuși să o miște. Același lucru se întîmplă și cînd trase în direcție opusă, dar continuă să tragă de bolovanii încuibați.

Deodată, pîrghia îi scăpă din strînsoarea mîinii, făcu un salt în aer, îi șterse tîmpla și dispăru în cascada de pietre care urmă. Lovitura scurtă și neașteptată îl făcu să-și piardă echilibrul. O piatră sărită din rostogolirea ca de avalanșă îl lovi în spinare și fratele Francis căzu cu un icnet, neștiind dacă se prăbușește în puț sau nu, decît atunci cînd lovi pămîntul cu pîntecul și se agăță de el, îmbrățișîndu-l. Zgomotul asurzitor al cascadei de pietre se stinse imediat.

Orbit de praf, Francis rămase întins, gîfîind și neîndrăznind să se miște, atît de ascuțită îi era durerea din spinare. După ce-și trase puțin sufletul, reuși să-și vîre o mînă pe sub rasă și ajunse să pipăie locul dintre omoplați unde credea că-i plesniseră oasele. Locul era dureros și parcă-l înțepa. Cînd se uită la degete, le văzu umede și înroșite de sînge. Se mișcă, dar gemu imediat și rămase locului, fără să mai scoată nici un sunet.

Se auzi o ușoară bătaie din aripi. Fratele Francis își aruncă privirea în sus, exact la vreme pentru a vedea vulturul pregătindu-se să se așeze pe un morman de pietre din apropiere. Pasărea își luă zborul imediat, dar Francis își închipui că îl măsurase cu un fel de grijă maternă, ca o

cloșcă îngrijorată. Se rostogoli, ajungînd cu fața în sus. Creaturile negre ale cerului formaseră deja un stol mare, rotindu-se la o înălțime ciudată, nefiresc de mică. Aproape atingînd movilele. Cînd se mișcă, stolul se ridică mai sus. Neluînd în seamă probabilitatea de a avea vreo vertebră fisurată, Francis se ridică de la pămînt, clătinîndu-se pe picioare. Decepționată, întunecata hoardă cerească se întoarse la mare înălțime, slujindu-se de curenții invizibili de aer cald, apoi se destrămă și se dispersă, fiecare pasăre reluîndu-și locul veghii ei dinainte. Alternativă întunecată la Duhul Sfînt a cărui sosire era așteptată de Francis, păsările păreau dornice uneori să pogoare pe pămînt în locul Porumbelului; interesul trecător pe care i-l arătaseră în ultima vreme îl irita, de aceea, după ce dădu de probă din umeri, socoti curînd că piatra ascuțită doar îl zgîriase și-l învinețise.

Coloana înaltă de praf ridicată din locul în care se produsese prăbușirea se îndepărta, destrămîndu-se încet în briza care-o purta. Speră să fie văzută de vreunul dintre frații aflați de veghe în turnurile de observație și să trimită pe cineva încoace. La picioarele lui, acolo unde o latură a puțului se prăbușise, se căsca o deschidere de formă rectangulară. O scară ducea în jos, dar numai treptele de sus rămăseseră neîngropate de avalanșa care rămăsese într-un echilibru precar vreme de șase secole, așteptînd ajutorul fratelui Francis pentru a-și încheia coborîrea cu un vuiet asurzitor.

Pe zidul dintr-o latură a scării rămăsese vizibilă o plăcuță pe jumătate îngropată, purtînd o inscripție încă descifrabilă. Străduindu-se să-și amintească engleza de

dinaintea Potopului, Francis citi în șoaptă, bîlbîindu-se, următoarele cuvinte:

ADĂPOST CONTRA CĂDERILOR DE PULBERI

Capacitate maximă: 15

Limite de aprovizionare pentru un singur ocupant: 180 zile; a se împărți la numărul real de persoane. După intrarea în adăpost, verificați închiderea și etanșeitatea Primului Bocaport, activarea electrică a scuturilor, pentru îndepărtarea persoanelor contaminate care ar încerca să pătrundă, aprinderea luminilor avertizoare de la exterior...

Restul rămăsese îngropat, dar aceste prime cuvinte îi erau de ajuns lui Francis. Pînă acum nu văzuse o „Cădere de pulberi" și spera ca un asemenea eveniment să-l ocolească. Din vechime nu supraviețuise nici o descriere cuprinzătoare a monstrului, dar Francis auzise destule legende. Își făcu cruce și se trase înapoi de lîngă intrare. Tradiția susținea că însuși Fericitul Leibowitz dăduse piept cu Căderea, iar ea îl luase în stăpînire vreme de multe luni, pînă cînd exorcismul ce însoțise Botezul său alungase dușmanul.

Fratele Francis își imagina o Cădere drept ceva aducînd pe jumătate a salamandră, fiindcă, potrivit tradiției, acel lucru se născuse în Potopul Flăcărilor și pe jumătate a duh rău, care le despuia pe fecioare în somn. Oare monștrilor de acum nu li se spunea tot „copii ai Căderii"? Iar faptul că demonul acela era capabil să aducă toate nenorocirile care căzuseră asupra lui Iov stătea consemnat, chiar dacă nu era încă dogmă.

Novicele se holbă speriat la tăbliță. Semnificația ei îi era foarte limpede. În marea lui nechibzuință, pătrunsese în culcușul (și se rugă să fie părăsit) în care nu sălășluise o singură asemenea creatură îngrozitoare, ci cincisprezece! Bîjbîi înfrigurat după sticluța cu apă sfințită.

2

„A spiritu fornicationis,
Domine, libera nos.
De fulger și de furtună
Tu, Doamne, păzește-ne pre noi

De năpasta cutremurului,
Mărite Doamne, păzește-ne pre noi.
De ciumă, foamete, război,
Sfinte Doamne, păzește-ne pre noi.

De locul începutului,
Tu, Doamne, ferește-ne pre noi.
De ploaia de cobalt,
O, Doamne, ferește-ne pre noi.
De ploaia de stronțiu,
O, Doamne, păzește-ne pre noi.
De căderile de cesiu,
Tu, Doamne, ferește-ne pre noi.

De blestemul Căderii,
Tu, Doamne, păzește-ne pre noi.
De nașterea de monștri,
Tu, Doamne, păzește-ne pre noi.
De pacostea sluților,
O, Doamne, păzește-ne pre noi.
A morte perpetua,
Domine, libera nos.

Peccatores,
te rogamus, audi nos.
Păzește-ne în mila Ta,
te rugăm smerit, auzi-ne.
Fie să ne ierți, Doamne,
Te rugăm smerit, auzi-ne.
Și adu-ne pe calea adevăratei căințe,
te rogamus, audi nos."

Fiecare respirație gîfîită veni însoțită de asemenea frînturi de versete din Litania Sfinților, iar fratele Francis își dădu drumul ușor pe treptele străvechiului Adăpost contra Căderii, neavînd alte arme la îndemînă decît apa sfințită și o torță improvizată, făcută din tăciunii păstrați din focul din noaptea de dinainte. Așteptase mai bine de-o oră sosirea cuiva de la abație, care să cerceteze ce era cu norul de praf. Dar nu apăruse nimeni.

În condițiile în care nu era grav bolnav și nici nu i se poruncise să se întoarcă la abație, părăsirea locului de veghe, chiar și pentru scurtă vreme, ar fi fost considerată drept o abandonare *ipso facto* a dorinței lui de a dovedi că

are vocația necesară pentru a deveni călugăr al Ordinului Albertian al lui Leibowitz. Fratele Francis ar fi preferat moartea, în locul unei asemenea rușini. Prin urmare, trebuia să aleagă: ori cerceta înspăimîntătorul puț înainte de răsăritul zorilor, ori își petrecea noaptea în culcușul lui, neștiind dacă lighioana ce se ascundea în adăpost nu se va trezi cumva la viață și va începe a hălădui prin beznă. Vînători nocturni, lupii îi pricinuiseră deja destule necazuri, însă ei erau creaturi alcătuite doar din carne și sînge. Pe cele alcătuite din ceva mai puțin solid, prefera să le întîlnească la lumina zilei, deși acum, cînd soarele cobora spre asfințit, în puț nu pătrundeau prea multe raze.

Molozul care se prăvălise în interiorul adăpostului formase o movilă a cărei culme aproape că atingea capul scărilor, iar spațiul îngust dintre pietre și tavan nu-i permitea să treacă decît tîrîș. Își dădu drumul cu picioarele înainte și, din cauza pantei abrupte, se văzu silit să continue tot așa. Înfruntînd astfel Necunoscutul, pipăi cu picioarele să găsească puncte de sprijin în grohotiș și, încetul cu încetul, reuși să coboare. Cînd, întîmplător, lumina torței mai scădea, se oprea o clipă, înclinînd capătul aprins în jos și lăsa flacăra să lingă încă o porțiune din lemn; în asemenea momente de răgaz, încerca să calculeze primejdia care-l pîndea din jur și de deasupra. Nu prea avea ce să vadă. Se afla într-o încăpere subterană, dar cel puțin o treime din volumul ei era ocupat de mormanul de moloz care căzuse prin puțul scării. Cascada de pietre acoperise întreaga suprafață a podelei, strivind cîteva piese de mobilier, ale căror resturi încă se vedeau, și probabil îngropîndu-le pe altele cu totul. Zări dulapuri metalice deformate stînd într-o rînă, acoperite de moloz pînă la înălțimea taliei. La capătul celălalt al camerei exista

o ușă din metal care, judecînd după țîțîni, se deschidea în afară, dar acum era imposibil de deschis din cauza avalanșei de pietre. Încă se puteau descifra literele scrise pe ușă cu vopsea scorojită de vreme:

BOCAPORT INTERIOR
MEDIU STERIL ETANȘ

Evident, încăperea în care se găsea nu era decît o anticameră. Dar ceea ce se afla dincolo de BOCAPORT INTERIOR rămînea inaccesibil din cauza tonelor de piatră care blocau ușa. Mediul era într-adevăr ETANȘ, inaccesibil, pentru că altă ușă nu se zărea.

După ce ajunsese la poalele pantei și se asigurase că în anticameră nu-l pîndea nici o primejdie, novicele porni cu precauție să cerceteze mai îndeaproape ușa metalică, slujindu-se de lumina torței. Sub literele mari care alcătuiau inscripția BOCAPORT INTERIOR, mai era o tăbliță pătrunsă de rugină:

ATENȚIUNE: Acest bocaport nu trebuie închis înainte de intrarea tuturor persoanelor sau de îndeplinirea tuturor etapelor procedurii de siguranță, specificate în Cartea Tehnică CD-Bu-83A. Cînd bocaportul se etanșeizează, aerul din interiorul adăpostului va avea o presiune cu 2,0 livre pe țol pătrat mai mare decît nivelul barometric exterior pentru a micșora la maximum pătrunderea acestuia din urmă în interior. Imediat ce este etanșeizat, bocaportul va fi deschis automat de către sistemul servomonitor numai cînd va apărea una dintre următoarele situații: (1)radiația de la exterior scade sub nivelul de pericol; (2) sistemul de purificare a aerului și apei nu mai funcționează; (3) rezervele de

hrană s-au epuizat; (4) sistemul intern de alimentare cu energie nu mai funcționează. Consultați broșura CD-Bu-83A pentru instrucțiuni suplimentare.

Tăblița cu „Atențiune" îl cam nedumeri pe fratele Francis, dar oricum avea de gînd să se poarte cu băgare de seamă, așa că nu se atinse de ușă. Cu dispozitivele miraculoase ale anticilor nu era recomandat să te joci, afirmație întărită și confirmată de cuvintele rostite o dată cu ultima suflare de nenumărați scormonitori ai trecutului.

Fratele Francis observă că molozul, aflat în anticameră de secole și secole, avea o culoare mai închisă și o textură mai aspră decît cel care îndurase soarele deșertului și zbaterea nisipului purtat de vînt. Ajungea o privire fugară către pietre pentru a înțelege că Bocaportul Interior nu fusese blocat de alunecarea de astăzi, ci de una care se petrecuse chiar înainte de construirea abației. Dacă Mediul Steril Etanș al Adăpostului contra Căderilor de Pulberi conținea o Cădere, era de la sine înțeles că demonul nu deschisese Bocaportul Interior de pe vremea Potopului Flăcărilor, adică dinainte de Simplificare. Și, dacă fusese etanșat de ușa de metal timp de atîtea veacuri, existau puține motive să se teamă, își mărturisi Francis, că el va da buzna prin etanșare înainte de Ajunul Paștilor.

Torța își pierduse din putere. Fiindcă găsise un picior de scaun ferfenițit, îl aprinse de la flacăra muribundă, apoi începu să adune fragmente din mobila distrusă, cu care să atîțe un foc bunicel, timp în care se gîndi la înțelesul acelui semn de odinioară:

ADĂPOST CONTRA CĂDERILOR DE PULBERI.

După cum recunoștea fără să se codească prea mult, cunoștințele lui de engleză de dinaintea Potopului erau

departe de a fi perfecte. Între punctele lui slabe fusese dintotdeauna și modul cum, în această limbă, unele substantive modificau înțelesul altora. În latină, ca în majoritatea dialectelor din ținut, o construcție de genul *servus puer* însemna aproape același lucru ca și *puer servus* și chiar în engleză *băiat sclav* însemna *sclav băiat*. Dar similitudinea se încheia aici. Învățase cu greu că o expresie precum *cruce din piatră* nu era totuna cu *crucea de piatră* și că un dativ posesiv sau de scop, precum *mihi amicus* era exprimat prin *mîncare pentru cîini* ori *post de santinelă*. Dar cum se putea explica o apoziție precum *adăpost contra căderilor*? Fratele Francis clătină din cap. Tăblița cu „Atențiune" de pe Bocaportul Interior vorbea de hrană, apă și aer, și totuși astea nu reprezentau necesități pentru diavolii din Iad. Uneori, engleza de dinaintea Potopului i se părea novicelui mai amețitoare decît Angelologia Intermediară sau calculul teologic al Sfîntului Leslie.

Făcu focul pe panta movilei de moloz, astfel încît flacăra să poată lumina și cele mai întunecate cotloane ale anticamerei. Apoi se apucă să cerceteze ce nu fusese acoperit de moloz. Ruinele de deasupra solului deveniseră ambiguități arheologice după trecerea atîtor generații de scormonitori în gunoaie, însă de această ruină subterană nu se atinsese nici o mînă, în afară de cea impersonală a dezastrului. Locul părea bîntuit de prezențele altor secole. O țeastă, aflată printre pietre într-un colț mai ferit, încă mai avea un dinte îmbrăcat în aur — dovedind fără putință de tăgadă că adăpostul nu fusese invadat de nomazi. Incisivul din aur licărea de fiecare dată cînd flăcările se ridicau ceva mai sus.

Fratele Francis nimerise de nenumărate ori, prin deșert, în preajma vreunui curs de apă secat, și văzuse grămăjoare de oase umane curate și albindu-se în soare. Nu i se făcea greață cu una cu două și astfel de lucruri erau de așteptat. Prin urmare, nu rămase surprins cînd remarcă țeasta într-un colț al încăperii, însă sticlirea aurului îi atrăgea mereu privirea în vreme ce trăgea de ușile (încuiate ori înțepenite) ale dulapurilor metalice ruginite ori se opintea să deschidă sertarele (de asemenea înțepenite) ale unui birou metalic deformat. Biroul se putea dovedi o descoperire neprețuită dacă ar fi conținut documente sau vreo cărțulie-două, care să fi supraviețuit rugurilor turbate ale Secolului Simplificării. În vreme ce se chinuia să deschidă sertarele, focul continuă să ardă mocnit; la un moment dat, i se păru că țeasta emite o palidă strălucire proprie. Un asemenea fenomen nu era cu totul ieșit din comun, însă în cripta mohorîtă fratelui Francis acest lucru i se păru din cale-afară de tulburător. Mai adună lemn pentru a alimenta focul, se apucă din nou să tragă și să zgîlțîie de birou și se strădui să ignore rînjetul sclipitor al craniului. Încă temîndu-se de Căderile pe care le simțea pîndind, Francis își revenise suficient de mult din spaima dintru început, ajungînd să priceapă că adăpostul, îndeosebi biroul și dulapurile, ar putea să fie doldora de relicve bogate, provenind dintr-un secol pe care lumea hotărîse în mod deliberat să-l facă uitat.

Providența îi rezervase o adevărată binecuvîntare. Era un noroc nesperat să găsească o părticică din trecutul care scăpase atît de ruguri, cît și de prădăciunile căutătorilor. Existau, totuși, și unele riscuri. Se mai întîmplase ca unii dintre cei ce efectuau săpături pentru abație, cu ochii roată după comori, să iasă dintr-o groapă ducînd triumfători cîte-un lucrușor ciudat de formă cilindrică, iar apoi — în vreme ce-l curățau sau încercau să-i ghicească

rostul — să apese pe un buton ori să răsucească anapoda vreun reglaj, încheindu-și conturile cu viața fără ajutorul unei lumînări la cap sau al mărturisirii în fața preotului. Nu trecuseră nici opt ani de cînd Venerabilul Boedullus îi scrisese cu deosebită încîntare Luminației Sale Abatele că mica sa expediție descoperise, după cum se exprima chiar el însuși, rămășițele intacte ale unei „baze de lansare pentru rachete intercontinentale, împreună cu o serie de silozuri subterane fascinante." La abație, nimeni nu pricepuse ce voise să spună Venerabilul Boedullus prin „bază de lansare pentru rachete intercontinentale", însă Luminația Sa Abatele care păstorea la vremea aceea a poruncit sever că pe viitor anticarii monastici trebuie să ocolească asemenea „baze", altfel vor fi excomunicați.

Fiindcă acea scrisoare către abate adusese cea din urmă veste despre Venerabilul Boedullus, despre membrii expediției, despre „baza de lansare" și cătunul întemeiat deasupra acelei baze; în prezent, peisajul în care se aflase cîndva sătucul era îmbogățit de un lac mare, iar asta mulțumită unor păstori care mutaseră cursul unui pîrîu, făcînd apa să se acumuleze în crater pentru ca turmele lor să aibă ce bea la vreme de secetă. Cu vreo zece ani în urmă, un călător sosit din părțile acelea vorbise despre bogăția de pește din lac, dar nu uitase să amintească de credința păstorilor care vedeau în pești sufletele sătenilor și ale exploratorilor și refuzau să pescuiască din cauza lui Bo'dollos, un pește răpitor uriaș care pîndea din adîncuri.

„...și nici nu vor fi începute săpături care au alt scop decît acela să îmbogățească Memorabilia", precizase decretul Sfinției Sale Abatele — asta însemnînd că fratele Francis trebuia să caute doar cărți și documente, evitînd obiectele care i se păreau interesante.

În vreme ce se chinuia din răsputeri să deschidă sertarele biroului, dintele îmbrăcat în aur continuă să scli-

peasca ademenitor către fratele Francis. Sertarele refuzau să cedeze. În cele din urmă, lovi cu piciorul în birou și se întoarse, uitîndu-se urît la craniu: *La altceva nu ți-ai găsit să rînjești?*

Rînjetul rămase neclintit. Craniul cu dinte îmbrăcat în aur era tescuit între o piatră și o cutie metalică pe jumătate ruginită. Pînă la urmă, novicele lăsă biroul în voia soartei și păși atent prin moloz, dorind să vadă craniul mai de aproape. Evident, persoana murise imediat, doborîtă de torentul de pietre și fusese pe jumătate îngropată sub sfărîmături. Doar țeasta și oasele unui picior rămăseseră la vedere. Femurul era rupt, iar partea din spate a craniului strivită.

Fratele Francis rosti în șoaptă o rugăciune pentru morți, apoi, cu mișcări delicate, ridică țeasta din locul în care se odihnea și o răsuci, astfel ca ea să rînjească spre perete. Și, în aceeași clipă, ochii îi căzură pe cutia ruginită.

Arăta ca un ghiozdan și sigur slujise pentru a transporta diferite obiecte. Poate că servise multor scopuri, numai că loviturile primite o deformaseră. O desprinse cu atenție dintre sfărîmături și o duse mai aproape de foc. Încuietoarea părea să fie stricată, iar capacul se blocase din pricina ruginei. Cînd scuturâ cutia, dinăuntrul ei se auzi un zăngănit. Bineînțeles că nu era locul cel mai potrivit pentru a căuta cărți ori documente, dar — lucru la fel de sigur — cutia fusese făcută să se deschidă și să se închidă, și conținea probabil informații pentru Memorabilia. Cu toate acestea, amintindu-și de soarta fratelui Boedullus și a celorlalți, o stropi cu apă sfințită înainte de a încerca să o deschidă cu forța, astfel că, bocănind cu un bolovan în balamalele ruginite, se străduî să se poarte cu ea cît se poate de cuviincios.

În cele din urmă, sparse balamalele și capacul se desprinse. Din sertare săriră o serie de obiecte mărunte

care se împrăștiară printre pietre, unele dintre ele imposibil de recuperat după ce se strecuraseră prin spațiile goale. Dar la fundul cutiei, sub tăvițe, descoperi ceva — hîrtii! După ce rosti o scurtă rugăciune de recunoștință, strînse cît de multe nimicuri reuși, apoi, după ce așeză capacul la loc, începu să urce dealul de moloz către casa scărilor și peticul de cer, ținînd strîns cutia sub braț.

După bezna din adăpost, lumina zilei îl orbi. Abia catadicsind să bage de seamă că soarele cobora grăbit spre asfințit, se apucă pe dată să caute o lespede pe care să verse obiectele din cutie pentru a le examina fără a risca să piardă vreunul în nisip.

Cîteva clipe mai tîrziu, așezat pe o placă de fundație plină de crăpături, începu să scoată bucățelele din metal și sticlă aflate în sertare. Erau mai toate fleacuri de formă tubulară, care aveau cîte o bucată de sîrmă la fiecare capăt. Mai văzuse asemenea lucruri. Muzeul abației poseda cîteva exemplare, diferite ca dimensiuni, forme și culori. Văzuse cîndva pe vrăjitorul unui trib păgîn de la poalele dealurilor purtînd o salbă ceremonială alcătuită din astfel de obiecte. Oamenii aceia le considerau „porțiuni din trupul zeului" numit *Machina analytica*, venerat drept cel mai înțelept dintre zeii lor. Susțineau că, înghițind unul dintre respectivele obiecte, vrăjitorul putea deveni „infailibil". În acest fel, omul sigur cîștiga autoritate în rîndul alor săi — cu condiția să nu înghită unul otrăvitor. Nimicurile similare din muzeu erau legate la fel — nu alcătuind un colier, ci un labirint foarte complicat și dezlînat, pe fundul unei cutii din metal prezentată drept: „Șasiu de Radio: Întrebuințare Incertă".

În interiorul recipientului folosit pentru transportul diferitelor obiecte fusese lipit un bilețel; substanța adezivă devenise pulbere, cerneala se decolorase, iar hîrtia devenise atît de întunecată la culoare, încît pînă și scrisul

frumos ar fi fost greu de descifrat, însă cuvintele fuseseră caligrafiate în grabă. După cum sunau, ele păreau să fie în engleză, însă pînă să descifreze mesajul în părțile lui esențiale, fratelui Francis îi trebui jumătate de oră:

Carl,

Trebuie să prind avionul către (indescifrabil) *peste douăzeci de minute. Pentru numele lui Dumnezeu, ai grijă de Em pînă aflu sigur dacă am intrat în război. Te rog! Încearcă s-o treci pe lista de acces în adăpost. Nu-i pot obține un loc la avionul cu care plec. Nu-i spune de ce am trimis-o cu lădița asta plină cu fleacuri, dar străduiește-te s-o ții acolo pînă aflăm* (indescifrabil) *în cel mai rău caz, că nu există altă soluție.*

I.E.L.

P.S. Sigilez încuietoarea și aplic inscripția STRICT SECRET pe capac tocmai ca s-o determin pe Em să nu umble înăuntru. E prima trusă de scule care mi-a căzut în mînă. Bag-o în fișetul meu sau fă ce vrei cu ea.

Biletul i se părea o gîngăveală fără noimă fratelui Francis, care în acele clipe era prea tulburat pentru a se putea concentra mai mult asupra vreunui element ieșit din comun. După ce pufni disprețuitor față de măzgăliturile greu de citit, Francis începu să scoată sertarele pentru a ajunge la hîrtiile aflate la fundul cutiei. Sertarele erau fixate pe un eșafodaj care trebuia să le aranjeze în trepte în momentul deschiderii cutiei, însă articulațiile ruginiseră și înțepeniseră, astfel că Francis fu nevoit să le forțeze cu o sculă de mici dimensiuni, pe care-o găsi într-unul dintre compartimentele sub formă de tavă.

După ce scoase și cea din urmă tăviță, atinse hîrtiile cu pioșenie; avea în față doar o mînă de documente, însă ele

constituiau o comoară, tocmai fiindcă scăpaseră de flăcările flămînde ale Simplificării în care, înnegrindu-se, pînă și scrieri sfinte se scorojiseră și se transformaseră în fum, în vreme ce mulțimile ignorante urlaseră și aclamaseră asta ca pe un triumf. Se purtă cu hîrtiile de parcă ar fi fost obiecte de cult, ferindu-le de vînt cu veșmîntul, pentru că toate erau fragile și crăpate de trecerea timpului. Văzu un teanc de schițe nefinisate și diagrame. Apoi, două notații făcute de mînă și două pagini mari, împăturite, precum și o cărțulie intitulată *Memo.*

Întîi cercetă notițele luate în grabă. Erau mîzgălite de aceeași mînă care scrisese și biletul lipit pe capac, iar stilul se dovedea la fel de cumplit. *Jumătate kilogram pastramă*, anunța o notiță, *una cutie cîrnați, șase chifle — de adus acasă pentru Emma.* O alta avertiza: *Să nu uit — ridic Formularul 1040, Unchiul Fisc.* O altă bucată de hîrtie conținea doar cifre așezate unele sub altele, iar din suma lor, încercuită, se scăzuse o altă sumă și, în cele din urmă, fusese extras un procentaj, urmat de cuvîntul *drace!* Fratele Francis verifică socotelile;cu toate că nu reuși nicicum să priceapă ce reprezentau numerele acelea, aritmetica autorului cu scris infect era fără cusur.

Cît privește cărticica numită *Memo*, o mînui cu pioșenie deosebită, fiindcă titlul ei îi aduse aminte de Memorabilia. Înainte de a o deschide, își făcu cruce și rosti în șoaptă Binecuvîntarea Textelor. Însă conținutul cărțuliei îl umplu de dezamăgire. Sperase să fie tipărită, dar nu găsi decît o listă de nume, locuri, numere și date, toate scrise de mînă. Datele cuprindeau sfîrșitul deceniului cinci și începutul deceniului șase, secolul douăzeci. Avea o nouă confirmare! — adăpostul provenea din perioada

crepusculară a Secolului Iluminării. Făcuse o descoperire cu adevărat importantă.

Una dintre hîrtiile de dimensiuni mai mari era rulată foarte strîns și începu să se destrame cînd încercă s-o desfacă; reuși să distingă cuvintele BILET DE PARTICIPARE CURSE, dar nimic altceva. După ce o băgă înapoi în cutie, pentru ca mai tîrziu să fie restaurată, își îndreptă atenția asupra celui de-al doilea document; hîrtia era atît de sfărîmicioasă în dreptul îndoiturilor, încît nu îndrăzni să cerceteze decît o parte, ridicînd pliurile cu atenție și furișînd privirea printre ele.

O schemă, așa părea, însă trasată cu linii albe pe hîrtie neagră!

Se simți din nou străbătut de emoția descoperirii. Fără îndoială că era un plan! — iar la abație nu mai exista nici un plan original, ci doar copii făcute în cerneală după asemenea documente. Originalele se decoloraseră demult din cauza expunerii prea îndelungate la lumină. Francis nu-și aruncase niciodată ochii pe vreunul, deși văzuse destule reproduceri lucrate de mînă, astfel că-l recunoscu drept un plan care, chiar dacă era pătat și decolorat, rămăsese descifrabil după atîtea secole datorită întunericului deplin și umidității scăzute din adăpost. Întoarse documentul pe dos — și îl cuprinse o sfîntă furie. Ce imbecil pîngărise neprețuita relicvă? Cineva desenase pe dosul lui forme geometrice fără noimă și fețe de animale cu expresii puerile. Ce vandal nechibzuit...

După o clipă de meditație, supărarea îi trecu. Pe vremea cînd se petrecuse acea faptă, schemele fuseseră la fel de obișnuite ca și bălăriile, iar vinovatul era chiar proprietarul cutiei. Feri desenul de soare cu propria-i umbră și încercă să-l desfacă mai mult. În colțul din dreapta, jos,

era imprimat un dreptunghi care conținea, scrise cu litere de tipar, diferite titluri, date, „numărul patentului", numere de avizare și nume. Își plimbă ochii în josul listei pînă găsi: „CIRCUIT PROIECTAT DE: *Leibowitz, I. E.*"

Strînse din pleoape și clătină din cap pînă avu impresia că începe să-i vîjîie. Apoi se mai uită o dată. Pe hîrtie se vedea clar:

CIRCUIT PROIECTAT DE: *Leibowitz, I. E.*

Întoarse hîrtia pe dos. Printre figurile geometrice și schițele copilărești, ieșea în evidență un formular ștampilat cu cerneală purpurie:

ACEST DOSAR SE ÎNAINTEAZĂ CĂTRE:

☐ VERIF .....

☐ FABRIC .....

☐ PROIECTAT ..J.E. Leibowitz..

☐ ING .....

☐ ARMATA .....

Numele apărea cu un scris citeț și feminin, nu azvîrlit pe pagină precum celelalte notații. Se uită iar la semnătura prin inițiale de pe biletul din capacul cutiei: *I. E. L.* — apoi la „CIRCUIT PROIECTAT DE..." Aceleași inițiale apăreau în toate notițele.

Avuseseră loc discuții aprinse, toate lipsite de dovezi, pentru a se stabili dacă, în cazul canonizării sale, fondatorul beatificat al Ordinului ar trebui să primească numele de Sfîntul Isaac sau Sfîntul Edward. Unii se pronunțau chiar pentru Sfîntul Leibowitz, considerîndu-l cel mai

potrivit, fiindcă pînă în prezent toate referirile la Beatus se făcuseră folosind numele de familie.

— *Beate Leibowitz, ora pro me!* șopti fratele Francis. Mîinile îi tremurau atît de incontrolabil, încît exista primejdia să vatăme fragilele documente.

Descoperise relicve aparținînd Sfîntului.

Adevărat, Noua Romă nu-l proclamase încă sfînt pe Leibowitz, însă fratele Francis era atît de convins că așa se va întîmpla, încît își luase libertatea să adauge: *Sancte Leibowitz, ora pro me!*

Nu mai făcu risipă de logică pentru a trage concluzia ce i se părea clară: însuși Cerul îi dăduse un semn privind chemarea sa către credință. Găsise acel lucru pentru care fusese trimis în deșert, așa interpretă el lucrurile. Avea chemarea pentru a deveni călugăr devotat al Ordinului.

Făcînd uitate vorbele abatelui care le atrăsese atenția să nu se aștepte ca vocația să apară în mod spectaculos ori miraculos, novicele îngenunche pe nisip să ridice o rugă de recunoștință și să ofere cîteva zeci de rugăciuni din rozariu intențiilor bătrînului pelerin care îi arătase piatra de deasupra adăpostului. *Să te ajute Cel de Sus să-ți găsești Vocea cît mai grabnic, băiete*, îi spusese rătăcitorul. Pînă în această clipă nu-și dăduse seama că pelerinul avusese în vedere cuvîntul *Voce* cu literă mare.

— *Ut solius tuae voluntatis mihi cupidus sim, et vocationis tuae conscius, si digneris me vocare...*

Rămînea doar ca abatele să judece dacă „vocea" lui era rezultatul întîmplării ori al cauzei și efectului. Doar *Promotor Fidei* va hotărî dacă „Leibowitz" era un nume neobișnuit înainte de Potopul Flăcării, și dacă *I. E.* putea să însemne la fel de bine „Ichabor Ebenezer" sau „Isaac Edward." Pentru Francis nu exista decît o soluție.

Dinspre abația aflată în depărtare răsunară trei bătăi de clopot care traversară deșertul, urmate de o pauză, apoi se auziră nouă bătăi.

— *Angelus Domini nuntiavit Mariae*, răspunse cuminte novicele, ridicînd în același timp ochii și constatînd cu surprindere că soarele devenise o elipsă umflată, de culoare stacojie, care atinsese deja orizontul spre apus. Bariera de pietre din jurul bîrlogului rămăsese neterminată.

De îndată ce sfîrși de spus rugăciunea, vîrî grăbit documentele în cutia veche și ruginită. Chemarea primită din Ceruri nu însemna și darul de a îmblînzi fiarele pustiei ori de a face prieteșug cu lupii flămînzi.

Cînd se stinse pînă și ultima geană a crepusculului și apărură stelele, adăpostul era întărit pe măsura puterilor lui; doar încercările de peste noapte aveau să dovedească dacă putea să-i țină pe lupi la distanță. Nu mai avea mult de așteptat. Auzise deja cîteva urlete dinspre apus. Aprinse și focul, dar dincolo de cercul de lumină aruncat de el nu vedea atît cît să poată strînge porția zilnică de fructe purpurii de cactus — singura sursă de hrană cu excepția duminicilor, cînd, de la abație, după ce trecea preotul cu Sfînta cuminecătură, i se trimitea o mînă de boabe uscate de porumb. Regula privind veghea Postului Mare nu era chiar atît de severă precum se aplica. Așa cum era pusă în practică, regula aducea a post negru.

În seara asta însă, chinurile pricinuite de foame erau mai puțin supărătoare decît dorința greu de înfrînat de a da fuga pînă la abație să ducă vestea privind descoperirea făcută. Dacă ar proceda astfel, ar însemna să renunțe la vocație chiar înainte ca ea să se fi înstăpînit în ființa lui; fie că avea chemare, fie că nu, trebuia să rămînă aici pe

toată durata Postului, să-și continue veghea ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic extraordinar.

Stînd visător în preajma focului, scrută bezna în direcția Adăpostului contra Căderilor de Pulberi și încercă să vadă cu ochiul minții o basilică impunătoare ridicîndu-se exact în acel loc. Închipuirea îi dădea un sentiment plăcut, dar era greu de imaginat că cineva ar alege această porțiune de deșert uitată drept centru al unei viitoare dioceze. Dacă nu o basilică, măcar o biserică mai măruntă — Biserica Sfîntul Leibowitz din Pustie — înconjurată de o grădină și un zid, cu un altar al Sfîntului care să atragă dinspre nord fluvii de pelerini cu legături de pînză în jurul coapselor. „Părintele" Francis din Utah ar îndruma pelerinii într-un tur al ruinelor, chiar prin „Bocaportul Doi" în splendorile „Mediului Steril Etanș", prin catacombele Potopului flăcării unde... unde... ei bine, după aceea va ține o slujbă pentru ei la piatra altarului, care va conține o relicvă aparținînd sfîntului care dă numele bisericii — un petec din pînză de sac? fire din funia călăului? bucăți de unghii culese de pe fundul cutiei ruginite? — ori poate acel BILET DE PARTICIPARE CURSE. Imaginile se stinseră. Fratele Francis avea puține șanse să ajungă preot — nefiind un ordin de misionari, Frații lui Leibowitz aveau nevoie doar de o mînă de preoți pentru abație și pentru cele cîteva comunități mărunte de călugări aflați în alte locuri. Pe de altă parte, „Sfîntul" era deocamdată doar Fericit și nu va fi declarat niciodată sfînt în mod oficial decît dacă mai făcea cîteva miracole convingătoare pentru a-și susține beatificarea, care nu avea caracter definitiv precum canonizarea, deși le îngăduia călugărilor Ordinului Leibowitz să-și venereze fondatorul și patronul în afara Liturghiilor și a serviciului religios obișnuit. Catedrala închipuită se micșoră pînă ajunse o biserică oarecare, de la margine de

drum, iar fluviul de pelerini secă, devenind un izvoraș. Noua Romă avea alte probleme mai importante de rezolvat, cum ar fi, de pildă, petiția privind definirea oficială a chestiunii Darurilor Divine ale Sfintei Fecioare, fiindcă Dominicanii susțineau că Imaculata Concepție nu presupunea doar grație lăuntrică, dar și faptul că Binecuvîntata Mamă avusese puteri divine care erau și acelea ale Evei înainte de Păcat; unii teologi aparținînd altor Ordine, deși recunoșteau că aceasta e o întîmplare fericită, refuzau să admită că exact așa stăteau lucrurile și susțineau că o „ființă" ar putea fi „curată dintru început", dar nu neapărat înzestrată cu daruri divine. Dominicanii se înclinau în fața ideii, însă afirmau că această credință fusese dintotdeauna inclusă de la sine în alte dogme — la fel ca și Adormirea Maicii Domnului (nemurire divină) și Apărarea de Păcat (presupunînd integritatea divină) și multe alte exemple. După cum se vedea, străduindu-se să rezolve polemica, Noua Romă lăsase dosarul canonizării lui Leibowitz să se acopere de praf de pe un raft.

Mulțumindu-se și cu un altar mic al Fericitului, plus un firicel de pelerini, fratele Francis începu să moțăie. Cînd se trezi, din foc nu mai rămăseseră decît tăciuni licărind roșiatic. Ceva părea anapoda. Era chiar singur? Își încordă privirea către întunericul atoatecuprinzător.

De dincolo de stratul de cărbuni, licăriră către el ochii unui lup negru.

Francis scoase un țipăt și se adăposti în grabă mare.

Țipătul, hotărî el în vreme ce tremura în bîrlogul durat din pietre și mărăcini, reprezentase o încălcare fără de voie a legii tăcerii. Rămase întins la pămînt, strîngînd cutia metalică la piept și rugîndu-se ca zilele Postului Mare să treacă iute, timp în care prin jurul adăpostului se auzeau pași mărunți zgrepțănînd țărînă.

3

— ...iar apoi, Părinte, aproape c-am luat pîinea și brînza.

— Dar nu le-ai primit, așa e?

— Nu.

— Atunci n-ai păcătuit cu fapta.

— Dar le voiam atît de mult încît mă simțeam în stare să le gust.

— Cu voie? Ai simțit că dorința pornea din adîncul sufletului?

— Nu.

— Ai încercat să o alungi.

— Sigur.

— Deci nici cu gîndul n-ai făptuit păcatul lăcomiei. Atunci de ce mi te spovedești?

— Fiindcă mi-am pierdut cumpătul și l-am stropit pe bătrîn cu apă sfințită.

— Ce-ai făcut? *De ce?*

Îmbrăcat cu stola obișnuită, părintele Cheroki privi fix profilul penitentului care stătea îngenuncheat în deșertul

pîrjolit de soare; se întreba cum de era posibil ca un asemenea tînăr (nu deosebit de inteligent, după cîte își putea da el seama) să găsească prilejul de a păcătui chiar aflîndu-se cu desăvîrșire izolat în pustietatea asta, departe de orice pricini de supărare sau surse de ispită. Aici, un băiat ca acesta n-ar prea avea cum să păcătuiască, mai ales dacă nu are la el decît un rozariu, o bucățică de cremene, un cuțitaș și o carte de rugăciuni. Cel puțin așa socotea părintele Cheroki. Confesiunea aceasta îi răpea prea mult timp; spera ca băiatul să isprăvească mai curînd. Artrita îl supăra iar, însă din cauza Sfintei Împărtășanii de pe măsuța portabilă pe care de obicei o căra după el cînd își făcea rondul, prefera să rămînă în picioare ori să îngenuncheze alături de penitent. Aprinsese o lumînare în fața recipientului în care ținea azima de grijanie, dar în lumina orbitoare a soarelui flacăra trecea neobservată, iar o pală de vînt ar fi putut s-o stingă fără ca el să-și dea măcar seama.

— Dar exorcismul e îngăduit în vremurile acestea fără nici o aprobare expresă din partea unei autorități superioare. Ce mărturisești — faptul că ți-ai pierdut cumpătul?

— Și asta.

— Pe cine te-ai supărat? Pe bătrîn sau pe tine însuți fiindcă erai cît pe ce să iei mîncarea?

— N... nu știu precis.

— Păi, hotărăște-te, îl îndemnă nerăbdător părintele Cheroki. Ori îți găsești vină, ori nu.

— Îmi găsesc vină.

— Pentru ce? întrebă Cheroki, oftînd.

— Pentru c-am pîngărit apa sfințită într-un acces de furie.

— „Pîngărit?“ N-ai avut nici un motiv să bănuiești o influență diavolească? Pur și simplu te-ai înfuriat și l-ai stropit cu ea? Ca și cum i-ai fi azvîrlit cerneală în ochi?

Percepînd sarcasmul preotului, novicele se frămîntă și șovăi cu răspunsul. Fratelui Francis îi era întotdeauna greu să se mărturisească. Nu găsea cuvintele potrivite pentru a-și descrie faptele păcătoase, iar cînd încerca să-și amintească motivele care-l îndemnaseră să cadă în greșeală devenea neajutorat și patetic. Adevărat, nici preotul nu-i sărea în ajutor întrebîndu-l de-a dreptul dacă a păcătuit ori nu — cu toate că altă ieșire nu exista.

— Cred că am uitat de mine pentru o clipă, spuse el într-un sfîrșit.

Cheroki deschise gura, cu gînd să ceară lămuriri suplimentare, dar se răzgîndi imediat.

— Înțeleg. Ce altceva mai ai de mărturisit?

— Gînduri lacome, spuse Francis după ce se gîndi puțin.

Preotul oftă.

— Credeam c-am încheiat cu asta. Sau ai mai păcătuit o dată?

— Ieri. Părinte, am văzut o șopîrlă. Era vărgată în albastru și galben și avea niște copane divine — groase cît degetul mare și durdulii, iar eu mi-am adus aminte că au gust de pui cînd sînt rumenite bine și pielea devine crocantă și...

— Bine, bine, îl întrerupse preotul. Pe chipul lui îmbătrînit trecu doar o umbră de dezgust. La urma-urmei, băiatul acesta stătuse multă vreme în soarele nemilos.

— Te-ai complăcut în aceste gînduri? N-ai încercat să alungi ispita?

Francis roși.

— Am încercat s-o prind. Mi-a scăpat.

— Așa, deci n-ai păcătuit doar cu gîndul... ci și cu fapta. Numai o dată?

— Păi, da... doar atît.

— Clar, prin gînd și faptă, voind cu bună știință să mănînci carne în Postul Mare. Te rog să te exprimi cît poți de limpede. Credeam că ți-ai cercetat conștiința cum se cuvine. Mai ai de mărturisit și altele?

— Destule.

Preotul se crispă. Trebuia să viziteze și alte locuri de sihăstrie; avea mult de mers călare prin arșiță, iar genunchii îl dureau deja.

— Continuă, te rog, cît poți de repede, spuse el cu un oftat.

— Necurățenie, o dată.

— Cu gîndul, cu vorba ori cu fapta?

— Păi, a venit vedenia aceea, iar ea...

— Vedenie? A, noaptea? Dormeai?

— Da, dar...

— Atunci de ce mărturisești asta?

— Pentru ce-a fost după aceea.

— Cînd anume? După ce te-ai trezit?

— Da. Mi-a rămas gîndul la ea. Mi-am imaginat-o din nou.

— Bine, gînduri de preacurvie, ai greșit cu bună știință. Acum te căiești? Ce altceva mai ai de spus?

Toate acestea erau în firea lucrurilor și părintele Cheroki le auzise de atît de multe ori mărturisite de postulanți după postulanți și novici după novici, încît acum fratele Francis ar fi putut măcar să-și strige de-a dreptul auto-acuzațiile *una, două, trei* în bună rînduială, fără să mai fie nevoie să-l îmboldească și îndemne la fie-

care pas. Francis părea să întîmpine greutăți în a-și formula gîndurile; preotul se arătă răbdător.

— Cred că mi-am găsit chemarea, Părinte, numai că... Francis își linse buzele crăpate de uscăciune și rămase cu privirea pironită la un gîndac aflat pe o piatră.

— O, chiar așa? întrebă Cheroki fără nici o inflexiune în glas.

— Da, așa cred, Părinte, dar poate fi considerat un păcat dacă, atunci cînd am simțit asta pentru prima oară, am privit cam cu dispreț la scris? Așa să fie?

Cheroki clipi nedumerit. Scris? Chemare? Ce era cu întrebarea asta? Studie vreme de cîteva clipe expresia de seriozitate de pe chipul novicelui, apoi se încruntă.

— Tu și fratele Alfred v-ați scris bilețele? întrebă el amenințător.

— A, nu, Părinte!

— Atunci despre al cui scris vorbești?

— Al Fericitului Leibowitz.

Cheroki rămase pe gînduri. Oare prin colecția de documente de odinioară a abației exista vreun manuscris scris personal de fondatorul Ordinului? Vreun exemplar original, măcar? După ce cugetă un moment, socoti că exista; da, erau cîteva petice rămase, păstrate însă cu mare grijă sub cheie.

— Te referi la ceva întîmplat la abație? Înainte de venirea ta aici?

— Nu, Părinte. S-a întîmplat chiar acolo. Făcu un semn din cap către stînga. Trei movile mai încolo, în preajma acelui cactus înalt.

— Și spui că asta are vreo legătură cu chemarea ta?

— D-dda, dar...

— Păi bineînțeles, rosti Cheroki tăios, nici NU E POSIBIL să încerci a spune că... ai primit de la Fericitul Leibowitz, care e mort, ia să vedem, de șase sute de ani, o invitație scrisă de mîna lui pentru a depune jurămintele solemne? Iartă-mă, dar așa am înțeles eu vorbele tale.

— Păi, *cam așa* stau lucrurile, Părinte.

Cheroki dădea să spumege. Dîndu-și seama de primejdie, fratele Francis scoase din mînecă un petec de hîrtie și i-l înmînă preotului. Devenise pergamentoasă din pricina vechimii și era pătată. Cerneala se decolorase.

— *Jumătate kilogram pastramă*, pronunță părintele Cheroki, zăbovind asupra unora dintre cuvintele necunoscute, *una cutie cîrnați, șase chifle — de adus acasă pentru Emma.* Îl țintui cu privirea pe fratele Francis. Cine a scris astea?

Francis îi povesti.

Cheroki căzu pe gînduri.

— Nu poți să te confesezi cum se cuvine în starea *asta*. Și nici eu n-aș proceda corect absolvindu-te de păcate, atîta vreme cît nu ești în toate mințile. Văzîndu-l pe Francis cum se chircește îndurerat, preotul îl atinse încurajator pe umăr. Nu te îngrijora, fiule, o să discutăm pe îndelete după ce te faci bine. O să-ți ascult confesiunea altă dată. Deocamdată... Agitat, aruncă o privire la vasul în care se afla cuminecătura. Aș vrea să-ți strîngi lucrurile și să te întorci neîntîrziat la abație.

— Părinte, dar eu...

— Îți poruncesc, spuse preotul ferm, să te-ntorci neîntîrziat la abație.

— D-dda, Părinte.

— Acum *nu* te voi absolvi de păcate, însă ai putea face un gest de pocăință bineprimit înălțînd douăzeci de rugi drept penitență. Dorești să te binecuvîntez?

Novicele dădu aprobator din cap, luptîndu-se să-și stăvilească lacrimile. Preotul îl binecuvîntă, se ridică, făcu o plecăciune în fața Sfintei cuminecături, luă vasul din aur și-l legă la loc de lanțul din jurul gîtului. După ce vîrî lumînarea în buzunar, plie masa și o fixă cu o curelușă în spatele șeii, înclină capul cu un aer solemn către Francis, apoi încălecă pe iapa lui și porni să-și termine turul locurilor de post ale altor frați. Francis se așeză pe nisip și plînse.

Ar fi fost mai simplu dacă l-ar fi convins pe preot să coboare în criptă pentru a-i arăta camera, dacă ar fi îndrăznit să-i pună în față cutia și conținutul ei, precum și semnul făcut de pelerin pe piatră. Însă preotul ducea cu sine Împărtășania și nimic nu l-ar fi înduplecat să pătrundă într-un subsol plin cu pietre, coborînd pe palme și genunchi, ori să răscolească prin cutia veche și să se vîre în dispute arheologice. Francis socotea că, evitînd să-l invite, procedase cum era mai bine. Atîta vreme cît mai avea în vas o singură Cuminecătură, se cuvenea ca vizita lui Cheroki să rămînă solemnă; după ce vasul se golea, poate că preotul ar fi fost dispus să asculte totul cu un aer mai prietenesc. Novicele nu-l putea învinovăți pe părintele Cheroki că se pripise trăgînd concluzia că își ieșise din minți. *Era*, într-adevăr, nițel amețit de soare și se bîlbîise destul de mult. După veghea menită a le pune la încercare chemarea, mulți novici se întorseseră la abație cu mințile rătăcite.

Nu avea de ales; trebuia să dea ascultare poruncii de a se întoarce.

Merse pînă la adăpost și aruncă o ultimă privire înăuntru, să se asigure că era cu adevărat acolo, apoi se duse pentru a lua cutia. În momentul cînd o pusese deja în desagă și se pregătea să plece, spre sud-est apăru dîra de colb anunțînd sosirea celui care aducea provizia de apă și porumb de la abație. Fratele Francis hotărî să aștepte hrana înainte de a porni în lungul drum spre casă.

În fața vălătucului de praf apărură trei măgari și un călugăr. Măgarul din frunte se împleticea sub povara fratelui Fingo. În ciuda glugii, Francis îl recunoscu pe ajutorul de bucătar după umerii căzuți și după picioarele păroase care erau atît de lungi încît, bălăbănindu-se de o parte și de alta a coastelor măgarului, aproape că se tîrau pe pămînt. Animalele care veneau în urma lui aveau în spinare săculeți cu porumb și desagi cu apă.

— *Hai, uti uti, purceluș! Uti, uti!* striga Fingo, ținîndu-și palmele pîlnie la gură și lansînd chemarea pentru porci pe deasupra ruinelor, de parcă nu l-ar fi văzut pe Francis așteptînd la marginea drumului. *Hai, uti uti, godac!* A, aici mi-erai, Francisco! Te luasem drept o grămăjoară de oscioare. Hai, că trebuie să te-ngrășăm pentru lupi. Mișcă-te odată, servește-te cu lăturile de duminică. Cum îți merge ca sihastru? Crezi c-o să faci carieră din asta? Bagă de seamă, doar o desagă cu apă și un săculeț cu porumb. Și ai grijă la copitele Maliciei; e-n călduri și are chef de joacă — i-a tras una lui Alfred, zdranc! drept în rotulă. Fii atent cu ea! Fratele Fingo își împinse gluga pe spate și chicoti înveselit văzîndu-i pe novice și pe măgăriță căutîndu-și o poziție favorabilă. Fingo era fără nici o îndoială cel mai urît om din cîți existaseră vreodată și, cînd rîdea, gingiile diforme și rozalii, precum și dinții uriași, de diferite culori, nu adăugau nimic farmecului pe

care-l avea; era un slut, însă unul care cu greu putea fi numit drept monstruos; aceasta era structura ereditară în ținutul Minnesota, de unde venea, structură care producea chelirea și o distribuție inegală a melaninei, astfel că pielea călugărului deșirat era o peticeală de rubiniu ca ficatul de vită cu pete ciocolatii pe un fond de albinos. Cu toate acestea, buna lui dispoziție reușea să compenseze în asemenea măsură slutenia înfățișării lui, încît cel care-l privea o uita de îndată, iar după o îndelungată convietuire, petele purtate de fratele Fingo păreau firești ca și acelea ale unui ponei tărcat. Ceea ce ar putut părea hidos, dacă ar fi fost un om posomorît, reușea să devină la fel de decorativ precum obrazul dat cu chinoroz al unui măscărici dăruit de natură cu o veselie molipsitoare. Ca meseriaș, era cioplitor în lemn și de obicei lucra în atelierul dulgherilor. Numai că un incident provocat de trufia lui, legată de chipul Fericitului Leibowitz pe care i se îngăduise să-l sculpteze, îl făcuse pe abate să dea poruncă de mutare la bucătărie pînă va face dovada umilinței sale. Între timp, chipul Fericitului aștepta în atelier, pe jumătate sculptat.

Zîmbetul se stinse pe fața lui Fingo după ce văzu trăsăturile fratelui Francis, care descărca grăunțele și apa de pe spinarea măgăriței nărăvașe.

— Băiete, arăți ca o oaie bolnavă de gălbează, îi spuse el penitentului. Care-i baiul? Iar mocnește furia în părintele Cheroki?

Fratele Francis clătină din cap.

— Nu mi-am dat seama.

— Atunci ce s-a întîmplat? Chiar ești bolnav?

— Mi-a poruncit să mă întorc la abație.

— Ceee? Fingo își azvîrli un picior păros peste greabănul măgarului și-și dădu drumul la pămînt. Uriaș cum era, se aplecă asupra fratelui Francis și-și lăsă mîna grea pe umărul lui, apoi îl privi cercetător în ochi. Ce-ai pățit, ai gălbinare?

— Nu. Socotește că-s... și Francis se bătu cu degetul în tîmplă, ridicînd în același timp din umeri.

Fingo pufni în rîs.

— Ei, na, păi e adevărat, doar știam *cu toții* treaba asta. De ce te trimite îndărăt?

Francis aruncă o privire către cutia de lîngă picioare.

— Am găsit cîteva lucruri care au aparținut Fericitului Leibowitz. Am început să-i povestesc, dar nu m-a crezut. Nici nu m-a lăsat să-i explic. A...

— Ce zici c-ai găsit? Fingo zîmbi neîncrezător, apoi se lăsă pe genunchi și deschise cutia, în timp ce novicele îl urmărea iritat. Călugărul rostogoli cu degetul cilindrii mustăcioși aflați în sertare și fluieră încetișor: Farmece păgîne, nu-i așa? Sînt vechi, Francisco, chiar că-s *vechi*. Aruncă o privire la biletul de pe capac. Ce-i cu gîngăveala asta? întrebă el, uitîndu-se printre gene la nefericitul novice.

— Engleză de dinaintea Potopului.

— N-am studiat-o niciodată, nu știu decît ce se cîntă la cor.

— A fost scris chiar de Fericitul.

— *Ăsta?* Fratele Fingo își luă ochii de la bilet și se uită la Francis, apoi din nou la bilet. Clătină hotărît din cap, trînti capacul cutiei și se ridică. Zîmbetul deveni forțat. Poate are dreptate Părintele. *Fă bine* și întoarce-te, dar roagă-l pe fratele farmacist să-ți pregătească o fiertură

din aceea specială, de ciuperci nebune. Suferi de fierbințeală, frate.

— Tot ce se poate, spuse Francis ridicînd din umeri.

— Unde-ai găsit chestiile astea?

Novicele îi arătă cu degetul.

— În partea aceea, la cîteva mormane mai încolo. Am mutat cîteva pietre. Era o tasare de teren și am găsit un subsol. Du-te să vezi cu ochii tăi.

Fingo clătină din cap.

— Mai am cale lungă de bătut.

Francis luă cutia de jos și porni spre abație, în vreme ce Fingo se întoarse la măgarii lui, însă după ce parcurse cîțiva pași, se opri și strigă:

— Frate Peticilă, chiar nu-ți poți îngădui două minute?

— Poate că da, răspunse Fingo. De ce?

— Du-te pînă acolo și aruncă o privire în groapă.

— La ce bun?

— Ca să-i poți spune Părintelui Cheroki dacă e tot acolo.

Fingo rămase cu un picior petrecut peste spinarea măgarului.

— Ha! făcu el. Își trase piciorul înapoi. Bine. Dacă n-o fi acolo, o să-ți *spun* eu cîteva.

Francis îl urmări pe lunganul Fingo pînă ce dispăru după movile; apoi se întoarse și porni tîrșîindu-și picioarele pe drumul lung și plin de praf care ducea spre abație, mestecînd din boabele de porumb, apoi luînd cîte o gură de apă din desagă. Cînd și cînd arunca priviri peste umăr. Fingo dispăru mai mult de două minute. Fratele Francis nu se mai uită să-l vadă apărînd din nou, dar deodată auzi un urlet venind dinspre ruine. Se răsuci pe călcîie. Distinse silueta cioplitorului în lemn stînd pe coama unei movile. Făcea semne largi din brațe și dădea puternic din cap în semn de aprobare. Francis răspunse salutului, apoi, cu pași osteniți, luă din nou drumul în piept.

Cele două săptămîni de post aproape negru își cereau tributul. După două sau trei mile, Francis începu să se clatine pe picioare. Cînd mai avea doar o milă pînă la abație, leșină pe marginea drumului. Abia spre seară, întorcîndu-se din turul său, Cheroki îl observă zăcînd acolo, descălecă în grabă și-i dădu cu apă pe față, pînă cînd Francis se dezmetici. Cheroki se întîlnise cu Fingo și măgarii lui pe drumul de întoarcere și se oprise o clipă să asculte relatarea acestuia care confirma descoperirea făcută de fratele Francis. Deși nu era pregătit să accepte ideea că Francis găsise ceva de importanță covîrșitoare, preotul regretă intoleranța pe care o dovedise mai devreme față de el. Observînd cutia zăcînd în apropiere și conținutul ei răsfirat în mijlocul drumului, aruncă un ochi la bilețelul de pe capac, apoi la Francis care stătea ca prostit lîngă un șanț. Cheroki se gîndi că ar fi fost mai bine dacă ar fi luat boscorodelile de mai devreme ale băiatului drept rod al unei imaginații bogate, iar nu semne de nebunie sau delir. Nu vizitase cripta și nici nu examinase cu atenție conținutul cutiei, însă era vădit că băiatul interpretase mai curînd anapoda evenimente reale decît mărturisise halucinații.

— Îți poți încheia confesiunea imediat ce ajungem la abație, i se adresă cu blîndețe novicelui, ajutîndu-l să urce în șa, la spatele lui. Cred că te pot absolvi de păcate, dacă nu mai stărui atîta asupra mesajelor personale primite de la sfinți. Ei, ce zici?

În acele momente, fratele Francis era prea vlăguit ca să mai stăruie în ceva.

4

— Ai procedat cu înțelepciune, mormăi într-un sfîrșit abatele. De vreo cinci minute pășea rar încoace și încolo prin biroul său, iar pe fața mare și zbîrcită, cu trăsături țărănești, avea o expresie preocupată, în vreme ce părintele Cheroki ședea agitat pe marginea unui scaun. La fel ca și superiorul său care-l convocase, Cheroki nu scosese nici o vorbă de cînd intrase în încăpere, de aceea tresări cînd abatele Arkos rupse tăcerea pe neașteptate.

— Ai procedat cu înțelepciune, repetă abatele, oprindu-se în mijlocul camerei și măsurîndu-l printre gene pe stareț, care începuse să se mai calmeze. Era aproape miezul nopții și Arkos se pregătea să se retragă pentru a dormi o oră sau două înainte de Utrenie și Slujba de dimineață. Încă ud și cu părul în dezordine după recenta cufundare în butoiul cu apă unde-și făcuse baia obișnuită, îi amintea lui Cheroki de un urs-pricolici preschimbat în om doar pe jumătate. Purta o robă din blană de coiot și singurul semn al funcției sale era numai crucea mare, cuibărită în cîrlionții bogați de pe piept, care reflecta pîlpîirea

lumînării ori de cîte ori își întorcea trupul spre birou. Părul ud care-i atîrna pe frunte, barba scurtă și țepoasă și îmbrăcămintea din blană de coiot îl făceau să semene mai curînd a căpetenie militară, încă încordat și reținîndu-și furia de după un ultim asalt, decît a preot. Avînd drept strămoși baroni din Denver, părintele Cheroki simțea îndemnul de a se purta curtenitor față de oamenii care aveau calități oficiale, de a se adresa politicos celor ce purtau însemnele puterii și nu-și îngăduia să privească mai atent omul căruia îi fuseseră încredințate, urmînd, în această privință, obiceiurile curtene înstăpînite de veacuri. Prin urmare, părintele Cheroki păstrase dintotdeauna o distanță cordială și oficială față de funcția, inelul și crucea purtate de abatele său, însă își permitea să asocieze toate acestea cît mai puțin cu Arkos, omul. În condițiile de acum, îi era cam greu să procedeze astfel, întrucît Cuviosia Sa Părintele Abate abia ieșise din baie și lipăia prin birou cu picioarele desculțe. Se vedea cît de colo că abatele își retezase o bătătură și tăiase prea adînc; unul dintre degetele mari era plin de sînge. Cheroki se strădui să nu bage de seamă, însă se simțea tare stînjenit.

— *Știi* despre ce vorbesc, nu? mîrîi nerăbdător Arkos.

Cheroki ezită.

— Părinte Abate, n-ați vrea să fiți mai explicit — asta în caz că are vreo legătură cu lucruri pe care le-aș fi putut afla doar din mărturisirea lui?

— Hî? Aha! M-am lăsat pradă furiei! I-ai ascultat mărturisirea, asta-mi ieșise cu totul din minte. Ei bine, fă-l să mărturisească din nou, ca să poți vorbi și tu, deși Dumnezeu mi-e martor, istoria a făcut înconjurul abației. Nu, nu-l lua acum la întrebări. O să-ți spun *eu*, iar tu nu-mi răspunzi dacă ai aflat asta sub pecetea jurămîntului.

Ai văzut materialele astea? Abatele Arkos făcu un semn spre biroul său unde fusese golit conținutul cutiei spre examinare.

Cheroki dădu rar din cap.

— I-au căzut pe jos pe marginea drumului cînd a leșinat. L-am ajutat să le adune, dar nu m-am uitat prea atent la ele.

— Ei, știi ce susține că sînt?

Părintele Cheroki se uită în altă parte. Păru să nici nu fi auzit întrebarea.

— Bine, bine, mîrîi abatele, n-are importanță ce susține el. Doar uită-te mai atent la ele și spune-mi ce crezi *tu* că reprezintă.

Apropiindu-se de birou, Cheroki se aplecă și privi cercetător hîrtiile, ridicîndu-le una cîte una, în vreme ce abatele continuă să pășească și să vorbească, aparent către preot, dar mai mult către sine:

— E imposibil! Ai făcut lucrul cel mai potrivit trimițîndu-l înapoi, înainte să descopere și altceva. Dar bineînțeles că nu ăsta-i lucrul *cel mai grav*. Nenorocirea e bîiguiala despre bătrîn. Se îngroașă gluma. Nu cred că există ceva care să facă mai mult rău Fericitului decît o avalanșă întreagă de așa-zise „miracole." A, cîteva întîmplări, acolo, mai merg! Trebuie clarificat dacă intervenția Fericitului poate să se petreacă, producînd miracole, înainte de canonizare. Dar sînt prea multe! Uite ce s-a întîmplat cu Binecuvîntatul Chang — beatificat acum două veacuri, dar rămas necanonizat, asta pînă acum. Și *de ce* asta? Ordinul lui s-a pripit, de aceea. De fiecare dată cînd cuiva îi trecea tusea, gata, însănătoșirea era pusă pe seama Fericitului. Viziuni în subsol, evocări în clopotniță; totul suna mai curînd a colecție de povestiri cu stafii decît

a listă de întîmplări miraculoase. Pesemne că vreo două-trei din ele au fost adevărate, dar cînd se adună atîtea lucruri de nimic... ei, ce zici?

Părintele Cheroki ridică ochii. Strîngea marginea biroului atît de tare încît degetele i se albiseră și pe chip i se citea încordarea. Arăta de parcă n-ar fi auzit vorbele abatelui.

— Vă cer iertare, Părinte Abate.

— Păi, același lucru se putea întîmpla și aici, asta e, spuse abatele și continuă să lipăie desculț. Anul trecut a fost fratele Noyon și miraculoasa lui funie a călăului. Ha! Iar cu un an înainte, fratele Smirnov s-a lecuit de gută ca prin minune — *și cum?* — atingînd o relicvă aparținînd probabil Fericitului nostru Leibowitz, așa zic prostovanii ăștia tineri. Iar acum, acest Francis, care întîlnește un pelerin — purtînd, *ia ghici?* — purtînd drept kilt însăși pînza de sac pe care i-au tras-o peste cap Binecuvîntatului Leibowitz înainte de a-l spînzura. Și ce avea drept cingătoare? O frînghie. Ce fel de frînghie? Aha, exact aceeași care... Făcu o pauză și-l măsură pe Cheroki. După privirea ta nedumerită îmi dau seama că încă n-ai auzit-o pe asta. Așa e? Bine, înțeleg, n-ai dezlegare s-o spui. Nu-nu-nu. Francis n-a spus *așa ceva*. N-a afirmat decît... Abatele Arkos se străduia să strecoare o notă mai înaltă în vocea lui de obicei guturală. Fratele Francis a zis doar — „Am întîlnit un bătrînel nu prea înalt și-am crezut că-i un pelerin care se-ndreaptă spre abație fiindcă a luat-o într-acolo, și purta o bucată de pînză de sac legată în talie cu o frînghie. Și pe piață a făcut un semn care arăta cam așa."

Arkos scoase un petec de hîrtie din buzunarul robei de blană și o ridică în dreptul ochilor lui Cheroki pentru ca acesta s-o poată vedea la flacăra lumînării. Încă

încercînd, fără prea mare succes, să-l imite pe fratele Francis, continuă:

— „Și n-am fost în stare să-nțeleg ce însemna. *Dumneavoastră* știți?

Cheroki se holbă la simbolurile ל"ע și clătină din cap.

— Nu *pe tine* te-am întrebat, hîrîi Arkos cu glasul lui obișnuit. Astea-s cuvintele lui Francis. Nici eu n-am știut.

— Dar acum știți?

— Acum, da. A căutat cineva înțelesul lor. Acesta e un *lamedh*, iar acela un *sadhe*. Litere ebraice.

— *Sadhe lamedh?*

— Nu. De la dreapta spre stînga. *Lamedh sadhe.* Un sunet l și altul s. Dacă ar fi avut semnele pentru vocale, s-ar fi pronunțat „loots", „lots", „lets", „latz", „litz", sau ceva de genul ăsta. Dacă între cele două semne ar fi fost vreo literă, ar fi sunat ca Lll... ia ghici.

— Leibo... Ei, nu se poate!

— Ba da! Fratele Francis nu s-a gîndit la asta. Noroc cu alții. Pe fratele Francis nu l-a dus mintea să facă legătura între gluga din pînză de sac și frînghia călăului; unul dintre tovarășii lui a găsit-o. Așadar, ce facem? Tot noviciatul vuiește de istorioara potrivit căreia Francis l-a întîlnit acolo pe Fericitul în persoană, iar Fericitul l-a condus pe băiețașul nostru în locul unde se aflau *obiectele* astea și i-a spus că-și va găsi chemarea.

Chipul lui Cheroki se încruntă plin de mirare.

— A spus fratele Francis așa ceva?

— NUU! mugi Arkos. N-ai auzit ce-am spus? Francis n-a afirmat nimic din toate astea. Mai bine-o făcea, afurisit să fie, și-atunci îl PRINDEAM pe ticălos! Numai că *el* povestește pur și simplu, ca un prost, ca să spunem lucrurilor pe nume, și-i lasă pe ceilalți să descîlcească înțelesurile. Încă n-am discutat cu el. L-am trimis pe rectorul Memorabiliei să-l tragă de limbă.

— Cred c-ar fi mai bine să vorbesc eu cu fratele Francis, murmură Cheroki.

— *Te rog!* Cînd ai intrat îmi puneam întrebarea dacă e cazul să te prăjesc de viu sau nu. Pentru că l-ai trimis înapoi, de asta era vorba. Dacă l-ai fi lăsat să mai stea în deșert n-am fi avut parte de toată pălăvrăgeala asta care cuprinde toată abația. Dar, pe de altă parte, dac-ar fi rămas acolo, nu se știe ce altceva ar mai fi dezgropat din beciul acela. Cred c-ai făcut cum era mai înțelept poruncindu-i să se întoarcă.

Cheroki nu luase hotărîrea gîndind în felul acesta, de aceea socoti că tăcerea era cel mai potrivit răspuns.

— Vorbește cu el, mormăi abatele. Apoi trimite-l la mine.

Luni dimineață, în jurul orei nouă, fratele Francis bătu temător la ușa biroului unde-l aștepta abatele. Noaptea de somn omenesc pe salteaua tare, umplută cu paie, din chilia lui, la care se adăugaseră cîteva îmbucături de mîncare al cărei gust aproape că-l uitase nu făcuseră chiar minuni pentru țesuturile epuizate și nici nu limpeziseră pe deplin amețeala provocată de expunerea îndelungată la soare, dar toate acestea, echivalînd cu luxul, îl ajutaseră cel puțin să capete claritatea necesară pentru a pricepe că n-avea de ce să se teamă. Adevărul e că se simțea îngrozit, și tocmai de aceea primele ciocănituri în ușă trecură neauzite. Nici măcar el însuși nu le percepu. După cîteva clipe reuși să-și dea curaj pentru a bate din nou.

— *Benedicamus Domino.*

— *Deo? gratias?* întrebă Francis.

— Intră, băiete, intră! se auzi o voce puternică și amabilă pe care, după cîteva momente de confuzie, o recunoscu uimit ca aparținînd suveranului abate.

— Răsucește *butonul* acela mic, fiule, i se adresă aceeași voce pe un ton prietenos, după ce novicele rămăsese ca înghețat locului cîtva timp, cu degetele strînse, pregătindu-se să ciocănească iar.

— D-dda... Francis abia atinse butonul, dar avu impresia că blestemata de ușă oricum s-ar fi deschis; sperase că va fi întepenită.

— Luminăția Sa Abatele a t-t-trimis după — *mine*? întrebă novicele cu glas pițigăiat.

Abatele Arkos strîmbă din buze și clătină în semn de aprobare.

— Mmm, mda, Luminăția Sa Abatele te-a chemat *pe tine*. Intră, te rog, și închide ușa.

Fratele Francis reuși s-o închidă și rămase tremurînd în mijlocul încăperii. Abatele se juca cu cîteva dintre obiectele mustăcioase din lada de unelte găsită de el.

— Ori pesemne c-ar fi mai potrivit, spuse abatele Arkos, dacă Sfinția Sa Părintele Abate ar fi chemat *la tine*. Mai ales după ce-ai fost favorizat de providență și ți-ai căpătat un asemenea renume, nu? Zîmbi liniștitor.

— He, he? rîse fratele Francis întrebător. O, n-nu, S-Sfinția Voastră.

— Nu pui la îndoială că ți-ai cîștigat recunoașterea peste noapte? Că Pronia te-a ales să descoperi ACEASTĂ — și făcu un gest cuprinzător către relicvele de pe birou — această cutie cu PROSTII, așa cum ar fi numit-o pe drept cuvînt fostul ei posesor?

Novicele se bîlbîi neajutorat și reuși printr-o minune să zîmbească dezarmant.

— Ai șaptesprezece ani și ești un imbecil desăvîrșit, nu-i așa?

— Fără nici o îndoială, Sfinția Voastră.

— Ce scuză-ți găsești pentru a crede că ai chemare către Religie?

— Nici una, Magister meus.

— *Zău?* Așa deci? Atunci consideri că n-ai nici o vocație pentru a face parte din Ordin?

— A, *ba da,* spuse novicele dintr-o suflare.

— Dar nu-ți găsești nici o scuză, așa-i?

— Nici una.

— Cretin mic ce ești, te-am întrebat dacă ai vreun motiv. De vreme ce nu știi nici unul, înțeleg că ești gata să recunoști că n-ai întîlnit pe nimeni în deșert mai zilele trecute, că n-ai dat peste asta, cutia asta cu PROSTII, fără ajutorul cuiva și că ceea ce am auzit pe alții spunînd reprezintă doar... un delir pricinuit de fierbințeală?

— A, nu, Dom Arkos!

— A, nu, ce?

— Nu pot nega ceea ce-am văzut cu ochii mei, Luminate Părinte.

— Deci tu *chiar ai întîlnit* un înger — ori era sfînt? ori încă nu era sfînt? — iar el ți-a arătat unde să cauți?

— N-am spus că era...

— Și *asta* e tot ce poți prezenta ca scuză pentru a-ți închipui că ai o adevărată chemare? Că această, această... s-o numim „creatură" ți-a spus că-ți vei găsi o voce, și a însemnat o piatră cu inițialele ei, și te-a anunțat că era exact ce-ți trebuia, iar cînd te-ai uitat sub ea... ai aflat ASTA. Așa?

— Da, Dom Arkos.

— Ce părere ai despre propria-ți trufie nemăsurată?

— Nemăsurata mea trufie este de neiertat, Prea Luminate Învățător.

— Faptul că te crezi îndeajuns de important pentru a fi *de neiertat* e o trufie și mai mare, tună suveranul abației.

— Stăpîne, sînt un vierme.

— Foarte bine, trebuie doar să negi partea referitoare la pelerin. Știi bine că nimeni altul n-a văzut o asemenea persoană. Înțeleg că pornise către abație, adevărat? Spunînd chiar că ar voi să poposească aici. Că s-a interesat de abație. Da? Și, dacă a existat, unde a dispărut? Nimeni n-a trecut prin preajmă. Fratele de serviciu la acea oră în turnul de veghe nu l-a văzut. Ei? Acum ești gata să recunoști că a fost doar o închipuire?

— Dacă n-ar fi cele două semne pe piatra aceea unde el a... poate c-aș...

Abatele închise ochii și oftă, parcă aflat la capătul puterilor.

— Semnele există, slab, recunoscu el. Dar le-ai fi putut face tu însuți.

— Nu, Luminația Voastră.

— Vrei să recunoști că ți-ai imaginat bătrînelul acela?

— Nu, Sfinția Voastră.

— Foarte bine, știi ce-o să pățești acum?

— Da, Părinte.

— Atunci pregătește-te să primești ce meriți.

Tremurînd, novicele își ridică veșmîntul în talie și se aplecă deasupra biroului. Abatele scoase din șertar un băț rezistent de pin, îl încercă în palmă, apoi îi arse lui Francis o lovitură strașnică peste fese.

— *Deo gratias!* răspunse îndatoritor novicele, scăpînd un suspin.

— Vrei să te răzgîndești, băiatul meu?

— Prea Luminate Părinte, nu pot nega...

PLEOSC!

— *Deo gratias!*

PLEOSC!

— *Deo gratias!*

Această litanie simplă se repetă de zece ori, fratele Francis țipîndu-și recunoștința către Cer pentru fiecare lecție usturătoare de virtute a umilinței, așa cum era și de așteptat. După cea de-a zecea lovitură. abatele se opri. Fratele Francis rămase pe vîrfurile picioarelor, legănîndu-se ușor. Lacrimile se îngrămădeau, încercînd să se strecoare printre pleoapele strînse.

— Dragul meu frate Francis, spuse abatele Arkos, chiar ești *sigur* că l-ai văzut pe bătrîn?

— *Sigur*, scînci el, pregătindu-se pentru ceea ce avea să urmeze.

Abatele îl măsură pe tînăr cu un ochi clinic, apoi ocoli biroul și se așeză mormăind. Se holbă o vreme la petecul de hîrtie pe care erau înscrise literele לד.

— Și cine crezi tu că putea fi? bolborosi abatele Arkos, absent.

Fratele Francis deschise ochii, provocînd o revărsare a lacrimilor.

— Of, m-ai convins, băiete, spre ghinionul *tău*.

Francis nu spuse nimic, dar se rugă în tăcere ca necesitatea de a-și convinge suveranul de adevărul propriilor spuse să nu apară prea des. Ca răspuns la un gest nervos al abatelui, lăsă tunica să cadă peste picioare.

— Poți să stai jos, îl îndemnă abatele, revenind la un ton normal, dacă nu de-a dreptul binevoitor.

Francis porni spre scaunul indicat, dădu să se așeze, dar apoi tresări și se îndreptă de spate.

— Dacă Sfinției Sale Părintele îi e totuna...

— Bine, atunci *stai în picioare*. Oricum n-o să te țin mult. Trebuie să pleci pentru a-ți continua postul. Făcu o pauză și observă cum chipul novicelui se luminează. A, nu, nici gînd! se răsti el. Nu te întorci în același loc. Faci schimb de sihăstrie cu fratele Alfred și nu cumva să te mai apropii de ruine. De asemenea, îți poruncesc să nu mai discuți chestiunea asta cu nimeni altul decît confesorul tău ori cu mine, cu toate că, Dumnezeu mi-e martor, răul s-a comis deja. Știi ce-ai declanșat?

Fratele Francis scutură din cap.

— Sfinte Părinte, fiindcă ieri a fost duminică, nu ni s-a cerut să păstrăm tăcerea și, în timpul înviorării, am răspuns la întrebările fraților. Am crezut...

— Ei bine, *frații* tăi au născocit o explicație tare trasă de păr, fiule dragă. Știai că cel pe care l-ai întîlnit acolo era chiar Fericitul Leibowitz?

Francis rămase mut o clipă, apoi scutură iar din cap.

— Oh, nu, Prea Luminăția Voastră. Sigur nu-i adevărat. Binecuvîntatul Martir n-ar face așa ceva.

— *Ce anume* n-ar face?

— N-ar fugări pe cineva, încercînd să-l ardă cu toiagul care mai are și-o țepușă în capăt.

Abatele duse mîna la gură, să-și ascundă zîmbetul involuntar. Reuși să pară dus pe gînduri.

— Eh, ce pot să zic? *Pe tine* te fugărea, nu? Da, așa cred și eu. Le-ai spus și celorlalți novici partea asta? Da sau nu? După cum vezi, *ei* n-ar socoti că asta exclude posbilitatea ca el să fie totuși Fericitul. Eu, unul, mă îndoiesc că sînt *mulți* cei pe care Fericitul i-ar lua la goană

cu toiagul, dar... Nereușind să-și rețină hohotul de rîs provocat de expresia de pe fața novicelui, se opri o clipă, apoi continuă: Bine, fiule, dar cine crezi că putea fi?

— M-am gîndit c-o fi vreun pelerin venit să viziteze capela noastră, Prea Luminate Părinte.

— Încă nu-i capelă și n-ai dreptul s-o numești astfel. Și oricum n-avea de gînd s-o facă, ori n-a mai ajuns. Și nici prin dreptul porților n-a trecut, decît dacă paznicul dormea. Novicele de serviciu susține că n-a dormit, deși recunoaște că se simțea cam somnoros în ziua aceea. Prin urmare, *ce* propui?

— Cer iertare Sfinției Sale, dar și eu am făcut de pază de cîteva ori.

— Ei, și?

— Într-o zi cu soare cînd, în afara vulturilor, nimic nu se clintește, după cîteva ore petrecute în turn începi să te uiți după păsări.

— *Așa deci?* Asta faci atunci cînd trebuie să veghezi asupra drumului?

— Iar dacă privești prea mult la cer, ai o senzație de pierdere, nu ești de-a dreptul adormit, dar, cum să zic, preocupat.

— Așadar asta faci în post, nu? mîrîi abatele.

— Nu neapărat. Vreau să spun că... nu, Sfinte Părinte, eu nu-mi amintesc s-o fi făcut, dar cred că nu. Fratele Je... adică, un frate pe care l-am schimbat odată așa arăta. Nici măcar nu-și dăduse seama că venise ora schimbului. Stătea acolo în turn și privea luuung la cer, stînd cu gura căscată. Parcă era amețit.

— Da, și prima dată cînd rămîi așa, ca beat, apare un pîlc de războinici păgîni dinspre Utah, ucide cîțiva grădinari, sfărîmă sistemul nostru de irigații, ne pîngărește

recolta și azvîrle bolovani în puț fără ca noi să ne putem apăra. De ce te uiți la mine așa de... of, am uitat că te-ai născut în Utah și-ai fugit încoace, nu? Dar nu asta-i problema acum, s-ar putea să ai dreptate cu paza, adică, putea să nu-l vadă pe bătrînel. Ești sigur că era un om *de rînd* și nu altceva? Nu era cumva un înger? Sau un fericit?

Privirea novicelui alunecă gînditoare spre tavan, apoi reveni iute către chipul stăpînului.

— Îngerii sau sfinții lasă umbră pe pămînt?

— Da, adică nu. Vreau să zic... de unde să știu? Făcea umbră pămîntului, nu?

— Păi... abia se vedea de mică ce era.

— *Poftim?*

— Fiindcă era aproape amiază.

— Imbecilule! Nu *pe tine* te-ntreb *ce* era. Știu. Știu prea bine ce era dacă l-ai văzut cu adevărat. Abatele Arkos bătu cu palma în tăblia biroului pentru a-și întări spusele. Vreau să știu dacă tu — *Tu!* — ești *convins fără putință de tăgadă* că nu era un bătrîn de rînd.

Această modalitate de anchetă îl zăpăcise pe fratele Francis. După mintea lui, între ordinea Naturală și cea Supranaturală nu exista o linie clară de demarcație ci, mai curînd, o zonă intermediară de crepuscul. Existau lucruri *vădit* naturale și lucruri *vădit* supranaturale, dar între aceste extreme apărea o regiune de confuzie (a sa) — magicul — unde lucrurile alcătuite doar din pămînt, aer, foc sau apă aveau tendința de a se comporta năucitor, aidoma *Lucrurilor*. Pentru fratele Francis, această zonă cuprindea ceea ce putea să vadă, dar nu înțelegea. Iar fratele Francis nu era „convins fără putință de tăgadă", cum îi cerea abatele, că înțelegea prea bine multe dintre

întîmplările prin care trecuse. Prin urmare, ridicînd chestiunea, fără să-și dea seama, abatele Arkos îl azvîrlea pe novice în acea zonă crepusculară, în aceeași perspectivă din clipa cînd îl văzuse pe bătrîn drept un punct mișcător, negru și fără de picioare, care părea să șerpuiască în apa morților ridicată din suprafața încinsă a șoselei, în aceeași perspectivă pe care o ocupase el în clipa cînd lumea novicelui se contractase, ajungînd să nu mai conțină altceva decît o palmă oferindu-i un boț de mîncare. Dacă vreo creatură mai-presus-de-om dorea să treacă drept umană, cum putea *el, Francis* să vadă dincolo de aparențe, ori să bănuiască așa ceva? Dacă o asemenea creatură nu voia să atragă atenția, n-ar ști că trebuie să facă umbră pămîntului, să lase urme de picior ori să mănînce brînză cu pîine? N-ar putea mesteca vreo mirodenie, scuipa către o șopîrlă și imita reacția unui muritor de rînd care-a uitat să-și pună sandalele în picior înainte de a călca pe pămîntul dogorîtor? Francis nu era pregătit să facă aprecieri asupra inteligenței ori inventivității ființelor diavolești sau cerești, ori să-și dea cu presupusul asupra calităților lor imitative și actoricești, deși bănuia că ele erau fie diavolesc, fie divin de agere. Ridicînd problema, abatele formulase natura răspunsului lui Francis, care era: să mențină trează întrebarea, deși pînă în acest moment n-o mai făcuse.

— Ei bine, băiete?

— Luminate Abate, doar nu presupuneți că *ar fi putut să fie...*

— Eu îți cer să nu *presupui*. Eu îți poruncesc să fii sigur. *Era* ori *nu era* o persoană obișnuită, alcătuită din carne și sînge?

Întrebarea îl îngrozi. Faptul că avea pe deasupra un aer maiestuos, fiindcă venea de pe buzele unei persoane atît de respectate precum suveranul abate, făcea întrebarea și mai înspăimîntătoare, deși înțelegea foarte clar că superiorul său o pusese doar pentru că dorea un *anume* răspuns. Și i-l cerea cu insistență. Dacă voia un răspuns cu tot dinadinsul, întrebarea sigur era importantă. Dacă era îndeajuns de importantă pentru un abate, atunci ea devenea covîrșitoare pentru fratele Francis, care *nu cuteza* să greșească.

— C-c-cred că era din carne și sînge, Sfinte Părinte, dar nu chiar „obișnuit". În unele privințe era de-a dreptul *extraordinar*.

— În ce privințe? întrebă abatele Arkos tăios.

— De exemplu, după cît de drept putea scuipa. Și cred că știa să *citească*.

Abatele închise ochii și se frecă la tîmple, semn că ajunsese la capătul răbdării. Cît de ușor ar fi fost să i se zică băiatului că pelerinul lui nu fusese decît un vagabond, iar apoi să i se poruncească să nu creadă altfel. Dar, îngăduindu-i să priceapă că era posibil un grăunte de îndoială, făcea ca porunca să devină inutilă chiar înainte de a o rosti. În măsura în care gîndurile pot fi stăpînite cît de cît, lor li se poate porunci exact ceea ce susținea rațiunea; dacă li s-ar porunci altfel, gîndurile nu s-ar supune. Ca orice conducător luminat, atunci cînd nesupunerea era posibilă, iar convingerea cu forța imposibilă, abatele Arkos nu se apuca să dea porunci în zadar. Era preferabil să facă lucrurile uitate decît să dea un ordin inutil. Pusese o întrebare la care nici el însuși n-ar fi fost în stare să răspundă prin apelul la rațiune, fiindcă nu-l văzuse pe

bătrîn și, prin urmare, pierduse dreptul de a face din răspuns o chestiune obligatorie.

— Ieși afară, spuse el în cele din urmă, rămînînd cu ochii închiși.

5

Oarecum dezorientat de agitația de la abație, fratele Francis se întoarse în deșert în aceeași zi pentru a-și încheia veghea Postului într-o solitudine plină de amărăciune. Sperase ca relicvele să stîrnească emoție, însă interesul manifestat de toată lumea față de vîrstnicul rătăcitor îl mirase. Vorbise despre bătrîn pur și simplu datorită rolului jucat de el, fie întîmplător, fie la intervenția providenței, în descoperirea criptei și a relicvelor aflate acolo. Din cîte-și dădea seama Francis, pelerinul era doar un element neînsemnat într-un caleidoscop amintind de o mandala în centrul căreia se aflau urmele lăsate de un sfînt. Însă tovarășii săi de noviciat se arătaseră mai preocupați de el decît de relicve și pînă și abatele îl chemase, nu pentru a cere lămuriri privitoare la cutie, ci la bătrîn. Despre el i se puseseră zeci de întrebări, la care nu putuse spune decît: „N-am băgat de seamă", ori „Nu mă uitam în clipa aceea", ori „Chiar dac-a zis așa, nu-mi aduc aminte", iar unele dintre ele sunau aproape bizar. De aceea își examină conștiința: *Trebuia să observ? Am fost prost că nu m-am uitat să văd ce face? N-am acordat atenție vorbelor lui? Mi-a scăpat ceva important fiindcă eram amețit?*

Se gîndi la toate acestea pe întuneric, în vreme ce lupii viermuiau pe lîngă noua lui tabără și făceau noaptea să răsune de urletele lor. Se trezi cugetînd la asta și ziua, în anumite momente rezervate rugăciunilor și practicilor spirituale cuvenite Postului și se mărturisi starețului Cheroki, cu prima ocazie cînd acesta își făcu obișnuitul tur de duminică.

— N-ar trebui să te lași influențat de năzărirele *celorlalți*; ai destule necazuri din pricina *propriilor* năzăriri, îi spuse preotul după ce-l dojeni că-și neglijase exercițiile și rugăciunile. Nu le vin în minte asemenea întrebări bazîndu-se pe ceea ce *ar putea fi adevărat*; își născocesc întrebările pornind de la ce *poate fi senzațional*, chiar dacă întîmplarea ar fi reală. E ridicol! Te asigur că Sfinția Sa Părintele Abate a poruncit tuturor novicilor să facă uitată toată istoria asta. Din nefericire, o clipă mai tîrziu, cu o vagă undă de speranță în glas, adăugă: Nimic din purtarea bătrînului nu amintește de ceva supranatural, adevărat?

Fratele Francis se întrebă și el dacă așa stăteau lucrurile. Chiar dacă existase vreo idee de supranatural, el n-o remarcase. Dar atunci, judecînd după avalanșa de întrebări cărora nu le găsise răspuns, însemna că nici nu băgase în seamă prea multe. Risipa de întrebări îl făcuse să simtă că incapacitatea lui de a observa se dovedea, într-un anume fel, vinovată. Se arătase recunoscător față de pelerin pentru descoperirea adăpostului. Dar nu interpretase evenimentele exclusiv în funcție de interesele sale, în consonanță cu nevoia adînc simțită de a găsi o dovadă cît de neînsemnată că dorința de a-și închina întreaga viață

slujirii mănăstirii se născuse nu atît din propria-i voință, cît din grația divină, cea care întărește voința, dar n-o silește să aleagă. Pesemne că întîmplările aveau un înțeles mai cuprinzător, care-i scăpase din pricina aplecării depline asupra sinelui.

Ce părere ai despre trufia ta nemăsurată?

Nemăsurata mea trufie amintește de aceea a pisicii care studia ornitologia, Stăpîne.

Dorința lui de a depune jurămîntul sfînt și pentru vecie — oare nu era la fel cu motivația pisicii care a devenit ornitolog pentru a-și putea glorifica ornitofagia, devorînd în mod sfînt *Penthestes atricapillus*[1], dar refuzînd să mănînce pițigoi? Fiindcă, așa cum pisica se simte îndemnată de Natură să devină ornitofagă, tot astfel fusese împins și Francis de propria-i natură să înghită hulpav cunoașterea ce se putea preda în acele vremuri și, întrucît nu existau alte școli în afara celor monastice, îmbrăcase rasa, întîi pe cea de postulant, iar apoi pe cea de novice. Dar să îndrăznească a bănui că nu numai Dumnezeu, ci și Natura îl îndemnaseră să devină călugăr al Ordinului?

Ce altceva putea face? Cale de întoarcere în ținutul său natal, Utah, nu era. În fragedă copilărie fusese vîndut unui vrăjitor care l-ar fi educat cît să-i devină servitor și acolit. Întrucît fugise, nu se mai putea întoarce decît pentru a înfrunta cumplita „justiție" tribală. Furase avutul unui vrăjitor (propria persoană a lui Francis) și, deși hoția trecea drept meserie onorabilă în Utah, ea se considera crimă capitală atunci cînd victima era vraciul tribului. După ce primise lumina învățăturii la abație, nu s-ar fi

1 Denumirea științifică a pițigoiului negru (*n.tr.*).

sinchisit dacă ar fi revenit la viața destul de primitivă a poporului său de păstori necunoscători de carte.

Dar ce altceva putea face? Continentul era puțin colonizat. Se gîndi la harta cît un perete din biblioteca abației și la distribuția sărăcăcioasă a zonelor hașurate reprezentînd petice, dacă nu de civilizație, măcar de ordine civilă, unde domnea o formă de suveranitate a legii, care o transcendea pe cea tribală. Restul continentului era slab populat de popoare ale pădurilor și cîmpiilor, compuse preponderent nu din sălbatici, ci din clanuri familiale organizate sporadic în mici comunități presărate din loc în loc și care trăiau din vînătoare, cules și agricultură primitivă, a căror rată a nașterilor (neținînd seama de idioți și monștri) abia de reușea să mențină populația. Cu excepția cîtorva zone de pe coasta oceanului, ocupațiile principale ale oamenilor de pe continent erau vînătoarea, agricultura, războiul și vrăjitoria — aceasta din urmă fiind cea mai promițătoare „meserie" pentru orice tînăr care putea alege și care avea în minte, ca scopuri esențiale, prestigiul și bunăstarea maximă.

Educația pe care o primise Francis la abație nu-i oferea nimic cu valoare practică într-o lume întunecată, ignorantă și în care se trăia de pe o zi pe alta, unde știința de carte era necunoscută, iar un tînăr educat nu părea de nici un folos unei comunități decît dacă, pe lîngă asta, putea să lucreze pămîntul, să țină arma în mînă, să vîneze sau să posede talente de hoț pentru a fura de la alte triburi sau pentru a descoperi apă ori metal prelucrabil. Nici măcar în ținuturile răzlețite în care existau forme de ordine civilă, știința de carte n-avea să-i slujească deloc lui Francis dacă trebuia să ducă o viață ruptă de cea a Bisericii. Adevărat, unii baroneți aveau uneori trebuință

de un scrib sau doi, însă astfel de cazuri erau atît de rare încît puteau fi ignorate cu totul, iar aceste necesități erau deseori împlinite de călugări precum și de mireni școliți în mănăstiri.

Singura cerere de scribi era creată de Biserică, a cărei structură ierarhică destul de fragilă cuprindea întregul continent (și, întîmplător, ținuturi îndepărtate aflate peste mări, cu toate că episcopii de acolo erau practic stăpîni autonomi, supuși Sfîntului Scaun mai mult teoretic decît practic, fiind izolați de Noua Romă mai curînd de oceane rareori traversate, decît de schisme) și putea fi ținută laolaltă doar printr-o rețea de comunicații. Biserica devenise întîmplător, aproape fără voința ei, singurul mijloc prin care veștile ajungeau dintr-un loc în altul de-a lungul și de-a latul continentului. Dacă izbucnea o ciumă în nord-est, sud-vestul afla curînd nenorocirea, iar asta ca efect secundar al istorisirilor spuse și răsspuse de mesagerii Bisericii care aveau Noua Romă ca punct de pornire și de întoarcere.

Dacă infiltrarea nomazilor din nord-vest amenința vreo diocezăcreștină, de la amvonul bisericilor din miazăzi și miazănoapte se dădea curînd citire unei epistole enciclice atrăgînd atenția asupra amenințării și transmițînd binecuvîntarea apostolică pentru „bărbații de toate stările, în măsura în care sînt pricepuți la mînuirea armelor și care, avînd putința de a întreprinde călătoria, sînt rugați cu pioșenie să purceadă de îndată la drum cu mijloacele pe care le au la îndemînă, pentru a jura credință preaiubitului Nostru fiu, N., stăpîn legiuit al acelui ținut, pe perioada de timp considerată necesară menținerii armatei în stare de luptă spre apărarea creștinilor împotriva hoardelor păgîne în creștere, a căror sălbăticie și

lipsă de milostenie le este tuturor cunoscută și care, spre adînca Noastră întristare, au supus la cazne, au ucis și au devorat pe acei preoți ai Domnului pe care Noi Înșine i-am trimis la ei să poarte Cuvîntul, astfel ca dînșii să intre ca miei în turma al cărei Păstor pre Pămînt Noi sîntem: fiindcă deși Noi nu Ne-am pierdut nicicînd speranța și nici n-am încetat a Ne ruga pentru ca acești copii rătăciți ai întunericului să fie îndrumați spre Lumină și să intre în ținuturile Noastre în pace (întrucît nu trebuie să ne închipuim că niște pașnici străini de loc ar fi alungați dintr-o țară atît de întinsă și de pustie; dimpotrivă, cei care vin cu gînd de pace se cuvine a fi bine primiți, chiar de vor fi fiind străini de Biserică și de Fondatorul Ei Divin, atîta vreme cît dau ascultare acelei Legi Naturale care se află scrisă în inimile tuturor oamenilor, deși nu-L vor fi cunoscut pre Numele Său), găsim totuși că e cuviincios, priincios și prudent ca lumea Creștinătății, chiar de se roagă pentru pace și pentru convertirea păcătoșilor, să se întrarmeze și să se oțelească întru apărare în nord-vest, unde hoardele se adună și atacurile dovedind sălbăticie păgînă s-au înmulțit în vremea din urmă, astfel că vouă, iubiți fii, care sînteți în stare a purta arme și a călători către nord-vest să vă alăturați forțelor pregătite să-și apere pămînturile legiuite, căminele și bisericile, Noi vă transmitem și, prin prezenta, vă acordăm, ca semn al deosebitei Noastre bunăvoințe, Binecuvîntarea Apostolică."

Francis se gîndise în treacăt să plece spre nord-vest, asta dacă nu reușea să-și găsească vocația în rîndurile Ordinului. Însă, deși puternic și destul de priceput în mînuirea arcului și oțelului, arăta cam mic de statură și nu prea voinic, în timp ce, dacă era să dea crezare zvonurilor,

păgînii aveau doi metri și jumătate înălțime. Nu putea verifica zvonurile, dar nici nu vedea vreun motiv să le considere în întregime mincinoase.

În afară de a muri în vreo bătălie, nu prea găsea altceva de făcut cu viața lui — cu alte cuvinte, ceva care să merite — dacă nu și-o putea dedica Ordinului.

Convingerea nestrămutată în vocația lui nu-i fusese spulberată, ci doar ușor știrbită, de usturătoarea lecție primită de la abate și de meditația referitoare la pisica devenită ornitolog atunci cînd fusese chemată de Natură să devină ornitofagă. Gîndul acesta îl neferici în asemenea măsură încît căzu pradă ispitei, așa că, în Duminica Floriilor, cînd mai avea doar două zile de răbdat pînă la ieșirea din Postul Mare, starețul Cheroki auzi din partea lui Francis (ori, mai curînd, din partea umbrei stafidite și sfrijite de arșiță în care, nu se știe cum, sufletul rămăsese totuși închistat) cîteva vorbe hîrîite care constituiau probabil cea mai concentrată mărturisire făcută vreodată de Francis ori ascultată de Cheroki:

— Binecuvîntează-mă, Părinte; am mîncat o șopîrlă.

După ce, vreme de ani și ani, fusese confesorul penitenților care posteau, starețul Cheroki găsi că pentru el, la fel ca și pentru binecunoscutul gropar, obiceiul conferea întregii tărășenii „un aer de firesc", de aceea și răspunse cu o perfectă stăpînire de sine și fără ca măcar să clipească:

— Era zi de abstinență și ai gîndit asta dinadins?

Săptămîna Mare ar fi fost mai puțin împovărată de singurătate decît săptămînile precedente ale Postului dacă sihaștrii n-ar fi fost deja dincolo de orice grijă lumească; fiindcă o parte din liturghia Patimilor se desfășură în afara

zidurilor abației pentru a ajunge și la penitenții aflați la locurile lor de veghe; Împărtășania se făcu de două ori, iar în Joia Mare, abatele în persoană trecu roată, împreună cu Cheroki și alți treisprezece călugări, pentru a sluji serviciul religios la fiecare ermitaj. Straiele abatelui Arkos erau ascunse de o sutană, iar leul aproape că reuși să pară pisicuță blîndă cînd, cu maximă economie de mișcări și cu minimum de paradă și de pompă, îngenunche, spălă și sărută picioarele supușilor săi ce postiseră, în vreme ce restul cîntau antifoanele de răspuns. *„Mandatum novum do vobis: ut diligatis invicem..."* În Vinerea Patimilor o Procesiune a Crucii aduse un crucifix acoperit cu un văl, oprindu-se la fiece loc de sihăstrie pentru a-l dezveli încet în fața penitentului, ridicînd pînza centimetru cu centimetru în vederea Adorației, în timp ce preoții cîntau Dojenile:

Popor al meu, ce rău ți-am făcut eu ție? cu ce ți-am greșit? Răspunde-mi... te-am preamărit prin puterea castă; iară tu mă ții pe cruce...

Iar apoi, Sîmbăta Mare.

Călugării îi purtară unul cîte unul pînă la abație — flămînzi și delirînd. Francis avea cu cincisprezece kilograme mai puțin și era mult mai slăbit decît în prima miercure. Cînd îl așezară pe picioare în chilia lui, se împletici și, pînă să ajungă la pat, se prăbuși. Frații îl ridicară pe saltea, îl îmbăiară, îl bărbieriră și-i unseră pielea bășicată, în vreme ce el bolborosi în delir despre ceva legat peste coapse cu o fîșie din pînză de sac, vorbindu-i acelui lucru uneori ca unui înger, alteori ca unui sfînt, invocînd mereu numele lui Leibowitz și vroind tot timpul să-și ceară iertare.

Frații lui, cărora abatele le interzisese să vorbească despre această problemă, se mulțumiră să schimbe ocheade încărcate de subînțeles ori să clatine misterioși din cap, unul către altul.

Cum-necum, vestea ajunse și la urechile abatelui.

— Chemați-l aici, mormăi el către un registrator de îndată ce află că Francis era în stare să umble. Tonul îl făcu pe registrator să dea fuga după Francis.

— Negi că ai făcut aceste afirmații? mîrîi Arkos.

— Nu-mi aduc aminte să fi spus așa ceva, Luminate Abate, zise novicele, nedezlipindu-și ochii de la nuiaua abatelui. Pesemne că aiuram.

— Presupunînd că *aiurai*, le-ai mai spune și acum?

— Adică despre pelerin că ar fi Fericitul? A, nu, Magister meus!

— Atunci afirmă contrariul.

— Nu *cred* că pelerinul era *Fericitul*.

— Atunci de ce nu spui de-a dreptul: *Nu era el*?

— Păi, dacă nu l-am văzut niciodată personal pe Binecuvîntatul Leibowitz, n-aș...

— *Ajunge!* porunci abatele. *Prea* mult! *Nu vreau* să te mai văd și să aud de tine multă, multă vreme! *Afară!* Dar ține minte un lucru: să NU te aștepți cumva să rostești jurămîntul împreună cu ceilalți anul ăsta. Nu ți se va îngădui.

Pentru Francis vorbele acestea veniră ca o lovitură în stomac, dată cu capătul unui buștean.

6

Pelerinul rămase un subiect de sporovăială interzis în abație; însă cît privește relicvele și adăpostul contra căderilor, din motive de necesitate, interdicția se mai înmuie puțin pentru toți, cu excepția descoperitorului lor, care primi poruncă să nu scoată o vorbă și să facă bine a se gîndi la ele cît de rar posibil. Cu toate acestea, n-avea cum să nu audă cîte ceva și știa că într-unul dintre atelierele abației, călugării lucrau de zor aplecați asupra documentelor, nu numai asupra celor găsite de el, ci și a altora, care fuseseră recuperate din biroul de odinioară, înainte ca abatele să dea ordin de închidere a adăpostului.

Închis! Vestea îl cutremură pe fratele Francis. Adăpostul abia dacă fusese atins. După ce se aventurase el înăuntru, nimeni nu mai făcuse vreo încercare de a pătrunde acolo decît pentru a forța biroul pe care el încercase și nu reușise să-l deschidă, înainte de fi observat cutia. *Închis!* Nici o încercare de a descoperi ce se afla dincolo de ușa numită „Bocaport Doi" sau de a cerceta „Mediul Steril Etanș". Fără ca măcar să se mute pietrele

sau oasele din locul lor. *Închis!* Cercetarea fusese oprită, fără vreun motiv plauzibil.

Apoi se răspîndi un zvon.

Emily avea un dinte din aur. Emily avea un dinte din aur. Emily avea un dinte din aur. De fapt, era întru totul adevărat. Era unul dintre acele fleacuri istorice care reușesc, nu se știe cum, să supraviețuiască evenimentelor importante pe care oricine s-ar cuveni să le țină minte, dar care trec nebăgate în seamă pînă în clipa cînd vreun istoric monahal ar fi silit să scrie: „Nici conținutul Memorabiliei, nici alte surse arheologice descoperite pînă în prezent nu dezvăluie numele domnitorului care a locuit în Palatul Alb de la mijlocul pînă la sfîrșitul deceniului șase, cu toate că Fr. Barcus a susținut, nu fără a avea dovezi convingătoare, că numele lui a fost..."

Și totuși, în Memorabilia stătea scris limpede că Emily avusese un dinte îmbrăcat în aur.

Nu era surprinzător că Sfinția Sa Abatele poruncise închiderea criptei. Amintindu-și cum ridicase țeasta de la pămînt și o întorsese cu fața către zid, fratele Francis se temu dintr-o dată de mînia Cerului. Emily Leibowitz dispăruse de pe fața Pămîntului la începutul Potopului Focului, și abia mulți ani după aceea a recunoscut neconsolatul soț că ea murise.

Se spunea că, pentru a pune la încercare omenirea care devenise din cale afară de trufașă, ca pe vremea lui Noe, Dumnezeu poruncise oamenilor înțelepți ai acelui veac, printre ei numărîndu-se și Binecuvîntatul Leibowitz, să născocească uriașe mașinării de război cum nu se mai văzuseră pe Pămînt pînă atunci, arme de asemenea tărie încît ascundeau în pîntecele lor înseși focurile Iadului,

iară Dumnezeu îi îngăduise pe acești magi să pună armele în mîinile prinților, zicîndu-le fiecăruia dintre dînșii: „Doară pentru că ai tăi dușmani au asemenea lucruri, am născocit acestea pentru tine, cu gînd ca și dînșii să afle cum că le ai, iară astfel să se teamă a lovi cu ele. Aibi grijă, Prea luminate stăpîne, să te temi de dînșii tot astfel precum se tem și dînșii de tine, pentru ca nici unul dintre voi să nu slobozească aceste lucruri îngrozitoare pe care noi le-am făurit."

Însă prinții, nepunînd mare preț pe vorbele înțelepților de la curțile lor, și-au zis fiecare către sine: „De voi lovi cu grăbire și în mare taină, îi voi fi nimicit pe ceilalți la vreme de somn și amorțire și nu se va mai găsi cine să răspunză; al meu fi-va pămîntul."

Așa de mare era nechibzuința prinților, iară atuncea a venit Potopul Focului.

În cîteva săptămîni — unii vorbeau de zile — după prima slobozire a focului cel diavolesc, totul se sfîrșise. Orașele au devenit mormane de sticlă spartă, avînd împrejur întinderi de piatră sfîrtecată. Nații întregi au dispărut de pe fața lumii, stîrvuri au împînzit pămîntul, atît oameni cît și vite, precum și toate speciile de animale, dimpreună cu păsările văzduhului și cu orice zbura, înota în fluvii, se tîra prin iarbă ori se ascundea în vizuini; îmbolnăvindu-se și pierind, au acoperit cîmpii și dealuri și totuși, acolo unde demonii Căderii deveniseră atotstăpînitori, cadavrele nu intrau în descompunere decît în ținuturile unde aflau sol rodnic. Norii cei grei ai mîniei cuprinseseră păduri și cîmpii, uscînd copaci și făcînd recoltele să piară. Acolo unde fusese stăpînă viața se instalaseră deșerturi, iar în locurile în care mai rămăseseră oameni vii, de la mic la mare erau bolnavi din pricina

aerului otrăvit, așa că, deși unii scăpaseră cu zile, puțini rămăseseră neatinși; și mulți muriră din aerul cel rău chiar în acele tărîmuri unde groaznicele arme nu loviseră.

Pretutindeni vedeai oameni fugind dintr-un loc într-altul de se amestecaseră toate limbile pămîntului. Multă mînie se strînsese față de prinții și servitorii prinților, dar și a magilor care născociseră armele. Anii treceau, dară pămîntul nu se curățea. Așa scria cu limpezime în Memorabilia.

Din babilonul de limbi, din amestecul de națiii și din teamă s-a născut ura. Iar Ura zicea: *Să-i ucidem cu pietre și să-i sfîrtecăm și să-i trecem prin para focului pe aceia care aceasta au făcut-o. Să scăpăm lumea de cei care au făptuit așa o crimă, dar să nu-i uităm pe cei care le-au fost slugi și înțelepți; să-i ardem și să piară dimpreună cu lucrarea și numele lor, ba chiar și amintirea lor să dispară în fum. Să-i ștergem de pe pămînt și să-i învățăm pe copiii noștri că lumea e nouă, pentru ca ei să nu cunoască nimic despre faptele ce s-au săvîrșit mai demult. Să facem o mare simplificare, iară lumea o va lua de la început.* Așa se face că, după Potop, Cădere, ciumă, nebunie, amestecul limbilor, și furie, a început sîngeroasa Simplificare, cînd omenirea rămasă a sfîrtecat o parte din ea însăși, bucată cu bucată, ucigînd domnitori, oameni de știință, conducători, tehnicieni, educatori și mulți alți oameni despre care căpeteniile mulțimii ziceau că merită să piară fiindcă toți dimpreună aduseseră Pămîntul în starea de acum. Oamenii școliți păreau a fi cei mai huliți, la început pentru că îi slujiseră pe prinți, iar mai apoi pentru că refuzaseră să se alăture mulțimilor doritoare de măcel și cutezaseră să se pună contra lor, numindu-le „adunături de țărănoi troglodiți și însetați de sînge".

Înveselite, cetele acceptară numele și porniră să urle: *Țărănoi?! Da, da! Sîntem țărănoi! Dar tu ce ești? Vom construi un oraș și-i vom spune Orașul țărănoilor, fiindcă pînă-l vom termina de ridicat toți ticăloșii ăștia care se cred deștepți vor muri! Țărănoi! Să mergem! Să-i învățăm minte pe toți! E cineva care nu se simte țărănoi? S-o spună, dacă are curaj!*

Căutîndu-și salvarea de furia cetelor de țărănoi, oamenii educați, atîția cît mai reușiseră să supraviețuiască, se refugiară în sanctuarele care mai rămăseseră. Atunci cînd îi primea, Sfînta Biserică îi înveșmînta în sutane călugărești și încerca să-i ascundă în mănăstirile și schiturile care scăpaseră întregi și puteau fi reocupate, fiindcă mulțimile nu-i disprețuiau chiar atît pe clerici, ucigîndu-i doar dacă se arătau sfidători și acceptau cu bună știință martirajul. Uneori, aceste sanctuare se dovedeau salvatoare, dar cel mai adesea cădeau pradă gloatelor care invadau mănăstirile, dădeau foc documentelor și cărților sfinte, îi prindeau pe refugiați și-i spînzurau ori îi ardeau de vii după o judecată sumară. La scurt timp după ce se declanșase, Simplificarea încetase a mai avea vreo socoteală sau noimă, devenind o dezlănțuire dementă a dorinței de a ucide și distruge, lucru care se dovedește îndeobște posibil doar atunci cînd dispar pînă și ultimele vestigii de ordine socială. Nebunia aceasta se transmise și copiilor, educați nu doar să uite, ci să urască, întîmplîndu-se ca furia mulțimilor să răbufnească uneori și pînă la a patra generație de după Potop. Acum, însă, înverșunarea își găsea ca țintă nu cărturarii, fiindcă aceștia dispăruseră între timp, ci oamenii care aveau cît de cît știință de carte.

După ce umblase zadarnic pentru a-și găsi soția, Isaac Edward Leibowitz își găsise adăpost printre cistercieni,

unde rămăsese ascuns în perioada imediat următoare Potopului. După șase ani, plecase din nou în căutarea lui Emily ori a mormîntului ei, departe în sud-vest. Ajuns acolo, se convinsese pe deplin că Emily murise, fiindcă moartea triumfase definitiv prin acele ținuturi. Trecînd prin deșert, făcuse în sinea lui un jurămînt. Apoi s-a întors la cistercieni, a primit să poarte straiul lor, iar după alți ani a devenit preot. A strîns cîțiva tovarăși pe lîngă el și, fără prea multă vîlvă, le-a propus ceva. Cîțiva ani mai tîrziu, propunerile lui au ajuns la urechile „Romei", care nu mai era Roma cunoscută ca oraș, fiindcă ea, după ce existase vreme de două milenii, în nici două decenii se mutase de cîteva ori. Doisprezece ani după ce făcuse propunerile, părintele Isaac Edward Leibowitz a obținut permisiunea Sfîntului Scaun să întemeieze o nouă comunitate religioasă care să primească numele lui Albert Magnus, dascăl al Sfîntului Thomas și patron al oamenilor de știință. Misiunea sa, nedeclarată, și la început doar vag definită, era să păstreze istoria umană pentru stră-stră-stră-nepoții copiilor troglodiților care voiau s-o vadă distrusă. Straiele purtate erau zdrențe din pînză de sac și bocceluțe — uniforma obișnuită a celor ce formau cetele de țărănoi. Membrii comunității erau fie „contrabandiști de cărți", fie „memorizatori", după cum o cerea situația. Contrabandiștii de cărți transportau în secret cărți către deșertul aflat în sud-vest și, punîndu-le în lăzi, le îngropau. Memorizatorii învățau pe de rost volume întregi de istorie, scrieri sfinte, literatură și știință pentru cazul în care vreunul dintre nefericiții contrabandiști era prins, torturat și forțat să dezvăluie locul ascunzătorilor. Între timp, alți membri ai noului ordin au descoperit un puț aflat la vreo trei zile de mers pe jos de cărțile îngropate și

au început să construiască o mănăstire. Așa s-a născut planul menit să pună o părticică din cultura umană la adăpost de cei care voiau s-o distrugă cu desăvîrșire.

În vreme ce efectua un transport de cărți, Leibowitz a fost prins de o ceată de troglodiți; un tehnician trădător, pe care preotul l-a iertat de îndată, l-a identificat, nu numai ca om învățat, ci și ca specialist în domeniul armelor. Avînd capul acoperit cu pînză de sac, Leibowitz a fost martirizat pe loc, prin strangulare cu o funie al cărei nod fusese făcut astfel încît să nu-i rupă gîtul și, în același timp, ars de viu — în acest mod rezolvîndu-se gîlceava născută în rîndurile mulțimii privind metoda de execuție.

Memorizatorii erau puțini, iar capacitățile de memorare limitate.

Unele dintre lăzile cu cărți au fost descoperite și arse; la fel s-a întîmplat și cu alți cîțiva contrabandiști de cărți. Pînă să se potolească această nebunie, chiar și mănăstirea a fost atacată în trei rînduri.

Cînd dezlănțuirea turbată a fost dată uitării, din uriașul tezaur al cunoașterii umane mai rămăseseră doar cîteva lăzi de cărți originale și o colecție jalnică de texte rescrise din memorie.

Acum, după șase secole de beznă, călugării încă mai păstrau această Memorabilia, o studiau, o copiau și-o recopiau și așteptau cu răbdare. La început, pe vremea lui Leibowitz, se exprimaseră speranțe — ba chiar se anticipase — că a patra sau a cincea generație va dori să-și primească moștenirea înapoi. Însă călugării nu țineau seama de capacitatea umană de a-și crea o nouă moștenire culturală în decurs de cîteva generații cînd cea veche s-a pierdut definitiv, găsindu-și noi creatori în legiuitori și profeți, genii ori maniaci; prin contribuția unuia precum

Moise, ori Hitler, ori vreun bunic ignorant dar tiranic, din zori și pînă seara se poate naște o moștenire culturală, iar multe au și apărut în acest fel. Dar noua „cultură" era o moștenire întunecată, în care un cuvînt precum „țărănoi" însemna „cetățean", iar acesta din urmă căpăta înțelesul de „sclav". Călugării au rămas să aștepte. Pentru ei nu avea importanță că tezaurul pe care-l salvaseră era inutil, că în cea mai mare parte nici nu reprezenta cu adevărat cunoștere, în unele privințe ea rămînînd călugărilor la fel de neinteligibilă ca și unui flăcău pe jumătate sălbăticit și neștiutor; aceste cunoștințe erau goale de conținut, iar subiectele tratate nu-și mai găseau reazem în realitate.

Această cunoaștere avea totuși o structură simbolică particulară în sine și meritau remarcate măcar interacțiunile dintre simboluri. A studia modul în care se coagulează un sistem de cunoaștere înseamnă a deprinde cel puțin o minimă cunoaștere a cunoașterii, pînă cînd — într-o bună zi sau chiar peste secole — va sosi un Integrator, iar lucrurile se vor corela din nou. Memorabilia exista, iar datoria lor era s-o păstreze, și așa aveau să facă indiferent dacă ignoranța va domni peste lume încă zece ori o sută de secole, fiindcă ei, deși născuți în cel mai întunecat dintre veacuri, rămîneau contrabandiștii de cărți și memorizatorii fideli ai Fericitului Leibowitz; și cînd se aventurau dincolo de fruntariile abației, fiecare dintre ei, devotat Ordinului — fie el grăjdar ori abate — purta, ca parte a straielor, o carte, de obicei un Breviar, bine ascunsă în bocceluță.

După închiderea adăpostului și scoaterea documentelor și relicvelor, abatele le strînsese unul cîte unul, într-un mod care să nu bată la ochi. Probabil ținute sub cheie în biroul lui Arkos, deveniră inaccesibile celor care-ar fi vrut

să le cerceteze. Se putea afirma, fără teama de a greși prea mult, că dispăruseră. Era recomandabil ca despre lucrurile care dispăreau în biroul abatelui să nu se discute în public. Pe această temă era preferabil să se șoptească pe coridoarele tăcute. Fratele Francis auzea rareori astfel de șoapte. Cu timpul ele încetară cu totul, numai că reveniră în actualitate o dată cu sosirea unui mesager de la Noua Romă, care avu o discuție mai aprinsă cu abatele în refectoriu, într-o seară. Frînturi ale discuției lor ajunseră întîmplător pînă la mesele alăturate. După plecarea mesagerului, zvonurile ținură cîteva săptămîni, apoi se stinseră din nou.

În anul următor, fratele Francis din Utah se întoarse în deșert și posti iarăși în singurătate. Reveni încă o dată, vlăguit și stafidit, și curînd se trezi chemat de abatele Arkos, care ținu să știe dacă mai susținea că avusese și alte întîlniri cu reprezentanți ai Ordinei Cerești.

— A, nu, Prea Sfinția Voastră. Ziua n-am văzut decît vulturi.

— Dar noaptea? întrebă Arkos bănuitor.

— Doar lupi, răspunse Francis, adăugînd precaut: Așa cred.

Arkos preferă să nu cerceteze mai adînc acest amendament circumspect, mulțumindu-se doar să se încrunte. Fratele Francis ajunsese să constate că încruntarea abatelui era sursa primară a energiei radiante care călătorea prin spațiu cu o viteză finită și care încă nu era pe deplin înțeleasă decît în ceea ce privea efectul ei nimicitor asupra acelor ființe ce o absorbeau, ele find îndeobște vreun postulant ori vreun novice. Francis recepționase o astfel de emisie vreme de cinci secunde pînă să i se adreseze următoarea întrebare.

— Ei, ce mai poți spune acum despre cele întîmplate anul trecut?

Novicele rămase cu vorba în gît, apoi reuși să îngaime:

— Bă...bătrînul?

— Bătrînul.

— Da, Dom Arkos.

Străduindu-se să elimine din voce orice vibrație care să dea tonului său o nuanță întrebătoare, Arkos mormăi:

— Un bătrîn, pur și simplu. Nimic mai mult. Acum sîntem siguri de asta.

— *Și eu cred* c-a fost un bătrîn.

Cu un gest bătrînicios, părintele Arkos întinse mîna după nuiaua din lemn.

PLEOSC!

— *Deo gratias!*

PLEOSC!

— *Deo...*

Cînd Francis porni spre chilia lui, abatele strigă după el pe coridor:

— Fiindcă veni vorba, voiam să-ți spun...

— Da, Sfinte Părinte?

— Nici anul acesta nu vei depune jurămîntul, rosti el cu gîndul în altă parte și se făcu nevăzut în biroul său.

7

Fratele Francis petrecu șapte ani de noviciat, făcînd de șapte ori Postul Mare în deșert și învățînd să imite perfect urletele lupilor. Spre distracția fraților săi, urcîndu-se pe zid și urlînd, chema haita pînă în în apropierea mănăstirii. Ziua slujea în bucătărie, freca pardoseala din piatră și continua să studieze antichitatea în clasă.

Apoi, într-o bună zi, călărind un măgar, la abație a sosit un mesager de la un seminar din Noua Romă. După o lungă consultare cu abatele, mesagerul l-a căutat pe fratele Francis. A părut surprins să descopere că acel flăcăiandru, acum bărbat în toată legea, încă mai purta rasa de novice și freca podeaua din bucătărie.

— De cîțiva ani încoace studiem documentele pe care le-ai descoperit, îi spuse el novicelui. Unii dintre noi ne-am convins că sînt autentice.

Francis își lăsă capul în pămînt.

— Părinte, nu mi se îngăduie să aduc vorba despre acest subiect, explică el.

— A, de asta-i vorba?! Mesagerul zîmbi și-i întinse un petec de hîrtie care purta sigiliul abatelui și scrisul stăpînului: *Ecce Inquisitor Curiae. Ausculta et obsequere. Arkos, Abația Leibowitz, Abbas.*

— Nu te teme, adăugă el degrabă, remarcînd încordarea neașteptată a novicelui. Nu-ți vorbesc în calitate oficială. Altcineva de la tribunal îți va lua depoziția mai tîrziu. Știi, nu-i așa, că documentele găsite de tine se află la Noua Romă de cîtva timp? Eu am adus înapoi cîteva dintre ele.

Fratele Francis clătină din cap. Știa mai puțin, probabil, decît oricare altul despre reacția celor din ierarhia Bisericii față de descoperirea relicvelor. Băgă de seamă că mesagerul purta rasa de culoare albă a dominicanilor și se întrebă oarecum neliniștit care era natura „tribunalului" despre care amintise Călugărul Negru. În regiunea Coastei Pacificului se desfășura o anchetă severă împotriva Catharismului, dar nu-și putea explica de ce s-ar interesa *acel* tribunal de relicvele Fericitului. Pe bilețel scria: *Ecce Inquisitor Curiae*. Pesemne că abatele voise să spună „investigator". Dominicanul părea un bărbat destul de binevoitor și nu purta cu sine ceva care să semene a instrumente de tortură.

— Sperăm ca dosarul privind canonizarea fondatorului vostru să fie redeschis curînd, explică mesagerul. Abatele vostru, Arkos, e un om foarte înțelept și prudent. Rîse în barbă. Oferind relicvele altui Ordin pentru a fi cercetate și punînd să fie închis adăpostul pînă se va face o explorare amănunțită... Înțelegi asta, nu-i așa?

— Nu, Părinte. Îmi închipuisem că socotise chestiunea prea neînsemnată pentru a mai pierde timpul cu ea.

Călugărul Negru rîse.

— Neînsemnată? Socot că nu. Dar dacă Ordinul *vostru* descoperă dovezi, relicve, miracole și orice altceva, tribunalul trebuie să judece sursa lor. *Fiecare* comunitate religioasă dorește să-și vadă fondatorul canonizat. De aceea, abatele a procedat cu multă înțelepciune spunîndu-vă: „Nu vă atingeți de adăpost." Sînt încredințat că v-ați simțit cu toții foarte dezamăgiți, însă e mai prielnic fondatorului vostru ca adăpostul să fie cercetat în prezența unor martori din alte părți.

— Îl veți deschide din nou? întrebă Francis cu sufletul la gură.

— Nu, nu eu. Cînd tribunalul va fi pregătit, vor fi trimiși observatori. În felul acesta, toate relicvele ce se vor descoperi în adăpost și ar putea avea vreo legătură cu dosarul, se vor afla în mîini sigure, în caz că opoziția va pune la îndoială autenticitatea lor. Desigur, singurul motiv care mă face să cred că obiectele din adăpost *ar putea* afecta dosarul sînt... Ei bine, cele găsite de tine.

— Îmi permiteți să vă întreb de ce, Părinte?

— Ei bine, pe vremea beatificării Binecuvîntatului Leibowitz, una din chestiunile stînjenitoare a fost viața sa de tinerețe — dinainte de a deveni călugăr și preot. Avocatul acuzării a încercat mereu să arunce o umbră de îndoială asupra perioadei timpurii, anterioară Potopului. A încercat să demonstreze că Leibowitz n-a cercetat cu atenție și că se putea ca soția lui să fi fost încă în viață în momentul hirotonisirii. Ei, așa ceva nu s-ar fi întîmplat pentru prima oară, bineînțeles, dar nu despre asta e vorba. *Advocatus diaboli* a încercat să pună la îndoială caracterul fondatorului vostru. S-a străduit să sugereze că acceptase Sfînta Hirotonisire și depusese jurămîntul înainte de a fi sigur că nu mai avea responsabilități fami-

liale. Opoziția a dat greș, dar ar putea face o nouă încercare. Și dacă rămășițele acelea umane pe care le-ai găsit tu *sînt* cu adevărat... Ridică din umeri și zîmbi.

Francis dădu din cap.

— Ar putea indica data morții ei.

— Chiar la începutul războiului care a distrus totul. După părerea mea — ei bine, scrisul de pe biletul din cutie, e fie al Fericitului, fie o imitație foarte convingătoare.

Francis roși.

— Nu vreau să dau de înțeles că *tu* ai avea vreun amestec în acest fals, se grăbi să adauge dominicanul, observînd stînjeneala lui Francis.

Novicele își adusese aminte de propria sa părere despre acele mîzgălituri.

— Spune-mi, cum s-a întîmplat? Cum ai găsit locul? Vreau să știu întreaga poveste.

— Păi, totul a început din cauza lupilor.

Dominicanul începu să ia notițe.

La cîteva zile după plecarea mesagerului de la mănăstire, abatele Arkos trimise după fratele Francis.

— Încă mai crezi că-ți vei afla chemarea printre noi? întrebă Arkos binevoitor.

— Dacă Sfinția Sa Abatele îmi va ierta nemăsurata trufie...

— Ei, să lăsăm pentru moment nemăsurata ta trufie. Mai crezi ori nu?

— Da, Magister meus.

Abatele jubilă.

— Bine, fiule. Socot că și noi ne-am convins. Dacă ești gata să te dedici pentru totdeauna, cred că e momentul potrivit să depui jurămîntul solemn. Făcu o pauză și,

urmărind expresia de pe chipul novicelui, păru dezamăgit că nu detectase nici o tresărire. Ce s-a-ntîmplat? Nu te bucuri s-auzi asta? Doar nu cumva...? Hei! Ce-ai pățit?

Deși rămăsese împietrit într-o expresie de atenție politicoasă, chipul lui Francis își pierdea treptat culoarea. Genunchii refuzară să-l mai asculte.

Francis leșină.

Două săptămîni mai tîrziu, Francis, care stabilise probabil un record supraviețuind atîtor perioade de veghe în deșert, părăsi rîndurile noviciatului și, jurînd sărăcie veșnică, castitate, supușenie, precum și alte lucruri obișnuite în fața comunității, primi binecuvîntările și o bocceluță în abație, devenind pentru totdeauna călugăr devotat al Ordinului Albertian de Leibowitz, legîndu-se cu lanțuri, făurite cu mintea și mîna proprie, de piciorul Crucii și de legea Ordinului. Prin ritual, fusese întrebat de trei ori: „Dacă Dumnezeu te va chema să-I fii Contrabandist de cărți, vei fi gata să suporți mai curînd moartea, decît să-ți trădezi frații?“ Și tot de trei ori, fratele Francis răspunsese: „Da, Doamne.“

— Atunci, ridicați-vă Frați Contrabandiști și Frați Memorizatori și primiți sărutul frăției. *Ecce quam bonum, et quam jucundum...*

Fratele Francis părăsi bucătăria și i se încredințară munci mai puțin înjositoare. Deveni ucenic de copist pe lîngă un călugăr în vîrstă, pe nume Horner și, dacă lucrurile aveau să meargă bine pentru el, putea spera să-și petreacă restul vieții în atelierul de copiat, dedicîndu-se unor însărcinări precum copierea unor texte de algebră și sfințind paginile cu frunze de măslin și hefuvimi bucălați și veseli ce înconjurau tabelele de logaritmi.

Fratele Horner era un bătrîn blajin, iar fratele Francis îl plăcu dintru început.

— Mai toți lucrăm mai bine la copia încredințată dacă avem și un proiect propriu, îi spuse Horner. Simțindu-se atrași de o anumită operă din Memorabilia, celor mai mulți dintre copiști le place să-i dedice o parte din timpul lor liber. Uite-l, de pildă, pe fratele Sarl — rămînea mereu în urmă cu lucrul și făcea multe greșeli. De aceea, l-am lăsat să-și petreacă o oră pe zi la un proiect pe care și l-a ales singur. Cînd munca devine prea plicticoasă și începe să greșească la copiat, o poate lăsa deoparte o vreme și se ocupă de proiectul propriu. Îngădui tuturor să procedeze la fel. Dacă-ți termini îndatorirea înainte de sfîrșitul zilei, dar nu ai un proiect personal, va trebui să lucrezi suplimentar la perenele noastre.

— Perene?

— Da, și nu mă refer la plante. Există o cerere perenă pentru diverse cărți din partea întregului cler — Misale, Scriptura, Breviare, *Summa*, enciclopedii și altele asemenea. Vindem foarte multe din acestea. Prin urmare, cînd nu ai vreun proiect la care ții, cînd termini mai devreme, te punem să copiezi perene. Ai timp să te hotărăști.

— Ce proiect și-a ales fratele Sarl?

Bătrînul supraveghetor rămase tăcut o clipă, apoi îi răspunse:

— Știi ce, am îndoieli că vei înțelege vreodată. Eu unul, nu pricep. Pare să fi găsit o metodă de a restaura cuvintele și frazele care lipsesc din unele fragmente vechi ale textului original din Memorabilia. Poate că partea stîngă a cărții pe jumătate arsă e inteligibilă, dar partea dreaptă a fiecărei pagini a ars și de aceea, la capătul

fiecărui rînd lipsesc cîteva cuvinte. A inventat o metodă matematică pentru descoperirea acestora. Nu-i absolut sigură, însă într-o oarecare măsură dă roade. De cînd a început, a reușit să restaureze patru pagini complete.

Francis aruncă o privire spre fratele Sarl, un octogenar aproape orb.

— Cît timp i-a luat asta? întrebă ucenicul.

— Aproximativ patruzeci de ani. Desigur, n-a lucrat decît cinci ore pe săptămînă la proiect, iar calculele aritmetice *sînt* considerabile.

Francis dădu din cap îngîndurat.

— Dacă se poate restaura o pagină pe secol, pesemne că în cîteva secole...

— Chiar mai puțin, mormăi fratele Sarl fără să ridice ochii de pe pagină. Cu cît completezi mai mult, cu atît mai repede merge restul. Voi termina următoarea pagină în cîțiva ani. După aceea, cu voia bunului Dumnezeu, poate... Vocea i se stinse într-un murmur. Francis băgă de seamă că fratele Sarl obișnuia să vorbească singur în timp ce lucra.

— Faci cum vrei, îi spuse fratele Horner. Avem tot timpul nevoie de ajutor la perene, dar dacă ții neapărat, îți poți stabili propriul proiect.

Fratelui Francis ideea îi veni ca o străfulgerare.

— Pot să-mi folosesc timpul, se grăbi el, pentru a face o copie după desenul lui Leibowitz pe care l-am găsit eu?

La început, fratele Horner rămase descumpănit.

— Păi... nu știu, fiule. Cum să-ți spun, pentru Sfinția Sa Abatele, subiectul e cam *delicat*. Iar acel document s-ar putea să nu aparțină Memorabiliei. Acum se află în dosarul de încercare.

— Dar *știți* că se decolorează, Frate. Și a fost mînuit foarte mult în lumină. Dominicanii l-au ținut atîta vreme la Noua Romă...

— Bine... presupun că va fi un proiect foarte *scurt*. Dacă Părintele Arkos nu se opune, dar... Dădu din cap neîncrezător.

— Poate că l-aș putea include într-un set, găsi Francis soluția salvatoare. Puținele desene recopiate pe care le avem sînt atît de vechi, încît au devenit sfărîmicioase. Dac-aș face dubluri ale altora...

Horner zîmbi puțin strîmb.

— Vrei să spui că incluzînd desenul Leibowitz într-un set ai putea scăpa neprins?

Francis se îmbujoră.

— Părintele Arkos n-ar observa, nu, dacă s-ar întîmpla să treacă pe aici?

Francis se crispă.

— Bine, spuse Horner și ochii îi aruncară sclipiri viclene. Îți poți folosi timpul liber pentru a face duplicate după oricare dintre documentele care sînt în stare proastă. Dacă se nimerește și altceva amestecat între ele, o să încerc să nu bag de seamă.

Fratele Francis își petrecu șapte luni din timpul liber redesenînd cîteva dintre schițele vechi aflate în dosarele Memorabiliei și abia după aceea îndrăzni să se atingă de schema lui Leibowitz. Cele vechi trebuiau oricum recopiate cam la un secol, dacă meritau să fie salvate. Nu numai copiile originale se decolorau, ci și versiunile redesenate, ele devenind indescifrabile după un timp, din pricina degradării cernelurilor întrebuințate. Nu pricepea nicicum de ce anticii preferaseră să folosească hîrtie întunecată la culoare, scriind și trasînd linii cu alb, în loc să procedeze invers. Cînd făcea schița brută în cărbune a vreunui desen, adică folosind un fundal alb, desenul rezultat părea mai realist decît cel în alb pe negru, iar anticii nici nu se comparau ca înțelepciune cu Francis; sigur avuseseră motive întemeiate dacă se deranjaseră să strice cerneala pentru fond, lăsînd dîre de hîrtie albă acolo unde, într-un desen normal, ar fi trebuit să apară o linie trasă cu cerneală. Francis recopie documentele astfel încît să arate cît mai fidele față de originale, cu toate că munca de a întinde cerneala albastră în jurul literelor minuscule era extrem de plicticoasă și constituia o mare risipă de cerneală, lucru care-l făcea pe fratele Horner să-și mîrîie nemulțumirea.

Copie un vechi plan arhitectonic, apoi un desen pentru o piesă cu geometrie clară, dar a cărei menire îi rămase nelămurită. Redesenă o abstracțiune amețitoare intitulată ÎNFĂȘ. STATOR MODEL 73-A 3- PH 6-P 1800-RPM 5-HP CLASA A COLIVIE DE VEVERIȚĂ, care se dovedi absolut neinteligibilă și nicidecum capabilă să întemnițeze o veveriță. Anticii dovedeau deseori o subtilitate deosebită; pesemne că era nevoie de un aranjament special de oglinzi pentru a vedea veverița. Cu chiu cu vai, o redesenă și pe aceasta.

Francis își luă inima în dinți și se aventură să deschidă dosarele Memorabiliei pentru a lua schema lui Leibowitz după aproape un an de la începerea proiectului personal și abia după ce abatele, care trecea cînd și cînd prin camera copiștilor, îl văzuse de cel puțin trei ori lucrînd la o altă schiță, iar în două rînduri Arkos chiar se oprise să arunce o privire la ceea ce făcea Francis.

Documentul original fusese deja supus unor lucrări de restaurare. În afară de faptul că purta numele Fericitului, semăna dezamăgitor de mult cu majoritatea celor pe care le redesenase.

Schița lui Leibowitz, o altă abstracție, nu avea legătură cu nimic, nici măcar cu rațiunea. O studie pînă reuși să-i vadă și cu ochii închiși întreaga și ametitoarea complexitate, însă asta nu-l ajută să afle mai multe despre ea. Părea să fie nici mai mult nici mai puțin decît o rețea de linii care lega o însăilătură de dispozitive, șerpuituri, serpentine, codițe și cîte alte șpiluri. Liniile erau în majoritate verticale sau orizontale și intersectările unora cu altele erau punctate sau marcate prin salt; făceau răsuciri la unghi drept pentru a ocoli dispozitive și niciodată nu se opreau la jumătate de drum, ci întîlneau cîte-o șerpuitură, serpentină sau cine-știe-ce. Rămînea atît de enigmatică, încît cercetarea ei vreme îndelungată producea doar perplexitate. Cu toate acestea, se apucă să copieze fiecare detaliu, ajungînd pînă acolo încît reproduse chiar și pata maronie din centrul hîrtiei despre care își dădu seama că ar putea fi sîngele Binecuvîntatului Martir, dar fratele Jeris afirmă că era doar o urmă lăsată de un cotor de măr intrat în putrefacție.

Ajuns ucenic în camera copiștilor o dată cu Francis, fratelui Jeris îi plăcea să-l sîcîie în legătură cu proiectul personal.

— Prealuminate Frate, spuse el într-o zi, privind printre gene peste umărul lui Francis, lămurește-mă, te rog, ce-ar putea să însemne „Sistem tranzistorizat de control pentru dispozitivul șase-B"?

— E titlul documentului, evident, răspunse fratele Francis ușor agasat.

— Evident. Dar ce înseamnă?

— E numele diagramei care se află în fața ta, frate Țărănoi. Dar „Jeris" ce înseamnă?

— Prea puțin, recunoscu fratele Jeris, mimînd umilința. Iartă-mi, te rog, ignoranța. Ai definit convingător numele arătînd către creatura numită astfel, care reprezintă precis numele dat. Însă acum însăși creatura-diagramă reprezintă ceva, am dreptate? Ce înfățișează desenul?

— Sistemul tranzistorizat de control pentru dispozitivul șase-B, evident.

Jeris pufni în rîs.

— Foarte limpede! Convingător! Dacă această creatură e numele, atunci numele este creatura. „Numerele egale pot fi înlocuite cu numere egale," sau „Ordinea într-o egalitate este reversibilă." Putem trece la următoarea axiomă? Avînd condiția: „Cantitățile egale cu o anumită cantitate pot fi înlocuite una cu alta", care este adevărată, atunci nu există cumva vreo „anumită cantitate" pe care s-o reprezinte *atît numele cît și diagrama*? Ori avem de-a face cu un sistem închis?

Francis roși.

— Consider că diagrama reprezintă, rosti el rar, după ce făcu o pauză pentru a-și alunga iritarea din glas, mai curînd un concept abstract, decît un *lucru* concret. Pesemne că anticii aveau o metodă sistematică de descriere a unui gînd pur. Sigur nu e imaginea recognoscibilă a unui obiect.

— Da, da, e *sigur imposibil de recunoscut*! îl aprobă fratele Jeris chicotind.

— Pe de altă parte, probabil că diagrama *descrie* un obiect, însă doar într-un mod foarte stilizat, astfel că e nevoie de o pregătire specială sau de...

— Ochi ieșiți din comun?

— După părerea mea, probabil că e o abstracțiune deosebită cu o valoare transcendentală, exprimînd vreun gînd de-al Fericitului Leibowitz.

— Bravo! Dar la ce s-o fi gîndit?

— Păi... la „Proiectul de Circuit", spuse Francis zărind formularea în cuvintele scrise cu litere de tipar în partea de jos dreapta a paginii.

— Hmm, și cărei discipline îi aparține *această* artă, Frate? Care îi este genul, specia, proprietatea și deosebirea? Sau e doar un „accident"?

În sarcasmul său, Jeris devenise deja înfumurat, socoti Francis, și de aceea hotărî să-i dea un răspuns pe măsură:

— Ei bine, privește această coloană de cifre și titlul: „Notarea componentelor electronice." Pe vremuri *a existat* o artă sau o știință numită Electronică, iar ea părea să aparțină atît Artei, cît și Științei.

— *Aha!* Asta rezolvă dilema „gen" și „specie." Acum să ne referim la „deosebire," dacă-mi permiți să merg în continuare pe aceeași linie. Cu ce se ocupa Electronica?

— Și despre asta scrie undeva, spuse Francis, care cercetase Memorabilia de la un cap la altul, încercînd să descopere indicii care să facă schița ceva mai inteligibilă — dar fără prea mult folos. Electronica se ocupa de electron, explică el.

— Așa scrie, într-adevăr. Sînt profund mișcat. Dar, rogu-te, ce era „electronul"?

— Păi există o sursă fragmentară care face aluzie la el numindu-l „O părticică negativă a nimicului".

— Poftim?! Cum negau un nimic? Asta nu l-ar transforma în ceva?

— Pesemne că negația se aplică la „părticică".

— Aha! Atunci am avea un „Nimic nepărticică". Ai descoperit cumva cum se împarte un nimic?

— Încă nu, recunoscu fratele Francis.

— Ei, nu te da bătut, Frate! Ce deștepți trebuie să fi fost anticii aștia, dacă știau cum să împartă nimicul. Dă-i înainte, și s-ar putea să afli și asta. Și-atunci am avea „electronul" în mijlocul nostru, nu-i așa? Dar ce vom face cu el? Îl așezăm pe altarul din capelă?

— Asta e, spuse Francis oftînd, nu știu. Dar sînt încredințat că „electronul" a existat cîndva, deși habar n-am din ce consta sau la ce-ar fi folosit.

— Ce mișcător! chicoti iconoclastul și se întoarse la munca lui.

Hărțuielile la care îl supunea fratele Jeris îl întristau pe Francis, dar nu reușeau nicicum să-i diminueze devotamentul față de proiect.

Reproducerea întocmai a oricăror semne, pete, stropi se dovedea imposibilă, însă precizia lucrării lui era suficientă pentru a înșela privirea de la distanța de doi pași în cazul expunerii în scop demonstrativ, astfel ca originalul să poată fi sigilat și pus la păstrare. După ce termină copia, fratele Francis descoperi că era dezamăgit. Desenul era prea frust. Nici un element nu sugera de la prima privire că ar putea fi o relicvă sfîntă. Stilul ei sobru și lipsit de prețiozitate — satisfăcător, probabil, pentru Fericitul, și totuși...

Copia relicvei nu ajungea. Sfinții erau oameni umili, care lucrau întru gloria lui Dumnezeu, nu a sinelui, astfel că altora le revenea îndatorirea să redea strălucirea interioară

a celor sfinți, prin semne exterioare, vizibile. Copia ternă nu mulțumea: era lipsită de imaginație și rece și nu sărbătorea în mod vizibil calitățile sfinte ale Fericitului.

Glorificemus, gîndi Francis, în vreme ce trudea la perene. În acele clipe tocmai copia pagini din Psalmi, care urmau a fi mai apoi legate. Zăbovi puțin să regăsească locul din text și să perceapă înțelesul cuvintelor fiindcă, după ore întregi de copiat, uitase cu totul să mai citească, îngăduind mîinii să reproducă conturul literelor pe care le urmărea cu ochii. Băgă de seamă că tocmai copia rugăciunea de iertăciune a lui David, al patrulea psalm de penitență, „*Miserere mei, Deus*... fiindcă-mi știu nevrednicia mea, iar păcatul săvîrșit e mereu cu mine." O rugăciune umilă, însă pagina pe care-o avea sub ochi nu era scrisă într-un stil potrivit acestei umilințe. *M*-ul din *Miserere* era împodobit cu o frunzuliță aurie. Arabescuri înflorate compuse din filamente aurii și violete umpleau marginile, devenind adevărate cuiburi în jurul literelor mari și splendide de la începutul fiecărui verset. Oricît de umilă ar fi fost rugăciunea în sine, pagina devenea sclipitoare. Fratele Francis copia doar textul pe pergament încă neatins, lăsînd spații pentru minunatele inițiale și margini largi cît un verset. Alți meșteșugari aveau să completeze cu un dezmăț de culori spațiile goale din jurul copiei simple făcută de el și să compună impresionantele inițiale. Învățase să pună în lumină, dar nu ajunsese destul de priceput pentru a i se încredința împodobirea cu auriu a perenelor.

Glorificemus. Iar se gîndea la schiță.

Fără a destăinui ideea sa către cineva, fratele Francis începu să facă planuri. Găsi cea mai fină piele de miel posibilă și, vreme de cîteva săptămîni, își închină timpul liber curățînd-o, întinzînd-o și lustruind-o pînă o aduse la o netezime perfectă, apoi o făcu albă precum zăpada și o puse cu sfințenie la păstrare. În lunile ce urmară, își dedică fiecare clipă liberă ce-o avea răsfoind Memorabilia, căutînd din nou sugestii care să lămurească înțelesul desenului făcut de Leibowitz. Nu găsi nimic asemănător șerpuiturilor din desen și nici altceva care să-l ajute în descifrarea înțelesului, însă după multe căutări dădu peste un fragment dintr-o carte care conținea o pagină parțial distrusă, descriind copiile heliografice. Părea să fi fost o porțiune dintr-o enciclopedie. Descrierea era succintă, iar o parte din articol lipsea dar, după ce o citi de cîteva ori, își dădu seama că el — și mulți alți copiști dinaintea lui — risipiseră o grămadă de timp și cerneală. Efectul alb-pe-negru nu părea să fi fost un atribut agreat în mod deosebit, ci mai curînd rezultatul caracteristic al unui proces ieftin de reproducere. Desenul original după care se făcuse copia heliografică fusese negru-pe-alb. Abia reuși să se opună îndemnului interior de a se da cu capul de podeaua de piatră. Atîta trudă și cerneală pentru a copia un accident! Probabil că nici nu se cuvenea să-i spună asta fratelui Horner. Ținînd seama de suferința lui cardiacă, ar fi fost un gest de milostenie să treacă totul sub tăcere.

Știind acum că nuanța de fond a copiilor heliografice reprezenta o caracteristică accidentală a acelor desene de odinioară, planul său căpătă un nou imbold și contur. Se putea face o copie sclipitoare a schiței lui Leibowitz fără incorporarea acelei caracteristici accidentale. Avînd schema coloristică inversată, la început nimeni nu va recunoaște desenul. Puteau fi modificate și alte cîteva

trăsături. Nu îndrăznea să schimbe nimic din ceea ce nu pricepea, însă bineînțeles că părțile cu tabele și legendele scrise cu litere mari de tipar puteau fi dispuse simetric în jurul diagramei, pe anexe și rulouri separate. Întrucît înțelesul desenului în sine îi rămăsese nelămurit, nu îndrăzni să-i modifice forma sau dispunerea nici un milimetru; dar pentru că schema coloristică nu prezenta importanță, desenul putea deveni chiar frumos.

Se gîndi să contureze cu auriu șerpuiturile și dispozitivele, însă țesătura de linii era prea complicată pentru așa ceva, iar o serpentină aurie ar fi părut țipătoare. Liniile curbe *trebuiau* să fie trasate cu negru ca pana corbului, tocmai pentru a le pune în evidență pe cele șerpuitoare. Cu toate că structura asimetrică se cuvenea să rămînă așa cum era, socoti că înțelesul ei nu se va modifica deloc dacă ar fi folosit-o ca reazem pentru o viță cățărătoare, ale cărei mlădițe (ocolind cu grijă liniile curbe) puteau fi determinate să dea impresia de simetrie sau să facă asimetria firească. Ori de cîte ori fratele Horner făcea cîte un M să strălucească, transformîndu-l într-o minunată junglă de frunze, fructe, ramuri și, probabil, chiar într-un șarpe viclean, litera rămînea totuși vizibilă. Fratele Francis nu vedea motivul pentru care aceleași caracteristici îi puteau fi refuzate diagramei.

Forma generală, cu chenar împodobit, ar putea deveni mai curînd un soi de scut decît rectangulul searbăd care întemnița desenul în pagină. Făcu zeci de schițe preliminare. Chiar pe frontispiciul pergamentului va trona o reprezentare a Treimii Dumnezeești, iar în partea de jos va apărea blazonul Ordinului Albertian, avînd exact deasupra sa imaginea Fericitului.

Dar, după cîte știa Francis, nu exista nici o reprezentare precisă a Fericitului de pe vremea cînd trăise. Văzuse cîteva portrete închipuite, dar nici unul datat înainte de Simplificare. Deocamdată nu se convenise asupra vreunei reprezentări convenționale, deși tradiția susținea că Leibowitz fusese destul de înalt și oarecum adus de spate. Poate că după redeschiderea adăpostului...

Fratele Francis trebui să-și întrerupă lucrul la schița preliminară într-o după-amiază, cînd își dădu brusc seama că prezența înspăimîntătoare a celui care stătea impunător în spatele lui și arunca umbră asupra mesei lui de copist era a... *Nu! Îndurare! Beate Leibowitz, audi me! Ai milă, Doamne! Fă să fie oricine, numai...*

— Ia te uită, ce-avem aici? bubui abatele, aruncîndu-și ochii la desen.

— Un desen, Sfinția Voastră.

— Asta bag și eu de seamă. Dar ce reprezintă?

— Copia heliografică a lui Leibowitz.

— Cea pe care ai găsit-o? Da? Nu seamănă deloc cu ea. De ce apar atîtea modificări?

— Va fi...

— Vorbește mai tare!

— O COPIE ILUMINATĂ! strigă fratele Francis cu o voce pițigăiată.

— Aha.

Abatele Arkos ridică din umeri și se îndepărtă.

Cîteva clipe mai tîrziu, trecînd pe lîngă pupitrul de copiat, fratele Horner rămase surprins observînd că Francis leșinase.

8

Spre uimirea fratelui Francis, abatele Arkos nu-i mai aduse nici un reproș pentru interesul manifestat față de relicve. De cînd Dominicanii fuseseră de acord să analizeze chestiunea, abatele se domolise; și cum la Noua Romă procesul de canonizare înregistrase unele progrese, părea să fi uitat cu totul evenimentul ieșit din comun întîmplat în deșert la vremea Postului Mare unui oarecare Francis Gerard, de la Abația Leibowitz, originar din Utah, care în prezent slujea în scriptorium și la camera copiștilor. Zvonurile lipsite de noimă care circulaseră printre novici în legătură cu identitatea pelerinului se stinseseră de mult. Noviciatul de acum nu se compara cu cel de pe timpul fratelui Francis. Tinerii din noua generație nici nu auziseră vreodată de întîmplarea aceea.

Cu toate acestea, fratele Francis trebuise să plătească scump din pricina ei, făcînd de șapte ori Postul Mare printre lupi și de atunci încoace se arăta cam rezervat ori de cîte ori subiectul revenea în actualitate. Cînd aducea vorba despre noviciat, putea fi sigur că în noaptea aceea

în vis îi vor apărea Lupii și Arkos; Arkos azvîrlea carne lupilor, iar carnea făcea parte din trupul lui Francis.

Călugărul descoperi că putea să-și vadă totuși de proiect fără a mai fi hărțuit de cineva, excepție făcînd fratele Jeris, care continua să-l sîcîie. Francis începu iluminarea pieii de miel. Datorită timpului liber extrem de drămuit pe care-l avea la dispoziție, meticulozitatea cerută de spiralele de pe margini și finețea extraordinară a împodobirii cu praf de aur aveau să facă din proiect o trudă de ani de zile; dar într-un ocean întunecat de secole în care nimic nu părea să se clintească, o viață de om însemna doar o învolburare de-o clipă, chiar și pentru cel ce-o trăia. Întîi povara zilelor și anotimpurilor repetîndu-se parcă la fel; apoi durerile și chinurile și, în cele din urmă, ultima împărtășanie și un moment de întuneric la sfîrșit ori, mai curînd, la început. Fiindcă atunci Sufletul mărunt și temător care răbdase povara, ducînd-o bine sau nu, avea să se trezească într-un loc luminat, fiind absorbit de privirea arzătoare a ochilor nespus de milostivi în clipa cînd va sta în fața Celui Drept. Iar atunci Domnul va zice: „Vino," ori „Du-te," iar povara de atîția ani va fi existat doar pentru această clipă. În veacul în care trăia Francis, era aproape imposibil să gîndești altfel.

Fratele Sarl termină a cincea pagină restaurată prin metode matematice, se prăbuși deasupra mesei de lucru și cîteva ore mai tîrziu muri. Nu avea importanță. Notele lui rămăseseră intacte. După vreun secol sau două, probabil, se va găsi cineva care să-i continue truda. Pînă atunci însă, spre cer urcară rugăciuni pentru sufletul lui.

Mai era apoi fratele Fingo și sculptura lui în lemn. În urmă cu doi ani, el revenise în atelierul dulgherilor, permițîndu-i-se din cînd în cînd să mai cioplească sau să cize-

leze imaginea pe jumătate terminată a Martirului. Asemeni lui Francis, Fingo rareori își găsea cîte-o oră liberă pentru a lucra la proiectul pe care și-l alesese; sculptura progresa într-un ritm ce nu putea fi perceput decît dacă privitorul îl admira o dată la cîteva luni. Francis îl vedea prea des ca să observe vreo diferență. Îl fermeca exuberanța nepăsătoare a lui Fingo, deși înțelesese de mult că Fingo adoptase această atitudine binevoitoare pentru a face uitată propria urîțenie, și lui Francis îi plăcea să petreacă minute de uitare de sine, atunci cînd își putea permite, urmărindu-l cum lucrează.

Atelierul era încărcat de mireasma talașului de pin, cedru sau molid, dar și de sudoare. La abație lemnul nu se găsea chiar atît de ușor. În afara curmalilor și a celor cîțiva plopi canadieni din imediata apropiere a sursei de apă, regiunea era lipsită de copaci. Pînă la cel mai apropiat petec de lăstăriș care trecea drept lemn de tăiat era drum de trei zile, iar uneori culegătorii de lemne lipseau de la abație și cîte-o săptămînă, la întoarcere aducînd pe spinarea măgarilor cîteva legături de ramuri pentru a confecționa cuiere, spițe și, rareori, vreun picior de scaun. Uneori tîrau pînă la abație un buștean-doi să înlocuiască o grindă putrezită. Din pricina lipsei de lemn, dulgherii erau în mod obligatoriu și cioplitori, și sculptori.

Uneori, în timp ce-l urmărea pe Fingo sculptînd, Francis se așeza pe o bancă dintr-un colț al atelierului și făcea schițe, încercînd să vadă cu ochiul minții detalii ale lucrării care deocamdată erau doar tăiate grosolan. Liniile vagi ale chipului existau, dar erau încă ascunse de așchii și urme de daltă. Prin schițele sale, fratele Francis încerca să anticipeze trăsăturile înainte ca ele să apară din nervurile lemnului. Fingo se uita în treacăt la desene și

rîdea. Dar, pe măsură ce lucrul progresa, Francis nu reuși să scape de senzația că pe chipul sculptat era întipărit un zîmbet oarecum familiar. Îl redă în acest fel și sentimentul deveni mai pregnant. Cu toate acestea, nu reușea să identifice chipul și nici să-și amintească persoana care-i zîmbise atît de strîmb.

— Nu-i rău, crede-mă. Nu-i rău deloc, spuse Fingo văzîndu-i schițele.

Copistul ridică din umeri.

— Nu-mi pot scoate din minte ideea că l-am mai văzut undeva.

— Nu prin locurile noastre, Frate. Și nici în aceste vremi.

În Postul Crăciunului, Francis se îmbolnăvi și trecură cîteva luni pînă să viziteze din nou atelierul.

— Chipul e aproape terminat, Francisco, îl anunță cioplitorul. Cum ți se pare acum?

— Îl cunosc! exclamă Francis pe nerăsuflate, holbîndu-se la ridurile din jurul ochilor jucăuși, totuși triști, la umbra de zîmbet strîmb din colțurile gurii — oarecum supărător de cunoscut.

— Serios? Și cine e, mă rog? vru Fingo să știe.

— E... vezi tu, nu-s sigur. *Am impresia* că-l cunosc. Dar...

Fingo pufni în rîs.

— Îți recunoști propriile schițe, asta-i tot, îi oferi el drept explicație.

Francis nu era chiar atît de sigur. Cu toate astea, nu reuși să identifice chipul.

Hmm-hnnn! părea să spună zîmbetul său.

Abatelui zîmbetul i se păru supărător. Deși îngădui terminarea lucrării, declară că nu va permite niciodată ca ea să slujească scopului propus dintru început, drept imagine care să fie așezată în biserică dacă se obținea canonizarea Fericitului. Mulți ani mai tîrziu, cînd sculptura era definitivată, Arkos porunci să fie pusă pe coridorul de la casa de oaspeți, dar, după ce ea impresionase neplăcut pe un vizitator sosit din Noua Romă, o transferă în propriul său birou.

Încet, dureros de încet, fratele Francis făcu din pielea de miel o frumusețe orbitoare. Zvonurile privind proiectul lui se strecurară dincolo de ușile camerei copiștilor, iar călugării se adunau deseori în jurul mesei de lucru pentru a-i vedea opera și murmurau plini de admirație.

— Inspirație, șopti cineva. Există destule dovezi. Pesemne că l-a întîlnit chiar pe Fericitul acolo.

— Nu înțeleg de ce nu-ți petreci timpul cu ceva util, bolborosi fratele Jeris, al cărui spirit sarcastic se tocise după ani și ani de răspunsuri cumpănite din partea fratelui Francis. Scepticul își petrecuse vremea devotată proiectului personal confecționînd și decorînd abajururi pentru lampadarele din biserică, prin asta cîștigînd bunăvoința abatelui care îl promovă punîndu-l să coordoneze munca la perene. După cum o dovediră curînd și registrele contabile, avansarea fratelui Jeris se justifica pe deplin.

Fratele Horner, bătrînul maestru-copist, se îmbolnăvi. După cîteva săptămîni, se vădi că iubitul călugăr era în pragul morții. La începutul Postului Crăciunului se cîntă o Mesă de înmormîntare. Rămășițele sfîntului și bătrînului maestru-copist fură încredințate pămîntului din care se

născuse. În vreme ce întreaga comunitate își exprima durerea prin rugăciuni, cu discreție, Arkos îl numi pe fratele Jeris drept șef al copiștilor.

A doua zi după înălțarea în rang, fratele Jeris îl sfătui pe fratele Francis să lase joaca deoparte și să se apuce de o treabă demnă de un bărbat. Supus, călugărul își împachetă prețiosul proiect într-un pergament, îl protejă cu scîndurele rezistente și apoi, punîndu-l pe un raft, își folosi timpul liber făcînd abajururi din pînză gudronată. Nu scoase o vorbă de protest, ci se mulțumi să priceapă că, într-o bună zi, sufletul fratelui Jeris va lua același drum ca și sufletul fratelui Horner, pentru a-și începe acea viață pentru care această lume nu era decît o etapă de încercare — și și-o putea începe la o vîrstă mai timpurie, judecînd după felul în care se agita, spumega și se extenua; iar după aceea, cu voia Domnului, lui Francis i se va îngădui să-și ducă la bun sfîrșit lucrarea.

Pronia cerească interveni totuși ceva mai devreme, fără a chema sufletul fratelui Jeris la sînul Creatorului său. În cursul verii de după numirea lui ca maestru, la abație sosiră, tocmai de la Noua Romă, un protonotar apostolic și suita sa formată din funcționari, cu un convoi de măgari; respectivul se prezentă drept monsenior Malfreddo Aguerra, avocatul apărării pentru Fericitul Leibowitz, în cadrul procedurii de canonizare. Era însoțit de cîțiva dominicani. Venise să asiste la redeschiderea adăpostului și la explorarea „Mediului Steril." De asemenea, pentru a cerceta orice dovadă pe care o putea oferi abația și care să aibă vreo relevanță în proces, inclusiv — spre disperarea abatelui — relatări privind o presupusă apariție a Fericitului care, după cum afirmau călătorii, i se arătase unui anume Francis Gerard din Utah, de la Abația Leibowitz.

Avocatul Sfîntului a fost primit cu căldură de călugări, care îl cazară în odăile rezervate prelaților aflați în vizită, îl puseră la dispoziție șase novici care să-l servească cu tot ce i-ar pofti inima și să-i satisfacă orice toană, deși, după cum se vădi curînd, spre amara dezamăgire a potențialilor slujitori, monsenior Aguerra era un om cu puține capricii. Fură desfăcute cele mai fine vinuri; Aguerra luă cîte-o gură, mai mult din politețe, însă își exprimă preferința față de lapte. Fratele Vînător prinse în laț prepelițe dolofane și cocoși de mărăciniș pentru masa oaspetelui; dar, întrebînd cu ce se hrănea cocoșul de mărăciniș („Hrănit cu porumb, Frate?“ — „Nu, hrănit cu carne de șarpe, Messér“), monsenior Aguerra dădu de înțeles că prefera terciul călugărilor care mîncau în refectoriu. Numai că dacă ar fi aflat care era sursa bucățelelor anonime de carne din ghiveci, ar fi preferat cocoșii de mărăciniș care erau cu adevărat suculenți. Malfreddo Aguerra insistă ca viața abației să continue netulburată. Cu toate acestea, scripcari și o trupă de saltimbanci îl distrară seară de seară la ora de odihnă, pînă cînd începu să creadă că „viața obișnuită“ de la abație trebuia să fie extraordinar de animată și că așa e peste tot în comunitățile monastice.

În cea de-a treia zi a vizitei lui Aguerra, abatele îl chemă pe fratele Francis. Deși nu foarte calde, relațiile dintre călugăr și stăpînul său fuseseră destul de amicale de cînd novicelui i se permisese să depună jurămîntul, astfel că de astă dată fratele Francis nu mai tremură cînd bătu la ușa biroului și întrebă:

— Ați trimis după mine, Sfinte Părinte?

— Da, răspunse Arkos, apoi întrebă pe un ton neutru: Spune-mi, te-ai gîndit vreodată la propria-ți moarte?

— Deseori, Sfinția Voastră.

— Te rogi Sfîntului Iosif pentru ca moartea să nu-ți fie nefericită?

— Mmm, adesea, Sfinte Părinte.

— Atunci presupun că nu ți-ar păsa dacă ea te-ar lovi pe neașteptate. Să știi că cineva are să facă din mărunțaiele tale strune de vioară? Să fii dat hrană porcilor? Să ți se îngroape ciolanele în pămînt nesfințit? Ia zi.

— Nn-nu, Magister meus.

— Așa m-am gîndit și eu, de aceea să fii foarte atent față de monsenior Aguerra.

— Eu?

— Da, tu. Arkos duse mîna la bărbie și păru pierdut în gînduri negre. Îmi dau seama prea bine. Cazul Leibowitz e suspendat. Sărmanul Frate e doborît de o cărămidă căzută din senin. Parcă-l văd cum zace, gemînd și cerșind iertare. Chiar printre noi, înțelegi? Iar noi așteptăm, privind milostivi — printre noi aflîndu-se clerici — urmărindu-l cum rostește ultimele cuvinte fără ca măcar să-i adreseze flăcăului o ultimă binecuvîntare. Pradă iadului. Neîmpărtășit. Nespovedit. Chiar sub nasul nostru. Mare păcat, nu găsești?

— Sfinția Voastră? schelălăi Francis.

— O, să nu dai vina pe mine. Eu mă voi strădui să-i împiedic pe frații tăi să-și ducă pînă la capăt dorința de a te lovi cu picioarele pînă vei muri.

— Cînd?

— Poate scapi, să sperăm. Fiindcă tu *o să fii atent* la afirmațiile pe care le faci în fața monseniorului. Altfel, s-ar putea *să-i las* să te omoare în bătaie.

— Da, dar...

— Avocatul dorește să te vadă de îndată. Te rog să-ți înfrînezi imaginația și să ai grijă ce afirmi. Străduiește-te să nu gîndești.

— Bine, cred că voi reuși.

— Ieși afară, fiule, ieși.

Francis se simți înspăimîntat cînd ciocăni pentru prima oară la ușa lui Aguerra, dar pricepu imediat că spaima îi era nemotivată. Protonotarul era un bătrînel curtenitor și plin de tact pe care părea să-l intereseze viața neînsemnată de călugăr.

După cîteva minute de amabilități introductive, el abordă spinosul subiect:

— Ei; ce-mi poți spune despre întîlnirea cu persoana care ar fi putut fi Binecuvîntatul Fondator al...

— Vai, dar eu n-am afirmat niciodată că era Binecuvîntatul Leibo...

— Sigur că n-ai afirmat așa ceva, fiule. Sigur că nu. Uite, am aici o relatare a incidentului — încropită doar din auzite, bineînțeles, și aș dori s-o citești și apoi s-o confirmi ori s-o corectezi. Făcu o pauză, scoase un pergament din valiză și i-l înmînă. Versiunea aceasta se bazează pe relatările călătorilor — fără exagerări — de aceea aș vrea s-o corectezi cu *cea mai mare* grijă.

— Desigur, Messér. Dar ceea ce s-a întîmplat e foarte simplu.

— Citește, *citește*! Vorbim după aceea, bine?

Grosimea pergamentului dădea de înțeles că relatarea din auzite nu era chiar „foarte simplă." Fratele Francis o citi cu teamă crescîndă. Curînd, teama se amplifică nemăsurat, devenind groază.

— Ai pălit, fiule, spuse avocatul apărării. Te tulbură ceva anume?

— Messér, *asta*... n-a fost *deloc* așa!

— Nu? Dar măcar indirect, tu trebuie să fi fost autorul. Ce altă explicație poți găsi? N-ai fost singurul martor?

Fratele Francis închise ochii și se frecă la frunte. Le spusese novicilor adevărul gol-goluț. Aceștia șopotiseră între ei. Apoi tot ei vorbiseră cu călători. Călătorii repetaseră povestea către alții. Pînă cînd, în final... *asta*! Nici nu era de mirare că abatele Arkos interzisese discuțiile pe această temă. Mai bine n-ar fi scos nici o vorbă despre pelerin!

— Mi-a adresat doar cîteva vorbe. L-am văzut o singură dată. M-a fugărit cu toiagul, a întrebat de drumul spre abație și a făcu semne pe piatra unde am găsit cripta. După aceea nu l-am mai văzut.

— Nici rămas bun?

— Nu, Messér.

— Nici cor ceresc?

— *Nu!*

— Dar covorul de trandafiri prin locul în care a călcat?

— Nu, nu! Nici vorbă de așa ceva, Messér, șopti călugărul.

— Nu și-a scris numele pe piatră?

— Dumnezeu mi-e martor, Messér, a făcut numai cele două semne. Nu știam ce înseamnă.

— Bine, bine, spuse avocatul oftînd. Relatările călătorilor sînt întotdeauna gogonate. Ce-ar fi să-mi povestești și mie cum s-a întîmplat de fapt?

Fratele Francis îi povesti pe scurt. Aguerra păru întristat. După ce rămase o vreme pe gînduri, luă

pergamentul cel gros, îl mîngîie de rămas bun și-l lăsă să cadă în coșul de gunoi.

— Uite-așa sfîrșește miracolul numărul șapte, mormăi el.

Francis se grăbi să-și ceară scuze.

Avocatul îi făcu semn să înceteze.

— Nu te mai gîndi la asta. Avem suficiente dovezi. Există lecuirile spontane — cîteva cazuri de tămăduire spontană provocate de intervenția Fericitului. Situații limpezi, de fapt, și bine documentate. Pe asta se sprijină dosarele de canonizare. Tuturor le lipsește, desigur, poezia *acestei* istorii, dar sînt aproape încîntat că n-are bază reală și mă bucur pentru tine. Avocatul diavolului te-ar fi crucificat, să știi.

— N-am spus niciodată așa...

— Înțeleg, înțeleg! Totul a pornit de la adăpost. Și fiindcă veni vorba de el, l-am redeschis azi.

Francis se lumină.

— Ați găsit și altceva despre Sfîntul Leibowitz?

— *Binecuvîntatul* Leibowitz, te rog! îl corectă monseniorul. Nu, încă nu. Am deschis camera interioară. Ne-am chinuit cumplit s-o forțăm. Înăuntru am găsit cincisprezece schelete și multe obiecte fascinante. Evident, femeia ale cărei rămășițe le-ai descoperit — era *într-adevăr* o femeie, să știi — a fost primită în încăperea exterioară, însă cea interioară era deja plină. Ar fi oferit oarece protecție dacă prăbușirea zidului n-ar fi provocat surparea. Bietele suflete s-au trezit prizoniere înăuntru din pricina pietrelor care au blocat intrarea. Doar bunul Dumnezeu știe de ce ușa aceea n-a fost proiectată să se deschidă spre înăuntru.

— Femeia din anticameră *era* Emily Leibowitz?

Aguerra zîmbi.

— Putem dovedi asta? Încă nu-mi dau seama. Cred că era, da, așa socot, dar poate că dau frîu liber speranței în dauna rațiunii. Să vedem ce vom mai descoperi; vom vedea. Și *cealaltă* parte are un martor prezent aici. Nu pot trage concluzii pripite.

În ciuda dezamăgirii pricinuite de relatarea lui Francis privind întîlnirea cu pelerinul, Aguerra rămase prietenos. Pînă să se întoarcă la Noua Romă, își petrecu zece zile pe șantierul arheologic, și lăsă pe doi dintre asistenții săi pentru a asista la săpături. În ziua plecării, îl vizită pe fratele Francis în scriptorium.

— Mi s-a spus că ai lucrat la un document care comemorează relicvele pe care le-ai găsit, spuse avocatul. Judecînd după descrierile auzite, țin foarte mult să-l văd.

Călugărul susținu că nu era ceva deosebit, însă plecă de îndată să-l aducă, fiind atît de emoționat încît mîinile începură să-i tremure cînd desfăcu pergamentul. Observă cu bucurie că fratele Jeris urmărea întreaga scenă avînd chipul încruntat și iritat.

Monseniorul se uită îndelung la pergament.

— *Frumos!* explodă el în cele din urmă. Ce culori splendide! E superb, superb. Termină-l, finisează-l, Frate!

Fratele Francis îl căută din ochi pe fratele Jeris și-i zîmbi întrebător.

Maestrul copiștilor se răsuci iute pe călcîie. Ceafa îi era roșie. În ziua următoarea, Francis își despachetă penele, culorile, frunzulița de aur și-și reluă truda la schema iluminată.

9

Cîteva luni după plecarea monseniorului Aguerra, un nou convoi de măgari veni la abație din partea Noii Rome, de astă dată completat cu funcționari duium și cu soldați înarmați pentru alungarea tîlharilor de drumul mare, maniacilor mutanți și a balaurilor despre existența cărora circulau zvonuri. Acum expediția era condusă de un monsenior cu cornițe și colți ascuțiți care dădu știre că fusese însărcinat să se opună canonizării Binecuvîntatului Leibowitz și venise să cerceteze — și poate să găsească persoanele răspunzătoare, lăsă el să se înțeleagă — de anumite zvonuri incredibile și nebunești care se strecuraseră dinspre abație și, din nefericire, ajunseseră pînă la porțile Noii Rome. Spuse răspicat că nu va îngădui aiureli plodite de imaginație, așa cum procedase probabil un vizitator sosit înaintea lui.

Abatele îl întîmpină politicos și-i oferi un pat din fier într-o chilie așezată cu fața spre miazăzi după ce se scuză că încăperile destinate oaspeților fuseseră infectate cu vărsat de vînt. Monseniorul se lăsă servit de propriul său

personal și mîncă terci și ierburi în refectoriu, cot la cot cu călugării, întrucît, așa susțineau vînătorii, prepelițele și cocoșii de mărăciniș erau neînchipuit de puțini în acel sezon.

De astă dată, abatele socoti inutil să-l mai avertizeze pe Francis să nu dea din nou frîu liber imaginației. Era liber s-o facă, dacă îndrăznea. Existau puține șanse ca *advocatus diaboli* să dea crezare adevărului, și chiar dac-ar fi făcut-o, mai întîi l-ar fi scuturat bine și și-ar fi vîrît degetele în rănile sîngerînde.

— Mi s-a dat de înțeles că leșini din te miri ce, începu monseniorul Flaught cînd rămase singur cu fratele Francis și-l țintui cu o privire pe care acesta din urmă o categorisi pe dată drept fioroasă. Spune-mi, în familia ta s-a înregistrat vreun caz de epilepsie? Nebunie? Structuri neurale mutante?

— Nici unul, Excelență.

— Nu-s „Excelență", se oțărî preotul. Iar acum, vom scoate *adevărul* de la tine. *O mică operație, simplă și deschisă ar fi cea mai potrivită, fiind necesară doar o mică amputare,* părea să spună tonul lui. Ai cunoștință de faptul că documentele pot fi îmbătrînite în mod artificial? întrebă el.

Fratele Francis nu era chiar la curent cu această problemă.

— Ești conștient că numele Emily nu a apărut printre hîrtiile pe care le-ai găsit?

— A, dar eu... Se opri, dintr-o dată nesigur.

— Numele ce-a apărut era Em, adevărat? Ar *putea* fi un diminutiv?

— C-cred că așa e, Messér.

— Dar, în același timp, ar putea fi un diminutiv pentru *Emma*, nu? Iar numele de Emma NU a apărut în cutie!

Francis rămase mut.

— *Ei?*

— Care era întrebarea, Messér?

— N-are importanță! M-am gîndit să-ți spun că dovezile sugerează că „Em" înseamnă Emma, iar „Emma" nu-i un diminutiv pentru Emily. Ce părere ai?

— Mi-am mai exprimat părerea asupra subiectului, Messér, dar...

— Dar ce?

— Nu se-ntîmplă ca soțul și soția să se adreseze unul altuia fără a mai băga de seamă ce spun?

— MĂ IEI PESTE PICIOR?

— Nu, Messér.

— Hai, spune adevărul! Cum de s-a întîmplat să descoperi adăpostul și ce-i cu pălăvrăgeala asta privind o apariție?

Fratele Francis încercă să-i explice. *Advocatus diaboli* îl întrerupse mereu pufnind și aruncîndu-i întrebări sarcastice, iar la urmă de tot se apucă să scarmene relatarea cu o țesală semantică, făcîndu-l pe Francis să nu-și mai dea seama dacă-l văzuse cu adevărat pe bătrîn și să se întrebe dacă nu cumva născocise întregul incident.

Tehnica de interogare era nemiloasă, însă această experiență i se păru lui Francis mai puțin îngrozitoare decît o discuție cu abatele. Avocatul diavolului n-avea ce să-i facă, decît să-l sfîrtece fărîmă cu fărîmă, iar asta doar o dată și, prin urmare, sentimentul că operația avea să se încheie curînd îl ajuta pe cel căruia i se tăia un mădular să suporte durerea mai ușor. Cînd rămînea față-n față cu

abatele, Francis era conștient că o gafă putea fi pedepsită în repetate rînduri, fiindcă Arkos îi era stăpîn pe viață și inchizitor perpetuu al sufletului său.

După ce remarcă reacția fratelui Francis la iureșul nimicitor dintru început, monseniorul Flaught dădu impresia că găsea relatarea dezamăgitor de naivă ca să mai continue atacul pe toate fronturile.

— Bine, Frate, dacă asta ți-e povestea și n-ai de gînd s-o modifici, cred că n-o să ne mai batem defel capul cu tine. Chiar de-i adevărată — lucru pe care nu-l recunosc — pare atît de vulgară, încît e de-a dreptul stupidă. Înțelegi asta?

— Așa am socotit și eu de la început, Messér, oftă fratele Francis, care de mult încerca să facă uitată importanța pe care ceilalți o acordau pelerinului.

— Păi era și timpul să recunoști asta! se răsti Flaught.

— Am zis mereu că, *după părerea mea*, era, *probabil*, un simplu bătrîn.

Monseniorul Flaught își duse mîinile la ochi și oftă din străfunduri. Experiența pe care-o avea cu martori nesiguri îl îndemna să tacă.

Pînă să părăsească abația, la fel ca și avocatul Sfîntului, *advocatus diaboli* se opri la scriptorium și ceru să vadă comemorarea iluminată a desenului Leibowitz („acea groaznică incomprehensibilitate", după cum o califică Flaught). De data asta, mîinile călugărului tremurară, nu de emoție, ci de spaimă, temîndu-se că va fi silit să-și abandoneze proiectul din nou. Monseniorul Flaught privi lung și tăcut la pergament. Înghiți în sec de trei ori. În cele din urmă, făcu un efort să încuviințeze din cap.

— Ai o imaginație foarte vioaie, recunoscu el, dar *asta* o știam cu toții, nu? După o pauză, continuă: De cîtă vreme lucrezi la ea?

— De șase ani, Messér, cu intermitențe.

— Da, bine, s-ar părea că-ți vor mai trebui tot pe-atît.

Cornițele monseniorului Flaught se scurtară imediat cu cîțiva centimetri, iar colții dispărură cu desăvîrșire. În aceeași seară, plecă spre Noua Romă.

Anii se scurseră tihnit, împlinind chipurile tinerilor și adăugîndu-le fire cărunte la tîmple. Truda nesfîrșită de la abație continuă ca și pînă atunci, tulburînd zilnic Cerul cu eternul imn al serviciului divin, dînd zilnic lumii, cîte-un firicel de manuscrise copiate și recopiate, împrumutînd uneori funcționari și scribi episcopatului, tribunalelor ecleziastice și altor asemenea autorități bisericești care voiau să se slujească de ei. Fratele Jeris nutri ambiția de a construi o tiparniță însă, auzind de-un asemenea plan, Arkos îl sugrumă încă din fașă. Deocamdată nu existau cerneluri potrivite sau hîrtie în cantități îndestulătoare, dar nici cerere de cărți necostisitoare într-o lume care trăia tihnit și fără știință de carte. Camera copiștilor avea să-și continue existența folosind pana și călimara.

De Sărbătoarea Celor Cinci Saltimbanci Sfinți sosi un mesager al Vaticanului cu vești bune pentru Ordin. Monseniorul Flaught își retrăsese toate obiecțiunile și își făcea penitența în fața unei icoane înfățișîndu-l pe Fericitul Leibowitz. Monseniorul Aguerra cîștigase procesul; Papa poruncise promulgarea unui decret prin care să se recomande canonizarea. Data proclamării oficiale se stabili pentru următorul An Sfînt și avea să coincidă cu convocarea Consiliului General al Bisericii în scopul de a se stabili o atentă reformulare a doctrinei privind limitarea *magisterium*-ului la chestiuni de credință și morală, o problemă ce se rezolvase de multe ori de-a lungul vremii, însă ea părea să se nască în forme mereu noi în fiecare secol, îndeosebi în acele perioade întunecate cînd „cunoștințele" oamenilor despre vînturi, stele și ploaie erau doar credințe. Pe perioada desfășurării consiliului, fondatorul Ordinului Albertian avea să fie trecut în Calendarul Sfinților.

După anunț, la abație urmară zile de bucurie. Dom Arkos, de-acum stafidit de vîrstă și aproape atins de ramolisment, îl chemă pe Francis la el și hîrîi pe nas:

— Sfinția Sa ne invită la Noua Romă pentru canonizare. Pregătește-te de plecare.

— Eu, Sfinția Voastră?

— Doar tu. Fratele farmacist mi-a interzis să călătoresc și n-ar fi recomandabil ca fratele stareț să plece cîtă vreme eu sînt bolnav. Te rog să nu mai lești în prezența mea, adăugă certăreț Dom Arkos. Te bucuri de mai multă trecere decît ai merita pentru faptul că tribunalul a acceptat data morții lui Emily Leibowitz drept inatacabilă. Sfinția Sa te-a invitat oricum. Îți recomand să mulțumești Domnului și să nu-ți depășești atribuțiile.

Fratele Francis se bălăbăni pe picioare.

— Sfinția Sa...?

— Da. Acum vom trimite la Vatican schița originală a lui Leibowitz. Ce-ar fi să iei cu tine comemorarea iluminată drept cadou personal pentru Sfîntul Părinte?

— Îhîmm, reuși să îngaime Francis.

Abatele îl readuse în simțiri, apoi, binecuvîntîndu-l și adresîndu-i-se cu „țărănoi de treabă", îl trimise să-și pregătească bocceluța.

10

Călătoria pînă la Noua Romă avea să dureze cel puțin trei luni, poate chiar mai mult, totul depinzînd într-o oarecare măsură de distanța pe care reușea s-o parcurgă Francis înainte ca vreuna dintre inevitabilele bande de tîlhari să-l ușureze de măgar. Urma să călătorească singur și neînarmat, ducînd cu sine doar bocceaua și castronul de cerșit, pe lîngă relicvă și replica ei iluminată. Se rugă Domnului ca hoții să nu aibă trebuință pentru aceasta din urmă, fiindcă printre tîlharii de drumul mare se mai găseau cîte unii mai milostivi, luînd doar obiecte ce li se păreau de valoare, îngăduind victimei să-și păstreze viața, trupul și strictul necesar. Alții erau mai puțin darnici.

Ca măsură de prevedere, fratele Francis își puse un plasture negru peste ochiul drept. Țăranii erau o adunătură de oameni superstițioși, așa că deseori pînă și o aluzie nevinovată de deochi îi punea pe goană. Astfel întrarmat și echipat, porni la drum, supunîndu-se chemării lui *Sacerdos Magnus*, Înalt Sfinția Sa și Stăpîn, *Leo Pappas al XXI-lea*.

După aproape două luni de la plecare, călugărul îl întîlni pe nelipsitul tîlhar pe poteca unui munte acoperit de păduri dese, departe de orice așezare umană, exceptînd Valea Sluților, care se afla spre apus, la cîteva mile dincolo de culme unde, ca într-o leprozerie izolată de restul lumii, viețuia o colonie formată din indivizi arătînd ca niște monstruozități genetice. Mai existau astfel de colonii ajutate de ospitalierii Sfintei Biserici, însă Valea Sluților nu se număra printre ele. Diformii care scăpaseră de la moarte din ghearele triburilor silvane se adunaseră acolo cu cîteva secole în urmă. Rîndurile lor se îngroșaseră mereu cu tot soiul de creaturi tîrîtoare și diforme care-și căutau refugiul din fața lumii, dar unii dintre ei erau fertili și aveau copii. Acești copii moșteneau deseori caracterele monstruoase ale părinților. Alteori se nășteau morți sau nu mai apucau vîrsta maturității. Din cînd în cînd, defectele genetice erau recesive și din împreunarea diformilor rezultau copii aparent normali. Uneori, însă, odraslele la prima vedere „normale“ erau lovite de alte malformații ale inimii sau minții care le lipseau, evident, de esența de umanitate, lăsîndu-le doar înfățișarea exterioară de om. Chiar în sînul Bisericii se găsiseră unii care îndrăzniseră să împărtășească părerea că asemenea creaturi fuseseră lipsite de *Dei imago* încă din concepție, că sufletele lor nu erau decît suflete de animal, deci în lumina Legii naturii și fără teamă de pedeapsă puteau fi șterși de pe fața pămîntului ca animale, nu ca Oameni, fiindcă Dumnezeu îngăduise ca specia să capete caractere animalice drept pedeapsă pentru păcatele care aproape distruseseră omenirea. Puținii teologi a căror credință în Iad nu slăbise îl lipseau pe Dumnezeu de dreptul de a recurge la *orice* formă de pedeapsă temporară, iar ca oamenii să-și aroge

dreptul de a judeca și considera lipsit de imagine divină ceea ce fusese născut din femeie era totuna cu uzurparea privilegiilor care aparțineau doar Cerului. Chiar și imbecilul care pare mai puțin înzestrat decît cîinele, porcul, capra, dacă e născut din femeie, va fi numit suflet nemuritor, tuna *magisterium*-ul, și tuna astfel destul de des. După cîteva astfel de sentințe emanate de la Noua Romă, avînd menirea de a descuraja infanticidul, nefericiții diformi ajunseseră a fi numiți de către unii „nepoții Papei" ori „copiii Papei".

„Tot ce se naște din părinți umani să fie îngăduit a trăi," decretase precedentul Leo, „în conformitate cu Legea Naturii și cu Legea Divină a Iubirii; să fie crescut la sîn ca un Copil și iubit, indiferent de înfățișare și purtare, fiindcă e un adevăr doar la îndemîna rațiunii naturale, fără intervenția Revelației Divine ca, printre Drepturile Naturale ale Omului, dreptul la îngrijire părintească acordat în speranța supraviețuirii să le preceadă pe toate celelalte și nu poate fi modificat în mod legal nici de către Societate, nici de către Stat, decît în măsura în care Prinții sînt împuterniciți să aducă la îndeplinire acest drept. Nici măcar lighioanele pămîntului nu procedează altcumva."

După înfățișarea exteţioară, tîlharul care-l opri pe fratele Francis nu părea a fi unul dintre malformați, însă faptul că venea din Valea Sluților se vădi fără putință de tăgadă cînd două siluete avînd glugi pe cap se ridicară de după un tufiș încîlcit aflat pe panta care străjuia drumul, hohotiră disprețuitor la călugăr și săriră să-l prindă, amenințîndu-l cu arcuri ale căror săgeți țînteau spre el. De la acea distanță, Francis nu reuși să fie sigur de impresia pe care-o avusese, aceea că mîna unuia strîngea arcul cu șase degete sau cu un deget mare suplimentar; dar putea băga

mîna în foc că una dintre cele două siluete acoperite purta o pelerină cu două glugi, deși nu reuși să vadă două fețe, dar nici să stabilească dacă gluga de prisos ascundea un cap ori nu.

Căpetenia tîlharilor se proțăpi exact în mijlocul drumului. Era un bărbat scund, îndesat ca un taur, avînd un început de chelie drept în mijlocul capului și falca inferioară ca un bloc de granit. Stătea cu picioarele larg desfăcute și cu brațele groase încrucișate la piept, urmărind apropierea siluetei fragile călare pe măgar. Tîlharul, după cît își putu da seama fratele Francis, era înarmat doar cu forța mușchilor și cu un cuțit pe care nu catadicsi să-l scoată din cingătoarea de la brîu. Îi făcu semn lui Francis să înainteze. Cînd călugărul se opri la vreo cincisprezece metri depărtare, unul dintre copiii Papei slobozi o săgeată; proiectilul șuieră pe potecă și se înfipse în pămînt puțin în urma măgarului, speriindu-l și silindu-l să facă un salt brusc înainte.

— Dă-te jos, porunci tîlharul.

Măgarul se opri. Fratele Francis își azvîrli gluga peste cap pentru a-și lăsa la vedere plasturele și ridică un deget tremurător să-l atingă. Începu să-l ridice încet de pe ochi.

Tîlharul își dădu capul pe spate cu o mișcare bruscă și scoase un hohot de rîs care, socoti Francis, nu putea izvorî decît din gîtlejul Satanei; murmură un exorcism, dar ticălosul nu păți nimic.

— Șmecherii ca tine îmbrăcați în sac negru purtau chestia aia cu ani în urmă, strigă el. Dă-te jos imediat!

Fratele Francis zîmbi, ridică din umeri și descălecă fără a mai protesta. Tîlharul cercetă măgarul, bătîndu-l pe crupă, uitîndu-se la dinți și copite.

— Papă? Papă? răcni una dintre creaturile de pe coastă.

— De data asta nu, lătră tîlharul. Prea slăbănog și ațos.

Fratele Francis nu era întru totul convins că vorbeau despre măgar.

— Bună să-ți fie ziua, domnule, se adresă el cu voce mieroasă. Poți lua măgarul. Mersul pe jos mă va ține sănătos, așa socot. Zîmbi din nou apoi dădu să plece.

O săgeată se înfipse în pămînt la picioarele lui.

— Terminați, urlă tîlharul , apoi se adresă lui Francis: Acum dezbracă-te. Și să vedem ce-ai în ruloul ăla și-n pachet.

Fratele Francis atinse castronul de cerșit și făcu un gest neajutorat care stîrni doar un nou hohot disprețuitor din partea tîlharului.

— Am mai văzut și șmecheria asta cu castronul, spuse el. Ultimul individ cu așa ceva în mînă ținea ascuns în cizmă jumătate de heklo de aur. Dezbrăcarea!

Fratele Francis, care nu purta cizme, își arătă sandalele plin de speranță, însă tîlharul dădea semne de nervozitate. Francis desfăcu băierile boccelei, împrăștie conținutul ei spre convingere și începu să se dezbrace. Tîlharul îi cercetă straiele, nu găsi nimic și le azvîrli înapoi către proprietar, care se grăbi să-i mulțumească pe nerăsuflate; se așteptase să fie lăsat gol-pușcă în mijlocul drumului.

— Acum să vedem ce-ai în *celălalt* pachet.

— Doar documente, domnule, se opuse călugărul. N-au valoare decît pentru proprietar.

— Desfă-l.

Fără a scoate o vorbă, fratele Francis dezlegă pachetul și dădu la iveală schița originală și comemorarea iluminată. Frunzulița aurită și desenul viu colorat sclipiră în razele soarelui care se strecurau prin frunzișul des. Tîlharul rămase cu gura aproape căscată. Fluieră slab printre dinți.

— Ce frumusețe! Ei, cărei femei nu i-ar plăcea *chestia asta* atîrnată pe peretele colibei?

Pe Francis îl trecură fiori.

— *Aur!* urlă tîlharul către complicii înveșmîntați din cap pînă-n picioare, de pe înălțime.

— *Papă? Papă?* se auzi replica gîlgîită și hohotită.

— Mîncăm noi, nu vă temeți! strigă el, apoi îi explică binevoitor lui Francis:

— După cîteva zile de ședere aici li se face foame și lor. Merge prost treaba. În ultima vreme au trecut puțini călători.

Francis dădu aprobator din cap. Tîlharul își exprimă din nou admirația față de replica iluminată.

Doamne, dacă Tu m-ai trimis ca să mă pui la încercare, atunci ajută-mă să mor bărbătește, iar omul ăsta să ia lucrarea doar peste cadavrul servitorului Tău. Sfinte Leibowitz, privește această faptă și roagă-te pentru mine...

— Ce-i ăsta? se interesă tîlharul. Un farmec? Privi cercetător cele două documente ținîndu-le alături. Aha! Unul este umbra celuilalt. Ce minune mai e și asta? Se holbă la fratele Francis cu ochi bănuitori. Cum se cheamă?

— A, Sistem Tranzistorizat de Control pentru dispozitivul Șase-B, se bîlbîi călugărul.

Tîlharul, care privise documentele ținîndu-le cu susu-n jos, își dăduse totuși seama că o schiță reprezenta replica inversată ca fundal a celeilalte — un efect ce părea să-l descumpănească la fel de mult ca și frunzulița aurie. Trasă cu degetul bont și murdar similitudinile dintre cele două desene, lăsînd o dîră pe pergamentul iluminat. Francis își reținu cu greu lacrimile.

— *Te rog!* Pojghița de aur e-așa de subțire că nici nu merită s-o iei în seamă. Cîntărește-o în mînă. Nu atîrnă nici cît hîrtia. Nu-ți slujește la nimic. Te rog, domnule, mai bine ia-mi hainele. Ia măgarul, bocceaua. Ia tot ce dorești, dar lasă-mi astea. Pentru tine nu înseamnă nimic.

Ochii cenușii ai tîlharului rămaseră gînditori. Nu-i scăpă starea de agitație a călugărului și începu să se scarpine în barbă.

— Îți las hainele și măgarul și totul, *mai puțin* ăsta, îi propuse el. Și-atunci eu iau farmecele.

— Pentru numele -lui Dumnezeu, domnule, atunci ucide-mă! se tîngui fratele Francis.

Tîlharul pufni în rîs.

— Mai vedem noi. Spune-mi la ce-s bune.

— La nimic. Una e o amintire de la un om care a murit demult. Un antic. Cealaltă e o copie.

— Și ție la ce-ți folosesc?

Francis închise ochii o clipă și încercă să găsească o explicație.

— Știi triburile silvane? Cum își venerează strămoșii?

Tîlharul îl fulgeră pe Francis cu ochi cenușii.

— *Noi îi disprețuim* pe strămoșii noștri, lătră el. Blestemați fie cei ce ne-au adus pe lume!

— *Blestemați, blestemați!* îl imită unul dintre arcașii de pe coasta muntelui.

— Știi cine sîntem? De unde venim?

Francis dădu din cap.

— N-am vrut să vă supăr. Anticul de la care am relicva... nu e strămoșul nostru. A fost dascălul nostru demult. Iar noi îi venerăm amintirea. Asta-i doar un semn rămas de la el, nimic altceva.

— Dar ce-i cu copia?

— Eu am făcut-o. Te rog, domnule, mi-a luat cincisprezece ani. Pentru tine nu reprezintă nimic. Rogu-te... doar n-o să răpești cincisprezece ani din viața cuiva... fără motiv?!

— *Cinșpe ani?* Tîlharul își lăsă capul pe spate și se cutremură de hohote de rîs. Ți-au trebuit cinșpe ani ca să faci *asta*?

— O, dar... Francis amuți brusc. Ochii căutară către arătătorul bont a tîlharului. Bătea în schița originală.

— *Asta* ți-a luat cinșpe ani? Și-i aproape urîtă pe lîngă cealaltă. Se bătu peste burta proeminentă și, printre gîlgîituri de rîs, arăta mereu spre relicvă. Ha! Cinșpe ani! Deci de astea vă țineți voi acolo! *Cum adică?* Imaginea soră întunecată la culoare la ce-i bună? Cinșpe ani ca să faci atîta lucru! Ha-ha- ha! Ce muncă de muiere!

Fratele Francis îl privi mut de stupefacție. Faptul că tîlharul luase relicva sfîntă drept copia ei îl lăsase fără replică.

Încă hohotind, prinse ambele documente între mîini și se pregătea să le rupă în două.

— *Isuse, Maria, Iosife!* strigă Francis și îngenunche în mijlocul drumului. Domnule, pentru numele lui Dumnezeu!

Tîlharul azvîrli hîrtiile pe pămînt.

— Sînt gata să mă iau la trîntă pentru ele, se oferi el cu generozitate. Alea sau moartea de cuțit.

— S-a făcut, răspunse Francis fără să stea mult pe gînduri, socotind că o luptă corp la corp i-ar oferi Celui-Ce șansa de a face o minune fără ca acest lucru să bată la ochi. *O, Doamne, Tu care i-ai dat tărie lui Iacob să dovedească îngerul de pe stîncă...*

Luară poziția de luptă. Fratele Francis își făcu cruce. Tîlharul își scoase cuțitul de la brîu și-l aruncă lîngă documente. Începură să-și dea roată unul altuia.

Trei clipe mai tîrziu, călugărul zăcea lat pe spate și gîfîia sub greutatea unei movile de mușchi. O piatră ascuțită de pe drum îl împungea cumplit în șira spinării.

— He-he-he, exclamă tîlharul, ridicîndu-se să-și ia cuțitul și să facă sul documentele.

Cu palmele împreunate ca pentru rugăciune, fratele Francis se tîrî după el pe genunchi, milogindu-se cît îl ținea gura.

— Te rog, ia numai unul, *nu pe amîndouă*! Te rog!

— Acum trebuie să-l *răscumperi*, hohoti vesel tîlharul. Le-am cîștigat în mod cinstit.

— N-am nimic, sînt *sărac*!

— M-am convins de asta, dar dacă ții atît la ele, o să faci rost de aur. Doi heklos de aur, asta-i răscumpărarea. Poți să-l aduci cînd dorești. Eu o să-ți păstrez lucrurile în coliba mea. Dacă le vrei înapoi, mi-aduci aurul.

— Ascultă, sînt importante pentru alții, nu pentru mine. Le duceam Papei. Poate că ți-l plătesc ei pe cel important. Dar lasă-mi-l pe celălalt să am ce *arăta*. Pentru tine tot nu contează.

Tîlharul întoarse capul și rîse.

— Cred că ești în stare să-mi săruți chiar cizmele ca să ți-l înapoiez.

Fratele Francis îl ajunse din urmă și-i sărută cizmele cu ardoare.

Gestul se dovedi convingător chiar și pentru un asemenea individ. Îl împinse deoparte cu piciorul pe Francis, luă una dintre cele două hîrtii și i-o aruncă în ochi, însoțindu-și gestul cu o înjurătură. Urcă pe măgar și-l mînă în susul pantei către tovarășii lui. Fratele Francis înșfăcă prețiosul document și porni alături de tîlhar mulțumindu-i din adîncul inimii și binecuvîntîndu-l la fiecare pas, în vreme de acesta își îndrepta măgarul spre arcașii înveșmîntați în robe.

— *Cinșpe ani!* pufni tîlharul, și-l împinse din nou pe Francis cu piciorul. Piei din fața mea! Flutură splendoarea iluminată deasupra capului, făcînd-o să strălucească în soare. Nu uita — doi heklos de aur ca să-ți răscumperi comoara. Și spune-i Papei ăla al tău c-am cîștigat-o luptînd cinstit.

Francis se opri. Făcu o cruce largă, de binecuvîntare, către banditul care se îndepărta și-l slăvi pe Dumnezeu că lăsase pe lume și tîlhari generoși, în stare să facă astfel de greșeli din neștiință. Porni la drum mîngîind plin de iubire documentul original. În timpul acesta, pe vîrful dealului, tîlharul se făcea cu frumoasa comemorare față de tovarășii săi mutanți.

— *Papă! Papă!* spuse unul dintre ei, mîngîind măgarul.

— Mergem, mergem, îl corectă tîlharul. Papa mai tîrziu.

După ce-i lăsă mult în urmă, fratele Francis se simți cuprins treptat de o nețărmurită tristețe. Vocea sfidătoare încă îi răsuna în urechi. *Cinșpe ani! Deci de astea vă țineți voi acolo! Ce muncă de muiere! Ha-ha-ha...*

Tîlharul făcuse o greșeală. Însă cei cincisprezece ani erau oricum pierduți și o dată cu ei și iubirea și chinurile îndurate pentru realizarea comemorării.

Așa izolat cum trăise, lumea exterioară, obiceiurile ei nemiloase și hotărîrile impulsive îi rămăseseră total străine lui Francis. Constată că sufletul îi fusese profund tulburat de atitudinea batjocoritoare a tîlharului. Își aduse aminte de zeflemelile fratelui Jeris din anii de început. Poate că acesta avusese dreptate.

Își lăsă capul în pămînt și continuă să pășească încet mai departe.

Bine, cel puțin, că-i rămăsese relicva originală. Îi era de ajuns și atît.

11

Sosise clipa mult așteptată. Îmbrăcat în straie de simplu călugăr, fratele Francis nu se simțise niciodată mai neînsemnat ca acum, cînd îngenunche în basilica impunătoare, înainte de începerea ceremoniei. Mișcările maiestuoase, ametitorul vîrtej de culori, sunetele care însoțeau solemnele pregătiri de ceremonie păreau deja liturghice ca spirit și lui Francis îi venea greu să creadă că deocamdată nu se petrecea nimic ieșit din comun. Episcopi, monseniori, cardinali, preoți și diverși funcționari laici în veșminte elegante, de modă veche, se deplasau încoace și încolo prin biserica măreață, iar sosirile și plecările lor încărcate de demnitate aminteau de mecanismul unui ceasornic care nu-și află odihna, nu șovăie și nici se răzgîndește vreodată, luînd-o în direcție opusă. În basilică intră un *sampetrius*; straiul îi era atît de impresionant încît, vreme de o clipă, Francis îl luă pe umilul slujbaș al catedralei drept prelat. *Sampetrius* aducea un scăunel pentru picioare. Îl purta cu un asemenea fast lipsit de ostentație încît, dacă nu s-ar fi aflat deja în genunchi,

Francis s-ar fi simțit îndemnat să facă o genuflexiune în momentul cînd obiectul trecu prin dreptul său. *Sampetrius* se lăsă în genunchi în fața marelui altar, apoi traversă pînă la tronul papal unde așeză scăunelul în locul celui-lalt, care părea să aibă un picior șubred; după aceea se retrase urmînd drumul pe care venise. Fratele Francis rămase uimit de eleganța studiată care însoțea orice gest, oricît de banal. Nici un semn de pripeală. Nici o nesiguranță ori gafă. Așa cum statuile și picturile neclintite emanau măreție, fiecare mișcare avea menirea de a contribui discret la demnitatea și copleșitoarea frumusețe a acestui loc străvechi. Pînă și susurul respirației părea să-și găsească ecou în absidele depărtate.

Teribilis est locus iste: hic domus Dei est, et porta caeli; într-adevăr, Casa lui Dumnezeu, Poarta Cerului!

Unele dintre statui erau vii, remarcă Francis după o vreme. La cîțiva metri de el, spre stînga, se afla o armură completă. În pumnul înmănușat strîngea mînerul unei sclipitoare securi de luptă. De cînd stătea în genunchi acolo, fratele francis nu văzuse clintindu-se nici măcar panașul de pe coif. De-a lungul peretului erau încă zece armuri identice, așezate la intervale regulate. Abia după ce zări un tăun intrînd prin vizorul „statuii" din stînga își dădu seama că în interiorul ei se afla un om. Nu reuși să detecteze nici o mișcare, însă la cîteva clipe după intrarea insectei dinspre armură răzbătură cîteva scîrțîituri metalice. Deci acestea erau gărzile papale, care-și cîștigaseră atîta faimă în luptele cavalerești: mica armată personală a Primului Vicar al lui Dumnezeu.

Un căpitan al gărzii își trecea în revistă oamenii. Abia acum se clinti statuia. Își ridică vizorul în semn de salut. Atent, căpitanul se opri și-și folosi batista pentru a alunga

tăunele de pe fruntea omului al cărui chip rămase inexpresiv, apoi trecu mai departe. Vizorul coborî la loc și statuia încremeni din nou.

Intrarea cîtorva grupuri de pelerini umbri pentru scurtă vreme aspectul grandios și strălucitor al basilicăi. Grupurile erau bine organizate și îndrumate eficient, dar se vedea că acest tărîm le părea cu desăvîrșire străin. Majoritatea pelerinilor porniră în vîrful picioarelor către locurile ce le fuseseră atribuite, străduindu-se ca în forfota lor să iște cît mai puțin zgomot, spre deosebire de *sampetrii* și de clerul din Noua Romă care transformau pînă și sunetele sau mișcarea în ceva pilduitor. Ici și colo, se mai găsea cîte-un pelerin care se împiedica sau încerca să-și amuțească un acces de tuse.

În basilică se instaură brusc un aer războinic, prin întărirea gărzii. Un nou pluton de statui înzăuate pătrunse în sanctuar; soldații se lăsară pe un genunchi și-și înclinară sulițele, salutînd altarul înainte de a-și lua în primire posturile. Doi dintre ei rămaseră de o parte și de alta a tronului papal. Un altul căzu în genunchi de-a dreapta tronului; împietri în această poziție ținînd sabia lui Petre culcată pe palmele ridicate în aer. Tabloul îngheță din nou, fiind tulburat doar de pîlpîitul întîmplător al flăcării vreunei lumînări de pe altar.

Izbucnirea trompeților pogorî pe neașteptate asupra sfintei încremeniri. Intensitatea sunetului crescu pînă cînd vibrantul *Ta-ra Ta-ra-raa* atinse chipurile credincioșilor și apăsă dureros asupra timpanelor. Vocea trompetelor nu era muzicală, ci poruncitoare. Primele note porniră de la mijlocul gamei, apoi crescură încet ca înălțime, intensitate și persistență, pînă cînd Francis simți un fior în creștetul capului și avu impresia că întreaga basilică se dizolvă în explozia tubelor.

Apoi, tăcere mormîntală, urmată de glasul pătrunzător al unui tenor:

PRIMUL CANTOR: *Appropinquat agnis pastor et ovibus pascendis.*

AL DOILEA CANTOR: *Genua nunc flectantur omnia.*

PRIMUL CANTOR: *Jussit olim Jesus Petrum pascere gregem Domini.*

AL DOILEA CANTOR: *Ecce Petrus Pontifex Maximus.*

PRIMUL CANTOR: *Gaudeat igitur populus Christi, et gratias agat Domino.*

AL DOILEA CANTOR: *Nam docebimur a Spiritu sancto.*

CORUL: *Alleluia, alleluia...*

Mulțimea se ridică, apoi îngenunche ca un val molcom, urmînd mișcarea scaunului în care se afla bătrînul firav, îmbrăcat în alb, care făcu semne de binecuvîntare în vreme ce alaiul auriu, negru și roșu îl purta încet către tron. Neînsemnatul călugăr venit de la abația îndepărtată, situată într-un deșert uitat de lume, simți că se înecă de emoție. Îi era imposibil să vadă tot ce se întîmpla, într-atît de copleșitor devenise tumultul de sunet și mișcare, amorțindu-i simțurile și purtîndu-i vijelios toate gîndurile către ceea ce avea să se petreacă în curînd.

Ceremonia se încheie repede. Dacă ar fi ținut mai mult, încordarea ar fi devenit de neîndurat. Un monsenior — Malfreddo Aguerra, însuși avocatul Sfîntului, observă fratele Francis — se apropie de tron și îngenunche. După o scurtă tăcere, își exprimă invocarea printr-o litanie monotonă.

— *Sancte pater, ab Sapientia summa petimus ut ille Beatus Leibowitz cujus miracula mirati sunt multi...*

Pledoaria îl invita pe Leo să-și lumineze poporul printr-o declarație solemnă privind convingerea pioasă că Fericitul Leibowitz era într-adevăr un sfînt, demn de *dulia* Bisericii, precum și de venerația tuturor credincioșilor.

— *Gratissima Nobis causa, fili*, se auzi ca răspuns vocea cîntată a bătrînului învești mîntat în alb, exprimînd dorința cea mai scumpă inimii lui de a anunța printr-o declarație solemnă că binecuvîntatul Martir trecuse în rîndul sfinților, dar că poate răspunde rugăminții lui Aguerra doar prin îndrumare divină, *sub ducatu sancti Spiritus*.

Tunetul corului care cînta Ectenia Sfinților cutremură basilica: „Părinte Ceresc, Doamne Dumnezeule, îndură-te de noi. Fiule, Izbăvitor al Lumii, Dumnezeule, mîntuiește-ne pre noi. Prea Sfîntule Duh, Dumnezeul nostru, mîntuiește-ne pre noi. O Sfîntă Treime, Dumnezeule Unic și Atotputernic, mîntuiește-ne pre noi, *miserere nobis!* Sfîntă Fecioară Maria, roagă-te pentru noi. *Sancta Dei genitrix, ora pro nobis. Sancta Virgo virginum, ora pro nobis...*" Vuietul litaniei continuă. Francis ridică privirea spre pictura abia dezvelită, înfățișîndu-l pe Binecuvîntatul Leibowitz. Fresca avea dimensiuni eroice. Prezenta judecarea Fericitului în fața mulțimii, însă chipul nu-i apărea zîmbitor ca în sculptura lui Fingo. Cu toate acestea era maiestos, gîndi Francis, și în armonie cu restul basilicăi.

— *Omnes sancti Martyres, orate pro nobis...*

Cînd litania luă sfîrșit, monseniorul Malfreddo Aguerra își adresă iarăși cererea către Papă, solicitînd ca numele lui Isaac Edward Leibowitz să fie inclus în mod oficial în Calendarul Sfinților. Se auzi din nou invocarea înălțată către Spiritul îndrumător, cînd Papa cîntă *Veni, Creator Spiritus*.

Și cu toate acestea, Malfreddo Aguerra ceru a treia oară proclamarea oficială.

— *Surgat ergo Petrus ipse...*

În cele din urmă veni și răspunsul. Leo al Douăzeci și Unulea intonă hotărîrea Bisericii, luată sub călăuzirea Sfîntului Duh, proclamînd faptul de netăgăduit că un tehnician destul de obscur de odinioară, pe nume Leibowitz, devenise sfînt în Cerul a cărui hotărîtoare intervenție putea fi, lucru cuvenit pe drept, implorată cu pioasă veneratie. Tot acum se fixă și o zi în care să fie slăvit printr-o slujbă.

— Sfinte Leibowitz, ajută-ne pe noi, spuse fratele Francis într-o suflare cu ceilalți credincioși.

După o scurtă rugăciune, corul izbucni într-un *Te Deum*. Ceremonia se încheie cu o liturghie închinată noului sfînt.

Escortată de doi *sedarii* îmbrăcați cu livrele stacojii, care slujeau în afara palatului, grupul puțin numeros de pelerini trecu printr-o succesiune parcă nesfîrșită de coridoare și anticamere, oprindu-se cînd și cînd în fața mesei bogat ornamentate a vreunui funcționar care cerceta acreditările și, cu o pană de gîscă, își adăuga semnătura pe un *licet adire* păstrat de un *sedarius* care avea s-o prezinte următorului funcționar, al cărui titlu devenea tot mai lung și mai greu de pronunțat pe măsură ce grupul înainta. Fratele Francis tremura de emoție. Printre tovarășii de pelerinaj se numărau doi episcopi, un bărbat purtînd haine din hermină și aur, un șef de clan al oamenilor pădurii, convertit, dar purtînd încă o tunică din blană de panteră și capul de panteră care era totemul tribului său, un țărănoi învesmîntat în piele, care ducea pe brat un șoim peregrin cu capul acoperit — evident, un dar pentru

Sfîntul Părinte — și cîteva femei, toate, socoti Francis judecînd după felul în care se comportau, părînd a fi soțiile ori concubinele căpeteniei „creștinate"; sau poate că-i erau foste concubine detronate prin canon, dar nu și prin obiceiul tribal.

După ce suiră *scala caelestis*, pelerinii fură întîmpinați de un *cameralis gestor*, îmbrăcat cu sobrietate și conduși în anticamera mică a uriașului hol consistorial.

— Sfîntul Părinte îi va primi aici, îl informă discret lacheul cel mai înalt în rang pe *sedarius*-ul care avea în păstrare acreditările. Aruncă o privire la pelerini, destul de dezprobatoare, se gîndi Francis. Șopti ceva către *sedarius*, care roși, apoi șopti, la rîndul său, ceva căpeteniei de clan. Căpetenia se uită înfuriat la el și-și luă de pe cap podoaba fioroasă și rînjită, lăsînd capul de panteră să-i atîrne pe umăr. Urmă o scurtă consultare privind poziția fiecăruia, în vreme ce Onctuozitatea Sa Supremă, lacheul-șef, cu glas atît de molcom încît părea încărcat de reproș, își așeză piesele de șah aflate în vizită conform unui protocol misterios pe care doar *sedarii* păreau a-l înțelege.

Papa nu se lăsă îndelung așteptat. Mărunt, îmbrăcat cu o rasă albă, urmat de suita sa, păși vioi în sala de audiențe. Fratele Francis simți că-l cuprinde o amețeală neașteptată. Își aminti de amenințarea lui Dom Arkos că-l va jupui de viu dacă va leșina în timpul audienței și asta îi dădu puterea de a rezista.

Șirul de pelerini îngenunche. Bătrînul în alb le făcu un semn blînd să se ridice. Fratele Francis găsi în sine tăria să privească drept înainte. În basilică, Papa fusese doar un punct alb incandescent într-o mare de culori. Treptat, în această cameră de audiențe, Francis își dădu seama că, la fel ca nomazii cunoscuți mai mult din auzite, atunci cînd era văzut de aproape, papa *nu avea* peste doi metri înălțime. Spre surprinderea lui, plăpîndul bătrîn, Părin-

tele Prinților și Regilor, Păstorul Lumii și Vicarul pe Pământ al lui Cristos, îi apărea mult mai puțin înspăimîntător decît Dom Arkos, *Abbas*.

Papa se deplasă încet de-a lungul șirului de pelerini, salutîndu-i pe fiecare dintre ei, îmbrățișînd un episcop, conversînd cu fiecare pe limba lui sau prin mijlocirea unui interpret, rîzînd de expresia apărută pe fața monseniorului căruia îi transferă sarcina de a purta șoimul pe braț și adresîndu-se căpeteniei clanului cu un gest anume din mînă și cu un cuvînt gutural în dialectul silvan care-l făcu pe acesta să se destindă și să zîmbească plin de încîntare. Papa observă craniul de panteră legănîndu-se și se opri o clipă pentru a-l așeza pe capul căpeteniei, care-și umflă pieptul de mîndrie; aruncă o privire semeață prin cameră, din dorința evidentă de a atrage atenția Onctuozității Sale Supreme, lacheul-șef, numai că funcționarul părea să se fi făcut una cu lambriurile.

Papa se apropia de fratele Francis.

Ecce Petrus Pontifex... Iată-l pe Peter, cel mai mare preot. Leo al XXI-lea, în persoană: „Pe care Dumnezeu însuși l-a pus Prinț peste toate țările și regatele, să înalțe, să dărîme, să pustiască, să distrugă, să planteze și să construiască pentru a putea păstra credința poporului său." Și, cu toate acestea, călugărul văzu pe chipul lui Leo o umilință blajină care dădea de înțeles că era demn de acel titlu mai presus de oricare altul acordat prinților și regilor, ceea ce-l îndreptățea să fie numit „supusul supușilor lui Dumezeu."

Francis îngenunche repede pentru a săruta inelul Pescarului. Cînd se ridică, descoperi că strîngea relicva Sfîntului la spate, de parcă s-ar fi rușinat s-o arate. Lumina ca de chihlimbar din ochii pontifului îl convinse cu

blîndețe. Leo i se adresă cu bunăvoința obișnuită înaltului cler: o afectare pe care părea să o simtă împovărătoare și neplăcută, folosind-o doar pentru a respecta obiceiul, atunci cînd vorbea cu vizitatori mai puțin sălbatici decît căpetenia de trib.

— Inima noastră a sîngerat adînc aflînd de nenorocirea ce te-a lovit, dragă fiule. La urechile noastre a ajuns o relatare a călătoriei tale. Ai călătorit încoace la cererea noastră expresă iar pe drum ai fost împresurat de tîlhari. Este adevărat?

— Da, Sfinte Părinte. Dar acum nu mai are nici o importanță. Vreau să zic...Era important, numai că... se bîlbîi Francis.

Bătrînul îmbrăcat în alb zîmbi delicat.

— Știm că ne aduceai un dar și că ți-a fost furat pe drum. Să nu fii mîhnit din pricina asta. Prezența ta reprezintă un adevărat dar pentru noi. De mult nutream speranța de a-l saluta personal pe descoperitorul rămășițelor lui Emily Leibowitz. Cunoaștem și despre truda ta de la abație. Dintotdeauna am simțit o dragoste fierbinte față de Frații Sfîntului Leibowitz. Fără munca voastră, amnezia lumii ar fi deplină. Așa cum Biserica, *Misticum Christi Corpus*, e un singur Trup, tot astfel și Ordinul vostru a slujit ca organ al memoriei în acest Trup. Cu toții îi datorăm mult Patronului și Fondatorului vostru. Secolele viitoare îi vor fi și mai îndatorate. Vrei să ne povestești și alte lucruri despre călătoria ta, dragă fiule?

Fratele Francis scoase la iveală schița heliografică.

— Sfinte Părinte, tîlharul a dat dovadă de destulă înțelegere, îngăduindu-mi să păstrez acest document. L-a luat drept copia iluminării pe care v-o aduceam în dar.

— Și n-ai încercat să corectezi greșeala pe care o făcea?

Fratele Francis roși.

— Mi-e rușine că recunosc, dar n-am făcut-o, Sfinte Părinte.

— Deci aceasta este relicva pe care ai găsit-o în criptă?

— Da.

Papa zîmbi puțin strîmb.

— Așa, deci — banditul și-a închipuit că opera ta era adevărata comoară? Oho, pînă și-un tîlhar se poate lăsa fermecat de artă, adevărat? Monseniorul Aguerra ne-a povestit despre frumusețea comemorării lucrate de tine. Mare păcat că a fost furată.

— Nu era mare lucru, Sfinte Părinte. Singurul regret e că am pierdut cincisprezece ani.

— *Pierdut?* Cum adică, „pierdut"? Dacă tîlharul n-ar fi fost înșelat de lucrarea ta, atunci ar fi putut lua *această relicvă*, nu-i așa?

Fratele Francis recunoscu acest adevăr.

Leo al XXI-lea luă schița cu mîini uscățive și o derulă cu precauție. O vreme, privi cercetător și tăcut la desen, apoi întrebă:

— Spune-ne, înțelegi simbolurile folosite de Leibowitz? Importanța, hm, lucrului reprezentat aici?

— Nu, Sfinte Părinte, ignoranța mea e deplină.

Părintele se aplecă spre el pentru a-i șopti:

— Tot astfel e și a noastră.

Surîse, își apăsă buzele pe relicvă de parcă ar fi sărutat un altar din piatră, apoi îl rulă și-l înmînă unui însoțitor.

— Îți mulțumim din adîncul inimii pentru acei cincisprezece ani, iubite fiu, adăugă el. Ei au fost petrecuți pentru a păstra acest original. Să nu-i socoți ani pierduți. Oferă-i Domnului. Într-o bună zi, se va descoperi semnificația lui și atunci poate că se va dovedi important. Bătrînul închise ochii o clipă — ori clipise spre Francis? Francis era aproape convins că Papa îi făcuse un semn din ochi. Va trebui să-ți mulțumim pentru asta.

Clipirea, ori semnul din ochi, păru să-l facă pe Francis să vadă încăperea ceva mai limpede. Abia acum băgă de seamă o gaură făcută de molii în rasa Papei. Pînă și țesătura ei era aproape străvezie. Covorul din camera de audiențe era și el ros în unele locuri. Tencuiala căzuse de pe unele porțiuni ale tavanului. Dar demnitatea punea în umbră sărăcia. După clipitul semnificativ al Papei, fratele Francis observase toate aceste amănunte doar vreme de o clipă și asta abia după ce Papa clipise. Lucruri trecătoare, pe care le făcu uitate imediat după aceea.

— Prin tine, dorim să transmitem cele mai calde sentimente comunității voastre și abatelui tău, tocmai spunea Leo. Lor, precum și tie, dorim să vă adresăm binecuvîntarea noastră apostolică. Îți vom încredința o scrisoare pentru ei, anunțînd binecuvîntarea noastră. Făcu o pauză și închise ochii, ori clipi, încă o dată. Cu totul întîmplător, scrisoarea va fi protejată. Îi vom anexa *Noli molestare*, excomunicînd pe oricine l-ar ataca pe purtător.

Fratele Francis mulțumi în șoaptă pentru această apărare împotriva tîlharilor ce l-ar pîndi pe drumul de întoarcere; socoti că nu se cuvenea să adauge că tîlharul n-ar fi în stare să citească avertismentul ori să înțeleagă pedeapsa.

— Voi face tot ce-mi stă în puteri să o înmînez, Sfinte Părinte.

Leo se aplecă din nou pentru a-i șopti:

— Iar ție îți vom dărui un semn al iubirii noastre deosebite. Înainte de a pleca, să treci pe la monsenior Aguerra. Am fi preferat să ți-l dăm cu propria noastră mînă, însă nu e momentul potrivit. Monseniorul ți-l va dărui în locul nostru. Folosește-l cum crezi de cuviință.

— Vă sînt adînc recunoscător, Sfinte Părinte.

— Iar acum, adio, iubite fiu.

Pontiful trecu mai departe, vorbind cu fiecare pelerin din șir, apoi, cînd termină, le adresă tuturor binecuvîntarea solemnă. Audiența se încheiase.

Cînd ieși pe ușa principală împreună cu grupul de pelerini, fratele Francis se simți atins pe braț de monseniorul Aguerra. Acesta îl îmbrățișă cu căldură. Avocatul cauzei Sfîntului îmbătrînise atît de mult încît, văzîndu-l de aproape, Francis abia de-l recunoscu. Dar și el avea tîmplele încărunțite și, din cauza efortului făcut la masa de copist, îi apăruseră riduri în jurul ochilor. În timp ce coborau *scala caelestis*, monseniorul îi înmînă un pachet și o scrisoare.

Francis aruncă o privire la adresa de pe scrisoare și dădu din cap. Pe pachetul care purta sigiliul diplomatic era trecut numele lui.

— Pentru mine, Messér?

— Da, un dar din partea Sfîntului Părinte. Te sfătuiesc să nu-l deschizi aici. Spune-mi, te pot ajuta cu ceva înainte de a părăsi Noua Romă? Bucuros ți-aș arăta orice crezi că ți-a scăpat.

Fratele Francis rămase puțin pe gînduri. Participase deja la un tur complet.

— Messér, *aș dori* să mai văd o dată basilica, spuse el într-un tîrziu.

— Da, sigur. *Asta-i tot*?

Fratele Francis tăcu. Rămăseseră în urma celorlalți pelerini care plecau.

— Aș vrea să mă spovedesc, adăugă el încet.

— Nimic mai simplu, spuse Aguerra apoi, chicotind ușor, continuă: Te afli în orașul potrivit pentru așa ceva, știi bine. Aici poți fi absolvit de orice păcat care te macină. E vorba de ceva grav, care să ceară atenția Papei?

Francis se îmbujoră și clătină din cap.

— Vrei să mergi la preotul care administrează canoanele? Dacă ai păcătuit, nu numai că te va ierta, dar te vei alege și cu cîteva cîrje peste cap.

— Vroiam să spun... v-aș ruga pe *dumneavoastră*, Messér, bolborosi călugărul.

— *Eu? De ce eu? Te afli într-un oraș plin de prelați și vrei să te spovedești lui Malfreddo Aguerra?*

— Fiindcă... fiindcă ați fost avocatul Patronului, explică Francis.

— A, acum înțeleg. Sigur că-ți voi asculta spovedania. Dar nu-ți pot acorda iertarea în numele Patronului vostru, să știi. Va trebui să fie Sfînta Treime, ca de obicei. Asta ți-e de ajuns?

Francis avea puține de mărturisit, dar inima îi fusese multă vreme tulburată — asta din pricina sugestiei lui Dom Arkos — de temerea că, descoperind adăpostul, poate provocase întîrzierea canonizării Sfîntului. Avocatul lui Leibowitz îl ascultă, îl sfătui și-l absolvi de păcate în basilică, apoi îl conduse prin biserica veche. În cursul ceremoniei de canonizare și a liturghiei care-o urmase, fratele Francis observase doar splendoarea maiestuoasă a

clădirii. Acum, însă, monseniorul îi arătă zidăria mîncată de vreme, locurile care necesitau reparații și starea jalnică a cîtorva fresce vechi. Surprinse din nou sărăcia pe care demnitatea reușea s-o ascundă. Biserica nu era bogată în asemenea vremuri.

Lui Francis i se îngădui în cele din urmă să deschidă pachetul. Conținea o pungă. Înăuntru se aflau doi heklos de aur. Îi aruncă o privire lui Malfreddo Aguerra. Monseniorul zîmbi.

— Ai spus că tîlharul *a cîștigat* comemorarea de la tine în luptă corp la corp, adevărat? întrebă Aguerra.

— Da, Messér.

— Ei, atunci, chiar dacă n-ai putut evita această situație, ai luat singur hotărîrea de a lupta cu el, nu? Ai acceptat provocarea lui?

Călugărul dădu aprobator din cap.

— Atunci nu cred că ai ierta răul, dacă n-ai răscumpăra iluminarea. Bătîndu-l pe umăr, îl binecuvîntă. Sosise ora despărțirii.

Neînsemnatul păstrător al flăcării cunoașterii porni pe drumul de întoarcere către abația lui. Îl așteptau zile și săptămîni de mers pe jos, însă pe măsură ce se apropia de bîrlogul tîlharului, inima îi cînta în piept. *Folosește-l cum crezi de cuviință*, spusese Papa Leo, referindu-se la aur. Și nu era vorba doar de atît fiindcă, pe lîngă punga primită, mai avea și răspuns la întrebarea încărcată de dispreț a tîlharului. Se gîndi la cărțile din camera de audiențe, așteptînd să fie trezite la viață.

Cu toate acestea, tîlharul nu-l aștepta la locul știut, așa cum sperase Francis. Prin preajmă se zăreau urme lăsate cu puțin timp în urmă, însă ele traversau poteca și nu-l văzu niciunde pe tîlhar. Razele soarelui se strecurau printre ramurile copacilor al căror frunziș arunca umbre

parcă foșnitoare pe pămînt. Pădurea nu era deasă, dar oferea adăpost. Se așeză pe marginea potecii să aștepte.

Pe la amiază, din ascunzișul cufundat în semiobscuritate al unui pîrîu aflat destul de departe se auzi huhuitul unei bufnițe. Într-un petec albastru de cer de deasupra copacilor se roteau cîțiva vulturi. Pădurea părea pașnică la vreme de zi. Ascultînd, pe jumătate amorțit de somn, forfota vrăbiilor într-un tufiș din apropiere, constată că nu-l interesa prea mult dacă tîlharul va veni atunci ori a doua zi. Avea în față o călătorie atît de lungă, încît o zi de odihnă petrecută în așteptare ar fi venit ca o mîngîiere. Urmări plutirea vulturilor. Cînd și cînd, aruncă priviri de-a lungul drumului care ducea spre îndepărtatul său cămin din deșert. Tîlharul își așezase bîrlogul într-o poziție cum nu se poate mai bună. Din acest loc putea ține sub observație mai mult de-o milă de drum și într-un sens și-n celălalt, rămînînd totuși ascuns de desișul pădurii.

Departe, pe drum, se zări o mișcare.

Fratele Francis duse mîna streașină la ochi și privi cercetător punctul mișcător. În josul coastei se afla o zonă mai însorită, în locul în care un incendiu de pădure pustiise cîțiva acri de teren din apropierea drumului ce ducea spre sud-vest. Imaginea lui juca, parcă oglindită de aburul arșitei. Nu reuși să vadă clar, dar dincolo de perdeaua tremurătoare a aerului percepu o mișcare. Era un punctișor negru care șerpuia. Uneori părea să aibă și cap. Alteori rămînea cu totul ascuns de vibrația aerului încins, dar curînd se convinse că, încet-încet, se apropia. La un moment dat, cînd marginea unui nor nimeri în calea razelor soarelui, tremurul se domoli; ochii miopi și osteniți îl convinseră că punctul șerpuitor era cu adevărat un om, însă aflat la distanță prea mare pentru a-l recunoaște. Simți un fior. Aspectul punctului mișcător i se părea foarte cunoscut.

Ba nu, imposibil să fie același.

Călugărul își făcu cruce și începu să rostească rugăciuni din rozariu în vreme ce-și ținu ochii ațintiți către punctul îndepărtat, ascuns de valul de arșiță.

În vreme ce-l aștepta pe tîlhar, ceva mai sus, pe coama dealului, se desfășura o discuție aprinsă. Se purta în monosilabe șoptite și ținea de mai bine de-un ceas. Abia acum se încheiase. Două-Glugi dăduse dreptate celui cu o singură glugă. Pornind împreună, copiii Papei se furișară tăcuți din spatele desișului, tîrîndu-se către poalele dealului.

Avansară pînă ajunseră la zece pași de Francis, fără să clintească măcar o pietricică. Fratele Francis murmura cel de-al treilea Ave al celui de-Al Patrulea Mister Sfînt, cînd se întîmplă să arunce o privire în jur.

Săgeata îl lovi exact între ochi.

— *Papă! Papă! Papă!* răcniră copiii Papei.

Undeva, pe drumul spre sud-vest, bătrînul rătăcitor se odihnea pe un buștean, ținînd ochii închiși să și-i ferească de razele orbitoare ale soarelui. Își făcu vînt cu pălăria zdrențuită și continuă să molfăie o frunză aromată de tutun. Peregrina de multă vreme. Căutarea părea fără de sfîrșit, dar exista șansa de a găsi ceea ce dorea după cotul vreunui drum ori dincolo de următoarea înălțime. După ce se mai răcori puțin, își trînti din nou pălăria pe cap și-și scărpină barba stufoasă și privi peisajul printre gene. Pe coasta dealului din fața lui se vedea un petec de pădure care scăpase de pîrjol. Oferea un adăpost binevenit, însă rătăcitorul rămase nemișcat în soare și urmări vulturii curioși. Se strînseseră stol și se roteau destul de jos pe deasupra porțiunii împădurite. Una dintre păsări îndrăzni să coboare între copaci, dar reapăru aproape imediat dînd grăbită din aripi, pînă găsi un curent ascendent de aer,

apoi se ridică planînd. Așa cum băteau din aripi, păsările gunoier care alcătuiau un stol întunecat păreau să facă o neobișnuită risipă de energie. De regulă, pluteau folosind curenții de aer, cheltuindu-și forțele cu zgîrcenie. Acum însă se vînturau deasupra dealului ca și cum ar fi fost nerăbdătoare să coboare pe pămînt.

Atîta vreme cît păsările își manifestau interesul, însă se fereau să coboare, rătăcitorul rămase locului. Prin zona aceasta deluroasă trăiau pume. Dincolo de vîrf se găseau creaturi mai primejdioase decît pumele, iar uneori ele ajungeau departe în căutarea prăzii.

Rătăcitorul așteptă. Vulturii coborîră în cele din urmă printre copaci. Mai rămase neclintit cîteva minute. Într-un tîrziu, se ridică și porni șchiopătînd spre pădurice, împărțind greutatea trupului între piciorul beteag și cîrjă.

După un timp, intră în zona împădurită. Vulturii rupeau bucăți din cadavrul unui bărbat. Rătăcitorul îi alungă folosind un ciomag și privi cercetător rămășițele umane. Lipseau părți semnificative. Țeasta îi era străpunsă de o săgeată al cărei vîrf ieșea pe la ceafă. Bătrînul se uită agitat către desișuri. Nu zări pe nimeni, dar în vecinătatea drumului erau o sumedenie de urme. Era primejdios să mai zăbovească aici.

Primejdios ori nu, trebuia să facă ceva. Găsi un loc unde pămîntul era destul de moale pentru a-l putea săpa cu mîinile și cu bățul. Cîtă vreme scormoni solul, păsările furioase continuară să dea roată pe deasupra copacilor. Uneori țîșneau chiar spre pămînt, dar apoi băteau din aripi, ridicîndu-se iarăși spre cer. Trecu o oră, trecură două, iar păsările se învîrteau neliniștite pe deasupra dealului împădurit.

În cele din urmă, una dintre ele se lăsă pe pămînt. Păși plină de indignare în jurul unei movile de pămînt proaspăt, care avea la unul dintre capete o piatră drept

semn. Dezamăgită, pasărea își luă zborul. Stolul de gunoieri abandonă acel loc și se înălță folosind curenții ascendenți, urmărind hulpav pământul în căutarea hranei.

Dincolo de Valea Sluților zăcea un porc mort. Vulturii îl observară încîntați și coborîră să se ospăteze. Mai tîrziu, într-o îndepărtată trecătoare montană, o puma își linse mustățile și-și părăsi prada. Parcă recunoscătoare, păsările sfîrșiră festinul în locul ei.

La vremea cuibăritului, depuseră ouăle și, iubitori, vulturii își hrăniră puii: un șarpe mort, ciosvîrte dintr-un cîine sălbatic.

Tinerei generații îi crescu un penaj puternic, lăsîndu-se purtată sus și departe pe aripi negre, așteptînd ca Pămîntul darnic să-i ofere leșuri din abundență. Uneori, masa zilnică era doar o broască. Altă dată, un mesager al Noii Rome.

Zborul îi duse către cîmpiile din vestul mijlociu. Fură încîntate de belșugul de lucruri bune de mîncat lăsate în urmă de nomazi în goana lor cotropitoare spre miazăzi.

Păsările își depuseră ouăle la vremea potrivită cuibăritului și, pline de iubire, își hrăniră puii. Generos, Pămîntul le oferise hrană din plin. Le va da de-ale gurii și-n secolele ce aveau să vină...

Prăzile fură îmbelșugate o vreme în regiunea Rîului Roșu; dar din măcel se ridică un oraș-stat. Vulturii nu simpatizau orașele-stat în ascensiune, deși priveau cu ochi buni posibila lor prăbușire. Se ținură departe de Texarkana și călătoriră pînă departe, rămînînd deasupra cîmpiilor dinspre apus. Urmînd obiceiul tuturor ființelor vii, umplură Pămîntul de multe ori cu progeniturile lor.

Sosise Anul Domnului 3174.

Se auzeau zvonuri prevestitoare de război.

Fiat lux

12

Marcus Apollo se convinsese de iminența războiului în clipa cînd o auzise din întîmplare pe cea de-a treia soție a lui Hannegan spunînd unei servitoare că favoritul ei dintre curteni se întorsese cu pielea întreagă din misiunea în care fusese trimis la corturile ținînd de clanul Ursului Turbat. Faptul că scăpase cu viață din tabăra acelor nomazi era semn că se urzeau planuri de război. Oficial cel puțin, solul avusese misiunea de a comunica triburilor din Cîmpii că statele civilizate încheiaseră Acordul Biciului Sfînt referitor la pămînturile aflate în dispută și de aici încolo se vor răzbuna cumplit asupra popoarelor nomade și grupurilor de bandiți, în cazul continuării acțiunilor năvălitoare. Dar nimeni nu putea duce o asemenea veste Ursului Turbat fără a plăti cu viața. Prin urmare, socoti Apollo, ultimatumul nu fusese transmis, iar mesagerul lui Hannegan se deplasase în Cîmpii cu alt scop. Iar asta era din cale-afară de limpede.

Apollo se strecură politicos prin grupurile mici de oaspeți, privind cu agerime prin mulțime pentru a-l găsi pe fratele Claret și încercînd să-i atragă privirea. Purtînd o rasă neagră și sobră, cu o mică explozie de culoare în jurul taliei care-i evidenția rangul, silueta înaltă a lui Apollo contrasta vădit cu vîrtejul caleidoscopic și ameți-tor de culori etalate de ceilalți bărbați din sala de ban-chete și, nu după mult timp, reuși să dea ochii cu funcționarul său, îndrumîndu-l din priviri către masa cu băuturi răcoritoare, devenită acum un depozit de resturi dizgrațioase, cupe mînjite de grăsime și ciosvîrte de frip-tură care fuseseră prăjite pînă se arseseră. Cu un polonic, Apollo adună lichidul rămas pe fundul vasului de punch, observă un gîndac mort plutind printre mirodenii și, prefăcîndu-se că se gîndește la altceva, îi dădu prima cupă Fratelui Claret, care tocmai se apropiase.

— Mulțumesc, Messér, spuse Claret, nebăgînd în seamă gîndacul. Voiați să-mi vorbiți?

— Imediat ce se termină recepția. În apartamentul meu. Sarkal s-a întors nevătămat.

— Aha?

— N-am auzit niciodată vreun „aha" mai înspăimîntător. Socot că înțelegi implicațiile?!

— Desigur, Messér. Înseamnă că Acordul a fost o înșelăciune din partea lui Hannegan și că are intenția de a-l folosi împotriva...

— Ssst. Discutăm mai tîrziu.

Apollo îi dădu de înțeles că se apropia cineva, iar funcționarul se întoarse să-și umple din nou paharul din vasul cu punch. Lăsă impresia că era concentrat cu totul asupra cupei și nici nu ridică ochii spre silueta zveltă, îmbrăcată în mătăsuri bogate, care păși hotărîtă spre ei,

venind dinspre ușă. Apollo zîmbi rece și oficial și făcu o plecăciune către bărbat. Își strînseră scurt mîinile, cu o neplăcere destul de lesne de observat.

— Bun venit, Thon Taddeo, începu preotul, prezența dumneavoastră aici mă surprinde. Gîndeam că ocoliți ase-menea adunări festive. Prin ce se deosebește cea de acum încît să atragă un savant atît de distins? Ridică din sprîncene, mimînd uimirea.

— Dumneavoastră reprezentați atracția serii, răspunse nou-venitul, egalîndu-l în sarcasm pe Apollo, și e singurul motiv pentru care am acceptat să vin.

— Persoana mea? Se prefăcu surprins, însă afirmația era aproape de adevăr. Nunta uneia dintre surorile vitrege nu l-ar fi determinat pe Thon Taddeo să îmbrace haine impecabile și oficiale și să părăsească sălile liniștite ale colegiului.

— Dacă e să mărturisesc adevărul, v-am căutat toată ziua. Mi s-a spus că vă aflați aici. Altfel... Își roti privirea prin sală și pufni nervos.

Expresia de dezgust întrerupse reveria fascinată a fratelui Claret, ai cărui ochi rămăseseră pironiți la vasul cu punch, convingîndu-l să se întoarcă și să facă o plecăciune către baron.

— Vreți puțin punch, Thon Tadeo? întrebă el, oferin-du-i o cupă plină.

Savantul o acceptă și o goli dintr-o sorbitură.

— Voiam să vă mai pun niște întrebări în legătură cu documentele Leibowitz despre care am discutat, i se adresă el lui Marcus Apollo. Am primit o scrisoare din partea unui om de la abație, pe nume Kornhoer. Mă asigură că există scrieri care datează din ultimii ani ai civi-lizației euro-americane.

Gîndul că-l asigurase pe savant de același lucru cu cîteva luni în urmă îl irită pe Apollo, dar se străduí să-și alunge de pe chip orice expresie capabilă să-i trădeze adevăratele sentimente.

— Da, spuse el. Sînt autentice, așa am aflat.

— Dacă-i adevărat, mă intrigă faptul că pînă acum nimeni n-a auzit de așa ceva — dar asta nu contează. Kornhoer a alcătuit o listă cu cîteva documente și texte, susținînd că ele sînt în posesia abației și le-a și descris. Dacă ele există cu adevărat, trebuie să le văd și eu.

— Da?

— Exact. Dacă sînt mistificări, trebuie date în vileag, dar dacă sînt autentice, datele s-ar putea dovedi neprețuite.

Monsignorul se încruntă.

— Vă asigur că nu-i vorba de nici o mistificare, spuse el înțepat.

— Scrisoarea conținea și invitația de a vizita abația pentru a studia documentele. Se vede că au auzit despre mine.

— Nu neapărat, îi spuse Apollo, nereușind să reziste tentației de a-l pune la punct. Pe călugări nu-i interesează prea mult cine le citește cărțile, atîta vreme cît se spală pe mîini și nu le distruge comorile.

Savantul îl fulgeră cu privirea. Aluzia că ar fi existat oameni educați care nu auziseră niciodată despre el nu-l încînta cîtuși de puțin.

— Asta e! continuă Apollo netulburat. Nu veți întîmpina nici o opreliște. Acceptați invitația, mergeți la abație și studiați relicvele. Călugării vă vor primi cum se cuvine.

Savantul se simți ofensat de această sugestie.

— Și să călătoresc prin Cîmpii acum, cînd clanul Ursului Turbat e... Thon Taddeo tăcu brusc.

— Cum spuneați? îl îmboldi Apollo, fără să-și trădeze adevăratul interes, deși privi plin de speranțe către Thon Taddeo și una dintre venele de la tîmple începu să-i palpite.

— Numai că e vorba de-o călătorie lungă și primejdioasă și nu-mi pot îngădui o absență de șase luni de la colegiu. Vroiam să discut posibilitatea ca Primarul să trimită cîteva gărzi bine înarmate pentru a aduce documentele să le studiem aici.

Apollo se înecă de furie. Se simți îmboldit să-l cotonogească pe savant.

— Regret, începu el politicos, dar ar fi de-a dreptul imposibil. În orice caz, problema depășește competența mea și nu cred că vă pot ajuta în vreun fel.

— De ce nu? își exprimă mirarea Thon Taddeo. Nu sînteți nunțiul Vaticanului la Curtea lui Hannegan?

— Tocmai de aceea. Reprezint Noua Romă, nu ordinele monahale. Conducerea treburilor mănăstirești se află în mîna abatelui.

— Dar cu puțină insistență din partea Noii Rome...

Imboldul de a deveni violent crescu în intensitate.

— Propun să discutăm asta mai tîrziu, spuse hotărît monseniorul Apollo. Astă seară, în biroul meu, dacă doriți. Se întoarse pe jumătate și privi înapoi întrebător, de parcă ar fi vrut să zică: *Ei, ce părere aveți?*

— Voi veni negreșit, spuse savantul tăios și se îndepărtă țanțoș.

— De ce nu l-ai refuzat de-a dreptul, pe loc? spumegă fratele Claret o oră mai tîrziu, cînd rămaseră singuri în apartamentul ambasadei. Să transporți relicve neprețuite

în asemenea vremuri, prin zone controlate de bandiți. E de neconceput, Messér.

— Desigur.

— Atunci de ce...

— Din două motive. În primul rînd, Thon Taddeo e rudă cu Hannegan și e o persoană influentă. Fie că ne place ori nu, trebuie să ne purtăm curtenitor cu Cezarul și neamul lui. În al doilea rînd, a dat să spună ceva despre clanul Ursului Turbat, apoi s-a oprit. Cred că știe ce se va întîmpla. N-am de gînd să mă ocup de spionaj, dar dacă-mi oferă vreo informație, nimic nu mă poate împiedica s-o trec în raportul pe care urmează să-l prezinți personal la Noua Romă.

— *Eu?* Funcționarul părea sincer uimit. La Noua Romă? Dar de ce...?

— Fii mai discret, îl avertiză nunțiul, aruncînd o privire spre ușă. Trebuie să trimit Sfinției Sale constatările mele privind situația de aici, și încă repede. E vorba însă de lucruri pe care nimeni n-ar îndrăzni să le pună pe hîrtie. Dacă oamenii lui Hannegan ar pune mîna pe un asemenea mesaj, probabil că amîndoi am fi găsiți plutind pe Fluviul Roșu. Dacă ar prinde de veste dușmanii lui, atunci Hannegan ar găsi pesemne motivul să ne spînzure pe amîndoi drept spioni. Accept cu dragă inimă martiraj, dar înainte de asta avem de dus la bun sfîrșit o însărcinare.

— Iar eu trebuie să prezint raportul prin viu grai la Vatican? mormăi fratele Claret, deloc încîntat de perspectiva de a traversa teritorii ostile.

— Altfel nu putem proceda. S-ar putea ca Thon Taddeo, asta e o *bănuială*, să ne ofere o scuză pentru plecarea ta atît de precipitată către abația Sfîntului

Leibowitz sau Noua Romă sau chiar către amîndouă. Asta în caz că se vor exprima îndoieli la Curte. Voi încerca să le abat atenția.

— Cît privește conținutul mesajului pe care trebuie să-l transmit, Messér?

— Vei spune că ambiția lui Hannegan de a uni continentul sub o singură dinastie nu e un vis atît de nesăbuit precum am crezut. Iar Acordul Biciului Sfînt e o înșelătorie de-a lui Hannegan, care vrea s-o folosească pentru a declanșa un conflict între Imperiul Denver și Națiunea Laredan pe de o parte, cu nomazii din Cîmpii pe de alta. Dacă forțele laredane sînt blocate într-o confruntare cu Ursul Turbat, Statul Chihuahua nu ar avea nevoie de prea multe încurajări pentru a ataca Laredo dinspre miazăzi. La urma urmelor, e vorba de rezolvarea unei dușmănii mai vechi. Sigur, Hannegan poate mărșălui apoi victorios pînă în Rio Laredo. Avînd Laredo la degetul mic, poate spera să atace atît Denver, cît și Republica Mississippi, fără a se teme că va fi atacat pe la spate dinspre miazăzi.

— Credeți că Hannegan e în stare de așa ceva, Messér?

Marcus Apollo dădu să-i răspundă, apoi, treptat, închise gura. Păși spre fereastră și privi orașul însorit, o așezare haotică și dispersată, construită în principal din resturile unui alt secol. Un oraș lipsit de rețeaua ordonată a străzilor. Crescuse încetul cu încetul deasupra unor ruine antice, tot astfel cum următorul se va ridica probabil peste dărîmăturile acestuia.

— Nu știu, răspunse el încet. În asemenea vremuri e greu să condamni un om pentru că dorește să unească acest continent măcelărit. Chiar prin mijloace... ba nu, nu

la asta mă refeream. Oftă adînc. În orice caz, interesele noastre nu corespund cu cele politice. Trebuie să înștiințăm Noua Romă despre ce s-ar putea întîmpla, fiindcă Biserica va fi afectată de evenimente, indiferent care ar fi ele. Iar dacă e prevenită, noi, clerul, am reușit să rămînem în afara primejdiilor.

— Chiar credeți asta?

— Sigur că nu! spuse preotul calm.

Thon Taddeo Pfardentrott veni la biroul lui Marcus Apollo atît de devreme, încît se putea crede că era deja seară, însă de la recepție încoace, purtarea lui se schimbase vizibil. Reuși să zîmbească amabil, iar în modul de adresare i se ghicea nerăbdarea și agitația. Omul acesta, gîndi Marcus, caută ceva ce-i face mare trebuință și pentru a obține ce vrea e dispus să se poarte chiar politicos. Pesemne că lista scrierilor antice alcătuită de călugării de la abația Leibowitz îl impresionase pe Thon mai mult decît voia să recunoască. Nunțiul se pregătise pentru o confruntare a inteligențelor, însă tulburarea îl transformase pe savant într-o victimă sigură, astfel că Apollo își temperă încordarea cu care așteptase acest duel verbal.

— Azi după-amiază a avut loc o întrunire a catedrei de la colegiu, începu Thon Taddeo de cum se așezară. Am discutat despre scrisoarea fratelui Kornhoer și... lista documentelor. Se opri, dînd impresia că nu știa cum să continue. În lumina mohorîtă a amurgului care pătrundea pe fereastra mare și boltită din stînga, chipul lui părea emoționat și golit de sînge; îl țintui pe preot cu ochi mari și cenușii de parcă l-ar fi măsurat sau și-ar fi apreciat șansele.

— Să înțeleg că participanții și-au exprimat scepticismul?

Thon Taddeo coborî privirea pentru a clipă, apoi îl fixă din nou pe Apollo.

— Să fiu politicos?

— Nu te osteni, spuse Apollo chicotind.

— Să zicem c-a fost vorba de scepticism. Deși „neîncredere" ar fi un termen mai aproape de adevăr. Eu unul simt că dacă există asemenea documente, ele sînt probabil falsuri realizate cu secole în urmă. Mi-e greu să-i cred pe călugării de la abație în stare să pună la cale o asemenea mistificare. Normal, ei consideră că documentele sînt reale.

— Frumos din partea ta să-i absolvi de păcatul acesta, spuse Apollo pe un ton acru.

— Eu m-am oferit să fiu politicos. Îmi dai voie?

— Nu. Continuă.

Thon Taddeo se ridică de pe scaun și se duse la fereastră. Privi lung la peticele de un galben stins ale norilor dinspre apus și-și însoți vorbele de lovituri ușoare date cu palma în pervaz:

— Documentele. Indiferent ce credem noi despre ele, ideea că încă mai există așa ceva — că ele s-au păstrat printr-o minune — e, cum să spun, atît de *incitantă* încît *trebuie* să le cercetăm imediat.

— Prea bine, răspunse Apollo, destul de amuzat. De aceea te-au și invitat. Dar spune-mi: ce găsești atît de incitant la ele?

Savantul îi aruncă o privire ușor acuzatoare:

— Ești la curent cu lucrările mele?

Monseniorul ezită. Știa, dar dacă ar fi recunoscut acest lucru ar fi fost silit să dea de înțeles că, deși nici nu

împlinise încă treizeci de ani, numele lui era asociat cu cele ale unor oameni de știință care muriseră în urmă cu peste o mie de ani. Preotul nu era dispus să admită că acest tînăr savant promitea să devină unul dintre acele puține piscuri ale geniului uman care apar doar o dată sau de două ori într-un secol, revoluționînd pe neașteptate un întreg domeniu al gîndirii. Tuși, în semn de scuză.

— Trebuie să mărturisesc că n-am citit prea mult...

— Nu-i nimic. Pfardentrott ignoră încercarea de scuză. Lucrările mele sînt în majoritate abstracte, deci plicticoase pentru nespecialiști. Teorii despre esența electricității. Mișcarea planetară. Atracția corpurilor. Probleme de genul acesta. Lista lui Kornhoer menționează nume precum Laplace, Maxwell și Einstein — îți *spun* ceva?

— Nu prea mult. Istoria îi menționează drept filozofi ai naturii, adevărat? Dinainte de prăbușirea ultimei civilizații. Și mi se pare că sunt enumerați într-una dintre hagiologiile păgîne, nu-i așa?

Savantul îl aprobă cu o mișcare din cap.

— Iar acesta-i singurul lucru pe care-l știe toată lumea despre ei sau opera lor. Fizicieni, potrivit istoricilor noștri nu tocmai demni de încredere. Considerați promotori ai progresului rapid al culturii europeo-americane. Istoricii nu înșiruie decît lucruri derizorii. Aproape că-i uitasem cu totul. Dar modul în care descrie Kornhoer documentele vechi existente la abație arată că el ar putea proveni din tratate de fizică. Mi se pare imposibil!

— Deci trebuie să te convingi?

— Trebuie să vedem cu ochii noștri. Și fiindcă veni vorba, preferam să nu fi auzit de ele.

— De ce?

Thon Taddeo se uită atent la ceva de pe stradă. Îi făcu semn preotului să se apropie.

— Vino o clipă. Să-ți arăt motivul.

Apollo se apropie dinspre birou și privi strada plină de șleauri și noroaie care se întindea dincolo de zidul ce înconjura palatul, magaziile și clădirile colegiului, izolînd sanctuarul primarului de orașul fremătător și plebeu. Savantul arătă cu degetul la silueta cenușie a unui țăran care-și mîna măgarul pe drumul spre casă. Omul avea picioarele înfășurate în pînză de sac, iar noroiul formase un strat gros și greu astfel că abia reușea să și le ridice de la pămînt. Cu toate acestea, înainta tîrșîit și clefăind prin noroi, oprindu-se la fiecare pas. Părea prea epuizat să-și răzuie noroiul de pe picioare.

— Nu merge călare pe măgar, constată Thon Taddeo, fiindcă azi dimineață era atît de împovărat cu porumb încît abia se mișca. Omului nu-i trece prin minte că acum coșurile sînt goale. Ce-a fost bun dimineață rămîne la fel de bun și după-amiaza.

— Îl știi?

— Trece și pe sub fereastra mea. În fiecare dimineață și după-amiază. Nu l-ai remarcat?

— Sînt mii ca el.

— Privește-l. Îți vine a crede că bruta aceea e descendentul oamenilor care se pare că inventaseră mașini zburătoare, călătoriseră spre Lună, construiseră aparate care vorbeau și creau impresia că gîndesc? Poți crede că au existat asemenea oameni?

Apollo rămase tăcut.

— Uită-te la el! insistă savantul. Păcat, acum e prea întuneric. Nu-i poți vedea erupția de sifilis de pe gît, felul

în care îi este ros cartilajul nasului. Pareză. Dar fără îndoială că e idiot din naștere. Troglodit, superstițios, criminal. Își îmbolnăvește copiii. Pentru cîțiva bănuți e-n stare să-i și ucidă. Imediat ce vor fi destul de mari să muncească, îi va vinde. Privește-l și spune-mi dacă vezi în el urmașul unei civilizații cîndva măreție. *Ce vezi?*

— Imaginea lui Cristos, hîrîi monseniorul, surprins de propria-i izbucnire de mînie. Ce credeai c-o să văd?

Savantul pufni iritat.

— Nepotrivirea. Oamenii pe care-i observi privind pe fereastră și oamenii descriși de istoria care vrea să credem că așa au fost, cum îi prezintă ea. Nu pot accepta. Cum de-a fost în stare o civilizație măreață și înțeleaptă să se autodistrugă atît de radical?

— Fiind probabil măreață și înțeleaptă din punct de vedere material, și nimic altceva, spuse Apollo. Se apropie de lampa cu seu s-o aprindă, fiindcă noaptea cobora cu pași repezi. Lovi oțelul de cremene pînă cînd scînteia căzu pe iască și suflă delicat asupra ei.

— Probabil, repetă Thon Taddeo, dar mă îndoiesc.

— Și-atunci respingi întreaga istorie, considerînd-o un mit? Iasca dădu o flacără firavă.

— N-o „resping." Dar trebuie pusă sub semnul întrebării. Cine a scris istoriile voastre?

— Ordinele monahale, bineînțeles. Nu avea cine să le rețină pe vremurile acelea întunecate. Apropie flacăra de muc.

— Exact! Ai aflat răspunsul. Pe vremea antipapilor, cîte Ordine schismatice au născocit propriile lor versiuni asupra evenimentelor, strecurîndu-le drept opere ale generațiilor anterioare? Nu poți ști, nu ai cum să știi *cu certitudine*. Pe continentul acesta a existat o civilizație mai

avansată decît a noastră, asta nu se poate nega. E de-ajuns să privești la dărîmături și la metalul ruginit și-ți dai seama. Poți îndepărta nisipul adus de vînturi și găsești porțiuni de șosea. Dar unde sînt dovezile privind tipurile de mașini despre care istoricii voștri spun că existau pe vremea aceea? Unde sînt rămășițele căruțelor care se deplasau prin forța proprie sau mașinile zburătoare?

— Au fost transformate în pluguri și săpăligi.

— *Dacă* au existat vreodată.

— Dacă te-ndoiești, de ce te-ai mai deranja să studiezi documentele de la abația Leibowitz?

— Fiindcă îndoiala nu-i totuna cu negația. Îndoiala e un instrument redutabil și trebuie folosit în cercetarea istoriei.

Nunțiul zîmbi crispat.

— Și *eu* ce trebuie să fac, erudite Thon?

Savantul se aplecă spre Apollo, dornic să explice:

— Scrie-i abatelui de acolo. Asigură-l că documentele vor fi tratate cu cea mai mare grijă și înapoiate după ce le stabilim autenticitatea și le studiem conținutul.

— Și din partea cui să-i dau asigurări, a ta ori a mea?

— A lui Hannegan, a ta și *a mea*.

— Rămîneți doar tu și Hannegan. Eu n-am armată personală.

Savantul roși.

— Spune-mi, adăugă nunțiul fără să clipească, de ce, ignorînd banditii de pe drumuri, insisti să le consulți aici, în loc să mergi la abație?

— Cel mai credibil motiv pe care i-l poți spune abatelui e că dacă documentele sînt autentice, *dacă* trebuie să le studiem la abație, confirmarea n-ar reprezenta mare lucru pentru alți savanți laici.

— Cu alte cuvinte, colegii tăi ar putea crede că ai fost păcălit de călugări?

— Hmm, s-ar putea bănui și asta. Dar mi se pare important, pentru că, o dată aduse aici, vor putea fi examinate de toți cei care au calitatea de a-și forma o părere. Pe de altă parte, le poate vedea orice alt thon venit în vizită. Dar nu avem cum să mutăm întregul colegiu în deșertul din sud-vest vreme de șase luni.

— Îți înțeleg poziția.

— Vrei să transmiți cererea către abație?

— Da.

Thon Taddeo se arătă surprins.

— Dar tu vei face cererea, nu eu. Și mi se pare normal să te anunț că, după părerea mea, Dom Paulo, abatele, nu va spune „da."

Thon Taddeo păru totuși mulțumit. După ce plecă, nunțiul îl convocă pe funcționarul său.

— Mîine pleci la Noua Romă.

— Trec pe la Abația Leibowitz?

— La întoarcere. Raportul către Noua Romă e urgent.

— Da, Messér.

— La abație, să-i transmiți lui Dom Paulo că Sheba îl așteaptă pe Solomon să vină la *ea*. Aducînd daruri. După aceea, fă bine și astupă-ți urechile. După ce-și va vărsa furia pe tine, să vii degrabă înapoi ca să-i pot comunica lui Thon Taddeo refuzul.

13

Timpul se scurge anevoie în deșert și puține sînt prefacerile care să marcheze mersul lui înainte. Trecuseră două anotimpuri de cînd Dom Paulo refuzase cererea venită de dincolo de Cîmpii, dar problema fusese rezolvată doar cu două săptămîni în urmă. Oare chiar se rezolvase? Texarkana era sigur nemulțumită de răspuns.

Spre apusul soarelui, abatele porni de-a lungul zidului abației, ținîndu-și bărbia împinsă în față, ca pe un stei care se opune oricăror talazuri dezlănțuite de tumultul evenimentelor. Vîntul dinspre deșert îi învolbura șuvițele rare de păr ca pe niște stindarde albe și-i înfășura rasa strîns în jurul trupului cocîrjat, făcîndu-l să semene cu un Ezekiel stafidit cu un pîntec ciudat de mic și rotunjit. Își ascunse mîinile uscate în mîneci și privi încruntat deșertul în direcția satului Sanly Bowitts, aflat în depărtare. Umbra lui se profila legănîndu-se în lumina roșiatică a soarelui, iar călugării care o întîlneau în cale priveau întrebător către bătrîn. Stăpînul lor părea greu de mulțumit în ultima vreme și înclinat să aibă presimțiri ciudate. Se șoptea că avea să sosească vremea numirii unui alt abate

care să ocîrmuiască peste Fraţii Sfîntului Leibowitz. Se mai zvonise că bătrînul nu se simţea bine deloc. Se şoptea de asemenea că dacă abatele ar auzi asemenea vorbe, cîrtitorii ar trebui să sară iute peste zid pentru a scăpa. Abatele le auzise, dar de data asta îi făcea chiar plăcere să nu le bage în seamă. Ştia prea bine că zvonurile erau adevărate.

— Mai citeşte-mi-o o dată, se răsti el la călugărul care stătea nemişcat în apropierea lui.

Gluga se clătină imperceptibil spre abate.

— Pe care dintre ele, Domne?

— Ştii tu pe care.

— Da, Sfinţia Ta.

Călugărul căută într-una din mîneci. Părea împovărată de multe documente şi corespondenţă, dar după o clipă de bîjbîială o găsi pe cea dorită. De pergamentul făcut sul era agăţat un bileţel:

SUB IMMUNITATE APOSTOLICA HOC SUPPOSITUM EST.

QUISQUIS NUNTIUM MOLESTARE AUDEAT,

IPSO FACTO EXCOMMUNICETUR.

DET: R'disssimo Domno Paulo de Pecos, Abaţia Leibowitz, Abbati

(Mănăstirea Fraţilor lui Leibowitz,

În zona satului Sanly Bowitts

Deşertul de Sud-Vest, Imperiul Denver)

CUI SALUTEM DICIT: Marcus *Apollo*

Papatiae Apocrisarius Texarkanae

— Exact, acela e. Citeşte-l, spuse abatele iritat.

Accedite ad eum... Călugărul îşi făcu cruce şi murmură obişnuita Binecuvîntare a Textelor, care se rostea înainte

de citire şi scriere şi era respectată cu aceeaşi supuşenie ca şi binecuvîntarea de la masă. Iar asta pentru că Fraţii lui Leibowitz avuseseră sarcina de a păstra cunoaşterea şi învăţătura de-a lungul întunecatului mileniu, iar astfel de ritualuri neînsemnate le reaminteau întotdeauna că misiunea lor nu se încheiase.

După ce termină de rostit binecuvîntarea, ridică sulul în ultimele raze ale apusului de soare, făcîndu-l să devină transparent.

— *Iterum oportet apponere tibi crucem ferendam amice...*

Vocea aducea a cîntec, în vreme ce ochii identificau cuvintele din pădurea de înfloriturî făcute în peniţă. Abatele se rezemă de parapet, ascultînd şi în acelaşi timp urmărind vulturii care dădeau roată podişului înalt numit Ultima Salvare.

— „iarăşi trebuie să-ţi pun în faţă crucea ce va trebui s-o porţi, bătrîne prieten şi păstor al unor şoareci de bibliotecă miopi", se auzi vocea monotonă a călugărului, „dar poate că ducerea crucii va semăna a triumf. Se pare că Sheba va veni în cele din urmă la Solomon, deşi probabil cu gînd să-l denunţe ca şarlatan.

Îţi trimit prezenta pentru a te anunţa că Thon Taddeo Pfardentrott, Savant din Denver, Înţelept între Înţelepţi, Erudit între Eruditi, Blondul Fiu-Dinafara-Căsătoriei al unui anumit Prinţ şi Darul lui Dumnezeu pentru o «Generaţie Care Se Trezeşte» s-a hotărît, în sfîrşit, să-ţi facă o vizită, după ce a pierdut orice speranţă de a transporta Memorabilia voastră către acest frumos tărîm. Va sosi în preajma Sărbătorii Adormirea Maicii Domnului dacă va reuşi să scape de grupurile «banditeşti» care

împînzesc drumurile. Va aduce cu sine îndoielile ce-l frămîntă și un mic grup de cavalerie înarmată, oferită prin amabilitatea lui Hannegan al II-lea, al cărui trup corpolent plutește pe deasupra mea chiar și în aceste clipe cînd îți scriu, mormăind și chiorîndu-se la rîndurile de față, pe care Supremația Sa mi-a poruncit să le aștern și prin care aceeași Supremație se așteaptă să aduc laude vărului său, thon-ul, în speranța că-l veți onora cum se cuvine. Și întrucît secretarul Supremației Sale zace în pat din pricina gutei, în rîndurile de mai jos voi fi cît se poate de candid:

Prin urmare, permite-mi să te previn asupra acestei persoane, Thon Taddeo. Tratează-l cu milostenia-ți obișnuită, dar nu te încrede în el. E un savant strălucit și un prizonier politic al Statului. Aici, Hannegan este Statul. Pe de altă parte, Taddeo este anticleric, așa socot — ori doar antimonastic. După rușinoasa lui naștere, a fost dus degrabă la o mănăstire benedictină, și — ba nu, mai bine întreabă-l pe curier despre toate acestea..."

Călugărul ridică ochii de pe pergament. Abatele încă urmărea planarea vulturilor pe deasupra Ultimei Speranțe.

— Ai auzit despre copilăria lui, Frate? întrebă Dom Paulo.

Călugărul dădu din cap.

— Citește mai departe.

Lectura continuă, însă abatele nu mai asculta. Știa aproape pe de rost conținutul scrisorii, și cu toate astea simțea că Marcus Apollo încercase să strecoare printre rînduri ceva ce el, Dom Paulo, încă nu reușise să priceapă. Marcus se străduia să-l avertizeze — dar în legătură cu

ce? Tonul era ușor frivol și părea, în același timp, încărcat de contradicții neliniștitoare care păreau a fi concepute astfel încît, prin acumulare, să dea naștere unui contrast sumbru, asta numai dacă reușea să descopere legăturile dintre ele. Ce primejdii pîndeau abația dacă îngăduia unui savant laic să studieze documentele la fața locului?

Potrivit spuselor curierului care adusese scrisoarea, Thon Taddeo își primise educația într-o mănăstire benedictină unde fusese dus de mic pentru a o scuti de rușine pe soția tatălui său. Tatăl thon-ului era unchiul lui Hannegan, dar mama era servitoare. Soția legiuită nu se opusese niciodată infidelităților pînă cînd acea femeie de rînd dăduse naștere fiului pe care ducele și-l dorea de mult; abia atunci a ridicat glasul. Ducesa îi dăruise numai fete și faptul că o slujnică oarecare o întrecuse îi stîrnise mînia. Trimisese copilul departe, o biciuise pe servitoare și-o alungase, apoi strînsese și mai tare lațul în jurul ducelui. Vroia să-i dea ea însăși un urmaș pentru a-și spăla onoarea terfelită; nu reușise decît să mai aducă pe lume trei fete. Răbdător, ducele așteptase vreme de cincisprezece ani; cînd ea murise lepădînd (o altă fată), el mersese imediat la benedictini să-l ia înapoi pe băiat și să-l facă urmaș.

Dar, între timp, Taddeo de Hannegan-Pfardentrott devenise un copil înăcrit. Din fragedă pruncie și pînă în adolescență crescuse avînd în față orașul și palatul unde primul său văr era pregătit pentru a urca pe tron; dacă familia l-ar fi uitat cu desăvîrșire, poate că ar fi atins vîrsta maturității fără a ajunge să-și deteste situația de proscris. Numai că atît tatăl său, cît și femeia care-l purtase în pîntec îl vizitaseră destul de des, reamintindu-i astfel că nu era plămădit din piatră, ci din carne și sînge și făcîndu-l să-și dea seama că fusese lipsit de dragostea ce i se cuve-

nea. Tot atunci, venind la mănăstire pentru a fi școlit vreme de un an, prințul Hannegan îl privise de sus pe vărul de origine nedemnă și-l depășise în toate, mai puțin la lucrurile care cereau o minte strălucită. Tînărul Taddeo ajunsese să-l urască pe prinț cu o furie mută și își pusese în gînd să-l învingă măcar la învățătură. Competiția se dovedise cu totul inutilă; prințul părăsise școala monahală în anul următor la fel de incult precum venise și curînd după aceea nici nu se mai puse problema educării lui. În acest timp, vărul exilat continuă cursa de unul singur și se bucură de toate onorurile; însă victoria îi era lipsită de conținut, fiindcă Hannnegan nu se sinchisea de așa ceva. Thon Taddeo ajunse să disprețuiască întreaga Curte a Texarkanei dar, cu nechibzuința obișnuită a tinerilor, se întoarse de bunăvoie la palat pentru a fi recunoscut în cele din urmă ca fiu legitim al tatălui său, lăsînd impresia că iartă pe toată lumea, mai puțin pe ducesa care-l exilase și pe călugării care îl îngrijiseră în acea perioadă.

Pesemne că socotește mănăstirea drept temniță blestemată, gîndi abatele. Trebuie să fie vorba de amintiri care-l amărăsc, lucruri pe jumătate uitate și poate cîteva aduceri-aminte plăsmuite de imaginație.

— „...semințe ale discordiei în solul Noii Educații," continuă lectorul. „Prin urmare, ia aminte și ferește-te de simptome. Dar, pe de altă parte, nu numai Supremația Sa, ci și comandamentele caritații și dreptății mă îndeamnă să ți-l recomand drept bărbat animat de bune intenții, ori măcar drept copil lipsit de răutate, asemeni acestor păgîni educați care au purtări decente (dar care, cu toate acestea, vor deveni păgîni). Dacă vei dovedi fermitate, se va purta cumsecade, dar fii atent, prietene. Are o minte ca o

muschetă încărcată și glonțul poate țîșni în orice direcție. Sînt încredințat, totuși, că venirea lui pentru o vreme nu-ți va pune la prea grea încercare agerimea minții și ospitalitatea.

Quidam mihi calix nuper expletur, Paule. Precamini ergo Deum facere me fortiorem. Metuo ut hic pereat. Spero te et fratres saepius oraturos esse pro tremescente Marco Apolline. Valete in Christo, amici.

Texarkanae datum est Octava Ss Petri et Pauli, Anno Domini termillesimo..."

— Să vedem mai bine sigiliul acela, spuse abatele.

Călugărul îi înmînă sulul. Dom Paulo îl ținu aproape de ochi să cerceteze literele neclare imprimate în partea de jos a pergamentului de o ștampilă de lemn prost cerneluită:

APROBAT DE HANNEGAN AL II-LEA, PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU, PRIMAR, DOMNITOR PESTE TEXARKANA, APĂRĂTOR AL CREDINȚEI ȘI PĂSTOR SUPREM AL CÎMPIILOR.

SEMNUL SĂU: X

— Oare Supremația Sa a pus pe cineva să-i citească scrisoarea înainte de a fi trimisă? își exprimă el temerile.

— Sfinția Voastră, dacă o făcea, mai ajungea scrisoarea?

— Cred că nu. Dar frivolitatea aceasta chiar sub nasul lui Hannegan, doar pentru a-și bate joc de analfabetismul lui, nu-i stă în fire lui Marcus Apollo decît dacă, negăsind o altă cale mai fericită, a încercat să-mi spună ceva printre rînduri. Acea ultimă parte, unde se referă la potirul despre care-și exprimă temerea că nu va dispărea... Se vede limpede că-l îngrijorează ceva, dar ce anume? Nu-l recunosc pe Marcus, nu-l mai înțeleg deloc.

Trecuseră cîteva săptămîni de la sosirea scrisorii; în tot acest răstimp, Dom Paulo dormise prost, traversase o nouă criză a vechii lui boli gastrice, cercetase trecutul, parcă încercînd să descopere ceva care, dacă s-ar fi desfășurat altfel, l-ar fi ferit de primejdii din viitor. Care viitor? se întrebă. Nu întrezărea nimic prevestitor de nenorociri. Controversa dintre călugări și săteni aproape că se stinsese. Nu-i ajunsese la urechi nici un semn privind tulburări din partea triburilor de păstori dinspre miazănoapte și răsărit. Denverul Imperial nu exercita presiuni deosebite pentru a percepe taxe de la comunitățile mănăstirești. Prin preajmă nu existau trupe. Oaza încă mai avea apă. Nici o molimă nu amenința animalele ori oamenii. Porumbul creștea bine anul acesta pe cîmpurile irigate. Lumea dădea semne de progres, iar satul Sanly Bowitts atinsese neînchipuitul procent de alfabetizare de opt la sută, lucru pentru care țăranii ar fi putut mulțumi călugărilor Ordinul Leibowitz, dar se fereau s-o facă.

Și totuși avea presentimente. O amenințare nenumită plutea în aer, primejduind pînă și răsăritul soarelui. Acest sentiment nu-i dădea deloc pace, sîcîindu-l asemeni unui roi de insecte care tabără asupra feței cuiva în arșița deșertului. Era vorba de percepția difuză a unor lucruri iminente, necruțătoare, lipsite de sens; ea se încorda ca un șarpe cu clopoței înnebunit de căldură, gata să se repeadă pînă și la ierburile purtate de vînt prin deșert.

Era un diavol cu care încerca să se ia la trîntă, socoti abatele, însă acesta îi scăpa printre degete. Dacă se gîndea mai bine, diavolul părea destul de nevolnic: abia de-i ajungea pînă la genunchi, însă cîntărea zece tone și avea forța a cinci sute de boi. Așa cum și-l imagina Dom Paulo, diavolul acesta nu era mînat de răutate, ci mai curînd

de-un impuls imposibil de controlat, ceva comparabil cu purtarea unui cîine turbat. Sfîrteca și carne și os și tot ce întîlnea în cale, pur și simplu pentru că așa se pedepsise singur, iar această pedeapsă dădea naștere unei pofte de neostoit. Și era răul încarnat numai pentru că-l respingea pe Dumnezeu, iar această respingere devenise parte componentă a naturii sale, mai precis un gol interior. Trebuie că se află undeva, gîndea Dom Paulo, călcînd peste un ocean de oameni și lăsînd în urmă brazde de schilodiți.

Ce prostii gîndești, moșule! se luă el în rîs. Cînd îmbătrînești, pînă și schimbarea ți se pare un lucru diavolesc, nu? fiindcă atunci orice abatere cît de mică tulbură pacea asemănătoare morții a celor osteniți de viață. A, diavolul există, desigur, dar să nu-i atribuim o reputație pe care n-o merită. Atît de istovit de viață ești, fosilă bătrînă?

Cu toate acestea, nu reușea să scape de presentimente.

— Crezi că vulturii l-au mîncat deja pe bătrînul Eleazar? auzi o voce domoală venind din preajma lui.

Dom Paulo tresări și privi în jur, uimit de lumina crepusculară ce pătrundea în cameră. Era vocea părintelui Gault, starețul său și probabilul succesor. Acesta stătea mîngîind un trandafir și părea stînjenit pentru că tulburase singurătatea bătrînului.

— Eleazar? Vorbești de Benjamin? De ce, ai auzit ceva despre el în ultima vreme?

— A, nu, Părinte Abate. Rîse crispat. Dar am avut impresia că privești înspre podiș și m-am gîndit că te preocupă soarta Bătrînului Evreu. Aruncă o privire către muntele care, semănînd cu o nicovală, avea în fundal un petec cenușiu de cer. Se vede un firicel de fum, de aceea am o bănuială că trăiește încă.

— Bănuielile nu ajung, izbucni Dom Paulo. Am de gînd să-i fac o vizită.

— Judecînd după ton, s-ar părea că vrei să pleci chiar în seara asta, spuse Gault și chicoti.

— Peste o zi sau două.

— Ai face bine să te păzești. Se spune că azvîrle cu stînci în cei care încearcă să suie pînă la el.

— Nu l-am văzut de cinci ani, se destăinui abatele. Și mi-e rușine că n-am făcut-o. Se simte părăsit. O să mă duc pînă acolo.

— Dacă se simte părăsit, de ce continuă să trăiască precum un pustnic?

— Ca să scape de singurătate — într-o lume fără istorie.

Tînărul preot începu să rîdă.

— Probabil că asta are înțeles pentru el, Domne, dar eu nu prea înțeleg.

— Vei înțelege, cînd vei avea vîrsta mea sau a lui.

— Nu cred c-o să ajung atît de bătrîn. Susține că ar avea cîteva sute de ani.

Abatele zîmbi plin de aduceri-aminte.

— Vreau să-ți spun că nici eu nu-l pot contrazice. L-am întîlnit cînd eram un simplu novice, acum cincizeci de ani, și jur că arăta la fel ca acum. Trebuie să aibă peste o sută de ani.

— Trei mii două sute nouă ani, așa susține el. Uneori chiar mai mult. Sînt convins că și crede asta. Interesantă nebunie.

— Nu cred că-i nebun, Părinte. E doar excentric prin normalitate. Ce doreai să-mi spui de fapt?

— Trei probleme minore. Prima, cum îl scoatem pe Poet din apartamentul pentru oaspeți de vază, înainte de sosirea lui Thon Taddeo? Urmează să vină peste cîteva zile și Poetul pare să fi prins rădăcini acolo.

— Mă ocup eu de Poetul-pușlama. Altceva?

— Vecernia. Vii la biserică?

— Abia la ultima slujbă de seară. Rămîi în locul meu. Mai e ceva?

— O dispută între cei de la subsol, în legătură cu experimentul fratelui Kornhoer.

— Cine și cum?

— Hm, miezul problemei pare să fie faptul că fratele Armbruster are o atitudine de *vespero mundi expectando*, în vreme ce fratele Kornhoer crede c-a făcut descoperirea secolului. Kornhoer a mutat ceva pentru a face loc unei componente a echipamentului. Armbruster a urlat: *Pierzanie!* Fratele Kornhoer a răcnit: *Progres!* și apoi s-au luat la harță. După aceea au venit amîndoi la mine, spumegînd, ca să hotărăsc eu. I-am dojenit că și-au ieșit din sărite. S-au rușinat și s-au gudurat unul pe lîngă altul vreme de zece minute. Șase ore mai tîrziu, pînă și podeaua a tresăltat cînd tocmai din bibliotecă a răsunat mugetul fratelui Armbruster: *Pierzanie*! Reușesc să calmez izbucnirile astea, dar se pare că există o Chestiune Fundamentală.

— Mai curînd o încălcare a regulilor fundamentale de comportare. Și ce vrei să fac eu? Să-i exclud de la masă?

— Încă nu, dar ai putea să le atragi atenția.

— Bine, văd eu despre ce-i vorba. Asta-i tot?

— Tot, Domne. Dădu să plece, dar se opri. O, fiindcă veni vorba, crezi c-o să funcționeze mașinăria fratelui Kornhoer?

— *Sper că nu!* pufni abatele.

Părintele Gault se arătă surprins.

— Bine, dar atunci de ce-l lași...?

— Fiindcă la început am fost curios. Numai că lucrarea a stîrnit atîta tevatură, încît acum îmi pare rău că i-am îngăduit să înceapă.

— Atunci de ce nu-l oprești?

— Deoarece sper că se va lămuri și fără ajutorul meu ce situație ridicolă a creat. Eventualul eșec ar coincide cu sosirea lui Thon Taddeo. Nereușita ar fi cea mai firească formă de umilință pentru fratele Kornhoer; i-ar reaminti de adevărata lui vocație, înainte de a începe să creadă că a simțit chemarea către Religie doar cu scopul de a construi un generator de esențe electrice în subsolul mănăstirii.

— Părinte Abate, dar trebuie să recunoști că reușita ar reprezenta o mare realizare.

— Nu *sînt obligat* să recunosc așa ceva, i-o reteză Dom Paulo.

Imediat ce rămase singur, după o scurtă chibzuință, abatele hotărî ca înainte de a se ocupa de Pierzanie contra Progresului să rezolve încurcătura cu Poetul-pușlama. Cea mai simplă soluție a acestei din urmă probleme era ca Poetul să părăsească apartamentul regal și să dispară din abație, din preajma ei, să-i piară din ochi, din minte și să nici nu mai audă de el. Dar nu putea spera să scape de Poetul-pușlama apelînd la „cea mai simplă soluție"!

Abatele se îndepărtă de zid și traversă curtea spre casa de oaspeți. Mergea condus mai degrabă de simțuri deoarece, în lumina stelelor, clădirile deveniseră monoliți de umbre, iar licărirea lumînărilor se vedea doar la cîteva ferestre. Cele ale apartamentul regal erau cufundate în beznă; dar Poetul avea un program dezordonat și se putea să fie înăuntru.

Ajuns în clădire, bîjbîi pînă să găsească ușa apartamentului și bătu. Nu primi răspuns imediat, în schimb auzi un behăit slab care putea să vină dinăuntru, dar la fel

de bine și din altă parte. Ciocăni încă o dată, apoi apăsă pe clanță. Ușa se deschise.

Licărul roșiatic al mangalului ce ardea pe o tavă mai îndulcea puțin bezna; încăperea trăsnea a mîncare sleită.

— Poetule?

Auzi din nou behăitul sfios, acum însă mai apropiat. Păși spre tava cu jăratic, rîcîi pînă dădu de unul incandescent și-și aprinse o surcea. Aruncă o privire în jur și se cutremură văzînd mizeria din cameră. Era pustie. Aprinse o lampă cu untdelemn și porni să cerceteze restul apartamentului. Trebuia dereticat de la un cap la altul și dezinfectat (poate chiar și exorcizat), înainte de instalarea lui Thon Taddeo. Ar fi vrut să-l vadă pe Poetul-pușlama frecînd podelele, dar își dădu seama că speranța îi era deșartă. Ajuns în cea de-a doua încăpere, Dom Paulo avu brusc senzația că e urmărit. Se opri și-și roti privirea încet.

Un glob ocular îl fixa dintr-un vas cu apă aflat pe un raft. Abatele dădu din cap recunoscîndu-l și merse mai departe.

În a treia cameră dădu peste capră. N-o mai văzuse pînă atunci.

Capra stătea pe un dulap înalt, molfăind frunze de nap. Aducea cu un soi de capră de munte, de talie mică, dar avea un cap lipsit de păr care în lumina lămpii arunca o strălucire albăstruie. Neîndoielnic, o glumă a naturii.

— Poetule? spuse el încet și întrebător, nedezlipindu-și ochii de la capră și ducînd mîna la crucea de pe piept.

— *Aici sînt*, se auzi o voce adormită din cea de-a patra cameră.

Dom Paulo oftă ușurat. Capra continua să mestece frunzele. Gîndul ce-i trecuse mai devreme prin minte fusese cu adevărat înspăimîntător.

Poetul stătea lăbărțat de-a latul patului, avînd la îndemînă o sticlă cu vin; clipi nervos din ochiul bun către lumina lămpii.

— Dormeam, se plînse el, aranjîndu-și petecul negru peste găvanul gol și întinzînd mîna după sticlă.

— Atunci, trezește-te. Te muți imediat. În seara asta. Îți lepezi boarfele pe hol ca să se aerisească apartamentul. O să dormi în chilia grăjdarului, dacă vrei să mai rămîi peste noapte. Iar mîine dimineață vii și faci lună aici.

Pentru o secundă, Poetul arătă ca un crin pîngărit, apoi încercă să prindă ceva pe sub pături. Scoase mîna făcută pumn și privi la ea gînditor.

— Cine-a folosit apartamentul înaintea mea? întrebă el.

— Monsenior Longi. De ce?

— Mă-ntrebam cine-a adus păduchii ăștia. Poetul deschise pumnul, înșfăcă ceva din palmă, îl strivi între unghii și-l azvîrli. Să-i rămînă lui Thon Taddeo. Eu n-am nevoie de ei. M-au mîncat de viu încă de cînd m-am mutat aici. Oricum aveam de gînd să plec, dar dacă tot îmi oferi înapoi vechea mea chilie, sînt încîntat să...

— Nu la asta m-am referit...

— ...accept ospitalitatea voastră o vreme. Doar pînă-mi termin cartea, desigur.

— *Ce* carte? N-are importanță. Numai scoate-ți lucrurile de-aici.

— Acum?

— Exact.

— Bine. Și-așa n-aș mai fi suportat păduchii ăștia încă o noapte. Poetul se rostogoli din pat, dar se opri să mai tragă o dușcă.

— Dă-mi vinul, porunci abatele.

— Sigur. Servește-te. E dintr-un an bun.

— Mulțumesc, sigur că-i bun de vreme ce l-ai șterpelit din pivnițele noastre. Din întîmplare, e vin sfînt. Ți-a trecut asta prin minte?

— Încă n-a fost sfințit.

— Mă mir că te-ai gîndit la asta. Dom Paulo îi luă sticla.

— Dar n-am șterpelit-o. Am...

— Lasă vinul. De unde-ai furat capra?

— N-am furat-o, se burzului Poetul.

— Cum adică, a apărut din senin?

— E un dar, Reverența Voastră.

— De la cine?

— De la un prieten drag, Domnissime.

— *Al cui?*

— Al meu, Sire.

— Ăsta-i deja un paradox. De unde și cum ai...?

— Benjamin, Sfinția Ta.

Pe chipul lui Dom Paulo apăru o expresie de uimire.

— Ai furat-o de la bătrînul Benjamin?

Poetul se făcu mic auzind cuvîntul.

— Te rog, nu-i vorba de *furt*.

— Atunci?

— Benjamin m-a convins s-o iau în dar, după ce am compus un sonet în onoarea lui.

— Vreau *adevărul*!

Poetul-pușlama înghiți în sec, rușinat.

— Am cîștigat-o la aruncatul cu briceagul la țintă.

— Am înțeles.

— Ăsta-i adevărul! Ticălosul ăla bătrîn mă curățase aproape complet, apoi a refuzat să-mi acorde credit. A trebuit să-mi pun zălog ochiul de sticlă contra caprei. Dar am cîștigat totul înapoi.

— Să scoți capra din mănăstire.

— Dar e un soi nemaipomenit. Laptele are o aromă nepământeană și conține tot felul de esențe. Ca să-ți spun adevărul, de el ține longevitatea Bătrînului Evreu.

— Cît anume?

— Cinci mii patru sute opt ani cu totul.

— Credeam că n-are decît trei mii două sute și... Dom Paulo se întrerupse plin de dispreț. Ce-ai căutat pe Ultima Speranță?

— M-am dus să joc cu bătrînul Benjamin.

— Mă gîndeam... Abatele renunță și deveni de neclintit. Bine, lasă asta. Mută-te de aici cît mai repede. Iar mîine să-i înapoiezi capra lui Benjamin.

— Dar am cîștigat-o în mod cinstit!

— Atunci am încheiat discuția. Du-o la grajd. O să i-o înapoiez chiar eu.

— De ce?

— N-avem nevoie de ea. Și nici tu.

— Ha-ha-ha, făcu Poetul cu șiretenie.

— Ce *vrea* să însemne asta, te rog?

— Vine Thon Taddeo. Pînă să plece, va avea nevoie de capră. Poți fi sigur de asta. Chicoti mulțumit de sine.

Abatele se întoarse nervos.

— Hai, mută-te odată, adăugă el fără să mai fie nevoie, apoi plecă să dea piept cu gîlceava din subsolul unde se odihnea în prezent Memorabilia.

14

Subsolul boltit fusese săpat de-a lungul secolelor de năvăliri ale nomazilor dinspre miazănoapte, cînd Hoarda Bayring năpădise cea mai mai parte a Cîmpiilor și deșertului, prădînd și pîrjolind toate așezările care le apăruseră în cale. Memorabilia, mica zestre de cunoaștere a trecutului, aflată în păstrarea abației, fusese zidită în bolți subterane pentru a pune la adăpost neprețuitele scrieri atît de nomazi, cît și de așa-zișii cruciați ai ordinelor dizidente, întemeiate să lupte împotriva hoardelor, dar dedîndu-se uneori la jaf și luptă sectară. Nici nomazii, nici Ordinul Militar de San Pancratz n-ar fi apreciat valoarea cărților de la abație; nomazii le-ar fi distrus doar de dragul de a pustii, iar călugării-cavaleri ar fi ars multe dintre ele, considerate drept „eretice" potrivit teologiei lui Vissarion, antipapa căruia i se supuneau.

Întunecata Epocă părea să fie pe ducă. De aproape douăsprezece secole, în mănăstiri fusese păstrată vie o plăpîndă flacără a cunoașterii; abia acum erau pregătite mințile pentru a primi lumina. Demult, pe vremea ulti-

mului veac al raţiunii, anumiţi gînditori afirmaseră plini de mîndrie că ştiinţa pură era indestructibilă — ideile erau nemuritoare, iar adevărul, etern. Din nefericire, acest lucru rămînea valabil doar în înţelesul său cel mai subtil, gîndi abatele, iar aparenţele nu convingeau deloc. Sigur, în lume exista un înţeles obiectiv: *logosul* non-moral sau planul Creatorului; dar asemenea scopuri erau ale Domnului, şi nu aparţineau Omului decît atunci cînd ele găseau o încarnare imperfectă, o oglindire palidă în gîndirea, exprimarea şi cultura unei anumite societăţi care reuşea să atribuie valoare înţelesurilor, astfel ca ele să devină inteligibile în sens uman. Fiindcă Omul era un purtător de cultură, dar şi fiinţă înzestrată cu suflet, iar civilizaţia sa nu era nemuritoare, putînd să piară o dată cu un neam sau cu un veac, iar atunci formularea de către umanitate a înţelesului şi imaginii adevărului se pierdea, pe cînd adevărul şi sensul dăinuiau, nevăzute, doar în *logosul* obiectiv al naturii şi în *logosul* inefabil al lui Dumnezeu. Adevărul putea fi răstignit; dar curînd urma, probabil, renaşterea.

Memorabilia era încărcată de cuvinte antice, formule de odinioară, vechi reflectări ale înţelesului, rupte din minţile celor ce pieriseră de mult, atunci cînd o altfel de societate trecuse în uitare. Doar puţine lucruri puteau fi înţelese acum. Anumite pagini păreau lipsite de noimă, aşa cum un Breviar rămînea de neînţeles pentru un şaman dintr-un trib nomad. Altele îşi păstraseră o anume frumuseţe ornamentală sau o ordine care sugera înţelesuri, tot aşa cum unui nomad rozariul i-ar putea aminti de un colier. Primii fraţi ai Ordinului Leibowitz încercaseră să aşeze un fel de văl al Veronicăi pe chipul unei civilizaţii

crucificate; acesta se desprinsese purtînd imaginea unui chip de o grandoare antică, însă ea se întipărise slab, incomplet şi greu de descifrat. Călugării păstraseră imaginea, iar acum ea supravieţuise, astfel că, dacă voia, lumea putea s-o cerceteze şi să încerce o interpretare. Singură, Memorabilia nu putea contribui la o renaştere a ştiinţei antice sau a unei civilizaţii superioare, întrucît culturile sînt făcute de triburile Oamenilor, nu de tomuri mucezite; cărţile puteau fi de folos, spera Dom Paulo — ele erau capabile să arate direcţii şi să dea sugestii unei ştiinţe care abia se năştea. Asta se mai întîmplase în istorie, aşa afirmase Venerabilul Boedullus în lucrarea sa, *De Vestigiis Antecessarum Civitatum*.

Numai că de data asta, gîndi Dom Paulo, o să le reamintim mereu *cine* a menţinut scînteia trează, în vreme ce restul lumii dormea. Se opri o clipă să privească înapoi; i se păruse că auzise behăitul speriat al caprei.

Curînd, vacarmul din subsol îl împiedică să mai audă altceva şi abatele coborî scările către sursa acelor zgomote. Cineva bătea cu ciocanul nişte bolţuri în piatră. Mirosul de sudoare se îngemăna cu aroma cărţilor vechi. Biblioteca devenise un clocot de activităţi febrile ce nu ţineau de studiul cărţii. Cîţiva novici alergau de colo-colo cu unelte. Alţi novici stăteau adunaţi în jurul unor planuri. Alţii mutau pupitrele şi mesele de lucru, cărînd cu icnete o maşinărie improvizată şi aşezînd-o la locul ei. Neastîmpăr în jurul luminii lămpii. Fratele Armbruster, bibliotecarul şi rectorul Memorabiliei, rămăsese în picioare şi urmărea totul dintr-o firidă izolată între rafturi, ţinîndu-şi braţele încrucişate şi avînd o expresie mohorîtă pe chip. Dom Paulo îi ocoli privirea încărcată de reproş.

Fratele Kornhoer se apropie de stăpînul lui, avînd încă pe faţă urmele unui zîmbet entuziasmat.

— Părinte Abate, curînd vom avea o lumină cum nu s-a mai văzut.

— Vorbele tale trădează o anumită doză de vanitate, Frate, îi răspunse Paulo.

— Vanitate, Domne? Să pui în aplicare ce-ai învățat?

— Mă gîndeam la *zorul* nostru de a o realiza la țanc pentru a impresiona un anume savant care ne va vizita. Dar să lăsăm asta. Să vedem vrăjitoria inginerului.

Se apropiară de mașinăria improvizată. Ea nu-i evoca abatelui un obiect folositor, decît dacă ar fi considerat instrumentele de tortură drept utile. Un ax, slujind ca arbore central, era legat prin scripeți și curele de o cruce de barieră înaltă pînă la brîu. Patru roți de căruță, depărtate la cîțiva centimetri una de alta, erau fixate pe un ax. Obezile din tablă groasă erau presărate cu adînciturî în care se găseau nenumărate cuiburi de pasăre din sîrmă de cupru, trasă din monede la fierăria din Sanly Bowitts. Roțile păreau să se rotească liber în aer, observă Dom Paulo, fiindcă obezile nu atingeau nici o suprafață. Cu toate acestea, în dreptul lor se aflau blocuri de metal semănînd cu niște frîne, care însă nu atingeau roțile. Pînă și blocurile aveau nenumărate înfășurări din sîrmă — „bobine de cîmp", după cum le numea Kornhoer. Dom Paulo clătină solemn din cap.

— De-acum o sută de ani, cînd am făcut tiparnița, aceasta are să fie cea mai grozavă invenție din abație, se fuduli Kornhoer.

— Are să funcționeze? se miră Dom Paulo.

— Pun la bătaie însărcinările suplimentare pe o lună întreagă, Sfinția Ta.

Pui la bătaie mai mult de-atît, gîndi preotul, dar își puse frîu limbii.

— Unde va apărea lumina? întrebă el, privind din nou la mașinărie.

Călugărul rîse.

— O, pentru asta avem o lampă specială. Ceea ce vedeți aici e doar „dinamul." El produce esența electrică necesară arderii lămpii.

Îndurerat, Dom Paulo contemplă spațiul mare ocupat de dinam.

— Esența asta, murmură el, nu poate fi extrasă și din grăsime de oaie?

— Nu, nici gînd... Esența electrică e, vedeți... Vreți să vă explic?

— Mai bine nu. Științele naturale nu sînt domeniul meu. Las problema asta în seama minților mai tinere. Făcu grăbit un pas înapoi pentru a nu fi lovit în cap de un lemn lung, purtat pe lîngă el de doi dulgheri zoriți. Spune-mi, urmă el, dacă prin studierea scrierilor din epoca lui Leibowitz poți învăța să construiești acest lucru, de ce crezi că nici unul dintre predecesorii tăi n-a găsit cu cale să-l facă?

Călugărul rămase tăcut o clipă.

— Nu-i ușor de explicat, spuse el într-un tîrziu. De fapt, în scrierile care-au supraviețuit nu există nici o informație directă referitoare la construcția unui dinam. Mai curînd aș zice că informația e presupusă într-o colecție întreagă de documente fragmentare. Sugerată *parțial*. Restul trebuie creat prin deducții. Dar ca să ajungi să-l faci, trebuie să pornești de la cîteva teorii — informații teoretice pe care predecesorii noștri nu le aveau la îndemînă.

— Dar noi le avem?

— Păi, da, acum, cînd există cîțiva oameni precum... tonul îi deveni respectuos și ezitant înainte de a pronunța numele, ...precum Thon Taddeo.

— Asta a fost o propoziție completă? întrebă abatele destul de acru.

— Pînă în timpul din urmă, puțini filozofi au fost preocupați de noile teorii din fizică. Adevărul e că lucrările lui Thon Taddeo — din nou tonul respectuos, remarcă Dom Paulo — ne-au oferit axiomele necesare pentru a porni la treabă. Opera lui asupra Mobilității Esențelor Electrice, de pildă, și Teoria Conservării...

— Atunci ar trebui să-și arate încîntarea cînd va vedea cum i se aplică lucrările. Dar unde-i lampa în sine, mi-o arăți? Sper că nu-i mai mare decît dinamul.

— Asta este, Domne, spuse călugărul și ridică un obiect mic de pe masă. Părea să fie doar un suport pentru prinderea unei perechi de vergele negre și un șurub pentru reglarea distanței dintre ele. Sînt cărbuni, îl lămuri Kornhoer. Anticii i-ar fi dat numele de lampă cu arc. Se putea face și altfel, dar n-am avut materialele trebuincioase.

— Uimitor. De unde vine lumina?

— De aici. Călugărul arătă distanța dintre cărbuni.

— Flacăra trebuie că e minusculă, constată abatele.

— O, dar puternică! Mai strălucitoare, socot, decît o sută de lumînări.

— Nu se poate!

— Vi se pare impresionant?

— Mi se pare de neconceput, spuse abatele, apoi, observînd expresia jignită a fratelui Kornhoer, se grăbi să adauge: ...să cred că ne-am canonit atîta cu ceară de albine și grăsime de oaie.

— Și eu mă întrebam, se destăinui sfios călugărul, dacă nu cumva anticii le foloseau la altare în locul lumînărilor.

— Nu, spuse abatele. Hotărît lucru, nu. Te asigur că nu. Te rog să-ți alungi neîntîrziat din cap o asemenea idee și nici să nu te mai gîndești la așa ceva.

— Am înțeles, Părinte Abate.

— Da, dar unde o să agăți lucrul ăsta?

— Păi... Fratele Kornhoer amuți și privi gînditor spre subsolul sumbru. La asta nu mă gîndisem. Presupun că ar trebui s-o pun deasupra pupitrului la care o să lucreze...(De ce s-o fi oprind astfel de fiecare dată cînd îi spune numele? se gîndi iritat Dom Paulo) Thon Taddeo.

— Mai bine-l întrebăm pe Fratele Armbruster, hotărî abatele și abia atunci băgă de seamă stînjeneala ce apăruse brusc în purtarea călugărului: Ce s-a întîmplat? Tu și Fratele Armbruster, iar v-ați...

Pe chipul lui Kornhoer licări o expresie de scuză:

— Serios, Părinte Abate, eu nu mi-am ieșit din răbdări față de el niciodată. A, am mai avut cîte-un schimb de vorbe, dar... Ridică din umeri. Nu vrea să mutăm din loc nimic. Bombăne tot timpul despre vrăjitorie și altele la fel. E aproape orb de atîta citit la lumină proastă și cu toate astea susține că punem la cale lucrarea diavolului. Nu mai știu ce să spun.

Dom Paulo se încruntă imperceptibil cînd traversară împreună încăperea, către firida unde fratele Armbruster stătea urmărind fioros tot ce se petrecea în jurul lui.

— Ei, acum ai obținut ce-ai vrut, spuse bibliotecarul, adresîndu-se lui Kornhoer. Cînd urmează să pui și-un bibliotecar mecanic, Frate?

— Frate, am găsit aluzii că au existat cîndva și asemenea lucruri, mîrîi inventatorul. În descrierile de la *Machina analytica* poți afla trimiteri la...

— De-ajuns, de-ajuns, interveni abatele, apoi se adresă bibliotecarului: Thon Taddeo va avea nevoie de un loc să lucreze. Ce părere ai?

Armbruster împunse cu degetul către firida destinată Științelor Naturii.

— Să citească la pupitrul de colo, ca toți ceilalți.

— Dar ce-ați zice dacă i-am aranja un birou aici, în spațiul liber, Părinte Abate? sugeră Kornhoer, grăbit să facă o contrapropunere.

— Pe lîngă pupitru, îi va trebui un abac, o tăbliță de pus pe perete și o planșetă de desen. Am putea să-l separăm cu paravane detașabile.

— Am înțeles că va avea nevoie de documentele Leibowitz și de scrierile cele mai vechi, spuse bănuitor bibliotecarul.

— Așa e.

— Dacă îl așezăm în centru va fi obligat să umble mult de colo-colo. Volumele rare sînt legate cu lanțuri, care nu ajung atît de departe.

— Asta nu-i o problemă, interveni inventatorul. Scoatem lanțurile. Și așa arată stupid. Cultele schismatice s-au stins ori au rămas doar în anumite regiuni. În ultima sută de ani, nimeni n-a mai auzit de Ordinul Militar Pancratzian.

Armbruster se împurpură de furie.

— Da, tu n-ai auzit, i-o reteză el. Lanțurile rămîn la locul lor.

— Dar de ce?

— Acum n-or mai fi incendiatori de cărți. Dar de săteni trebuie să ne temem. Lanțurile rămîn.

Kornhoer se întoarse către abate și făcu un gest de deznădejde din brațe.

— Vedeți, Sfinția Voastră?

— Are dreptate, spuse Dom Paulo. În sat e prea multă vînzoleală. Consiliul local a expropriat școala noastră, nu uita. Acum au propria bibliotecă și vor ca noi să-i umplem rafturile. Preferabil cu volume rare, bineînțeles. Și nu-i numai asta, fiindcă anul trecut am avut necazuri cu hoții. Fratele Armbruster are dreptate. Volumele rare rămîn legate.

— Cum ziceți, oftă Kornhoer. Deci va trebui să lucreze în alcov.

— Hei, dar unde-ți agăți minunata lampă?

Călugării aruncară o privire către nișă. Era una dintre cele patrusprezece despărțituri identice, împărțite în funcție de domeniu, toate așezate cu fața către centrul încăperii. Fiecare firidă își avea propria arcadă și de un cîrlig de fier încastrat în zidăria de piatră atîrna un crucifix masiv.

— Păi, dacă va lucra în firidă, spuse Kornhoer, va trebui să dăm jos crucifixul și să atîrnăm lampa în locul lui, măcar o vreme. Altă soluție nu...

— Păgînule! șuieră bibliotecarul. Necredinciosule! Profanatorule! Armbruster își ridică mîinile tremurînde spre cer. Să ferească Dumnezeu, da-mi vine să-l sfîrtec cu mîna mea! Pînă unde merge îndrăzneala lui! Luați-l din fața mea, luați-l! Le întoarse spatele amîndurora, ținîndu-și mîinile tremurătoare deasupra capului.

Pînă și Dom Paulo simțise un fior auzind propunerea inventatorului, însă acum se încruntă supărat spre spina-

rea fratelui Armbruster. Nu se așteptase ca el să mimeze o blîndețe care de fapt era străină naturii lui, dar firea certăreață a bătrînului călugăr devenise tot mai supărătoare.

— Frate Armbruster, te rog să te întorci.

Bibliotecarul se răsuci.

— Acum lasă brațele în jos și vorbește mai cumpănit cînd...

— Părinte Abate, doar ați auzit ce-a...

— Frate Armbruster, te rog să aduci scara de urcat la rafturi și să dai jos crucifixul.

Bibliotecarul păli. Îl privi pe Dom Paulo fără să scoată o vorbă.

— Aici *nu* e biserică, spuse abatele. Așezarea imaginilor e după voia noastră. Deocamdată, te rog să scoți crucifixul. Se pare că e singurul loc potrivit pentru lampă. Mai tîrziu, poate facem o schimbare. Pentru moment, îmi dau seama că lucrările ți-au tulburat biblioteca și, probabil, și digestia, însă noi sperăm că totul va fi în interesul progresului. Dacă nu, atunci...

— L-ați da și pe Bunul Dumnezeu la o parte ca să faceți loc progresului!

— Frate Armbruster!

— De ce n-ați agăța lumina vrăjitorească în jurul gîtului Său?

Chipul abatelui împietri.

— Eu nu te *silesc* să te supui, Frate. Să vii în biroul meu după ultima slujbă de seară.

Bibliotecarul se înmuie.

— O să iau scara, Părinte Abate, șopti el și porni tîrîndu-și picioarele.

Dom Paulo aruncă o privire spre Cristos răstignit pe crucea din arcadă. Oare o să Te superi? se întrebă el.

Simți un nod dureros în stomac. Știa că durerea își va cere drepturile spre sfîrșitul zilei. Părăsi subsolul înainte ca cineva să bage de seamă că suferă. Nu era bine să îngăduie comunității să vadă cum astfel de fleacuri neplăcute îl puteau doborî tocmai acum.

Încheiară montarea în ziua următoare, dar în timpul testării Dom Paulo rămase în biroul său. Se văzuse silit să-l avertizeze de două ori pe fratele Armbruster, între patru ochi, iar apoi să-l pună la punct în public la vremea Adunării de seară. Și cu toate acestea, simțea mai aproape de inimă poziția bibliotecarului decît pe aceea a lui Kornhoer. Rămase prăbușit la biroul său, așteptînd vești de la cei din subsol, simțind că-i e totuna dacă experimentul reușește ori dă greș. Își ținu o mînă vîrîtă pe sub partea din față a rasei. Se lovi delicat pe stomac, de parcă ar fi încercat să domolească un copil isteric.

Iarăși crampe interne. Păreau să-l apuce ori de cîte ori îl amenința vreo situație neplăcută, iar alteori dispăreau cînd nemulțumirea exploda la vedere, acolo unde o putea înfrunta. Însă acum refuzau să-i dea pace.

Era avertizat, și știa asta. Chiar dacă prevestirea venea de la vreun înger sau de la un demon, ori din partea propriei conștiințe, ea îl anunța să se păzească de sine însuși și de o realitate cu care deocamdată nu dăduse piept.

Și-acum ce se va întîmpla? se întrebă, îngăduindu-și un rîgîit delicat și cerînd mut *Iertare* din partea statuii Sfîntului Leibowitz, aflată în nișa semănînd cu un altar din colțul biroului.

Pe nasul Sfîntului Leibowitz se tîra o muscă. Ochii sfîntului păreau să se uite cruciș la muscă, parcă îndemnîndu-l pe abate s-o alunge. Îndrăgise sculptura în lemn făcută în secolul douăzeci și șase; chipul avea un zîmbet ciudat, care-l făcea foarte neobișnuit ca imagine sacramentală. Zîmbetul făcuse un colț al gurii să se întoarcă în jos; sprîncenele erau coborîte într-o încruntare încărcată de vagi îndoieli, deși la colțurile ochilor se vedeau ridurile care se formează cînd cineva rîde. Din pricina frînghiei călăului care-i atîrna pe un umăr, expresia sfîntului părea deseori enigmatică. Pesemne că apăruse din cauza micilor neregularități ale direcției fibrelor de lemn, acestea dirijînd mîna sculptorului atunci cînd se străduise să evidențieze detalii de mai mare finețe decît îngăduia bucata de lemn. Dom Paulo nu știa sigur dacă imaginea fusese sculptată în timpul creșterii copacului viu ori înainte de cioplire; uneori maeștrii sculptori ai acelor perioade începuseră cu un puiet de stejar sau cedru și, petrecînd ani de osteneală curățindu-l, cojindu-l, răsucindu-i ramurile și legîndu-le în pozițiile dorite, chinuiseră lemnul în creștere, dîndu-i o uimitoare formă de driadă, cu mîinile împreunate sau ridicate în aer, pentru ca apoi să taie copacul pentru a-l conserva și sculpta. Statuia care rezulta era neobișnuit de rezistentă la crăpare sau spargere, întrucît majoritatea liniilor operei de artă urma fibra naturală a lemnului.

Dom Paulo se minuna deseori că acest Leibowitz din lemn dăinuise și el vreme de cîteva secole după predecesorii săi, se mira și din pricina zîmbetului extrem de ciudat al sfîntului. Acel mic surîs are să te piardă într-o bună zi, amenință el imaginea... Desigur, sfinții trebuie să zîmbească în Rai; Psalmistul spune că Însuși Dumnezeu

se va bucura, dar abatele Malmeddy trebuie să fi dezaprobat asta — Dumnezeu să-i odihnească sufletul! Ce prostănac înfoiat! Cum de-ai trecut de *el,* te întrebi. Pentru unii nu ești îndeajuns de fățarnic. Zîmbetul acesta... Pe cine știu să zîmbească astfel? Îmi place, dar... Într-o bună zi, pe scaunul ăsta va sta un alt cîine mohorît. *Cave canem.* Te va înlocui cu un Leibowitz din gips. Mai durabil. Unul care să nu se uite cruciș la muște. Iar atunci vei fi ros de termite în magazie. Pentru a supraviețui cernerii lente a artei bisericești trebuie să ai o suprafață care să placă pînă și ochiului oricărui țărănoi bisericos; și totuși trebuie să ai profunzime sub poleiala asta, ca să încînți un bătrîn înțelept și priceput. Cernerea e anevoioasă, dar sita își mai schimbă mînerul uneori — cînd vreun nou prelat face o inspecție a încăperilor episcopale și mormăie: „O parte din ciurucurile astea trebuie să dispară." Sita era de regulă plină cu terci dulceag. Cînd terciul vechi se macina, se adăuga altul proaspăt. Dar aurul nu se macină, el dăinuie. Dacă o biserică a suportat cinci sute de ani de prost gust preoțesc, bunul gust apărut întîmplător reușește totuși să alunge mai toate lucrurile trecătoare și de proastă calitate, transformîndu-l într-un loc maiestuos care uimește și-i sperie pe orice presupuși decoratori.

Abatele își făcu vînt cu un evantai din pene de vultur, însă curentul nu reuși să-l răcorească. Aerul care venea pe fereastra deschisă aducea cu respirația unui cuptor adusă tocmai dinspre deșertul pîrjolit, adăugîndu-se chinului pricinuit de diavolul sau îngerul neîndurător care-i umbla fără rost prin pîntec. Era soiul de arșiță care prevestește primejdia ascunsă de șerpii cu clopoței înnebuniți de soare și furtuni plutind amenințător dincolo de munți, sau

cîini turbați și firi sălbăticite de căldură. Făcea crampele insuportabile.

— Te rog? murmură el cu voce tare către sfînt, avînd în gînd o rugăciune fără vorbe pentru vreme răcoroasă, ascuțime de minte și mai multă pătrundere în sentimentul difuz că se petrecea ceva rău. Poate că-i din cauza brînzei, se gîndi. În anotimpul ăsta parcă-i clei și, pe deasupra, verzuie. M-aș putea lipsi de ea și să țin un regim mai ușor.

Ba nu, iar ajungem la asta. Privește adevărul în față, Paulo: nu hrana pentru pîntec contează; e vorba de hrana spirituală. Ceva, acolo sus, nu digeră totul cum se cuvine.

— Dar ce?

Sfîntul din lemn nu era pregătit să-i dea răspuns. Terci. Cernerea nimicurilor. Uneori mintea îi lucra în salturi. Era mai bine s-o lase astfel, atunci cînd apăreau crampele și lumea îl apăsa cu toată greutatea. Oare cît cîntărea? Atîrnă, dar nu este cîntărită. Uneori cîntarul e mincinos. Pune viața și truda într-un taler și aurul și argintul în celălalt. Așa nu se va cumpăni *niciodată*. Însă iute și nemilos, cîntărește totul mereu. Și-n felul acesta risipește multă viață și uneori puțin aur. Legat la ochi, un rege traversează deșertul călare, cu o balanță măsluită și o pereche de zaruri plăsmuite. Iar pe drapelele cu blazon — *Vexilla regis...*

— *Nu!* bolborosi abatele, alungînd viziunea din minte.

Dar bineînțeles! păru să insiste zîmbetul înlemnit al sfîntului.

Ușor înfiorat, Dom Paulo își mută privirea de la imagine. Avea uneori senzația că sfîntul rîdea *de* el. Oare rîd *de* noi și în Ceruri? se întrebă el. Sfînta Maisie de York — nu uita, bătrîne — ea chiar a murit din pricina unui acces

de rîs. Asta-i cu totul altceva. A murit rîzînd de ea însăși. Ba nu, nici asta nu-i chiar ieșit din comun. *Gogîlț!* Din nou rîgîitul mut. Marți e sărbătoarea Sfintei Maisie, într-adevăr. Corul rîde politicos la *Aleluia* cînd se cîntă liturghia pentru ea. *Aleluia* ha-ha-ha! *Aleluia* ha-ha!

Sancta Maisie, interride pro me.

Iar regele vine să cîntărească toate cărțile din subsol, avînd o balanță strîmbă. Cît de strîmbă, Paulo? Și ce te face să crezi că Memorabilia e scutită de terci dulceag? Pînă și Venerabilul și înzestratul Boedullus a remarcat disprețuitor că aproape jumătate din ea ar trebui să se numească Inscrutabilia. În ea se aflau rămășițele prețuite ale unei civilizații dispărute — dar cît din ea se limita la bolboroseli nedeslușite, fiind împodobită cu ramuri de măslin și heruvimi de patruzeci de generații de ignoranți monastici, copii ai secolelor întunecate, mulți dintre noi primind din partea unor adulți, spre a păstra cu cinste, mesaje de neînțeles, care să fie învățate pe de rost pentru a fi încredințate altor oameni în toată firea.

L-am făcut să bată atîta drum tocmai din Texarkana prin teritorii primejdioase, gîndi Paulo. Acum mă îngrijorează ideea că ceea ce avem s-ar putea dovedi lipsit de valoare, asta-i tot.

Ba nu, nu era chiar totul. Aruncă din nou o privire către sfînt. și iarăși: *Vexilla regis inferni prodeunt...* Se-apropie stindardele Regelui Iadului, șoptea un gînd amintind versul transformat dintr-o *commedia* de odinioară. Versul, asemeni unei melodii nedorite, refuza să-i iasă din minte, sîcîindu-l.

Strînse și mai tare pumnul. Scăpă evantaiul și respiră șuierat printre dinți. Evită să mai privească spre sfînt. Îngerul neîndurător îl încolțise, împungîndu-l cu ceva

fierbinte în miezul ființei lui. Se lăsă peste tăblia biroului. Săgetarea aceea amintea de o sîrmă înroșită care se frînge. Respirația greoaie alungă pelicula subțire de praf adus de vîntul deșertului pe birou, lăsînd un petec strălucitor. Mirosul de praf era înăbușitor. Camera căpătă o tentă rozalie, năpădită de nenumărate insecte negre, zburătoare. Nu îndrăznesc să rîgîi, s-ar putea desprinde ceva — dar, Preacinstite Sfînt și Patron, trebuie. Durerea există. *Ergo sum.* Doamne, Cristoase Dumnezeule, acceptă acest semn.

Rîgîi, simți un gust sărat în gură, lăsă capul să-i cadă pe birou.

Trebuie să mi se aducă potirul cu împărtășanie chiar în clipa asta Doamne ori mai poate aștepta o vreme? Dar crucificarea e întotdeauna acum. Acum încă dinainte de Abraham înseamnă chiar acum. Chiar înainte de Pfarden-trott acum. Mereu pentru fiecare ea există pentru a fi bătut în cuie iar apoi să atîrne acolo și dacă se prăbușește îl bat de moarte cu hîrletul așa că fă-o în mod demn bătrîne. Dacă poți rîgîi demn s-ar putea să mergi în Rai mai ales dacă te căiești îndeajuns că ai murdărit covorul... Era plin de căință.

Așteptă îndelung. Dintre insecte, unele muriră, iar încăperea își pierdu tenta de culoare și deveni încețoșată și cenușie.

— *Ei bine*, Paulo, o să avem chiar acum hemoragia, ori o mai păcălim nițel?

Sondă ceața și redescoperi chipul sfîntului. Era doar un surîs — trist, plin de înțelegere și încă ceva greu de definit. Își rîdea de călău? Ba nu, rîdea *în locul* lui. Rîdea de *Stultus Maximus*, de Satana însuși. Abia acum înțelegea

cu limpezime. În *ultima* cuminecătură putea fi găsit un hohot de triumf. *Haec commixtio...*

Se simți dintr-o dată foarte somnoros; fața sfîntului se pierdu în culoarea cenușie, însă abatele continuă să surîdă.

Starețul Gault îl găsi prăbușit peste tăblia biroului cu puțin înainte de ora nouă. Printre dinți avea urme de sînge. Tînărul preot se grăbi să vadă dacă mai avea puls. Dom Paulo se trezi pe dată, se îndreptă de spate și, de parcă s-ar fi aflat în miezul vreunui vis, ridică vocea poruncitor:

— Îți zic, totu-i nespus de ridicol! E absolut stupid! Nimic nu poate fi mai *absurd*.

— Ce-i absurd, Domne?

Abatele scutură din cap, clipi de cîteva ori.

— *Ce?*

— Trimit după Fratele Andrew imediat.

— Da? *Asta-i absurd.* Vino înapoi. Ce doreai?

— Nimic, Părinte Abate. Mă întorc de îndată ce-l găsesc pe Fratele...

— O, lasă-l încolo pe medic! N-ai venit la mine fără motiv. Ușa era închisă. Închide-o la loc, stai jos și spune ce vrei.

— Testul a reușit. Lampa Fratelui Kornhoer, asta vroiam să spun.

— Foarte bine, să auzim. Stai jos, vorbește și povestește-mi *toootul*. Își netezi rasa și se șterse la gură cu o bucată de pînză. Încă se simțea amețit, dar pumnul din stomac se descleștase. Nu-l interesa rezultatul testului nici cît negru sub unghie, dar se străduia din răsputeri să pară atent. Trebuie să-l țin alături de mine pînă mă tre-

zesc îndeajuns ca să gîndesc. Nu-l pot lăsa să plece după medic — încă nu; vestea s-ar răspîndi curînd: *Bătrînul e pe ducă*. Trebuie să hotărăsc dacă e momentul potrivit să dau în primire.

15

În adîncul inimii, Hongan Os era un bărbat drept și milostiv. Văzînd un grup de războinici de-ai săi bătîndu-și joc de prizonierii din Laredo, se opri o clipă să se uite; dar cînd aceștia legară trei laredani de glezne între cai și le dădură bice să galopeze înspăimîntați, Hongas Os socoti că era cazul să intervină. Porunci ca războinicii să fie pe dată biciuiți, fiindcă Hongas Os — Ursul Turbat — era cunoscut drept căpetenie miloasă. N-ar fi maltratat nicicînd un cal.

— Să ucizi prizonieri e treabă de muiere, mîrîi el disprețuitor către vinovați. Curățați-vă să nu mai semănați cu niște sălbatici și plecați din tabără pînă la Luna Nouă, fiindcă veți fi surghiuniți douăsprezece zile. Apoi, ca răspuns la gemetele lor de protest, adăugă: Dacă se-ntîmpla ca vreunul dintre cai să tîrîie prizonierul prin tabără? Micile căpetenii ale mîncătorilor-de-ierburi sînt oaspeții noștri și e cunoscut că se înspăimîntă ușor la vederea sîngelui. Mai ales cînd văd sîngele celor de-un neam cu ei. Luați aminte.

— Dar *aceștia* sînt Mîncători-de-ierburi din miazăzi, obiectă un războinic, făcînd un semn către captivii mutilați. Oaspeții noștri sînt din răsărit. Nu există o înțelegere între noi, bărbați adevărați, și răsărit pentru a duce război împotriva celor din miazăzi?

— Dacă mai vorbești astfel, o să pun să ți se taie limba care-o să fie dată hrană pentru cîini! îl avertiză Ursul Turbat. Să uiți c-ai auzit asemenea lucruri.

— O, Fiu al Celor Puternici, vor zăbovi mult printre noi acești oameni ai ierburilor?

— Cine poate ști ce pun la cale fermierii ăștia nevolnici? întrebă supărat Ursul Turbat. Ei nu gîndesc la fel ca noi. Spun că unii dintre dînșii vor pleca de aici și-și vor continua drumul de-a curmezișul Tărîmurilor Uscate — către un loc unde trăiesc preoți mîncători-de-iarbă, un loc al celor îmbrăcați în robe întunecate. Ceilalți vor rămîne să discute — dar *asta* nu-i pentru urechile tale. Iar acum pleacă, și să porți rușinea vreme de douăsprezece zile.

Le întoarse spatele, pentru ca ei să se poată îndepărta cu capetele plecate, fără să se simtă urmăriți de privirea lui tăioasă. În ultimul timp, disciplina lăsa de dorit. Clanurile nu-și găseau liniștea. Ajunsese să fie cunoscut între oamenii Cîmpiei că el, Hongan Os, strînsese mîna cu un trimis din Texarkana pe deasupra focului ce consfințise un tratat și că un șaman luase de la fiecare smocuri de păr și bucăți de unghii, să facă o păpușă de bună credință ca semn de pază împotriva trădării de către vreuna din părți. Era știut că se încheiase o înțelegere și orice acord între oameni și mîncători-de-iarbă era considerat de triburi drept motiv de rușine. Ursul Turbat simțise disprețul războinicilor mai tineri, dar nu avea cum să le explice înainte de a se ivi momentul potrivit.

Ursul Turbat era oricînd gata să asculte un gînd bun, chiar dacă acesta venea de la un cîine. Ideile mîncătorilor-de-iarbă rareori se dovedeau bune, însă mesajele primite de la regele lor dinspre miazăzi îl impresionaseră, fiindcă îl lămuriseră asupra importanței de a păstra secretul și deplînseseră lăudăroșenia goală. Dacă laredanii prindeau de veste că triburile erau înarmate de Hannegan, planul avea să dea greș. Ursul Turbat chibzuise îndelung asupra acestei idei; îl scîrbea — deoarece era mai desfătător și mai bărbătește să-i declari vrăjmașului ce ți-ai pus în minte să izbîndești înainte de a trece la fapte; și, cu toate astea, cu cît cugeta mai adînc, cu atît descoperea înțelepciunea unei astfel de căi. Regele mîncător-de-iarbă era ori un laș demn de dispreț ori la fel de înțelept ca un bărbat adevărat: Ursul Turbat nu ajunsese încă la o concluzie — dar socotea că ideea în sine era plină de înțelepciune. Păstrarea tainei era esențială, chiar dacă pentru moment părea o treabă de muiere. Dacă oamenii săi ar fi știut că armele care soseau la ei erau daruri din partea lui Hannegan, iar nu prăzi ca rezultat al raidurilor de la graniță, atunci ar exista riscul ca Laredo să afle planurile de la prizonierii prinși în astfel de expediții. Prin urmare, triburile trebuiau lăsate să clevetească despre rușinea de a duce tratative de pace cu fermierii din răsărit.

Dar discuțiile n-aveau legătură cu pacea. Ele erau utile și promițătoare de prăzi bogate.

Cu cîteva săptămîni în urmă, Ursul Turbat condusese personal un „grup războinic" către răsărit și se întorsese cu o sută de cai, patruzeci de pușți lungi, cîteva butoaie de praf negru de pușcă, gloanțe din belșug și un prizonier. Dar nici măcar războinicii care-l însoțiseră nu aveau habar că ascunzătoarea de arme fusese pusă în calea lor

de către oamenii lui Hannegan, sau că prizonierul era de fapt un ofițer de cavalerie din Texarkana care, pe viitor, îl va sfătui probabil pe Ursul Turbat privind tactica laredană în luptele ce vor urma. Orice idee a mîncătorilor-de-iarbă era nerușinată, însă mintea ofițerului putea sonda și ghici gîndurile mîncătorilor-de-iarbă din miazăzi. Gîndurile lui Hongan Os aveau să rămînă necunoscute.

Ursul Turbat era mîndru de sine ca negociator, și nu chiar fără motiv. Nu promisese nimic altceva decît că se va abține să poarte război împotriva Texarkanei și că nu va mai fura vite de la granițele răsăritene, iar asta atîta vreme cît Hannegan avea să-i pună la dispoziție arme și întăriri. Înțelegerea de a porni război împotriva celor din Laredo era o promisiune nerostită, dar se potrivea cu înclinațiile lui naturale și nu era nevoie de un acord oficial. Alianța cu unul dintre inamicii săi îi va îngădui să se ocupe de dușmani pe rînd, căci numai așa va putea să-și recapete terenurile de pășunat care-i fuseseră răpite și colonizate de poporul de fermieri în cursul veacului precedent.

Noaptea căzuse deja la ora cînd căpetenia clanurilor ajunse călare în tabără, iar răcoarea căzuse asupra Cîmpiilor. Oaspeții săi din răsărit stăteau înfofoliți în pături în jurul focului de sfat, alături de alți trei bătrîni, în vreme ce grupuri de copii curioși, adăpostiți în beznă, căscau gura și trăgeau cu ochiul pe sub pînza corturilor, vrînd să-i vadă pe străini. Străinii erau în număr de doisprezece, însă se despărțiseră în două grupuri distincte care călătoriseră împreună, deși se vădea că nu se sinchiseau prea mult unii de ceilalți. Conducătorul unuia dintre grupuri era, fără doar și poate, nebun. Deși Ursul Turbat nu avea nimic împotriva nebuniei (la mare preț pentru

șamanii săi, care-o considerau drept cel mai convingător dar supranatural), pînă acum nu știuse că și fermierii o priveau ca pe o virtute importantă pentru un conducător. Numai că acesta își petrecuse jumătate din timp săpînd pămîntul din preajma albiei secate, iar restul făcînd notații enigmatice într-un carnețel. Sigur era vrăjitor și probabil că nu trebuia să se încreadă în el.

Ursul Turbat se opri atît cît să-și îmbrace roba ceremonială din blană de lup și să pună un șaman să-i picteze semnul totemic pe frunte, după care se alătură grupului de lîngă foc.

— *Temeți-vă!* se tîngui un bătrîn războinic, potrivit ritualului, în clipa cînd căpetenia clanurilor apăru în lumina focului. Fie-vă teamă, căci Atotputernicul pășește printre copiii săi. Îngenunchează, voi, Clanuri, fiindcă numele lui e *Ursul Turbat* — nume cîștigat pe merit în tinerețe cînd a răpus cu mîinile goale un urs scos din minți, strîngîndu-l de gît, în Northlands, adevăr spun vouă...

Hongan Os nu luă în seamă laudele, în schimb acceptă o cană cu sînge oferită de bătrîna care slujea la focul sfatului. Sîngele provenea de la o căprioară abia ucisă și era cald încă. Goli cana și abia după aceea se întoarse pentru a-i saluta tăcut pe răsăritenii care urmăriseră micul ospăț însîngerat cu vădită neliniște.

— *Haah!* făcu căpetenia clanurilor.

— *Haa!* răspunseră cei trei bătrîni, întovărășiți de unul dintre mîncătorii-de-ierburi care îndrăznise să-i imite. Bărbații îl țintuiră cu disprețul lor pe mîncătorul-de-ierburi.

Cel cu mințile împrăștiate se strădui să salveze gafa comisă de tovarășul său.

— Spune-mi, începu el, după ce căpetenia se așează. Cum se-ntîmplă că oamenii tăi nu beau apă? Nu vă îngăduie zeii?

— Cine poate ști ce beau zeii? tună Ursul Turbat. Se spune că apa e pentru vite și fermieri, laptele pentru copii, iar sîngele pentru bărbați. Ar trebui să fie altfel?

Nebunul nu se simți insultat. Îl privi cercetător cu ochi înnegurați, apoi clătină din cap către unul din însoțitorii săi.

— „Apa pentru vite" explică totul, spuse el. Seceta permanentă din zonele astea... Un popor de păstori trebuie să păstreze apa, atîta cît e, pentru animale. Mă întrebam dacă obiceiul e susținut de vreun tabu religios.

Însoțitorul său se strîmbă și vorbi în limba din Texarkana.

— Apă? O zei, *noi* de ce nu putem bea apă, Thon Taddeo? Există ceva ce se numește conformism! Scuipă sec. Sînge! Puah! Ți se oprește în gît. De ce n-avem o gură de...

— Nici o picătură pînă plecăm de aici!

— Thon, dar...

— Nu, se răsti savantul. Apoi, observînd că oamenii clanurilor se holbau la ei, i se adresă Ursului Turbat în limba Cîmpiei. Tovarășul meu vorbea de bărbăția și sănătatea oamenilor tăi, îl lămuri el. Pesemne că hrana își spune cuvîntul.

— Ha-ha! lătră căpetenia, însă apoi strigă aproape amuzat către bătrînă: Dă-i străinului o cană cu roșu.

Tovarășul lui Thon Taddeo se înfioră, dar nu se împotrivi.

— O, Căpetenie, am a adresa o cerere către măria-ta, spuse savantul. Mîine ne vom continua drumul către apus.

Am fi onorați dacă ne-ar însoți cîțiva dintre războinicii tăi.

— De ce?

Thon Taddeo rămase puțin pe gînduri.

— Păi, drept călăuze... Tăcu, apoi zîmbi pe neașteptate. Bine, o să-ți spun adevărul. Unii dintre oamenii tăi nu văd cu ochi buni prezența noastră pe aceste meleaguri. Deși ospitalitatea ta a fost...

Hongan Os își dădu capul pe spate și izbucni în hohote de rîs.

— Le e frică de clanurile slabe, le spuse el bătrînilor, se tem să nu fie atacați după ce ies din corturile mele. Mănîncă iarbă și-i înfricoșează lupta.

Savantul roși ușor.

— N-ai a te teme, străinule! spuse căpetenia printre hohote de rîs. Te vor însoți *bărbați adevărați*.

Thon Taddeo își lăsă capul în jos, mimînd recunoștința.

— Spune-ne, reluă Ursul Turbat, ce căutați în Tărîmul Uscat dinspre apus? Locuri noi pentru recolte? Vă zic eu că nu veți găsi așa ceva. În afara zonelor de lîngă cîteva guri de apă, acolo nu crește nimic în stoc să slujească drept hrană vitelor.

— Nu căutăm pămînturi noi, răspunse vizitatorul. După cum știi, nu toți sîntem fermieri. Vrem să căutăm... Se opri, neștiind cum să continue. În limbajul nomazilor nu existau cuvinte pentru a explica scopul călătoriei către abația Sfîntului Leibowitz. ...meșteșugurile unei vrăjitorii de odinioară.

Unul dintre bătrîni, șaman, păru să ciulească urechile.

— O vrăjitorie antică în apus? Nu știu să existe magicieni acolo. Decît dacă vorbești de cei îmbrăcați în straie negre.

— Despre ei e vorba.

— *Ha-ha!* Ce vrăjitorii să știe, încît să merite căutate atît de departe? Mesagerii lor pot fi luați prizonieri așa de lesne încît orice distracție dispare — deși nu rezistă prea bine la torturi. Ce vrăjitorii poți învăța de la ei?

— Ei bine, în ce mă privește, sînt de acord cu tine, spuse Thon Taddeo. Dar se afirmă că scrierile, adică, *incantațiile* pentru dobîndirea unor puteri nemăsurate sînt păstrate într-unul dintre sălașurile lor. Dacă este adevărat, atunci mi-e limpede că acei oameni învești mîntați în negru nu știu să le folosească, dar noi sperăm să intrăm în stăpînirea lor.

— Iar aceia vă vor îngădui să le cercetați secretele?

Thon Taddeo zîmbi.

— Așa cred. Ei nu mai îndrăznesc să le țină ascunse. Dacă am vrea, le putem smulge.

— Curajoase cuvinte, îl luă în rîs Ursul Turbat. E vădit că fermierii sînt cei mai îndrăzneți dintre neamurile lor — cu toate că apar destul de umili între bărbați *adevărați*.

Savantul, care înghițise destule insulte din partea nomadului, își căută o scuză ca să se retragă devreme la cortul său.

Soldații rămaseră la sfat în jurul focului, să discute cu Hongan Os războiul care avea să vină curînd; însă, la urma-urmelor, războiul nu era treaba lui Thon Taddeo. Aspirațiile politice ale ignorantului său văr nu-l interesau atît de mult precum reînvierea cunoașterii într-o lume întunecată, decît atunci cînd patronajul monarhului se dovedea folositor, așa cum se întîmplase cu alte prilejuri.

16

Bătrînul sihastru stătea la marginea podișului și urmărea apropierea punctului învăluit în praf care traversa deșertul. Molfăi ceva, bolborosi în vînt cîteva cuvinte și chicoti. Blana scorojită pe care o purta pe spinare fusese decolorată de razele soarelui, ajungînd să capete culoarea pielii vechi, iar barba stufoasă avea pete gălbui în zona bărbiei. Purta o pălărie stîlcită și avea în jurul coapselor o cingătoare din lînă netoarsă care semăna cu pînza de sac — singurele obiecte de îmbrăcăminte în afară de sandale și de burduful din piele de capră, plin cu apă.

Urmări punctul de praf pînă trecu prin satul Sanly Bowitts, apoi apropiindu-se din nou pe drumul ce ducea prin dreptul podișului.

— Ah! pufni sihastrul, simțind că ochii încep să-l usture. Imperiul său se va întinde, iar pacea sa nu va cunoaște sfîrșit: *el* va domni asupra regatului *său*.

Deodată, porni să coboare panta ca o pisică avînd trei picioare, folosindu-și toiagul, țopăind din piatră-n piatră și alunecînd pe unele porțiuni ale drumului. Colbul stîrnit

de coborîrea lui grăbită se ridică în vînt și se îndepărtă în zbor.

Ajuns la poalele podișului, se mistui într-un desiș și se așeză în așteptare. Curînd îl auzi pe călător apropiindu-se la trap lenevos și începu să se strecoare către drum pentru a privi mai de aproape printre ramuri. Poneiul apăru de după o cotitură, învăluit într-un văl subțire de praf. Pustnicul țîșni în mijlocul drumului și-și azvîrli brațele spre cer.

— *Olla allay*! Păcatul lor! strigă el; și, imediat ce calul se opri, se repezi să prindă în mînă hățurile, încruntîndu-se neliniștit către bărbatul aflat în șa.

Ochii i se aprinseră vreme de o clipă.

— Căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă... Apoi încruntarea încărcată de neliniște se transformă în tristețe. Nu-i *El*, bodogăni nervos către cer.

Călărețul își dăduse gluga pe umeri și rîdea. Sihastrul îl privi furios. În ochi se văzu licărul recunoașterii.

— Of, mormăi el. Tu! Credeam c-ai murit deja. Ce cauți prin locurile astea?

— Ți-am adus înapoi fiul risipitor, Benjamin, spuse Dom Paulo. Trase de frînghie și dinapoia poneiului apăru tropotind capra cu capul albăstrui. Cînd îl văzu pe sihastru începu să behăie și să se zbată în laț. Și... m-am gîndit să-ți fac o vizită.

— Animalul e al Poetului, bombăni el. L-a cîștigat *cinstit* la un joc al șanselor, deși *m-a înșelat* în mod jalnic. Du-i-o înapoi și dă-mi voie să te sfătuiesc să nu te mai amesteci în înșelătorii lumești care nu-s treaba ta. Zi bună. Se întoarse și dădu să plece spre pîrîiașul din apropiere.

— Așteaptă, Benjamin. Ia-ți capra, altfel o dau vreunui țăran. Nu vreau s-o văd umblînd de colo-colo prin abație și behăind în biserică.

— Nu-i capră, spuse îmbufnat sihastrul. E fiara pe care a văzut-o profetul vostru, și a fost făcută pentru a fi călărită de o femeie. Te sfătuiesc s-o blestemi și s-o alungi în deșert. Bagă de seamă, totuși, că are copita despicată și rumegă întruna. Dădu să se îndepărteze.

Zîmbetul pieri de fața abatelui.

— Benjamin, chiar te întorci pe deal fără să adresezi un salut unui vechi prieten?

— Salut, spuse Bătrînul Evreu întorcînd capul, dar continuînd să pășească indignat. După cîțiva pași, se opri și aruncă o privire peste umăr. Nu-i cazul să te simți jignit. Au trecut cinci ani de cînd n-ai catadicsit să vii încoace, „bătrîne prieten". Ha!

— Deci asta e! bolborosi abatele. Descălecă și porni grăbit după bătrîn. Benjamin, Benjamin, aș fi venit... N-am avut timp.

Sihastrul se opri.

— Bine, Paulo, dacă tot ești aici...

Izbucniră amîndoi în rîs și se îmbrățișară.

— Acum e bine, bătrîn țîfnos ce ești, spuse sihastrul.

— *Eu* țîfnos?

— Păi, cred că și eu am luat-o razna. Secolul ce-a trecut m-a pus la grea încercare.

— Am auzit că arunci cu pietre în novicii care vin să postească în deșert. Oare o fi adevărat? Îl măsură pe sihastru cu prefăcut reproș.

— Doar cu pietricele.

— Bătrîn trăsnit!

— Ei, lasă asta, Paulo. Unul dintre ei m-a luat demult drept o rudă îndepărtată de-a mea — pe nume Leibowitz. Și-a închipuit că fusesem trimis să-i aduc un mesaj, ori vreunul dintre ceilalți netrebnici a socotit așa. N-aș vrea să mi se-ntîmple din nou, și de asta dau cu pietre după ei. Ha-ha! Nu mă mai las luat drept rubedenia *aceea*, fiindcă n-are nici o legătură cu mine.

Preotul îl privi mirat.

— Te-a luat drept cine? Sfîntul Leibowitz? Fii serios, Benjamin. Ai depășit măsura.

Benjamin repetă cu glas tărăgănat și ironic:

— M-a confundat cu o rudă îndepărtată de-a mea — pe nume Leibowitz, de aceea arunc cu pietre după ei.

Dom Paulo se uită la el cu totul descumpănit.

— Sfîntul Leibowitz a murit de douăsprezece secole. Cum putea... Tăcu brusc și-l măsură neîncrezător pe bătrînul sihastru. Te rog, Benjamin, să nu începem iar cu povestea asta. Doar n-ai trăit douăsprezece seco...

— Prostii! îl întrerupse Bătrînul Evreu. N-am spus că s-a-ntîmplat acum douăsprezece veacuri. Doar șase. Mult după moartea Sfîntului vostru; de asta e absurd. Sigur, novicii voștri erau mai credincioși pe vremea aceea și mai creduli. Cred că pe novice îl chema Francis. Sărmanul! Eu l-am îngropat mai tîrziu. Le-am trimis vorbă celor de la Noua Romă de unde să-l dezgroape. Așa ai primit trupul lui înapoi.

Abatele rămase cu ochii mari la bătrîn și păși alături de el prin desișuri către baltă, trăgînd după sine calul și capra. *Francis?* se întrebă. Francis. Era vorba de Venerabilul Francis Gerard din Utah? — cel căruia un pelerin i-a arătat demult poziția adăpostului din sat, așa se spunea, dar asta s-a petrecut înainte de a apărea satul. Cu vreo șase secole în urmă, da, și... iar acum hodorogul ăsta pretindea că el fusese acel pelerin? Uneori se minuna de unde afla Benjamin atîtea lucruri despre istoria abației, pentru ca după aceea să născocească asemenea povești. Pesemne că de la Poet.

— Asta a fost în timpul fostei mele cariere, bineînțeles, urmă Bătrînul Evreu, și probabil că o astfel de greșeală e de înțeles.

— Fostei cariere?

— De rătăcitor.

— Și-ți închipui c-o să dau crezare unei asemnea prostii?

— Hmm-hnn! Poetul mă crede.

— Nici nu mă-ndoiesc! Poetul n-ar crede nicicînd că Venerabilul Francis a întîlnit un sfînt. *Asta* da, superstiție. Poetul ar crede mai curînd că te-a întîlnit *pe tine*, acum șase secole. O explicație absolut normală, nu?

Benjamin chicoti. Paulo îl urmări coborînd în puț o cană spartă din coajă de copac, scoțînd-o și golind-o în desaga din piele, apoi coborînd-o din nou. Apa era tulbure și populată de tot soiul de vietăți ciudate și greu de numit, tot așa cum era și fluxul memoriei Bătrînului Evreu. Ori propria lui memorie îi juca feste? Se joacă cu noi toți? se întrebă preotul. În afară de autoamăgirea c-ar fi mai bătrîn decît Matusalem, bătrînul Benjamin Eleazar părea, în felul lui straniu, destul de întreg la minte.

— Bei? îl îmbie sihastrul, și-i întinse cana.

Abatele își reținu un fior, dar o acceptă ca să nu-l supere; înghiți lichidul noroios dintr-o sorbitură.

— Nu prea-ți place, așa-i? spuse Benjamin măsurîndu-l cu ochi critici. Nici eu nu m-aș atinge de ea. Bătu cu palma în desaga din piele. Pentru animale.

Abatele simți că i se întoarce stomacul pe dos.

— Te-ai schimbat, spuse Benjamin, încă privindu-l fix. Te-ai făcut palid ca brînza și ai slăbit.

— Am fost bolnav.

— *Arăți* bolnav. Vino pînă la bordeiul meu dacă urcușul n-o să te dea gata.

— Nu pățesc nimic. Am avut un mic necaz zilele trecute și doctorul nostru mi-a spus să mă odihnesc. Puah! Dacă n-ar trebui să vină curînd un oaspete important, n-aș acorda nici o atenție. Dar sosește, așa că mă odihnesc. E din cale-afară de obositor.

Benjamin se uită peste umăr la el și continuă să urce pe firul pîrîului. Clătină din cap.

— Să călărești zece mile prin deșert numești tu odihnă?

— Pentru mine e odihnă. Și voiam să te văd, Benjamin.

— Ce vor spune sătenii? întrebă Bătrînul Evreu în batjocură. Or să creadă că ne-am împăcat, iar asta va ruina reputația amîndurora.

— Și-așa reputația noastră n-a făcut niciodată multe parale, adevărat?

— Adevărat, recunoscu el, însă adăugă misterios: deocamdată.

— Tot mai aștepți, Bătrîne Evreu?

— Bineînțeles! îl puse la punct sihastrul.

Urcușul i se păru obositor abatelui. Se opriră în două rînduri să-și tragă sufletul. Cînd ajunseră pe podiș, se

simți amețit și se sprijini de sihastrul numai piele și os. În piept îi ardea mocnit un foc, prevenindu-l să nu mai facă eforturi, dar nu semăna cu nodul dureros care-l cuprinsese cu alte prilejuri.

La apropierea necunoscutului, un cîrd de capre cu țestele albăstrui, care se vedea că suferiseră mutații, se împrăștiară și fugiră în tufișurile rare. Ciudat, podișul părea mai înverzit decît deșertul înconjurător, deși nu se zărea nici o sursă de apă.

— Pe aici, Paulo. Spre conacul meu.

Bordeiul Bătrînului Evreu se dovedi a fi o singură cameră fără de ferestre, construită din blocuri de piatră, cîțiva bolovani aruncați alandala drept gard, avînd crăpături largi prin care pătrundea vîntul. Acoperișul era o însăilătură fragilă din pari, majoritatea strîmbi, deasupra cărora se găsea un morman de ierburi, paie și piei de capră. Pe o piatră mare și plată, așezată pe un stîlp scund din dreptul ușii, se vedea ceva scris în ebraică:

פֶּה מתכנין אוהלים

Dimensiunile pietrei și aparenta încercare de a ieși în evidență îl făcură pe abatele Paulo să întrebe:

— Ce înseamnă, Benjamin? Atrage mult negoț pînă aici sus?

— Ha, ce să însemne? Zice: Reparăm corturi.

Preotul pufni neîncrezător.

— Cum vrei, îndoiește-te de vorbele mele. Dar dacă nu crezi ce scrie acolo, n-o să crezi nici vorbele de pe *cealaltă* parte a pietrei.

— Și stă cu fața la perete?

— Sigur că da.

Stîlpul era așezat aproape de prag, astfel că între placa din piatră și perete era un spațiu de cîțiva centimetri. Paulo se aplecă și se uită printre gene în spațiul îngust. Îi trebui ceva timp pînă să distingă ceva, dar pe spatele pietrei erau scrise într-adevăr cîteva cuvinte, cu semne mai mărunte:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד [1]

— Întorci vreodată piatra pe partea cealaltă?

— S-o *întorc*? Crezi că-s *nebun*? Într-un secol ca *acesta*?

— Ce scrie pe ea?

— Hmm-hnn? îngînă sihastrul, refuzînd să răspundă. Dar poftește înăuntru, tu, cel care nu poți citi ce-i scris pe dos.

— Zidul e cam strîmb.

— Dintotdeauna a fost așa, nu?

Preotul oftă.

— Bine, Benjamin, știu ce ți s-a poruncit să scrii „la intrare și pe ușa" casei tale. Dar numai tu te-ai fi gîndit s-o întorci cu fața-n jos.

— Cu fața spre *înăuntru*, îl corectă sihastrul. Atîta vreme cît în Israel există corturi de reparat... dar să nu începem a ne sîcîi unul pe altul înainte de a-ți veni în fire. O să-ți aduc niște lapte și o să-mi povestești despre vizitatorul care te îngrijorează.

— Am niște vin în desagă, dacă vrei, spuse abatele lăsîndu-se ușurat pe un morman de piei. Dar aș prefera să nu discut despre Thon Taddeo.

— Aha? *Acela*.

1 Israel va fi cu noi, va fi unul singur (*ebr.*).

— Ai auzit de el? Spune-mi cum de reușești mereu să știi totul și pe toată lumea fără să te clintești de pe dealul ăsta?

— Mai aud, mai văd, răspunse sihastrul enigmatic.

— Spune-mi ce părere ai despre el?

— Nu l-am văzut. Dar socot că va aduce durere. Precum cea a nașterii, totuși durere.

— Dureri ale nașterii? Chiar crezi că vom trăi o nouă Renaștere, cum zic unii?

— Hmm-hnn.

— Nu mai surîde așa de misterios, Bătrîne Evreu, și împărtășește-mi părerea ta. Trebuie să ai una. Întotdeauna ai avut. De ce mi-e atît de greu să-ți cîștig încrederea? Nu sîntem prieteni?

— În unele privințe, în unele. Avem și neînțelegeri, eu și tu.

— Ce legătură e între asta, Thon Taddeo și Renașterea pe care-am vrea s-o vedem amîndoi? Thon Taddeo e un savant laic, și departe de neînțelegerile noastre.

Benjamin ridică din umeri cu emfază.

— Neînțelegere, savanți laici, repetă el, scuipînd cuvintele de parcă ar fi fost sîmburi de măr. Și pe mine m-au numit unii savant laic, iar uneori m-au tras în țeapă, m-au bătut cu pietre și m-au ars pentru asta.

— Păi, tu niciodată... Preotul se opri, încruntîndu-se brusc. Iar nebunia aceea. Benjamin se uita bănuitor la el printre gene și-i văzu zîmbetul. Îi era înghețat. *În clipa asta*, gîndi abatele, mă privește de parcă aș fi unul dintre *Ei* — oricare ar fi acei necunoscuți „Ei" care l-au alungat aici să trăiască în solitudine, Tras în țeapă, bătut cu pietre și ars? Ori acel „Eu" însemna „Noi", ca în „Eu, poporul meu"?

— Benjamin, eu sînt Paulo. Torquemada a murit. Eu m-am născut exact acum șaptezeci de ani și curînd voi muri. Te-am iubit, bătrîne și, cînd te uiți la mine, aș dori să vezi în mine pe Paulo din Pecos, nu vreun altul.

Benjamin ezită o clipă. Ochii i se umeziră.

— Uneori... uit și eu.

— Iar alteori uiți că Benjamin rămîne Benjamin, iar nu tot Israelul.

— Niciodată! răbufni sihastrul, iar ochii îi aruncară flăcări. Vreme de treizeci și două de secole, eu... Amuți și închise gura strîns.

— De ce? întrebă abatele într-o șoaptă aproape îngrozită. De ce vrei să porți singur întreaga povară a unui popor și a trecutului său?

Ochii sihastrului îi aruncară un avertisment, apoi își înghiți un sunet gutural și-și plecă fața, luîndu-și-o între palme.

— Pescuiești în ape tulburi.

— Iartă-mă.

— Povara... mi-a fost dată de alții. Ridică încet capul. Trebuia să refuz.

Preotul inspiră adînc. O vreme, în bordei nu se mai auzi nici un alt sunet în afara șuierului ușor al vîntului. În această nebunie era o umbră de divinitate! gîndi Dom Paulo. Comunitatea evreiască era răzlețită în astfel de vremuri. Benjamin le supraviețuise copiilor săi și devenise probabil un paria. Un israelit atît de bătrîn ar putea rătăci ani și ani fără să întîlnească pe vreunul dintre ai săi. Pesemne că în singurătate ajunsese la convingerea că rămăsese *ultimul*, singurul, unicul. Și, fiind ultimul, înceta să mai fie Benjamin, devenind Israel. În inima lui se statornicise istoria de cinci mii de ani, care nu mai părea

îndepărtată, ci devenită istoria propriei sale vieți. Acel „Eu" era opusul regescului „Noi".

Dar și eu sînt membru al unei unicități, gîndi Dom Paulo, parte a unei congregații și o continuitate. Și pe-ai mei i-a disprețuit lumea. Însă pentru mine distincția dintre sine și nație e limpede. Pentru tine, prietene, ea a devenit destul de confuză. O povară dată ție cu sila de către alții? Iar tu ai acceptat-o? Cît o fi cîntărind? Cît m-ar apăsa pe mine? Își așează umerii sub ea și se strădui s-o ridice, încercîndu-i masivitatea: eu sînt călugăr și preot creștin și, prin urmare răspund în fața Domnului pentru acțiunile și faptele fiecărui călugăr și preot care a trăit și călcat pe pămînt de la Cristos încoace, așa cum răspund și de ale mele.

Se cutremură și începu să clatine din cap.

Nu, nu. Povara asta frîngea spinarea. Era prea grea pentru oricine, în afară doar de Cristos. A fi blestemat pentru credința ta reprezintă o povară suficientă. Era posibil să înduri blestemele, dar după aceea — să accepți și lipsa de logică ascunsă îndărătul blestemului, ilogicul care-l chema pe om să răspundă nu doar pentru sine, ci și pentru fiecare membru al nației ori credinței sale, pentru acțiunile lor la fel ca și pentru ale sale? Să îngădui și asta? Așa cum încerca Benjamin?

Nu, nu.

Și cu toate acestea, propria Credință a lui Dom Paulo îi spunea că povara exista, fiind prezentă încă de pe vremea lui Adam — și era povara impusă de un diavol care striga plin de dispreț către om: *Om!* — cerîndu-i fiecăruia să dea socoteală pentru faptele tuturor ce trăiseră de la începuturile vieții; o povară ce apasă asupra fiecărei generații încă de la dezlegarea pîntecului, povara vînovăției

pentru păcatul originar. Să-și bată capul nebunul cu asta. Același nebun care accepta încîntat cealaltă moștenire — moștenirea gloriei ancestrale, virtuții, triumfului și demnității care-l făceau „curajos și nobil în virtutea dreptului nașterii", fără a protesta că el, personal, n-a făcut nimic pentru a merita acea moștenire decît că s-a născut din neamul Omului. Protestul era păstrat pentru povara moștenită care-l făcea „vinovat și proscris în virtutea dreptului nașterii", și se chinui să-și astupe urechile pentru a nu auzi acest verdict.

Povara era într-adevăr apăsătoare. Propria sa Credință îl asigura că ea îi fusese ridicată de pe umeri de către Acela a cărui imagine atîrna de o cruce deasupra altarelor, deși semnul poverii era încă vizibil. Semnul era un jug mai ușor în comparație cu greutatea cumplită a blestemului originar. Nu reuși să găsească tăria de a-i spune asta bătrînului, fiindcă el știa și era convins de asta. Benjamin căuta pe Un Altul. Iar ultimul evreu bătrîn stătea singur pe vîrful muntelui, făcînd penitență pentru Israel și aștepta un Mesia, și aștepta, aștepta...

— Dumnezeu să te binecuvînteze, fiindcă ești un nebun curajos. Chiar înțelept.

— Hmm-hnn! Nebun înțelept! îl maimuțări sihastrul. Întotdeauna te-ai întrecut pe tine însuți în chestiuni de paradox și mister, nu-i așa, Paulo? Dacă un lucru nu intră în contradicție cu el însuși, atunci nici nu prezintă interes pentru tine, nu? Trebuie neapărat să descoperi Trinitatea în Unicitate, viața în moarte, înțelepciunea în nebunie. Altcumva ar suferi de prea mult bun simț.

— Benjamin, înțelepciunea e să simți răspunderea. A crede că o poți duce de unul singur înseamnă prostie.

— Nu nebunie?

— Puțină, probabil. Dar o nebunie vecină cu bravura.

— Atunci să-ți spun un mic secret. Am știut dintru început că n-o pot duce, chiar de cînd m-a chemat El înapoi. Dar oare vorbim amîndoi despre același lucru?

Preotul ridică din umeri.

— Tu ai numi-o povara de a fi Ales. Eu i-aș spune povara Păcatului Originar. În fiecare dintre cazuri, răspunderea e aceeași, deși s-ar putea ca noi să prezentăm versiuni diferite ale ei și să ne certăm aprig *prin* vorbe despre ceva care nu trebuie exprimat nici măcar prin cuvinte — fiindcă e ceva care trebuie să rămînă în tăcerea deplină a inimii.

Benjamin chicoti.

— Ei bine, mă bucur să aud că-n cele din urmă recunoști, chiar dacă ceea ce lași să se înțeleagă e că niciodată n-ai spus ceva cu adevărat.

— Nu mai lua totul în rîs, ateule.

— Dar tu ai folosit mereu vorbe atît de complicate și măiestrite în apărarea Trinității tale, deși, înainte ca voi să mi-L răpiți ca Unitate, El n-a avut niciodată nevoie de o asemenea ocrotire. Ia spune?!

Preotul roși, dar nu spuse nimic.

— *Uite!* exclamă Benjamin și începu să țopăie. Te-am făcut și eu o dată să te certi! Ha-ha! Dar nu-i nimic. Și eu apelez la cuvinte destule, însă nu-s niciodată sigur că El și eu vrem să spunem același lucru. Presupun că *ție* nu ți se poate aduce vreo vină; trebui că e mult mai încurcat cu Trei în loc de Unu.

— Bătrîn țepos și cîrtitor! vroiam de fapt părerea ta despre Thon Taddeo și despre ce se pune la cale.

— De ce cauți sfatul unui sărman anahoret?

— Fiindcă, Benjamin Eleazar bar Joshua, dacă toți acești ani petrecuți așteptîndu-l pe Cel-Care-Nu-Sosește nu te-au înțelepțit, măcar te-au făcut mai șiret.

Bătrînul Evreu închise ochii, își ridică fața spre tavan și zîmbi viclean.

— Insultă-mă, spuse el pe un ton batjocoritor, înjură-mă, ademenește-mă, persecută-mă — dar știi ce-o să-ți spun?

— O să-mi spui *Hmm-hnn*!

— Ba nu. O să spun că El e deja aici. Odată, chiar L-am zărit.

— Poftim? Despre cine vorbești? De Thon Taddeo?

— *Nici gînd!* Pe de altă parte, nu-mi place să fac profeții, decît dacă-mi destăinui ce te roade cu adevărat, Paulo.

— Păi, totul a-nceput cu lampa Fratelui Kornhoer.

— Lampă? A, da, Poetul a adus vorba despre asta. El a profețit că nu va funcționa.

— Poetul s-a înșelat, ca de obicei. Așa mi s-a povestit. Eu n-am asistat la încercarea asta.

— Deci a dat roade? Splendid. Și asta la ce a dat naștere?

— Mirării mele. Cît de aproape sîntem de acel moment? Sau cît de aproape de țărm? Esențe electrice în subsol. Îți dai seama cît de mult s-au schimbat lucrurile în ultimele două veacuri?

Curînd, preotul porni să vorbească neîngrădit despre temerile lui, în vreme ce sihastrul, cîrpaci de corturi, îl ascultă cu răbdare pînă cînd razele soarelui începură să se strecoare prin crăpăturile din zidul dinspre apus, desenînd dungi strălucitoare în aerul încărcat de praf.

— De la moartea ultimei civilizații, Memorabilia a fost domeniul nostru aparte, Benjamin. Și am păstrat-o. Dar acum? Presimt că ne așteaptă soarta cizmarului care încearcă să vîndă ghete într-un sat de cizmari.

Sihastrul zîmbi.

— Asta s-ar rezolva dacă omul face ghete speciale și de calitate.

— Mi-e teamă că savanții monastici încep deja să emită pretenții la o astfel de metodă.

— Atunci lasă-te de meserie înainte de a da faliment.

— Asta-i o posibilitate, recunoscu abatele. Cu toate astea, e neplăcut să mă gîndesc la ea. Vreme de douăsprezece secole noi am fost o insuliță într-un ocean tare întunecat. Păstrarea Memorabiliei a fost o sarcină lipsită de satisfacții dar, socotim noi, sfîntă. Reprezintă doar misiunea noastră *lumească*, dar am fost mereu traficanți de cărți și memorizatori și-mi vine greu să mă împac cu gîndul că meseria asta va dispărea curînd — devenind inutilă. Nu știu de ce, dar nu pot crede asta.

— Și-atunci încercați să-i bateți pe ceilalți „cizmari" construind mașinării ciudate în subsolul vostru?

— Trebuie să recunosc, așa am impresia...

— Ce veți face după aceea pentru a avea un avans față de laici? O să construiți o mașină de zburat? O să reînviați *Machina analytica*? Ori treceți peste capetele lor și recurgeți la metafizică?

— Bătrîne Evreu, mă rușinezi. Știi bine că întîi de toate sîntem călugării lui Cristos, iar astfel de lucruri intră în grija altora.

— Nu voiam să te rușinez. Nu văd nimic absurd în ideea ca un călugăr al lui Cristos să facă o mașină de zbu-

rat, deși i-ar fi mai la îndemînă să conceapă o mașină de spus rugăciuni.

— Ticălos bătrîn! Fac un deserviciu Ordinului meu destăinuindu-ți atîtea!

Benjamin surîse.

— N-am nici o milă față de tine. Cărțile pe care le-ați tezaurizat s-ar putea să fie încărunțite de vreme, însă ele au fost scrise de copii ai lumii și vă vor fi luate de alți copii ai lumii, iar voi nu trebuia să vă băgați nasul în asemenea treburi.

— Aha, *acum* vrei să faci o profeție!

— Nicidecum. „Curînd are să apună soarele" — numești *asta* cumva profeție? Nu, e o simplă afirmație de credință în curgerea constantă a evenimentelor. Copiii lumii sînt și ei prinși în această curgere — prin urmare, eu spun că vor stoarce fiecare picătură de cunoaștere pe care le-o veți oferi, vă vor fura meseria, iar apoi vă vor denunța drept bătrîni ramoliți. În cele din urmă, vă vor ignora cu totul. Asta numai din vina voastră. Ar fi trebuit să vă ajungă doar Cartea pe care v-am încredințat-o. Acum va trebui să suportați consecințele fiindcă v-ați amestecat.

Vorbise ușuratic, însă prevestirea lui părea să reflecte supărător de fidel temerile lui Dom Paulo. Chipul preotului se întristă.

— Nu mă lua în seamă, spuse sihastrul. Nu îndrăznesc să fac profeții pînă nu văd și eu mașinăria asta a voastră, ori nu arunc o privire la acest Thon Taddeo — care, fiindcă tot veni vorba, începe să mă intereseze. Așteaptă pînă cercetez mai amănunțit măruntaiele noii ere, dacă aștepți sfaturi din partea mea.

— Păi n-o să vezi lampa, fiindcă niciodată nu cobori pînă la abație.

— Asta din cauza mîncării groaznice pe care-o dați oaspeților.

— Și n-o să-l vezi nici pe Thon Taddeo, deoarece vine din cealaltă direcție. Dacă aștepți să cercetezi măruntaiele noii epoci abia după ce va apărea, va fi prea tîrziu să-i mai anunți nașterea.

— Prostii. Dacă te apuci să cercetezi pîntecul viitorului, poți face rău copilului. O să aștept — și-atunci o să anunț că *s-a născut* și că *nu e* ceea ce așteptam eu.

— Ce perspectivă minunată! Dar tu *ce anume* aștepți?

— Pe cineva care a țipat cîndva la mine.

— A țipat?

— „Ieși în întîmpinare!".

— Ce gugumănie!

— Hmm-hnn! Dacă vrei să știi adevărul, nu prea am speranțe ca El să mai vină, dar mi s-a spus să aștept și... — ridică din umeri — eu aștept. După o clipă, strînse pleoapele privindu-l pe abate printre gene și, aplecîndu-se în față, spuse cu înflăcărare: Paul, adu-l pe acest Thon Taddeo pe la poalele podișului.

Abatele se cutremură, mimînd groaza.

— Să acostezi pelerinii! Bătăuș de novici ce ești! O să ți-l trimit pe Poetul-pușlama! și deie Domnul să-ți rămînă pe cap o veșnicie. Să-l aduc pe thon prin dreptul bîrlogului tău! Ce nerușinare!

Benjamin ridică din nou din umeri.

— Prea bine. Te rog să uiți că ți-am cerut-o. Dar să sperăm că de astă dată thonul va fi de partea noastră și nu cu ceilalți.

— *Ceilalți*, Benjamin?

— Manase, Cirus, Nabucodonosor, Faraon, Cezar, Hannegan al II-lea — trebuie să continuu? Samuel ne-a avertizat cu privire la ei, apoi ne-a dat pe unul dintre ei. Cînd au cîțiva înțelepți înlănțuiți pentru a le da sfat, aceștia devin mai primejdioși decît îți închipui. Acesta-i sfatul ce ți-l dau.

— Bine, Benjamin, mi-ai oferit atîtea încît cred că n-o să mai vreau să te văd cel puțin cinci ani, prin urmare...

— Insultă-mă, înjură-mă, ademenește-mă...

— Termină. Plec, bătrîne. S-a făcut tîrziu.

— Chiar așa? Și cum se simte pîntecul ecleziastic pentru călătoria ce-l așteaptă?

— Stomacul? Dom Paulo se opri o clipă, descoperi că se simțea mai bine decît oricînd în ultimele săptămîni. E dat peste cap, se plînse el. Cum ar putea fi altfel după ce-a trebuit să îndur atîtea din partea ta?

— Adevărat. *El Shaddai*[1] e milos, dar El este și drept.

— Rămîi cu bine, bătrîne. După ce Fratele Kornhoer va reinventa mașina de zburat, o să trimit cîțiva novici să arunce bolovani asupra ta.

Se îmbrățișară cu dragoste. Bătrînul Evreu îl conduse pînă la marginea podișului. Benjamin rămase învăluit în șalul de rugăciune, țesătura lui delicată contrastînd ciudat cu pînza aspră de sac a legăturii petrecute în jurul coapselor, iar abatele coborî drumul și porni călare către abație. Dom Paulo îl văzu stînd acolo pînă la apusul soarelui, silueta lui slăbănoagă profilîndu-se pe cerul abia luminat de crepuscul, înclinîndu-se și mormăind o rugăciune deasupra deșertului.

1 Atotputernicul Dumnezeu (*ebr.*).

— *Memento, Domine, omnium famulorum tuorum*, șopti abatele drept răspuns, adăugînd: Și deie Domnul să cîștigi ochiul de sticlă al Poetului la aruncarea cu briceagul la țintă. Amin.

17

— Vă spun eu sigur: *Va fi* război, zise mesagerul de la Noua Romă. Toate forțele din Laredo s-au îndreptat către Cîmpii. Ursul Turbat și-a părăsit tabăra. Are loc o desfășurare de forțe de cavalerie în stilul nomazilor, pe tot cuprinsul Cîmpiei. Dar Statul Chihuahua amenință Laredo dinspre miazăzi. De aceea Hannegan se pregătește să trimită forțele din Texarkana către Rio Grande — pentru a „ajuta" la apărarea graniței. Cu deplina aprobare a laredanilor, desigur.

— Regele Goraldi e un prost fără de leac! spuse Dom Paulo. N-a fost prevenit asupra ticăloșiei lui Hannegan?

Mesagerul zîmbi:

— Serviciul diplomatic al Vaticanului respectă întotdeauna secretele de stat dacă se întîmplă să le afle. Ca să nu fim acuzați de spionaj, întotdeauna avem grijă de...

— A fost *avertizat*? întrebă abatele autoritar.

— Desigur. Goraldi a afirmat că legatul papal l-a mințit; a acuzat Biserica de alimentarea disensiunilor între aliații Biciului Sfînt, încercînd să impună puterea

temporală a Papei. Idiotul i-a spus pînă și lui Hannegan despre avertismentul transmis de legat.

Dom Paulo simți un fior și fluieră printre dinți:

— Și cum a procedat Hannegan?

Mesagerul ezită.

— Cred că vă pot spune: monsenior Apollo e în stare de arest. Hannegan a poruncit ca toate dosarele lui diplomatice să fie confiscate. La Nouă Romă se discută acum posibilitatea de a pune întregul domeniu al Texarkanei sub interdict. Desigur, Hannegan a suferit deja *ipso facto* excomunicarea, însă asta nu pare să-i deranjeze pe mulți din Texarkana. După cum desigur știți, populația e compusă din aproximativ optzeci la sută cultici, iar catolicismul clasei stăpînitoare a fost dintotdeauna o pojghiță subțire.

— Deci acum și Marcus, murmură abatele întristat. Și ce știi de Thon Taddeo?

— Nu înțeleg cum speră să pornească de-a curmezișul cîmpiei fără să se aleagă cu cîteva bile de muschetă în spinare. Acum se vădește de ce n-a vrut să plece în această călătorie. Dar nu știu unde a ajuns, Părinte Abate.

Încruntarea lui Dom Paulo trădă o suferință neexprimată.

— Dacă refuzul nostru de a trimite materialul la universitate va duce la uciderea lui...

— Să nu vă mustre conștiința pentru asta, Părinte Abate. Hannegan se îngrijește de-ai săi. Nu știu cum, dar sînt încredințat că thonul va ajunge aici.

— Lumea nu-și poate îngădui să piardă pe unul ca el, din cîte am auzit. Ei bine... Dar spune-mi, de ce-ai fost trimis să ne divulgi planurile lui Hannegan? Noi ne aflăm în

Imperiul Denver, și nu văd cum ar putea fi lovită de război zona asta.

— O, dar nu v-am spus decît o parte din tot ce știu. Hannegan nădăjduiește să unească întregul continent. După ce va îngenunchea definitiv Laredo, va reuși să spargă cercul care l-a ținut în frîu pînă acum. Apoi, următoarea mișcare o va face împotriva Denverului.

— Dar asta n-ar presupune linii de aprovizionare care să traverseze tărîmurile nomazilor? Mi se pare imposibil.

— E extrem de greu, și tocmai asta face următoarea mișcare previzibilă. Cîmpiile formează o barieră geografică naturală. Dacă ele ar fi depopulate, Hannegan și-ar putea considera granița de apus sigură și așa cum e acum. Dar prezența nomazilor a obligat toate statele învecinate Cîmpiilor să mențină forțe militare permanente în jurul teritoriului nomazilor pentru a-i împiedica să migreze. Singura cale de a supune Cîmpiile e controlul asupra ambelor fîșii fertile, dinspre răsărit și apus.

— Dar chiar și așa, se minună abatele, nomazii...

— Planul lui Hannegan în privința *lor* e de-a dreptul diavolesc. Războinicii Ursului Turbat pot face ușor față cavaleriei laredane, dar unei molimi printre vite nu i-ar rezista. Triburile din Cîmpii nu știu încă, dar cînd au pornit să-i pedepsească pentru prădăciunile de la graniță, laredanii au mînat cîteva sute de vite bolnave să se amestece cu turmele nomazilor. Asta a fost ideea lui Hannegan. Rezultatul va fi o foamete, iar atunci va fi mai ușor să asmută un trib împotriva altuia. Sigur, noi nu cunoaștem toate amănuntele, dar scopul este de a forma o legiune de nomazi sub o căpetenie de paie, înarmată de Texarkana, loială lui Hannegan, gata să pustiască totul la apus de

munți. Dacă se va întîmpla astfel, această regiune va suferi izbitura primelor valuri.

— Dar *de ce*? Sînt sigur că Hannegan nu se așteaptă ca barbarii să alcătuiască trupe de încredere ori capabile să țină un imperiu după ce desăvîrșesc schilodirea lui!

— Nu, Sfinția Ta. Dar triburile nomade vor fi dezbinate, Denver sfîrtecat. Apoi Hannegan va putea culege crîmpeiele.

— Și cu ele ce va face? N-ar fi un imperiu prea bogat.

— Așa e, însă asigurat din toate părțile. Atunci ar avea o poziție favorabilă pentru a lovi la miazăzi ori la nord-est. Desigur, s-ar putea ca planurile lui să se năruie înainte de a se ajunge la situația asta. Dar chiar de se alege praful de ele ori nu, această zonă va fi primejduită de năvăliri în viitorul nu prea depărtat. Trebuie luate măsuri pentru a apăra abația în următoarele luni. Am primit instrucțiuni să discut cu dumneavoastră problema păstrării în siguranță a Memorabiliei.

Dom Paulo simți bezna începînd să se adune. După douăsprezece secole, în lume se născuse o rază de speranță — iar apoi apăruse un prinț analfabet, gata să calce totul în copitele cailor în fruntea unei hoarde de barbari și...

Trînti cu pumnul în tăblia biroului.

— I-am ținut dincolo de ziduri o mie de ani, mîrîi el, și-i mai putem alunga încă o mie. Abația asta a fost asediată de trei ori în timpul năvălirii bayring, și altă dată în vremea schismei Vissarion. Vom păstra cărțile în siguranță. Așa cum am făcut-o întotdeauna.

— Dar în vremurile de acum există primejdii mai mari, Sfinția Ta.

— Și care să fie acestea?

— O rezervă îmbelșugată de praf de pușcă și mitraliere.

Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului venise și trecuse, dar încă nu se primise vreo veste despre grupul din Texarkana. Preoții abației începură să țină slujbe suplimentare pentru pelerini și călători. Dom Paulo renunțase pînă și la dejunul ușor și se șoptea că, ținînd seama de primejdiile care pîndeau în Cîmpii, făcea penitență pentru că-l invitase pe savant.

Turnurile de veghe rămaseră în stare de alertă permanentă. Pînă și abatele urca deseori pe zid pentru a scruta orizontul spre răsărit.

La scurt timp înainte de vecernie în ziua sărbătorii Sfîntului Bernard, un novice anunță că zărise o dîră de praf în depărtare, dar, cum începuse să se întunece, nimeni nu reuși să distingă ceva. Curînd, se cîntară ultima slujbă de seară și *Salve Regina*, însă la porți nu apăru nimeni.

— Poate erau cercetașii lor, sugeră părintele Gault.

— Poate i s-o fi năzărit Fratelui paznic, îl puse la punct Dom Paulo.

— Dar dacă au făcut tabără la zece mile...

— Am vedea focurile din turn. Noaptea e senină.

— Și totuși, Domne, după răsăritul lunii am putea trimite un călăreț...

— A, nu. Nici n-ai putea găsi o cale mai bună de a fi doborît din greșeală. Dacă sînt chiar ei, au stat cu degetele pe trăgaci mai tot drumul, îndeosebi noaptea. Mai putem aștepta pînă în zori.

Abia a doua zi dimineață, tîrziu, apăru dinspre răsărit și grupul de călăreți așteptat. De pe coama zidului, Dom Paulo privi printre gene spre pămîntul uscat și fierbinte,

încercînd să-și concentreze ochii miopi pentru a vedea la distanță. Colbul ridicat de copitele cailor era purtat de vînt către miazănoapte. Grupul se oprise pentru consultări.

— Am impresia că sînt douăzeci sau treizeci, se tîngui abatele frecîndu-se iritat la ochi. Chiar așa de mulți să fie?

— Aproximativ, îi răspunse Gault.

— Cum o să ne îngrijim de toți?

— Nu cred că va trebui să avem grijă și de cei îmbrăcați în piei de lup, Sfinția Voastră, spuse înțepat preotul mai tînăr.

— *Piei de lup?*

— Nomazi, Sfinția Ta.

— Întăriți paza pe ziduri! Zăvorîți porțile! Coborîți obloanele! Deschideți...

— Stați puțin, nu sînt *toți* nomazi, Domne.

— Zău? Dom Paulo se întoarse să privească din nou.

Sfatul era pe sfîrșite. Oamenii dădeau din brațe; grupul se despărți în două. Cel mai numeros se îndepărtă în galop spre răsărit. Restul călăreților priviră în urma lor, apoi își struniră caii întorcîndu-i spre abație și porniră la trap.

— Șase ori șapte, unii în uniforme, murmură abatele cînd se mai apropiară.

— Thonul și însoțitorii săi, sînt sigur.

— Dar cu nomazii? Bine-am făcut că nu te-am lăsat să trimiți pe cineva noaptea trecută. Ce treabă aveau cu nomazii?

— Se pare că au venit drept călăuze, spuse mohorît părintele Gault.

— Ce înduioșător să vezi leul cum șade alături de miel!

Călăreții se apropiară de porți. Dom Paulo își simți gîtlejul uscat.

— Ei, am face bine să-i întîmpinăm, Părinte, oftă el.

Pînă cînd preoții coborîră de pe ziduri, călătorii își opriseră deja caii în fața curții. Un călăreț se desprinse dintre ceilalți, se apropie la trap mărunt, descălecă și-și prezentă documentele.

— Dom Paulo de Pecos, Abbas?

Abatele se înclină.

— *Tibi adsum.* Bun venit în numele Sfîntului Leibowitz, Thon Taddeo. Bun venit în numele acestei abații, în numele a patruzeci de generații care ți-au așteptat sosirea. Simte-te ca acasă. Te vom sluji. Cuvintele porneau din inimă; fuseseră păstrate vreme de ani și ani, așteptînd această clipă. Auzind un cuvînt monosilabic drept răspuns, Dom Paulo înălță încet capul.

Vreme de o clipă privirea lui o întîlni pe cea a savantului. Simți căldura risipindu-se imediat. Ochii aceia înghețați — reci, cercetători și cenușii. Sceptici, flămînzi și semeți. Îl studiau de parcă ar fi fost o curiozitate lipsită de viață.

Fie ca acest moment să devină o punte pe deasupra unei prăpăstii ce ținuse douăsprezece secole, se rugase febril Dom Paulo — se rugase ca prin el, ultimul om de știință martir din veacurile de început să-și strîngă mîna cu ziua de mîine. Exista o prăpastie, adevărat; măcar atîta lucru era clar. Abatele simți dintr-o dată că nu aparținea acestui secol, că fusese abandonat undeva pe o limbă de nisip de-a lungul fluviului Timpului și că, în realitate, nu existase niciodată vreo punte de legătură.

— Vino, spuse el cu blîndețe. Fratele Visclair are să se ocupe de cal.

După ce-i văzu pe oaspeți instalați în camerele lor și se retrase în intimitatea biroului său, zîmbetul de pe fața sfîntului de lemn îi reaminti, fără să-și dea seama cum, de surîsul bătrînului Benjamin Eleazar, care-i spunea:

— Și copiii acestei lumi sînt prinși în această curgere.

18

„«Acum, chiar ca pe vremea lui Iov»“, începu fratele lector aflat la pupitrul din refectoriu:

„Cînd fiii lui Dumnezeu au venit să șadă în fața Domnului, Satana era și el prezent printre dînșii.

Iar Domnul i-a zis: «De unde vii tu, Satana?»

Și răspunzînd, Satana a zis, ca-n vechime: «Am dat roată pămîntului și am pășit pe el.»

Iar Domnul, răspunzîndu-i, i-a zis: «Te-ai gîndit la acel prinț simplu și demn, servitorul meu *Nume*, care urăște răul și iubește pacea?»

Și Satana i-a răspuns: «*Nume* se teme în van de Domnul? N-ai binecuvîntat Tu acest pămînt cu mare belșug și n-ai făcut Tu națiile puternice? Dar numai să întinzi mîna puțin și să micșorezi ceea ce are și îngăduie-i dușmanului său să prindă putere; atunci vedea-vei dacă nu Te va blestema pe față.»

Iar Domnul i-a spus lui Satan: «Vezi tu ce are și scade-i avuția. Te grijește de asta.»

Iar Satana s-a dus din fața Domnului și s-a întors în lume.

Acum, Prințul *Nume* nu era precum Sfîntul Iov, fiindcă atunci cînd a văzut că pămînturile sînt pustiite de uscăciune, iar poporul său mai puțin îmbelșugat decît înainte, cînd a văzut pe dușmanii săi devenind mai puternici, începu a se teme și nu se mai încrezu în Domnul, gîndind către sine: Trebuie să lovesc înainte ca vrăjmașul să mă copleșească, fără a apuca să-și ia sabia în mînă.

«Și astfel a fost în acele zile»“, spuse fratele lector:

„că prinții Pămîntului își împietriseră inimile împotriva Legii făcută de Dumnezeu, iar mîndria lor nu cunoștea hotare. Și fiecare dintre dînșii s-a gîndit în sine că era mai bine să piară cu toții decît voința altor prinți să o dovedească pe a lui. Pentru că puternicii Pămîntului se întreceau între ei să aibă putere supremă asupra tuturor; prin furtișag, trădare și înșelătorie încercau ei să domnească, iar de război tare se temeau cu toții și tremurau; fiindcă Domnul îi îngăduise pe oamenii înțelepți ai acelor vremuri să deprindă mijloacele prin care să poată fi distrusă însăși lumea, iar în mîini li se pusese sabia Arhanghelului cu care Lucifer fusese alungat, astfel ca oamenii și prinții să se teamă de Dumnezeu și să fie umili în fața Prea Înaltului. Numai că ei nu au dovedit umilință.

Și Satana i-a vorbit unuia dintre prinți, spunîndu-i: «Nu te teme să folosești sabia, fiindcă oamenii înțelepți te-au înșelat spunîndu-ți că lumea fi-va distrusă prin ea. Nu-ți pleca urechea la sfaturile nevolnicilor, fiindcă ei se tem nespus de tine, și slujesc vrăjmașului oprindu-ți brațul să-i lovească pe ei. Lovește, și vei cunoaște ce înseamnă să fii rege peste toate.»

Iar prințul a dat ascultare sfatului Satanei și a pus de-au fost chemați toți înțelepții din împărăție și le-a cerut sfat cum să-i poată nimici pe vrăjmașii săi fără a aduce mînia asupra sa și a poporului său. Dar aproape toți înțelepții au zis: «Stăpîne, nu se poate, fiindcă vrăjmașii tăi au și ei sabia pe care ți-am dat-o ție, iar focul ei este ca flacăra Iadului și ca furia stelei-soare de la care a fost aprinsă.»

«Atunci îmi veți face alta care să fie de șapte ori mai fierbinte chiar decît Iadul», a poruncit prințul, a cărui trufie ajunsese de-o depășea pe aceea a lui Faraon.

Iar mulți dintre dînșii au spus: «Nu, Stăpîne, nu ne cere nouă asemenea lucruri; fiindcă pînă și fumul unui astfel de foc, dacă va fi să-l aprindem pentru tine, va face pe mulți să piară.» De astă dată prințul s-a supărat din pricina răspunsului lor, și i-a bănuit de trădare și și-a trimis spioni printre ei să-i ademenească și să-i atîțe; din care cauză înțelepții au început a se teme. Unii dintre ei și-au schimbat răspunsurile, pentru ca mînia lui să nu se abată asupra lor. De trei ori i-a întrebat și de trei ori au răspuns ei: «Nu, Stăpîne, pînă și poporul tău va pieri dacă faci acest lucru.» Dar unul dintre magi era asemenea lui Iuda Iscariotul, iar vorba lui era dulce și, trădîndu-și frații, i-a mințit pe toți oamenii, sfătuindu-i să nu se teamă de demonul Cădere. Prințul i-a dat crezare acestui înțelept fățarnic, pe numele său Blackeneth, iar el i-a făcut pe spioni să-i învinuiască pe mulți magi dinaintea poporului. Fiind temători, cei mai puțin înțelepți dintre magi l-au sfătuit pe prinț făcîndu-i acestuia pe plac, spunînd: «Armele pot fi folosite, numai să nu depășești o măsură așa și așa, altfel vor pieri cu toții.»

Și prințul a trăsnit orașele vrăjmașilor săi cu noul foc, și vreme de trei zile și trei nopți catapultele lui mari și păsările din metal și-au vărsat mînia asupra lor. Deasupra fiecărui oraș a apărut cîte un soare, și era mai strălucitor decît soarele cerului, și de îndată orașul s-a chircit și s-a topit precum ceara la flacără, iar oamenii de acolo s-au oprit pe străzi și din pielea lor a ieșit fum și au început să semene cu niște viermi aruncați pe cărbuni încinși. Și cînd furia soarelui s-a domolit, orașul era în flăcări; și din cer a venit un tunet mare ca de berbece, ca să-l strivească deplin. Și un fum otrăvitor a căzut asupra întregii împărății, iar pămîntul strălucea pînă și noaptea de vîlvătăi și de blestemul incendiilor care pricinuia o mătreață pe piele și făcea părul să cadă, iar sîngele să înghețe în vine.

Și o mare duhoare s-a ridicat de la Pămînt către Ceruri. Iar Pămîntul și ruinele de acolo se asemuiau celor de la Sodoma și Gomora, chiar și în împărăția acelui prinț, fiindcă vrăjmașii lui s-au răzbunat neîntîrziat, slobozind foc la rîndu-le, să-i cuprindă orașele sale și poporul său. Duhoarea măcelului era din cale-afară de neplăcută Domnului, Care i-a vorbit prințului *Nume*, spunîndu-i: CE OFRANDĂ SĂ FIE ACEASTA PE CARE AI PREGĂTIT-O ÎN FAȚA MEA? CE ESTE ACEST MIROS CARE SE RIDICĂ DIN LOCUL HOLOCAUSTULUI? AI SACRIFICAT PENTRU MINE OI ORI CAPRE, ORI AI OFERIT UN VIȚEL DOMNULUI?

Însă prințul nu i-a răspuns, și atunci Domnul a spus: «TU I-AI SACRIFICAT PE FIII MEI.»

Și Dumnezeu l-a ucis dimpreună cu Blakeneth, trădătorul, și a fost molimă pe Pămînt, iar omenirea, cîtă a mai rămas cu viață, a fost cuprinsă de nebunie, ucigîndu-i cu pietre pe înțelepți laolaltă.

Dar pe vremea aceea a existat un om pe numele său Leibowitz care, în tinerețea lui, la fel ca și sfîntul Augustin, iubise înțelepciunea lumii mai mult decît înțelepciunea Domnului. Iar acum, văzînd că marea cunoaștere, deși era bună, nu adusese salvarea lumii, s-a întors în căință către Dumnezeu și a strigat:"

Abatele bătu brusc în tăblia mesei și călugărul care citea relatarea de odinioară amuți numaidecît.

— Și aceasta e singura relatare? întrebă Thon Taddeo, zîmbind crispat către abatele care stătea în fața lui.

— A, există cîteva versiuni. Se deosebesc doar prin detalii neînsemnate. Nimeni nu știe sigur care dintre națiuni a slobozit primul atac — iar asta oricum nu mai cîntărește prea mult. Textul pe care l-a citit fratele lector a fost scris la cîteva decenii după moartea Sfîntului Leibowitz — fiind, probabil, una dintre primele consemnări — după ce scrisul nu a constituit o primejdie. Autorul a fost un tînăr călugăr care nu trăise în vremurile distrugerii; el a auzit relatarea de la urmașii Sfîntului Leibowitz, memorizatorii și contrabandiștii de cărți originali, și a îndrăgit exprimarea care imita scrierile scripturale. Nu cred să existe undeva măcar o singură relatare *completă* despre Potopul Focului. De îndată ce s-a pornit, s-a dovedit prea imens pentru ca cineva să poată avea o imagine de ansamblu.

— În ce țară au trăit acest prinț căruia i se spunea *Nume* și acest om, Blakeneth?

Abatele Paulo clătină din cap.

— Nici măcar autorul relatării nu a fost sigur. Noi am pus cap la cap destule lucruri de la data scrierii acesteia

pentru a ne da seama că pînă și stăpînitorii *mai neînsemnați* din vremea aceea puseseră mîna pe astfel de arme înainte să se declanșeze holocaustul. Probabil că existau nenumărați oameni care să se cheme Nume și Blakeneth.

— Bineînțeles c-am auzit și eu legende similare. Este evident că s-a petrecut ceva îngrozitor, afirmă thonul; apoi spuse pe neașteptate: Dar cînd pot începe să cercetez — cum îi spuneți?

— Memorabilia.

— Desigur. Oftă și zîmbi absent către imaginea sfîntului, aflată în colțul biroului. Mîine ar fi prea curînd?

— Dacă dorești, poți începe deîndată. Simte-te liber să vii și să pleci după cum ți-e voia.

Bolțile erau luminate slab de lumînările pîlpîitoare și pe lîngă despărțituri trebăluiau doar cîțiva călugări-eruditi, îmbrăcați în rase negre. Fratele Armbruster căuta mohorît la documentele ținute sub un con de lumină pe pupitrul din nișa lui, aflată la picioarele scării de piatră, și o altă lampă ardea în firida destinată Teologiei Morale, unde o siluetă învești mîntată în robă stătea aplecată deasupra unui manuscris vechi. Era după utrenie, cînd mai toți membrii comunității își împlineau îndatoririle pe lîngă abație, în bucătărie, sală de clasă, grădină, grajd și birouri, lăsînd biblioteca aproape pustie pînă spre sfîrșitul după-amiezii și al momentului pentru *lectio devina*. În dimineața aceea însă, subsolul era destul de aglomerat.

Trei călugări stăteau fără treabă în umbrele din spatele noii mașinării. Își țineau palmele vîrîte în mîneci și-l urmăreau pe un al patrulea care se găsea la poalele scării. Acesta din urmă privea răbdător către un al cincilea, aflat sus, și ținea sub observație intrarea către scară.

Fratele Kornhoer se învîrtise în jurul aparatului său ca un părinte iubitor, însă cînd nu mai găsise nici un fir de

aranjat și nici vreun reglaj de făcut și de desfăcut, se retrăsese în firida rezervată Teologiei Naturale, să aștepte citind. Îi era îngăduit să dea cîteva instrucțiuni sumare de ultim moment echipei lui, dar preferă să păstreze tăcerea și, chiar dacă, stînd în așteptare, inventatorului monahal îi trecu prin minte gîndul că următoarele minute aveau să reprezinte un apogeu pentru sine, expresia de pe chipul lui rămase imperturbabilă. Întrucît nici abatele nu catadicsise să urmărească testul de funcționare a mașinăriei, fratele Kornhoer nu trăda sentimentul că aștepta aplauze din partea cuiva, ba chiar reușise să facă uitată predispoziția de a se uita dojenitor la Dom Paulo.

Un țistuit discret dinspre scări îi puse pe jeratec pe cei din subsol, deși pînă atunci mai avuseseră parte de alarme false. Evident, nimeni nu-l anunțase pe ilustrul thon că va trebui să-și spună părerea despre minunata invenție care-l aștepta în subsol. Desigur, dacă i-ar fi ajuns la urechi o asemenea veste, invenția și-ar fi pierdut din strălucire. După cum era de bănuit, Părintele Abate avusese grijă ca ei să-și mai piardă din entuziasmul de început. Acestea erau înțelesurile mute, schimbate doar din priviri de către călugări, cîtă vreme așteptaseră acest moment.

De astă dată, șuieratul de avertizare nu fusese zadarnic. Călugărul care stătuse de pază la capul scărilor se întoarse solemn și se înclină către cel de-al cincilea călugăr de pe palierul de mai jos.

— *In principio Deus*, spuse el în șoaptă.

Cel de-al cincilea călugăr se răsuci și făcu o plecăciune către al patrulea, de la picioarele scării.

— *Caelum et terram creavit*, murmură el la rîndu-i.

Cel de-al patrulea călugăr se întoarse către cei trei care așteptau în spatele mașinăriei.

— *Vacuus autem erat mundus*, anunță el.

— *Cum tenebris in superficie profundorum*, spuseră aceștia în cor.

— *Ortus est Dei Spiritus supra aquas*, rosti fratele Kornhoer, așezînd cartea pe raftul ei cu un zornăit de lanțuri.

— *Gratias Creatori Spiritui*, răspunse întreaga lui echipă.

— *Dixitque Deus: Fiat lux*, spuse inventatorul pe un ton poruncitor.

Cei care stătuseră de veghe pe scări coborîră să-și ocupe locurile. Patru călugări trecură la roată. Cel de-al cincilea se aplecă deasupra dinamului. Al șaselea urcă scara folosită pentru rafturile de sus și se așeză pe treapta din vîrf, lovindu-se ușor de partea superioară a arcadei. Își trase pe față o mască din pergament unsuros înnegrit la fum, pentru a-și apăra ochii, apoi pipăi lampa improvizată și șurubul de reglaj, timp în care fratele Kornhoer îl urmări de jos agitat.

— *Et lux ergo facta est*, spuse el după ce găsi butonul.

— *Lucem esse bonam Deus vidit*, strigă inventatorul către cel de-al cincilea călugăr.

Acesta se aplecă deasupra dinamului cu o lumînare pentru a mai cerceta o dată contactele periilor.

— *Et secrevit lucem a tenebris*, spuse el în cele din urmă, continuînd lecția bine deprinsă.

— *Lucem apellavit „diem"*, îi ținu isonul echipa de la roată, *et tenebras „noctes"*. După care puseră umerii la brațele crucii de barieră.

Axele scîrțîiră și gemură. Dinamul cu roți de căruță începu să se rotească, uruitul lui molcom devenind o tînguire, apoi un vaiet, pe măsură ce călugării se încordau și suflau din greu la roată. Cel ce avea în pază dinamul se

uită neliniștit cum spițele se învălmășesc din pricina vitezei, apoi devin o peliculă.

— *Vespere occaso*, începu el, apoi se opri să-și umezească degetele cu limba și le atinse de contacte. Se auzi pocnetul unei scîntei.

— *Lucifer!* exclamă el și se trase brusc înapoi, apoi încheie căit: *ortus est et primo die.*

— CONTACT! spuse fratele Kornhoer, în clipa cînd Dom Paulo, Thon Taddeo și secretarul lui coborîră treptele.

Călugărul aflat pe scară conectă arcul. Se auzi un fîss! brusc — și o lumină orbitoare inundă bolțile cu o strălucire care nu fusese cunoscută de douăsprezece secole.

Grupul se opri pe scări. Lui Thon Taddeo îi scăpă o înjurătură șoptită în limba maternă. Făcu un pas înapoi. Abatele, care nici nu asistase la încercarea mașinii și nici nu dorea să-și aroge pretenții nemeritate, se albi la chip și se opri cu vorba în gură. Secretarul îngheță o clipă, se înspăimîntă și o luă la goană în sus, pe scări, urlînd:

— Foc!

Abatele își făcu semnul crucii.

— N-am avut știință! șopti el.

După ce făcu față uimirii pricinuite de flacăra orbitoare, savantul privi cercetător prin subsol, observînd roata și călugării care se opinteau la brațele rotitoare. Ochii lui alunecară de-a lungul firelor înfășurate, remarcară prezența călugărului cocoțat pe scară, descoperiră rostul dinamului cu roți de căruță și al călugărului care stătea în așteptare la picioarele scării, cu capul plecat în pămînt.

— De necrezut! spuse el dintr-o suflare.

Călugărul de la poalele scării se înclină recunoscător și umil. Strălucirea orbitoare, de culoare alb-albăstruie,

arunca umbre ascuțite în încăpere, iar flacările lumînărilor deveniră crîmpeie șterse în oceanul de lumină.

— Strălucitor ca o mie de torțe, rosti uimit savantul. Trebuie să fie ceva antic... dar nu se poate! De neconceput!

Coborî treptele ca un om aflat în transă. Se opri alături de fratele Kornhoer și-l măsură curios vreme de cîteva clipe, apoi ajunse pe podeaua subsolului. Fără să atingă nimic, fără să întrebe, privind totul printre gene, păși în jurul mașinăriei, cercetînd dinamul, firele, chiar și lampa.

— Mi se pare pur și simplu imposibil, dar...

Abatele își veni în fire și coborî scările.

— Vă scutesc de păstrarea tăcerii! șopti el către fratele Kornhoer. Vorbește-i. Eu sînt... puțin amețit.

Călugărul se lumină la chip.

— Vă place, Sfinția Voastră?

— E înfiorătoare! șuieră Dom Paulo.

Buna dispoziție de pe fața călugărului se risipi.

— Ciudat mod de a-ți trata oaspetele! L-ai înspăimîntat de moarte pe thon. Sînt umilit peste măsură!

— Da, e prea orbitoare.

— E diavolească! Du-te de vorbește cu el, cît mă gîndesc eu cum să ne cerem scuze.

Dar savantul ajunsese deja la o concluzie pe baza observațiilor făcute, fiindcă păși grăbit spre ei. Chipul îi părea crispat, iar purtarea reținută.

— O lampă electrică, spuse el. Cum de-ați reușit s-o țineți ascunsă atîtea secole? După toți acești ani în care am încercat să ajung la o teorie a... Se înecă o clipă, și lăsă impresia că se străduie să-și recapete stăpînirea de sine, de parcă s-ar fi simțit victimă a unei monstruoase glume proaste. *De ce* ați tăinuit-o? Are vreo semnificație religioasă? Și ce... Uimirea deplină îl împiedică să continue.

Clătină din cap și privi în jur de parcă ar fi căutat o cale de salvare.

— Ne-ai înțeles greșit, spuse abatele moale, prinzîndu-l de braț pe fratele Kornhoer. Pentru numele lui Dumnezeu, Frate, *explică*!

Dar nu exista vreun balsam care să tămăduiască afrontul adus mîndriei profesionale — nici atunci, nici în oricare alt veac.

19

După nefericitul incident din subsol, abatele căută prin toate mijloacele să prezinte scuze. Thon Taddeo nu lăsă să se vadă nici un semn de ranchiună, ba chiar se scuză față de gazde pentru judecata pripită a întîmplării, mai ales după ce inventatorul dispozitivului îi oferise o relatare în detaliu privind proiectul alcătuit recent și modul de realizare. Însă aceste rugăminți să fie iertat nu reușiră decît să-l convingă și mai mult pe abate de gravitatea acelei gafe. Îl pusese pe thon în situația alpinistului care s-a cățărat pe un pisc „de necucerit" doar ca să descopere inițialele unui rival săpate în stînca din vîrf — iar rivalul nici măcar nu l-a prevenit. Trebuie să fi fost o experiență cutremurătoare pentru el, socoti Dom Paulo, dacă e să judec după reacția lui.

Dacă thonul n-ar fi stăruit (cu o fermitate probabil născută din stînjeneală) că lumina era de calitate superioară, suficient de puternică chiar pentru cercetarea îndeaproape a documentelor fragile și uzate de vreme, care tindeau să rămînă indescifrabile la lumina lumînării, Dom

Paulo ar fi scos imediat lampa din subsol. Dar Thon Taddeo susținuse că-i plăcea — asta pînă constată că era necesar să păstreze cel puțin patru novici sau postulanți care să se chinuie continuu pentru a învîrti dinamul și pentru a regla arcul electric; atunci ceru ca lampa să fie scoasă — dar de data asta veni rîndul lui Dom Paulo să insiste pentru ca ea să rămînă unde era.

Cam în felul acesta își începu savantul cercetările la abație, simțind prezența neîncetată a celor trei novici care trudeau să învîrtă roata și a celui de-al patrulea care risca să orbească din pricina strălucirii puternice îndurată în vîrful scării pentru a ține lampa și a o regla — o situație care-l îndemnă pe Poet să scrie niște versuri nemiloase despre demonul Stînjeneală și necazurile pe care le aducea cu sine în numele căinței și împăciuirii.

Vreme de cîteva zile, Thon Taddeo și secretarul său cercetară biblioteca în sine, fișele, documentele mănăstirii, altele decît Memorabilia — de parcă stabilind existența stridiei ar fi putut ghici prezența perlei. Fratele Kornhoer dădu peste secretar stînd în genunchi la intrarea în refectoriu și, pentru o clipă, îi trecu prin minte ideea că omul își manifesta vreo credință ieșită din comun în fața imaginii Mariei de deasupra ușii, însă zăngănitul uneltelor lui puse capăt acestei iluzii. Secretarul-asistent așeza o cumpănă de apă de-a curmezișul pragului de intrare și măsura adîncitura concavă făcută în pietrele pardoselii de sandalele care călcaseră acolo vreme de sute de ani.

— Căutăm căi de a stabili datele, îi explică el lui Kornhoer cînd i se cerură lămuriri. Acesta pare locul potrivit pentru a determina rata de uzură, fiindcă e ușor

de apreciat cîte persoane calcă pe aici. Trei mese pentru fiecare om în fiecare zi, de cînd au fost așezate pietrele.

Kornhoer rămase profund impresionat de minuția acestor oameni; activitatea i se părea învăluită în mister.

— Documentele arhitecturale ale abației sînt complete, spuse el. Ele vă pot lămuri cu exactitate asupra perioadei cînd a fost adăugată fiecare clădire sau aripă. De ce să mai pierdeți timpul?

Omul ridică ochii nevinovați spre el.

— Stăpînul meu are o vorbă: „Nayol nu are grai și de aceea nu minte niciodată".

— Nayol?

— Unul dintre zeii Naturii la populația de pe Fluviul Roșu. Spune asta în mod figurat, desigur. Dovezile obiective reprezintă autoritatea de necontestat. Cei care întocmesc documentele mai pot să și mintă, dar natura e incapabilă de așa ceva. Nu-ți spun minciuni ieftine. E vorba pur și simplu de o doctrină a thonului care susține că totul trebuie comparat cu realitatea.

— Fascinantă idee, murmură Kornhoer și se aplecă să cerceteze schița făcută de om după concavitatea în plan transversal a pardoselii. Păi are o formă pe care fratele Majek ar numi-o curbă normală de distribuție. Ce ciudat!

— Nu-i ciudat. Probabilitatea ca un pas să calce alături de linia mediană tinde să urmeze funcția naturală de eroare.

Kornhoer se simți fascinat.

— O să-l chem pe Fratele Majek, spuse el.

Interesul abatelui față de cercetările făcute pretutindeni de către oaspeți se dovedi mai puțin ezoteric.

— *De ce* fac schițe amănunțite ale fortificațiilor noastre? îl ceru el socoteală lui Gault.

Starețul ridică din sprîncene a mirare.

— N-am auzit de-așa ceva. Vrei să spui că Thon Taddeo...

— Nu. Ofițerii care au venit cu el. Se ocupă de asta în mod sistematic.

— Cum de-ai aflat?

— Mi-a spus Poetul.

— Poetul?! Ha!

— Din nefericire, de data asta a spus adevărul. A șterpelit una dintre schițe.

— O mai ai?

— Nu, i-am poruncit s-o înapoieze. Dar ideea nu-mi place. Mă înspăimîntă.

— Presupun că Poetul a cerut să fie răsplătit pentru informația asta.

— Lucru ciudat, dar n-a făcut-o. Din capul locului nu l-a agreat pe thon. De cînd a venit, Poetul umblă de colo-colo bolborosind singur.

— Poetul a bombănit dintotdeauna.

— Dar nu atît de serios ca acum.

— De ce crezi că fac schițele?

Paulo strîmbă din buze.

— Pînă nu aflăm că-i vorba de altceva, vom presupune că interesul lor e profesional și de neînțeles pentru noi. Ca citadelă fortificată, abația reprezintă o reușită. N-a fost niciodată cucerită prin asalturi ori asedii și probabil că asta le-a stîrnit curiozitatea.

Părintele Gault privi meditativ peste deșert, către răsărit.

— Dacă mă gîndesc mai bine, dacă o armată ar avea intenția să lovească spre apus, în partea cealaltă a deșertului, ar trebui să întemeieze o garnizoană undeva în

această zonă înainte de a porni în marș spre Denver. Rămase tăcut cîteva clipe, apoi începu să pară alarmat. Iar aici ar avea o fortăreață gata construită!

— Mă tem că tocmai asta le-a trecut prin cap.

— Crezi c-au fost trimiși ca spioni?

— Nu, nu! Am îndoieli că Hannegan a auzit vreodată de noi. Însă cum se găsesc aici, și sînt ofițeri, le e imposibil să nu vadă realitatea și să le vină idei. Iar acum, e foarte probabil că Hannegan va afla de existența noastră.

— Și ce-ai de gînd să faci?

— Încă nu știu.

— De ce nu vorbești cu Thon Taddeo?

— Ofițerii nu sînt servitorii lui. Au fost trimiși doar ca escortă care să-l apere. El ce poate face?

— E ruda lui Hannegan și are puterea de a hotărî.

Abatele încuviință din cap.

— O să mă gîndesc la o modalitate de a discuta asta cu el. O vreme însă, vom fi cu ochii în patru să vedem ce se mai întîmplă.

În zilele care urmară, Thon Taddeo termină de studiat stridia și, convins fără putință de tăgadă că nu era o scoică oarecare, își îndreptă atenția asupra perlei. Sarcina nu era tocmai ușoară.

Cercetă maldăre de còpii. Lanțurile zăngăneau și scoteau clinchete pe măsură ce cărțile mai prețioase erau coborîte din rafturi. În cazul originalelor parțial deteriorate ori degradate, părea lipsit de înțelepciune să se încreadă în vederea ori interpretarea copistului. Apoi scoaseră la lumină manuscrisele originale existente încă de pe vremea lui Leibowitz și care stătuseră închise în recipiente închise ermetic și încuiate în locuri speciale de

depozitare pentru a fi păstrate pe o perioadă oricît de îndelungată.

Asistentul adună cîteva kilograme de notițe. După cea de-a cincea zi, ritmul de lucru al lui Thon Taddeo se iuți, iar purtarea lui dădea de gol agerimea unui cîine de vînătoare flămînd care a mirosit urma unui vînat grozav.

— Minunat! Oscila între entuziasm și circumspecție ușor amuzată. Fragmente din lucrarea unui fizician din secolul douăzeci! Ecuațiile sînt cu adevărat fără lacune.

Kornhoer se uită peste umărul lui.

— L-am văzut, spuse el pe nerăsuflate. N-am priceput nici o iotă din el. Problema tratată e importantă?

— Încă nu-s sigur. Partea de matematică e frumoasă, *frumoasă*! Privește aici — expresia asta — bagă de seamă forma extrem de concentrată. Valoarea asta, de sub radical — pare a fi produsul a două derivate, dar în realitate reprezintă un întreg *grup* de derivate.

— Cum asta?

— Indicii se permutează într-o expresie desfășurată; altfel n-ar avea cum să reprezinte o integrare liniară, așa cum susține autorul. Încîntător. Și uite dincoace — această expresie aparent simplă. Simplitatea e înșelătoare. Evident că reprezintă nu o ecuație, ci un întreg sistem de ecuații, într-o formă foarte concentrată. Mi-au trebuit cîteva zile pînă să-mi dau seama că autorul s-a gîndit la relații — nu doar dintre unele cantități și altele — ci la sisteme întregi față de alte sisteme. Încă nu pricep toate cantitățile fizice presupuse, dar complexitatea părții de matematică e pur și simplu — superb de discretă! Dacă e vorba de o farsă, trebuie să-i recunosc genialitatea! Dacă e autentică, s-ar putea să fi avut un noroc nesperat. În orice

caz, e minunat. Trebuie să văd copia cea mai timpurie a lucrării.

Fratele bibliotecar gemu și mai scoase un recipient sigilat cu plumb, pe care îl rostogoli din depozit pentru a fi desigilat. Armbruster nu se lăsa impresionat de faptul că savantul laic, în doar două zile, descîlcise o chestiune încurcată, o adevărată enigmă, care zăcuse necercetată vreme de peste zece secole. Pentru custodele Memorabiliei, fiecare desigilare a vreunui recipient reprezenta o nouă scurtare a vieții documentelor și nu făcu nici o încercare de a-și ascunde dezaprobarea față de asemenea dezmăț. Pentru fratele bibliotecar, a cărui întreagă viață fusese dedicată conservării cărților, principalul motiv pentru care cărțile existau era păstrarea lor o eternitate. Utilizarea lor venea ca o chestiune secundară și de evitat, dacă ea periclita longevitatea.

Pe măsură ce timpul trecea, entuziasmul lui Thon Taddeo față de această sarcină crescu tot mai mult, iar abatele respiră ușurat cînd văzu că scepticismul de la început se risipea după fiecare nouă lectură a vreunui text fragmentar din perioada de dinaintea Potopului. Savantul nu spusese cu exactitate care era rostul acestei cercetări; la început, poate, scopul fusese vag precizat, însă acum își vedea de lucru cu precizia încordată a celui care urmărește o anumită idee. Simțind zorii unei mari descoperiri, Dom Paulo hotărî să ofere lui Thon Taddeo prilejul de a se lăuda în caz că acesta simțea imboldul de a anunța vreun eveniment epocal.

— Comunitatea și-a exprimat curiozitatea în legătura cu munca ta, îi spuse el savantului. Dacă nu te deranjează să discuți despre ea, am dori să aflăm cîteva lucruri. Sigur c-am auzit despre lucrările teoretice de la colegiul vostru,

dar nu toți pricepem chestiunile tehnice. Ai putea să ne dai cîteva explicații... ăă, în termeni generali, astfel încît să înțeleagă și un nespecialist? Călugării s-au cam supărat pe mine fiindcă nu te-am invitat să ne faci o prezentare; dar am socotit că mai întîi ai prefera să te obișnuiești cu locul. Desigur, dacă ești de altă părere...

Thon Taddeo îl privi pe abate de parcă ar fi fost gata să pună mîna pe un șubler pentru a-i lua dimensiunile exacte ale cutiei craniene. Zîmbi neîncrezător.

— Ați vrea să explic munca noastră în cel mai simplu limbaj posibil?

— Cam așa ceva, dacă se poate.

— Tocmai aici e problema. Rîse. Omul nepregătit citește o lucrare de științe naturale și gîndește: „Oare n-ar fi putut explica asta și-ntr-un limbaj mai simplu?" El nu înțelege că ceea ce a încercat să citească e cel mai simplu limbaj posibil — pentru respectivul subiect. În realitate, o bună parte a filozofiei naturale reprezintă pur și simplu un proces de simplificare lingvistică — un efort de a inventa limbaje în care jumătate de pagină de ecuații poate exprima o idee care n-ar putea fi transpusă în mai puțin de o mie de pagini de limbaj așa-zis „simplu." Am lămurit cît de cît lucrurile?

— Cred că da. Și pentru că te-ai făcut înțeles, poate ne vorbești despre acest aspect. Doar dacă nu cumva rugămintea o ia înaintea faptelor, în măsura în care ai făcut progrese în cercetarea Memorabiliei.

— Ei bine, nu. Acum ne-am făcut o idee destul de limpede încotro ne îndreptăm atenția și ce avem în fața noastră. Vom avea nevoie de mult timp să terminăm, asta e limpede. Fragmentele găsite trebuie puse cap la cap, căci ele nu aparțin aceluiași domeniu. Încă nu avem posibilitatea de a anticipa ce *putem* culege din ea, dar ne e deja clar ce *nu putem*. Îmi face plăcere să afirm că Memorabilia pare promițătoare. N-am nimic împotrivă să explic scopul general, dar... Își întări spusele cu o ridicare din umeri.

— Ce te deranjează?

Thon Taddeo păru ușor stînjenit.

— Doar o anumită nesiguranță în legătură cu cei care mă vor asculta. N-aș dori să lezez sentimentele religioase ale cuiva.

— Dar cum ai putea-o face? Nu-i vorba de-o problemă de filozofie a naturii? De fizică?

— Desigur. Dar ideile multora despre lume au o coloratură religioasă, cu alte cuvinte...

— Dar dacă preocuparea ta este lumea fizică, în ce fel ai putea leza pe cineva? Mai ales această comunitate. Noi așteptăm de multă vreme să vedem lumea începînd să se preocupe din nou de sine. Cu riscul de a părea lăudăros, aș putea arăta că avem cîtive cîțiva călugări iubitori de științe ale naturii. Fratele Majek, de exemplu, sau Fratele Kornhoer...

— Kornhoer! Thon Taddeo ridică ochii precaut spre lampa cu arc și, clipind, își mută privirea de la ea. Nu înțeleg!

— *Lampa?* Dar mi-e limpede că...

— Nu, nu-i vorba de lampă. Lampa e simplă de îndată ce depășești momentul de uimire cînd o vezi funcționînd. *Ar trebui* să funcționeze. Pe hîrtie, presupunînd cîteva elemente nedeterminabile și ghicind unele date pe care nu le ai la dispoziție. Dar saltul impetuos și fără probleme de la o ipoteză confuză la un model

funcțional... Thonul tuși iritat. Eu nu-l înțeleg pe Kornhoer. Mașinăria asta — făcu un semn cu degetul către dinam — reprezintă un salt care cuprinde în sine aproximativ douăzeci de ani de experimentări preliminare, începînd cu înțelegerea principiilor. Kornhoer a sărit peste etapele preliminare. Credeți în existența miracolelor? Eu unul, nu, însă în cazul de față aveți în față un exemplu *elocvent*. Roți de căruță! Pufni în rîs. Ce-ar fi în stare să facă dacă ar avea un atelier bine echipat? Nu înțeleg de ce un om ca el stă închis într-o mănăstire.

— Probabil că Fratele Kornhoer e acela care să-ți explice *asta*, spuse Dom Paulo, încercînd să alunge bățoșenia din glas.

— Da, înțeleg... Thon Taddeo reîncepu să-l măsoare cu atenție pe bătrînul preot. Dacă aveți convingerea că nimeni nu se va simți ofensat ascultînd idei prea puțin tradiționale, aș fi încîntat să discutăm despre preocupările noastre. Dar unele dintre ele ar putea intra în conflict cu preju... ăă... părerile deja formate.

— Prea bine! Cred că va fi fascinant.

Stabiliră momentul discuției și Dom Paulo se simți ușurat. Prăpastia greu de definit între călugărul creștin și cercetătorul mirean al Naturii se va îngusta printr-un schimb liber de idei, era aproape convins de asta. Kornhoer făcuse deja primul pas, nu? O comunicare mai apropiată era probabil cea mai indicată terapie pentru aplanarea tensiunilor. Iar vălul confuz al îndoielii și ezitarea încărcată de neîncredere se vor risipi, adevărat? de îndată ce thonul va constata că gazdele sale nu erau chiar reacționari intelectuali, așa cum crezuse la venire. Paulo se simți întrucîtva rușinat de bănuielile lui de la început.

Ai răbdare, Doamne, cu un nătîng bine intenționat, se rugă el.

— Dar nu cumva să uiți de ofițeri și de schițele făcute de ei, îi reaminti Gault.

20

Aflat la pupitrul din refectoriu, lectorul tocmai intona anunțurile zilei. Lumina gălbuie a lumînărilor alunga orice culoare de pe chipurile celor care, îmbrăcați în rasă, stăteau nemișcați în picioare, lîngă scaunele simple, așteptînd servirea mesei de seară. Vocea lectorului căpătă o sonoritate stranie, reflectată fiind de bolțile înalte din sala al cărei tavan se pierdea în umbrele ce atîrnau parcă amenințătoare deasupra insulițelor de lumină presărate pe mesele de lemn.

— Sfîntul Părinte Abate mi-a poruncit să vă anunț că regula abstinenței este ridicată la această masă, rosti lectorul. După cum probabil ați aflat, vom avea oaspeți. Toți credincioșii pot lua parte la banchetul dat astă-seară în onoarea lui Thon Taddeo și a grupului său; aveți voie să mîncați carne. Conversația — dacă o veți purta în surdină — va fi îngăduită în timpul mesei.

Din rîndurile novicilor se auzi un zvon de voci timide, nu mult diferit de niște ovații reținute. Mesele erau aranjate. Mîncarea încă nu fusese adusă, însă în locul obișnuitelor castroane pentru terci apăruseră tăvi întinse, care stîrniseră pofta de mîncare a tuturor, sugerînd un adevărat dezmăț culinar. Binecunoscutele căni pentru lapte rămăseseră în bucătărie, ele fiind înlocuite de cele mai alese cupe pentru vin. Pe tăbliile din lemn ale meselor erau presărați trandafiri.

Abatele se opri pe coridor, așteptînd ca lectorul să termine de citit anunțul. Căută din priviri masa aranjată pentru sine, părintele Gault, onoratul oaspete și oamenii săi. Iar au greșit socotelile cei de la bucătărie, gîndi el. Fuseseră pregătite opt locuri. Trei ofițeri, thonul și asistentul lui, plus cei doi preoți, în total șapte locuri — doar dacă nu cumva, lucru cu totul improbabil, părintele Gault îl invitase pe fratele Kornhoer să stea la masă cu ei. Lectorul încheie anunțurile și Dom Paulo intră în sala de mese.

— *Flectamus genua*, se auzi vocea lectorului.

Credincioșii se lăsară în genunchi cu o precizie militărească, iar abatele își binecuvîntă turma.

— *Levate.*

Se ridicară cu toții. Dom Paulo își ocupă locul la masa special aranjată și aruncă o privire spre ușă. Gault trebuia să sosească împreună cu invitații. Pînă acum, acestora li se servise masa în casa de oaspeți, nu în refectoriu, pentru a nu-i supune la austeritatea hranei sărăcăcioase a călugărilor.

Cînd apărură și oaspeții, privi în jur, căutîndu-l pe fratele Kornhoer, dar călugărul nu era cu ei.

— De ce s-au pus opt tacîmuri? murmură el către părintele Gault după ce se așezară cu toții.

Gault îl privi nelămurit și ridică din umeri.

Savantul se așeză în dreapta abatelui, iar ceilalți se înșirară către capătul mesei, lăsînd gol locul din stînga lui. Se întoarse pentru a-i face semn lui Kornhoer să li se alăture, însă lectorul începu să intoneze prefața înainte de a reuși să surprindă privirea călugărului.

— *Oremus*, răspunse abatele și călugării făcură o plecăciune.

În timpul binecuvîntării, cineva se strecură discret pe locul din stînga abatelui. Acesta se încruntă nemulțumit, dar nu ridică privirea pentru a-l identifica pe vinovat în timpul rugăciunii.

— *...et Spiritus Sancti, Amen.*

— *Sedete*, rosti lectorul, și călugării începură să ia loc.

Abatele se uită furios la cel din stînga sa.

— Poetule!

Crinul jignit făcu o plecăciune mai adîncă decît s-ar fi cuvenit și zîmbi.

— Bună seara, Sfințiile Voastre, Thon și distinse gazde, glăsui el. Ce vom servi astă-seară? Pește prăjit și faguri de miere, în onoarea reînvierii temporale care-a pogorît printre noi? Ori Sfinția Sa a reușit în sfîrșit să pună mîna pe gîsca cea grasă a primarului din sat?

— Aș prefera să pun mîna pe un...

— Oho! zise Poetul, și se întoarse bine dispus către savant. Thon Taddeo, în acest loc vă puteți delecta cu cele mai alese rețete culinare! Ar trebui să veniți mai des alături de noi. Presupun că în casa de oaspeți nu vi se oferă decît friptură de fazan și carne de vită gătită fără nici o imaginație. Mare păcat! Cei de față trăiesc mult mai bine. Sper că fratele bucătar nu și-a pierdut strălucirea, flacăra interioară sau fermecata măiestrie. Ooo... Poetul își frecă mîinile și surîse înfometat. Pesemne că ne vom

bucura de Imitație de Porc cu Porumb Fiert à la Călugărul John, ce ziceți?

— Sună apetisant, spuse savantul. Ce e de fapt?

— Porc tatù plin de grăsime, cu porumb uscat, fiert în lapte de măgăriță. Masa specială de duminică.

— Poetule! răbufni abatele; apoi se adresă lui Thon Taddeo: Îmi cer scuze pentru prezența lui. N-a fost invitat la masa noastră.

Savantul îl măsură pe Poet cu o privire amuzată.

— Stăpînul meu, Hannegan, ține cîțiva măscărici la curtea lui, îi spuse el lui Dom Paulo. Sînt obișnuit cu felul lor de a fi. Nu trebuie să vă cereți scuze pentru purtarea lui.

Poetul sări de pe scaun și făcu o plecăciune pînă la pămînt în fața thonului.

— Sire, permiteți-mi, în schimb, să cer scuze în numele abatelui, strigă el, trăind intens fiecare vorbă.

Rămase o clipă înclinat. Mesenii așteptară să-și termine clovneria. Însă el ridică brusc din umeri, se așeză și înfipse furculița într-o pasăre aburindă de pe platoul pe care un novice îl depusese în fața lui. Rupse un copan și mușcă din el cu multă poftă. Ceilalți îl priviră fără grai.

— Presupun că ai dreptate să nu-mi accepți scuzele prezentate în numele lui, i se adresă el în cele din urmă lui Thon Taddeo.

Savantul roși imperceptibil.

— Vierme ce ești, înainte de a te zvîrli afară, să vedem motivele mai profunde ale acestei fărădelegi, spuse Gault.

Poetul mișcă din cap încoace și încolo și continuă să mestece gînditor.

— Chiar că-s foarte adînci, recunoscu el.

Într-o bună zi, Gault are să te spînzure de picioare, cugetă Dom Paulo.

Însă preotul mai tînăr era vizibil deranjat și se străduia să agraveze incidentul *ad absurdum* pentru a găsi motive întemeiate de a-l strivi pe nesăbuit.

— Cere-ți scuze cum se cuvine în numele gazdei tale, spuse el poruncitor. Și, înainte de a pleca, să ne explici și nouă ce te-a apucat.

— Dă-i pace, părinte, dă-i pace, se grăbi Dom Paulo să-l liniștească.

Poetul zîmbi recunoscător către abate.

— Nu-i nimic, Sfinția Ta, spuse el. Nu mă deranjează deloc să-mi cer scuze în numele tău. Tu ceri scuze în numele meu, eu într-al tău; nu-i așa că reprezintă un exercițiu comod de milostenie și bunăvoință? Nimeni nu mai e silit să se scuze pentru propriile fapte, lucru ce umilește întotdeauna. Folosind sistemul meu, fiecare este iertat și nimeni nu mai trebuie să se scuze personal.

Doar ofițerii păreau să aprecieze remarcile Poetului drept amuzante. După cîte se vedea, simpla anticipare a umorului era suficientă pentru a crea iluzia de umor, iar comicul putea stîrni rîsul prin gesturi și expresii, indiferent ce-ar fi spus. Thon Taddeo rămăsese cu un zîmbet uscat întipărit pe chip, însă expresia lui amintea de aceea a omului care privește evoluția stîngace a unui animal dresat.

— Sfinția Ta, în felul ăsta, continuă Poetul, dacă-i îngădui umilului tău sevitor să te ajute, n-ar mai trebui să-ți torni cenușă-n cap. Ca Avocat Apărător al tău, de pildă, m-ai putea delega să prezint scuze față de oaspeți importanți pentru existența păduchilor. Iar păduchilor, pentru neașteptare schimbare de meniu.

Abatele îl fulgeră cu privirea și își reținu în frîu dorința de a strivi degetul mare al Poetului sub călcîiul sandalei. Îl lovi în schimb peste gleznă, însă nebunul nu se potoli.

— Aș lua asupra mea toate păcatele tale, desigur, spuse el, clefăind carnea copanului. E un sistem grozav, pe care mă pregăteam să ți-l pun la dispoziție, Prea Distinse Savant. Sînt convins că l-ai fi găsit convenabil. Mi s-a dat de înțeles că sistemele logicii și metodologiei trebuie create și puse la punct înainte ca știința să progreseze. Iar sistemul meu de scuze negociabile și transferabile ți-ar fi fost deosebit de util, Thon Taddeo.

— Ar fi fost?

— Da. Mare păcat. Cineva mi-a furat capra cu creștetul albăstrui.

— Capră cu creștetul albăstrui?

— Era cheală ca și Hannegan, Luminația-Ta, și albastră ca nasul fratelui Armbruster. Vroiam să-ți dăruiesc animalul acela, dar nu știu ce ticălos mi l-a șterpelit înainte de sosirea ta.

Abatele strînse din dinți și-și ținu călcîiul gata să lovească în piciorul desculț al Poetului. Thon Taddeo se încruntă ușor, dar părea hotărît să descîlcească înțelesul obscur al spuselor Poetului.

— Avem nevoie de-o capră cu creștetul albastru? îl întrebă pe asistentul său.

— Nu înțeleg la ce ne-ar trebui așa ceva, domnule, răspunse acesta.

— Dar nevoia e evidentă, reluă Poetul. Se spune că scrieți ecuații care într-o bună zi vor reface lumea. Am auzit că sosesc zorii unei noi lumi. Dacă e să se facă

lumină, atunci cineva trebuie să poarte toată vina pentru bezna trecutului.

— Aha, și de-aceea țapul! Thon Taddeo aruncă o privire către abate. Ce glumă proastă! De ceva mai bun nu e-n stare?

— Te rog să reții că nu l-a angajat nimeni să facă asemenea glume. Mai bine discutăm ceva mai inteli...

— A, nu, nu! se opuse Poetul. M-ai înțeles greșit, Luminăția-ta. Capra trebuie pusă în altar și onorată, nu învinovățită! Puneți-i pe cap coroana pe care v-a trimis-o Sfîntul Leibowitz și mulțumiți-i pentru lumina care apare. Apoi puneți-l pe Leibowitz să ispășească și *goniți-l* în deșert. În felul acesta, nu va fi silit să poarte și-a doua coroană. Cea cu spini. Răspundere, parcă așa se cheamă.

Ostilitatea Poetului răbufnise la suprafață și de-acum nici nu mai încerca să lase impresia că glumește. Thon Taddeo îl privi cu ochi înghețați. Călcîiul abatelui pluti din nou pe deasupra degetului Poetului și iar, parcă împotriva voinței sale, i se făcu milă.

— Și cînd armata patronului tău va veni să pune mîna pe această abație, spuse Poetul, capra poate fi dusă în curte și învățată să behăie: „Nimeni n-a fost aici, nimeni, în afară de mine", ori de cîte ori apare cîte-un străin.

Cu un mîrîit furios, unul dintre ofițeri dădu să se ridice de pe scaun și mîna îi alunecă instinctiv către sabie. Dezlipi mînerul de teacă și cîțiva centimetri de oțel sticliră amenințător către Poet. Thonul îl prinse de încheietură și încercă să împingă sabia înapoi în teacă, dar simți o împotrivire, de parcă ar fi tras de brațul unei statui din marmură.

— A, spadasin și, pe deasupra, proiectant! îl provocă Poetul, arătînd că nu-i e frică de moarte. Schițele tale privind sistemul de apărare al abației dovedesc o evoluție artistică...

Ofițerul lăsă să-i scape o sudalmă și scoase sabia cu totul din teacă. Tovarășii săi îl reținură înainte de a apuca să atace. Din rîndurile congregației se auzi un vaier de uimire cînd călugării speriați săriră în picioare. Poetul continua să zîmbească netemător.

— ...promițătoare, urmă el. Simt că-ntr-o bună zi desenul făcut după tunelurile ce trec pe sub ziduri va fi atîrnat într-o expoziție de arte fru...

De sub masă se auzi un trosc surd. Poetul se opri brusc din mestecat, coborî osul iadeș de la gură și începu să pălească. Mestecă, înghiți și continuă să se albească la față. Privi în gol spre tavan.

— Mi-l strivești, bolborosi el din colțul gurii.

— Doar vorbind? întrebă abatele și continuă să apese.

— Cred că mi-a rămas un os în gît, recunoscu Poetul.

— Vrei să te retragi?

— Mă tem că trebuie.

— Mare păcat. O să ne lipsești. Paulo mai apăsă o dată pe deget spre ținere de minte. Atunci poți să pleci.

Poetul respiră adînc, se șterse la gură și se ridică. Își goli cupa de vin și o puse cu gura în jos pe centrul tăvii. Ceva anume din comportarea lui îi silea să-l urmărească. Își trase pleoapa cu degetul mare, își lăsă capul în jos deasupra palmei desfăcute și apăsă. Globul ocular îi căzu în palmă, făcîndu-i pe cei din Texarkana, care nu aveau cunoștință de existența ochiului artificial, să scoată o exclamație de mirare.

— Urmărește-l cu băgare de seamă, spuse el către ochiul de sticlă, și apoi îl depuse pe fundul cupei de vin,

de unde acesta îl fixă cu tristețe pe Thon Taddeo. Noapte bună, domnilor, spuse el bine dispus către meseni și se îndepărtă cu pași hotărîți.

Furios, ofițerul bolborosi o înjurătură și se zbătu să scape din strînsoarea tovarășilor săi.

— Duceți-l în camera lui și rămîneți cu el pînă se potolește, le spuse thonul. Și aveți grijă să nu-i oferiți prilejul de a-l ataca pe nebun. Apoi, în timp ce ofițerul livid la chip era dus de brațe, se adresă abatelui: Sînt consternat. Nu sînt servitorii mei și nu le pot da ordine. Dar vă promit că se va căi pentru ieșirea asta. Iar dacă refuză să-și ceară iertare și să plece de îndată, va trebui să încrucișeze spada aceea pripită cu mine pînă mîine la amiază.

— Nu vrem vărsare de sînge! se rugă preotul. N-a fost atît de grav. Mai bine să facem totul uitat. Mîinile îi tremurau, iar chipul i se înnegurase.

— Își va cere iertare și va pleca, nu se dădu bătut Thon Taddeo, ori mă voi oferi să-l ucid. Nu vă îngrijorați, nu va îndrăzni să mă înfrunte fiindcă, dacă ar cîștiga, Hannegan l-ar trage în țeapă în văzul lumii și i-ar sili nevasta să... dar să lăsăm asta. Se va căi și va pleca. Cu toate acestea, mă simt umilit că s-a putut întîmpla așa ceva.

— Ar fi trebuit să-l azvîrl afară pe Poet de îndată ce-a apărut. El a provocat incidentul, iar eu n-am reușit să-l împiedic. Provocarea a fost evidentă.

— Provocare? Minciuna scornită de un nebun vagabond? Josard a reacționat ca și cum acuzațiile Poetului ar fi fost reale.

— Deci nu știi că ofițerii pregătesc *într-adevăr* un raport complet privind valoarea militară a abației noastre ca fortăreață?

Savantul rămase cu gura căscată. Evident neîncrezător, privi de la un preot la celălalt.

— Chiar e adevărat? întrebă el după o îndelungată tăcere.

Abatele dădu afirmativ din cap.

— Și ne-ați permis să rămînem în continuare.

— N-avem nimic de ascuns. Însoțitori tăi sînt liberi să facă un asemenea studiu, dacă doresc. N-o să merg atît de departe să întreb *de ce* au nevoie de informațiile acestea. Concluzia trasă de Poet a fost, desigur, o simplă ipoteză.

— Bineînțeles, spuse Thon Taddeo moale, fără s-o privească pe gazda sa.

— Sper că prințul vostru nu are ambiții agresive în această regiune, așa cum a făcut aluzie Poetul.

— Sigur nu.

— Și chiar de-ar fi adevărat, socot că ar avea înțelepciunea — ori cel puțin consilieri înțelepți care să-l îndrume — pentru a înțelege că valoarea abației noastre ca depozitară de cunoaștere antică e cu mult mai mare decît aceea de citadelă.

Lui Thon Taddeo nu-i scăpă implorarea subînțeleasă de a i se da ajutor, timbrul rugător din vocea preotului și păru să cîntărească totul, jucîndu-se delicat cu mîncarea din farfurie și rămînînd tăcut o vreme.

— Vom discuta această problemă înainte de a mă întoarce la colegiu, promise el cu voce scăzută.

Asupra banchetului coborî un aer mohorît care începu să se risipească doar după masă, cînd trecură în curtea abației și cîntară în cor și dispăru cu totul cînd veni momentul ca savantul să țină o prelegere în Sala Mare.

Stînjeneala părea să fi fost uitată, iar între membrii grupului se restabili o cordialitate de suprafață.

Dom Paulo îl conduse pe thon către pupitru; Gault și asistentul îi urmară, alăturîndu-li-se pe podium. După ce abatele îl prezentă pe Thon Taddeo, urmară aplauze pornite din inimă; tăcerea care se lăsă amintea de mutenia publicului dintr-un tribunal, așteptînd pronunțarea sentinței. Savantul nu era un orator desăvîrșit, dar verdictul se arătă satisfăcător pentru mulțimea formată din călugări.

— Am rămas uimit de ceea ce-am descoperit aici, le spuse el. Cu cîteva săptămîni în urmă n-aș fi crezut, nici nu am crezut, de fapt, că documentele de genul celor pe care le aveți în cadrul Memorabiliei puteau supraviețui după prăbușirea ultimei civilizații. Încă-mi vine greu să cred, dar realitatea ne obligă să îmbrățișăm ipoteza că documentele sînt autentice. Existența lor este incredibilă; dar *pentru mine*, mai ieșit din comun e faptul că în cursul *acestui* secol ele au trecut nebăgate în seamă. În ultima vreme au apărut oameni capabili să aprecieze valoarea lor potențială — și nu-i vorba doar de mine. Cîte n-ar fi putut face Thon Kashler cu ele cît a fost în viață — chiar și în urmă cu șaptezeci de ani?!

La auzul unei reacții atît de favorabile din partea unui om înzestrat precum Thon Taddeo, călugării se luminară la chip și zîmbiră. Paulo se întrebă de ce nimeni nu detecta în glasul vorbitorului o nuanță vagă de reproș subînțeles — ori era vorba de suspiciune?

— Dacă în urmă cu zece ani aș fi știut de existența acestor surse, spuse el, n-ar mai fi fost nevoie să depun atîtea eforturi pentru definitivarea studiilor mele din domeniul opticii. *Aha!* gîndi abatele, *deci despre asta era vorba*. Sau măcar în parte. Constată că unele dintre descoperirile lui sînt doar redescoperiri, iar asta îi lasă un gust amar. Dar sigur trebuie să fie conștient că, atîta vreme cît va trăi, nu va putea depăși stadiul de redescoperitor al unor lucrări pierdute; oricît de genial ar fi, nu va reuși să realizeze decît ceea ce alții au făcut de mult. Și, în mod inevitabil, situația va rămîne neschimbată pînă cînd lumea nu va ajunge la fel de dezvoltată ca înainte de Potopul Focului.

Cu toate acestea, se vedea clar că Thon Taddeo rămăsese impresionat.

— Șederea mea aici se apropie de sfîrșit, continuă el. Din cele văzute, cred că ar fi nevoie de douăzeci de specialiști care să lucreze cîteva decenii pentru a termina de căutat informații inteligibile în întreaga Memorabilia. Fizica progresează prin raționamente inductive validate de experimente; dar aici, această misiune presupune deducția. Din cîteva fragmente disparate de principii generale, trebuie să încercăm a înțelege cazuri particulare. Uneori, încercarea se poate dovedi imposibilă. De pildă — făcu o pauză de o clipă și scoase un teanc de notițe pe care le răsfoi repede. Iată aici un citat pe care l-am găsit îngropat în subsol. Face parte dintr-un fragment de patru pagini aparținînd unei cărți care pare să fi fost de fizică superioară. Pesemne că unii dintre voi l-ați și văzut.

„...iar dacă termenii apațînînd spațiului predomină în expresia pentru intervalul dintre punctele-eveniment, se spune că intervalul este de tip spațiu, întrucît în acest caz e posibil să alegem un sistem de coordonate — aparținînd unui observator cu o viteză admisibilă — în care evenimentele au loc simultan și, prin urmare, despărțite doar

din punct de vedere spațial. Dacă, totuși, intervalul este de tip temporal, evenimentele nu pot fi simultane în nici un sistem de coordonate, însă există un sistem de coordonate în care termenii spațiali vor dispărea cu totul, astfel încît distanța dintre evenimente va fi pur și simplu temporală, *id est*, petrecîndu-se în același loc, dar în momente diferite. Acum, examinînd extremele intervalului real...“ Ridică ochii și zîmbi enigmatic. A dat cineva peste fragmentul acesta în ultima vreme?

Marea de chipuri rămase neclintită.

— Nu-și amintește nimeni să-l fi consultat?

Kornhoer și alți doi călugări ridicară mîinile cu fereală.

— Știe cineva ce înseamnă?

Mîinile coborîră imediat.

Thon Taddeo chicoti.

— E urmat de o pagină și jumătate de matematică pe care nu voi încerca să o citesc, dar ea tratează cîteva dintre conceptele noastre fundamentale de parcă acestea n-ar fi deloc esențiale, ci apariții evanescente care se transformă în funcție de punctul nostru de vedere. Ultimul cuvînt este *deci*, dar restul paginii a ars laolaltă cu concluzia. Raționamentul este totuși impecabil, iar partea de matematică deosebit de elegantă, astfel că pot scrie și eu concluzia. Ea pare să aparțină unui nebun. Însă el a pornit de la niște premise care păreau la fel de nebunești. Să fie o farsă? Dacă nu, care-i este locul în schema generală a științei anticilor? Ce o precede ca premisă a înțelegerii? Ce urmează și cum putem efectua o testare? Sînt întrebări la care nu pot răspunde. Aceasta este *doar una* dintre numeroasele enigme ridicate de aceste documente pe care le-ați păstrat atîta vreme. Raționamentele care nu

ating realitatea experienței *nicăieri* țin de preocupările angelologiștilor și teologilor, nu ale oamenilor de știință din domeniul fizicii. Și totuși, documente ca acesta descriu sisteme care nu ating *nicăieri* experiența noastră. Oare ele puteau fi realizate experimental de către antici? Anumite elemente tind să indice tocmai așa ceva. Una dintre lucrări se referă la transmutarea elementelor — despre care noi am stabilit recent că este imposibilă din punct de vedere teoretic — și apoi afirmă: „experiențele o dovedesc“. Dar *cum*? Probabil că abia generațiile următoare vor evalua și înțelege unele dintre aceste lucruri. E păcat că ele trebuie să rămînă aici, în acest loc inaccesibil, fiindcă va fi nevoie de efortul concentrat a nenumărați savanți pentru a le da de rost. Vă dați seama, desigur, că facilitățile existente sînt inadecvate — ca să nu mai spun că rămîn „inaccesibile“ pentru restul lumii.

Așezat pe podium, în spatele vorbitorului, abatele începu să se încrunte, așteptînd afirmații și mai grave. Thon Taddeo preferă totuși să nu facă propuneri. Însă remarcile sale continuară să evidențieze sentimentul că asemenea relicve trebuiau încredințate unor persoane mai competente decît acelea aparținînd Ordinului Albertian al Sfîntului Leibowitz și că situația actuală era absurdă. Simțind pesemne neliniștea crescîndă din sală, curînd schimbă subiectul, vorbind despre studiile lui imediate, care presupuneau o cercetare mai amănunțită asupra naturii luminii decît se realizase pînă atunci. Unele dintre comorile abației se dovedeau a-i fi de mare ajutor și spera să găsească un mijloc experimental de a-și testa teoriile. După ce discută pe scurt despre fenomenul refracției, tăcu o clipă, apoi se scuză:

— Sper că afirmațiile mele nu lezează credințele religioase ale cuiva. Văzînd că fețele celor prezenți rămaseră curioase și calme, continuă o vreme, apoi pofti publicul să-i adreseze întrebări.

— Te deranjează o întrebare pusă de pe podium? întrebă abatele.

— Nicidecum, răspunse savantul, privindu-l destul de bănuitor, de parcă ar fi gîndit: *Et tu, Brute*?

— Mă întrebam ce latură a refractabilității luminii socoți c-ar putea aduce atingere religiei?

— Vedeți dumneavoastră... Thon Taddeo se opri stînjenit. Monsenior Apollo, pe care îl cunoașteți, s-a înfierbîntat discutînd pe această temă. El susținea că lumina nu putea fi refrangibilă înainte de Potop, întrucît curcubeul era considerat...

Călugării izbucniră în hohote răsunătoare de rîs, acoperind restul remarcii. Pînă cînd abatele reuși să-i reducă pe călugări la tăcere cu un semn din mînă, Thon Taddeo se făcu roșu ca racul, iar lui Dom Paulo îi veni greu să-și păstreze aerul solemn.

— Monsenior Apollo e un om de treabă, un preot bun, dar uneori oricui i se poate întîmpla să apară într-o postură incredibil de ridicolă, mai ales cînd e scos din domeniul lui. Îmi pare rău c-am pus această întrebare.

— Răspunsul mă scutește de alte comentarii, spuse savantul. Nu caut gîlceavă.

Nimeni nu-i mai adresă întrebări, așa că thonul trecu la cea de-a doua problemă pe care voia să o prezinte: activitatea prezentă și de perspectivă a colegiului său. După cum o descrise el, situația părea încurajatoare. Colegiul era asaltat de candidați care doreau să studieze la institut. Colegiul își asuma o funcție educativă, dar și una de cercetare. Interesul față de filozofia naturii și științe creștea în rîndul laicilor știutori de carte. Institutul beneficia de înzestrări costisitoare. Semne de revigorare și renaștere.

— Aș mai putea menționa cîteva dintre cercetările și studiile efectuate în prezent de oamenii noștri, continuă el. Ca urmare a lucrării lui Bret privind comportarea gazelor, Thon Viche Mortoin studiază posibilitatea producerii pe cale artificială a gheții. Thon Friider Halb caută mijlocul practic de a transmite mesaje prin intermediul variațiilor electrice dintr-un conductor... Lista era lungă, iar călugării păreau impresionați. Se desfășurau studii în multe domenii: medicină, astronomie, geologie, matematică, mecanică. Unele păreau irealizabile și rău concepute, însă majoritatea promiteau să răsplătească eforturile prin cunoaștere și aplicații practice. Începînd cu căutarea unui Nostrum Universal de către Jejene și terminînd cu asaltul îndărătnic al lui Bodalk asupra geometriei tradiționale, activitățile colegiului dovedeau o dorință sănătoasă de a descifra secretele ascunse ale naturii, rămase inaccesibile de cînd omenirea își pîrjolise memoria instituțională și se condamnase la o amnezie culturală care ținuse mai bine de-un mileniu.

Pe lîngă aceste studii, Thon Maho Mahh conduce un proiect menit să descopere noi elemente despre originea speciei umane. Întrucît cercetarea este în principal arheologică, el m-a rugat să caut în biblioteca dumneavoastră orice material pe această temă, după ce-mi voi încheia propriul studiu. Consider totuși că nu e cazul să stărui prea mult asupra acestei probleme, întrucît ea poate da

naștere la controverse cu teologii. Dar dacă aveți întrebări...

Un tînăr călugăr care studia pentru a deveni preot se ridică în picioare și Thon Taddeo îl recunoscu neîntîrziat.

— Domnule, mă întrebam dacă vă sînt cunoscute sugestiile Sfîntului Augustin în această problemă.

— Nu.

— Episcop și filozof din secolul al patrulea, Augustin a sugerat că, la început, Dumnezeu a creat toate lucrurile în cauzele lor germinative, inclusiv fiziologia omului, iar cauzele germinative însămînțează, ca să spunem așa, materia fără de formă, care mai apoi *se dezvoltă* treptat, transformîndu-se în forme complexe și, evident, în Om. A fost luată în calcul această ipoteză?

Thon Taddeo zîmbi îngăduitor, deși nu califică propunerea ca fiind de-a dreptul copilărească.

— Mă tem că nu, dar mă voi interesa, răspunse el pe un ton care arăta clar că n-o va face.

— Mulțumesc, spuse călugărul și se așeză cu sfiiciune.

— Probabil că cea mai îndrăzneață cercetare este totuși desfășurată de prietenul meu, Thon Esser Shon, continuă înțeleptul. Reprezintă o încercare de a sintetiza materia vie. Thon Esser speră să creeze protoplasmă vie folosind doar șase elemente de bază. Această lucrare ar putea conduce la — poftim? Aveți o întrebare?

Un călugăr din rîndul al treilea se ridicase și tocmai se înclina către vorbitor. Abatele întinse capul în față, își mijì ochii să vadă mai bine și, spre groaza lui, îl recunoscu pe fratele Armbruster, bibliotecarul.

— Vă rog să-i faceți un hatîr unui bătrîn, hîrîi călugărul, rostind cuvintele greoi, cu o intonație monotonă. Acest Thon Esser Shon, care se mărginește la doar șase elemente, e foarte interesant. Mă întrebam dacă... i se îngăduie să-și folosească ambele mîini?

— Păi, eu... Thon Taddeo făcu o pauză și se încruntă.

— Și aș mai vrea să știu, urmă Armbruster cu glas egal și domol, dacă această minunată faptă trebuie realizată din poziție șezînd, stînd în picioare ori culcat. Ori poate călare pe cal, suflînd în același timp în două trompete?!

Novicii nu-și putură reține chicotelile. Abatele se ridică grăbit.

— Frate Armbruster, ai fost prevenit. Pînă nu-ți ceri scuze, vei fi excomunicat de la masa comună. Poți aștepta în Capela Sfintei Fecioare.

Bibliotecarul făcu o nouă plecăciune și se strecură tăcut afară din sală, pășind cu umilință, dar avînd o licărire de triumf în ochi. Abatele se scuză în șoaptă față de savant, dar privirea acestuia deveni dintr-o dată glacială.

— În concluzie, spuse el, v-am prezentat pe scurt speranțele pe care, după părerea mea, și le pune lumea în revoluția intelectuală ce abia a început. Cu ochi febrili, privi roată la membrii asistenței și vocea trecu de la tonul laconic la ritmuri înflăcărate. Stăpîna noastră de pînă acum a fost Ignoranța. De la moartea imperiului, ea a rămas netulburată pe tronul destinat Omului. Dinastia ei e veche de cînd lumea. Dreptul ei de a domni e considerat legitim. Așa au afirmat și înțelepții din vechime.

Ziua de mîine însă va întrona un alt prinț. Înțelepți și oameni de știință îl vor susține pe domnitor, iar universul va ajunge să-i cunoască puterea. Numele său e Adevărul. Imperiul său va cuprinde întregul Pămînt. Iar stăpînirea

Omului asupra Pămîntului se va reînnoi. Peste un secol, oamenii vor zbura prin aer cu păsări mecanice. Vehicule din metal vor alerga pe drumuri din piatră făcută de om. Vor exista clădiri de treizeci de etaje, nave care vor coborî în adîncul mării, mașini care să facă toată munca.

Și cum se va petrece asta? Făcu o pauză și-și coborî vocea. Din nefericire, la fel cum apar toate schimbările. Și-mi pare rău că va fi așa. Prin violență și revoltă, prin foc și furie dezlănțuită, fiindcă nici o transformare a lumii nu are loc în mod pașnic.

Aruncă o privire în jur, întrucît între călugări se iscase un murmur ușor.

— Așa *va fi*. Noi *nu dorim* asta.

— Dar *de ce*?

— Ignoranța e atotputernică. Mulți nu vor avea de cîștigat din detronarea ei. Sînt nenumărați aceia care se îmbogățesc grație domniei ei întunecate. Curtea îi este alcătuită dintre aceștia, iar în numele său unii guvernează și înșeală, se îmbogățesc și-și trec puterea din tată-n fiu. Se tem pînă și de știința de carte, întrucît cuvîntul scris reprezintă un alt canal de comunicare ce i-ar putea ajuta pe dușmanii lor să devină uniți. Armele lor sînt bine ascuțite și le folosesc cu pricepere. Aceștia vor aduce războaiele pe lume atunci cînd interesele lor vor fi primejduite, iar violența ce va urma are să dăinuie pînă cînd structura societății, așa cum există ea în prezent, se va transforma în ruine și se va naște o societatea nouă. Îmi pare rău. Dar astfel văd eu lucrurile.

Vorbele lui aduseră o nouă tăcere mohorîtă în sală. Dom Paulo simți cum i se năruie speranțele, fiindcă profeția exprima părerile probate de cunoaștere ale savantului. Thon Taddeo avea cunoștință de planurile

militare ale monarhului său. Putea alege: să le aprobe, să le respingă sau să le considere drept fenomene impersonale pe care, asemenea inundațiilor, foametei sau furtunilor, nu le putea influența în nici un fel.

Era evident, prin urmare, că le accepta drept inevitabile — pentru a se feri de a emite o judecată morală. *Să fie sînge, arme și plînsete...*

Cum de putea un asemenea om să-și calce în picioare conștiința și să abdice de la răspunderea ce-o avea? — și încă atît de ușor! Gîndul îl făcu pe abate să se cutremure.

Dar apoi își reaminti cuvintele: *Fiindcă în vremurile acelea Dumnezeu îi îngăduise pe înțelepți să cunoască mijloacele prin care însăși lumea să poată fi distrusă...*

Tot El le îngăduise să știe și cum ar putea fi salvată și, ca întotdeauna, le permisese să aleagă singuri. Pesemne că toți aleseseră la fel ca Thon Taddeo acum. Să se spele pe mîini în fața mulțimilor. Îngrijiți-vă singuri. Ca nu cumva să fie ei înșiși crucificați.

Dar fuseseră oricum crucificați. Lipsiți de orice demnitate. Întotdeauna e cineva bătut în cuie pe ea și lăsat să atîrne, iar dacă alunecă, i se bat din nou...

Se lăsă o tăcere profundă. Savantul terminase de vorbit.

Abatele privi prin sală. Jumătate dintre călugări căutau din ochi către intrare. La început nu reuși să distingă nimic.

— Ce s-a întîmplat? îl întrebă în șoaptă pe Gault.

— A sosit un bătrîn bărbos și purtînd un șal, sîsîi Gault. Seamănă cu... Nu, nu-i adevărat...

Dom Paulo se ridică și păși către partea din față a podiumului pentru a privi la silueta neclară, învăluită în umbre. Apoi ridică puțin glasul:

— Benjamin?

Silueta făcu o mișcare. Își înfășură mai strîns șalul în jurul umerilor schilozi și păși șontîcăit spre lumină. Se opri iar, bolborosind ceva în barbă și se uită roată; apoi privirea lui căzu pe savantul aflat la tribună.

Rezemîndu-se într-un toiag strîmb, bătrînul slăbănog păși chinuit către tribună, fără să-și dezlipească ochii de la bărbatul care stătea dinapoia ei. Thon Taddeo îl privi la început cu o uimire amuzată, însă cînd văzu că nimeni nu se clintește și nu vorbește, pe măsură ce bătrînul se apropia de el, începu să pălească. Chipul bărbos radia ferocitatea plină de speranță a unei dorințe fierbinți și atotputernice care ardea cu mai multă forță în el decît principiul vieții care ar fi trebuit să se ridice de mult la ceruri.

Bătrînul se dădu aproape de tribună, se opri. Ochii îl măsurară pe vorbitorul tulburat. Buzele îi tresăriră. Zîmbi. Întinse o mînă tremurîndă către savant. Thonul se trase înapoi, pufnind disprețuitor.

Pustnicul se dovedi agil. Urcă dintr-un salt pe podium, ocoli tribuna și-l apucă pe savant de braț.

— Ce-i nebunia...?

Benjamin îi frămîntă brațul, privind în același timp în ochii savantului.

Chipul i se înnegură. Strălucirea păli. Lăsă brațul să cadă. Pe măsură ce speranța i se stingea, din plămînii bătrîni și uscați se auzi un oftat lung și îndurerat. Pe față îi reveni surîsul etern cunoscător al Bătrînului Evreu de pe Munte. Se întoarse către adunare, își azvîrli brațele în lături și ridică grăitor din umeri.

— Nici acesta nu este El, le spuse cu dezamăgire în glas, apoi ieși șchiopătînd.

După aceea, ceremonia își pierdu orice solemnitate.

21

Mesagerul sosi cu vești întunecate în cea de-a zecea săptămînă a ședерii lui Thon Taddeo la abație. Capul dinastiei de Laredo poruncise ca trupele Texarkanei să fie evacuate neîntîrziat din regatul său. În aceeași noapte, regele muri otrăvit și între Laredo și Texarkana se declară stare de beligerantă. Războiul nu avea să dureze mult. Se putea presupune cu oarecare certitudine că războiul se încheiase la o zi după ce începuse și că Hannegan stăpînea acum toate pămînturile și popoarele de la Fluviul Roșu pînă la Rio Grande.

Situația aceasta fusese anticipată, dar nu și alte vești.

Hannegan al II-lea, prin Voința Domnului, Primar, Vicerege al Texarkanei, Apărător al Credinței și Păstor Suprem al Cîmpiilor, după ce-l găsise pe monseniorul Marcus Apollo, nunțiu papal, vinovat de „trădare" și spionaj, poruncise ca el să fie spînzurat, iar apoi, înainte de a-și da duhul, să fie dat jos din streang, tras pe roată, sfîrtecat în patru și jupuit, drept pildă pentru cei care ar

mai încerca să submineze statul Primarului. Îmbucătățit, trupul preotului fusese azvîrlit la cîini.

Nici nu mai era nevoie ca mesagerul să adauge că Texarkana fusese pusă sub interdict absolut printr-un decret papal care cuprindea și cîteva aluzii confuze, dar amenințătoare la *Regnans in Excelsis*, o bulă emisă în secolul al șaisprezecelea, care poruncea detronarea unui monarh. Deocamdată nu existau știri despre contramăsurile întreprinse de Hannegan.

În Cîmpii, forțele laredane vor trebui acum să poarte lupte cu triburile nomade pentru a se întoarce acasă, iar odată ajunși la propriile granițe, se vor vedea siliți să depună armele, fiindcă națiunea și neamul lor erau ostatece.

— Tragică poveste! constată Thon Taddeo, cu o sinceritate aproape evidentă. Ținînd seama de naționalitatea mea, mă ofer să plec imediat.

— De ce? întrebă Dom Paulo. Doar nu aprobi acțiunile lui Hannegan, sau mă înșel?

Savantul ezită, apoi clătină din cap. Privi în jur să se asigure că nu trăgea nimeni cu urechea la discuția lor.

— Personal, le condamn. Dar în public... Ridică din umeri. Trebuie să mă gîndesc la colegiu. Dacă s-ar pune doar problema *propriei* mele vieți, atunci...

— Înțeleg.

— Pot să îndrăznesc a-mi spune părerea în secret?

— Desigur.

— Atunci cineva ar trebui să avertizeze Noua Romă să nu mai lanseze amenințări fără acoperire. Hannegan e în stare să crucifice cîteva zeci de Marcus Apollo.

— În acest caz, noii martiri vor ajunge în Ceruri; Noua Romă nu lansează amenințări fără acoperire.

Thon Taddeo oftă.

— Mi-am închipuit că așa veți privi lucrurile, însă eu îmi reînnoiesc oferta de a pleca.

Semnele rupturii apăruseră. După aceea, savantul preferă să rămînă mai mult singur, discutînd arareori cu călugării. Relația lui cu fratele Kornhoer deveni vădit rece, deși inventatorul își petrecea o oră-două în fiecare zi pentru întreținerea și verificarea dinamului și lămpii și pentru a se ține la curent cu progresele înregistrate de thon în munca lui, care se desfășura acum cu o grabă neobișnuită. Ofițerii se aventurau arareori afară din casa de oaspeți.

Apărură și semne ale exodului din regiune. Dinspre Cîmpii veneau mereu zvonuri tulburătoare. Oamenii din satul Sanly Bowitts își găsiră motive pentru a pleca pe neașteptate în pelerinaje ori în vizite spre alte meleaguri. Pînă și vagabonzii și cerșetorii părăseau localitatea. Ca întotdeauna, negustătorii și meșteșugarii se văzură siliți să aleagă între a-și lăsa bunurile la îndemîna tîlharilor și hoților sau a rămîne locului ca să și le vadă prădate.

Un comitet cetățenesc, în frunte cu primarul satului, veni în vizită la abație pentru a solicita adăpost pentru localnici în eventualitatea unei invazii.

— Sfatul meu hotărît, le spuse abatele după cîteva ore de tratative, este următorul: vom primi toate femeile, copiii, invalizii și bătrînii fără a ne opune. Dar în ce-i privește pe bărbații în stare să ia arma în mînă, vom judeca fiecare caz în parte și pesemne că pe unii îi vom izgoni.

— *De ce?* întrebă primarul.

— Ar trebui să-ți fie limpede de ce, mai cu seamă ție! spuse Dom Paulo tăios. S-ar putea să fim și noi atacați, dar dacă nu sîntem asaltați direct, noi vrem să rămînem

deoparte. Nu voi îngădui ca acest loc să fie folosit drept garnizoană de unde să se lanseze un contraatac, chiar dacă singurul atac este îndreptat împotriva satului. Deci, în cazul bărbaților capabili să ia arma în mînă, va trebui să insistăm asupra unui legămînt — să apere abația sub comanda *noastră*. Și vom hotărî noi înșine dacă un legămînt poate fi crezut ori nu.

— Nu mi se pare cinstit! urlă un membru al comitetului. Veți face discriminări...

— Doar împotriva acelora în care nu ne putem încrede. Ce s-a întîmplat? Sperați să țineți ascunsă o forță de rezervă aici? Ei bine, nu voi permite așa ceva. N-o să vă instalați o parte a miliției orașului tocmai aici. Acestea sînt ultimele mele cuvinte.

Așa stînd lucrurile, comitetul nu putu să refuze ajutorul ce li se oferea. Nimeni nu se mai opuse. Dom Paulo era dispus să-i primească pe toți dacă se ajungea la o asemenea situație, dar pentru moment voia să zădărnicească planurile prin care sătenii aveau de gînd să amestece abația în strategii militare. Mai tîrziu vor apărea și ofițeri din Denver, cu rugăminți similare; pe ei i-ar interesa mai degrabă să salveze regimul politic decît vieți umane. Era hotărît să le dea același răspuns.

Deșertul începu să colcăie de rătăcitori veniți dinspre răsărit. Negustători, vînători și păstori, mergînd spre apus, aduceau vești de la Cîmpie. Molima bîntuia printre turmele nomazilor ca un foc dezlănțuit în preerie; foametea părea inevitabilă. După prăbușirea dinastiei laredane, trupele se spărseseră în două, ca urmare a unei revolte. O parte dintre soldați se întorceau acasă, așa cum li se poruncise, în vreme ce alții se puseseră sub un cumplit jurămînt să mărșăluiască împotriva Texarkanei și să nu se

oprească decît după ce-i luau capul lui Hannegan ori piereau în această încercare. Slăbiți de schismă, laredanii erau treptat decimați de raidurile de hărțuială ale războinicilor Ursului Turbat, însetați să se răzbune împotriva celor ce le adusese molima. Se zvonea că, în generozitatea sa, Hannegan se oferise să transforme neamurile Ursului Turbat în dependenți supuși, dar numai dacă jură credință față de legile „civilizate", îi acceptă consilierii în sfaturile lor și îmbrățișează religia creștină. „Supuneți-vă ori muriți de foame" era soarta pe care destinul și Hannegan o ofereau popoarelor de păstori. Multe vor prefera să piară de foame decît să se plece în fața unui stat agrar-negustătoresc. Se spunea că Hongan Os își urla sfidarea spre miazăzi, miazănoapte și spre ceruri; pe ultima dintre acestea o împlinea arzînd cîte un șaman pe zi pentru a-i pedepsi pe zeii tribali care-l trădaseră. Amenința că va deveni creștin doar dacă zeii creștini îl vor ajuta să-și măcelărească vrăjmașii.

Poetul dispăru de la abație în timpul scurtei vizite a unui grup de păstori. Thon Taddeo observă primul absența Poetului din casa de oaspeți și se interesă de soarta versificatorului călător.

Dom Paulo se încruntă surprins.

— Ești sigur că a plecat? întrebă el. De multe ori își petrece zilele prin sat sau se duce pe podiș să se ia la harță cu Benjamin.

— Lipsesc lucrurile, spuse thonul. A dispărut totul din camera lui.

Abatele se strîmbă.

— E semn rău cînd pleacă Poetul. Fiindcă veni vorba, dacă lipsește cu adevărat, atunci te-aș sfătui să-ți faci imediat inventarul *propriilor* lucruri.

Thon Taddeo privi gînditor în zare.

— Deci asta-i calea pe care au luat-o ghetele mele...

— Neîndoielnic.

— Le-am trimis să fie lustruite. Nu mi-au fost înapoiate. S-a întîmplat în ziua cînd voia să-mi dărîme ușa.

— Să-ți dărîme... cine, *Poetul*?

Thon Taddeo chicoti.

— Regret, dacă i-am făcut o glumă. Am luat ochiul de sticlă. Vă amintiți seara în care l-a lăsat pe masa din refectoriu?

— Da.

— Eu l-am luat.

Își desfăcu băierile pungii, cotrobăi prin ea o clipă, apoi așeză globul ocular al Poetului pe biroul abatelui.

— Știa că eu i l-am luat, dar am negat mereu. De atunci încoace am glumit cu el, născocind chiar zvonul că în realitate era vorba de ochiul de mult dispărut al idolului Bayring și că ar trebui înapoiat muzeului. După o vreme, a devenit tare nestăpînit. Sigur că aveam de gînd să i-l dau înapoi, înainte de a pleca spre casă. Credeți că se va întoarce după plecarea noastră?

— Mă îndoiesc, spuse abatele cuprins de un vag fior, cînd ochii îi căzură pe globul de sticlă. Dar, dacă vrei, îl voi păstra. Deși e la fel de probabil să apară tocmai în Texarkana, căutîndu-l acolo. Susține că-i un talisman cu puteri deosebite.

— Cum asta?

Dom Paulo zîmbi.

— Spune că vede mult mai bine cînd îl poartă.

— Ce prostie! Thon Taddeo tăcu o clipă; evident, oricînd dispus să ia în considerație vreo idee, indiferent cît de stranie ar fi fost ea, se gîndi, apoi adăugă: Nu-i

absurd? Decît dacă umplerea orbitei goale influențează cumva mușchii *ambilor* ochi. Așa pretinde el?

— Jură că nu poate vedea la fel de bine fără el. Afirmă că trebuie să-l poarte pentru a percepe „înțelesurile adevărate", deși îi provoacă dureri cumplite de cap cînd îl ține mult. Dar nimeni nu știe vreodată cînd spune adevăruri, născociri ori alegorii. Dacă născocirile sînt îndeajuns de meșteșugite, mă îndoiesc că Poetul va recunoaște existența vreunei deosebiri între ele și realitate.

Thon Taddeo surîse enigmatic.

— Cînd era ieri în fața ușii mele, a urlat că *eu* am mai multă nevoie de ochi decît el. Asta-mi pare a sugera că-l socotește a fi, în sine, un fetiș cu puteri mari — bun pentru oricine. Mă-ntreb de ce.

— A spus că *tu* ai nevoie de el? Ha-ha!

— Ce vă amuză?

— Iartă-mă. Probabil c-a vrut să te insulte. Prefer să nu fac efortul de a-ți explica insulta Poetului; m-ar putea face părtaș la ea.

— Nicidecum. Sînt curios să aflu.

Abatele aruncă o privire către imaginea Sfîntului Leibowitz, aflată în colțul încăperii.

— Poetul folosea ochiul de sticlă drept etern subiect de glumă. Cînd voia să ia o hotărîre, sau să cugete la ceva, sau să analizeze o părere, obișnuia să și-l așeze în orbită. Și-l scotea din nou cînd vedea ceva ce-l nemulțumea, cînd se prefăcea că trece vreo întîmplare cu vederea ori cînd vroia să facă pe prostul. Cînd îl purta, își schimba și firea. Frații începuseră să-i spună „conștiința Poetului", iar el accepta gluma asta. Uneori ținea lecții și demonstrații despre avantajele unei conștiințe de circumstanță. Pretin-

dea că era posedat de o obligație frenetică — ceva banal, de obicei — cum ar fi îndemnul de a bea o sticlă de vin.

Purtînd ochiul, mîngîia sticla de vin, își lingea buzele, gemea și gîfîia, apoi își retrăgea mîna ca ars. În cele din urmă, dorința îl stăpînea din nou. Înșfăca sticla, își turna un degetar într-o cupă și se desfăta pe lîngă el vreme de o secundă. Iar atunci conștiința revenea și el arunca vinul cît colo. Curînd după aceea se uita cu jind la vin, începea să geamă și să saliveze, dar încă se lupta cu dorința — abatele pufni în rîs fără să vrea — și era înfiorător să-l urmărești. Cînd, în cele din urmă, era istovit, își scotea ochiul de sticlă. De îndată ce nu-l mai avea, se calma ca din senin. Constrîngerea înceta să mai fie obligatorie. Redevenit rece și arogant, își lua sticla, privea în jur și rîdea.

„Oricum o s-o fac", obișnuia să spună. Apoi, deși toată lumea se aștepta s-o bea, el arbora un zîmbet senin și-și turna vinul din sticlă în cap. Avantajul unei conștiințe detașabile, înțelegi?

— Deci el își închipuie că mi-e mai necesar decît lui.

Dom Paulo ridică din umeri.

— E doar Poetul-pușlama!

Savantul pufni amuzat. Împunse cu degetul sferoidul din sticlă și-l rostogoli de-a latul biroului. Deodată izbucni în rîs.

— Mărturisesc că-mi place. Cred că știu cui i-ar fi de mai mult folos decît Poetului. Probabil că-l voi păstra. Îl luă între degete, îl aruncă în sus și-l prinse, apoi privi pe furiș către abate.

Paulo se mulțumi să ridice din nou din umeri.

Thon Taddeo lăsă ochiul să cadă în pungă.

— I-l înapoiez dacă va veni să mi-l ceară. Și apropo de asta, vroiam să vă spun: munca mea aici e aproape terminată. Peste cîteva zile vom pleca.

— Nu te sperie luptele ce se dau pe Cîmpii?

Thon Taddeo se încruntă spre perete.

— Urmează să facem tabără la un munte izolat, situat la vreo săptămînă de mers călare de aici. Un grup de, ăă... escorta noastră ne va întîmpina acolo.

— Sper *din inimă* că de cînd ai încheiat aranjamentele și pînă în prezent, spuse abatele gustînd izul politicos de ferocitate al gîndului, grupul de escortă nu și-a schimbat orientarea politică. În asemenea vremuri, e din ce în ce mai greu să deosebești vrăjmașii de prieteni.

Thon Taddeo roși.

— Mai ales dacă ei vin din Texarkana, vreți să spuneți?

— N-am spus asta.

— Părinte, să fim cinstiți unul față de celălalt. Nu pot lupta împotriva prințului care face posibilă munca mea, indiferent ce cred eu despre orientările sau politica lui. Las impresia că-l sprijin, de formă, ori că nu-l bag în seamă, de dragul colegiului. Dacă-și va întinde stăpînirea, colegiul ar putea să profite de asta. Dacă și colegiul prosperă, omenirea va scoate un profit de pe urma eforturilor noastre.

— Cei ce vor supraviețui, probabil.

— Adevărat, dar acest lucru rămîne valabil în orice caz.

— Ba nu, nu... Acum douăsprezece secole nici măcar supraviețuitorii n-au tras vreun profit. Trebuie s-o luăm mereu de la capăt?

Thon Taddeo făcu un gest de neputință.

— Și eu ce pot face? întrebă el iritat. Hannegan e prințul, nu eu.

— Dar tu promiți să restitui Omului puterea de a controla natura. Cine va hotărî modul de folosire a puterii pentru a controla stihiile naturale? Cine va folosi forța? În ce scop? Cum o veți ține în frîu? Asemenea hotărîri pot fi încă luate. Dar dacă tu și grupul tău nu le luați acum, curînd le vor lua alții în locul vostru. Spui că omenirea va profita. Cine va plăti prin suferință? Un oarecare prinț care-și semnează scrisorile cu X? Sau chiar crezi că universitatea se poate ridica deasupra ambițiilor lui, atunci cînd își va da seama că reprezentați o valoare pentru el?

Dom Paulo nu se așteptase să-l convingă. Dar, cu tristețe apăsătoare în suflet, observă răbdarea infinită cu care thonul îl ascultă pînă termină ce avea de spus; era toleranța unui om ce ascultă o argumentare pe care, spre propria-i mulțumire, a respins-o de mult.

— Sugerezi, de fapt, să mai așteptăm puțin, spuse savantul. Adică să dizolvăm colegiul ori să-l mutăm în deșert și, într-un fel sau altul — lipsiți de aur și argint care să ne slujească — să reînviem o știință teoretică și experimentală încet și dureros, fără a spune-o nimănui. Adică s-o păstrăm pentru ziua în care Omul va deveni bun, pur, sfînt și înțelept.

— Nu exact asta am vrut...

— N-ai vrut să *spui* exact acest lucru, dar așa am înțeles eu din cuvintele dumitale. Ascundeți știința cît mai departe, nu încercați s-o aplicați, nu încercați să faceți nimic pînă cînd omul nu va deveni sfînt. Ei bine, nu vom reuși. Ați făcut-o voi înșivă aici, în această abație, generații întregi.

— Noi n-am ascuns nimic.

— N-ați ascuns, dar ați trecut știința sub tăcere și nimeni n-a știut că ea există; n-ați făcut nimic cu ea.

Un val de furie aprinse ochii preotului.

— Cred că a sosit clipa să-l cunoști pe fondatorul nostru, mormăi el și arătă cu degetul spre sculptura în lemn din colț. Înainte ca lumea să înnebunească, a fost om de știință ca și tine și a fugit să-și caute scăparea. El a întemeiat acest Ordin pentru a salva ce se mai putea din documentele fostei civilizații. „Salvate" din fața a ce și pentru ce? Uite-l unde stă — vezi licărirea focului? Cărțile? Așa de puțin dorea lumea știința pe vremea aceea și secole de-a rîndul mai apoi... Prin urmare, a murit pentru noi. Legenda spune că atunci cînd l-au stropit cu motorină, el le-a cerut o cană din ea. Oamenii și-au închipuit că o ia drept apă și-au rîs, dar i-au dat. El a binecuvîntat-o — unii spun că motorina s-a preschimbat în vin cînd a făcut semnul crucii — iar apoi a rostit: *Hic est enim calix Sanguinis Mei* și a băut-o înainte să fie spînzurat și ars. Să-ți citesc o listă a martirilor noștri? Să numesc toate bătăliile pe care le-am purtat pentru a păstra intacte aceste documente? Pe toți călugării care au orbit în camera copiștilor? Pentru tine? Și totuși afirmi că n-am făcut nimic cu știința, am trecut-o sub tăcere.

— Nu cu intenție, se scuză savantul, dar de fapt asta ați făcut și tocmai din motivele care, după părerea dumneavoastră, ar trebui să mă anime și pe mine. Părinte, dacă încercați să păstrați cunoașterea pînă cînd oamenii vor deveni mai înțelepți, lumea n-o va avea niciodată.

— Constat că neînțelegerea e fundamentală! spuse îmbufnat abatele. A-l sluji mai întîi pe Dumnezeu sau pe Hannegan, asta-i alegerea pe care trebuie s-o faci.

— Atunci, nu prea am de ales, răspunse Thon Taddeo. Ați voi să lucrez pentru Biserică? Disprețul din vocea lui era de netăgăduit.

22

Era joia din Octava Tuturor Sfinților. Pregătindu-se de plecare, thonul și oamenii săi se găseau în subsol, sortîndu-și notițele și hîrtiile. În jurul lor se strînsese un mic grup de călugări și, pe măsură ce momentul despărțirii se apropia, spiritul de amiciție creștea. Deasupra capetelor, lampa cu arc încă mai sfîrîia, umplînd bilblioteca cu strălucirea ei alb-albăstruie și orbitoare, iar echipa de novici ostenise învîrtind dinamul acționat manual. Lipsa de experiență a novicelui care stătea în capul scării pentru a regla mereu arcul electric făcea ca lumina să pîlpîie nebunește; el îl înlocuise pe operatorul priceput care era țintuit acum în infirmerie cu comprese reci pe ochi.

Thon Taddeo răspundea la întrebările privitoare la lucrarea sa cu mai puțină reținere decît de obicei, făcînd uitată teama de subiecte controversate,precum refractibilitatea luminii ori ambițiile lui Thon Esser Shon.

— Acum, spuse el, dacă această ipoteză nu este lipsită de sens, există posibilitatea de a afla o confirmare prin metoda observării. Mi-am stabilit ipoteza cu ajutorul

cîtorva formule matematice noi, sau mai curînd foarte vechi, sugerate de studierea Memorabiliei voastre. Ipoteza pare să ofere o explicație mai simplă asupra fenomenelor optice, dar, cinstit să fiu, la început n-am găsit modalitatea de a o testa. Fratele Kornhoer s-a dovedit de mare ajutor în această privință. Dădu din cap spre inventator și-i zîmbi, apoi desfăcu o schiță a dispozitivului de testare propus.

— Ce reprezintă? întrebă cineva după cîteva momente de mirare.

— Ei bine, acesta e un grup de plăci din sticlă. Un fascicul de raze care lovește grupul va fi parțial reflectat și parțial transmis mai departe. Partea reflectată va fi polarizată. Acum reglăm aranjamentul pentru a reflecta lumina prin acest lucru, născut dintr-o idee a Fratelui Kornhoer, și permitem luminii să cadă pe acest al doilea strat de plăci din sticlă. El este așezat exact la unghi drept pentru a reflecta tot fasciculul polarizat și nu transmite aproape nici o rază. Privind prin sticlă, abia dacă vedem lumina. Toate acestea au mai fost încercate. Acum însă, dacă ipoteza mea e corectă, închiderea acestui comutator la înfășurarea de cîmp a Fratelui Kornhoer va provoca o intensificare bruscă a luminii transmise. Dacă nu se verifică — ridică din umeri — atunci renunțăm la ipoteză.

— Mai curînd ați putea renunța la înfășurare, sugeră cu modestie fratele Kornhoer. Nu sînt sigur că va produce un cîmp îndeajuns de puternic.

— Eu sînt sigur. Ai un simț deosebit pentru astfel de lucruri. Mi se pare mai ușor să dezvolt o teorie abstractă decît să concep o modalitate practică de a o testa. Însă tu posezi darul remarcabil de a vedea totul în funcție de

șuruburi, sîrme și lentile, pe cînd eu rămîn încă sclavul simbolurilor abstracte.

— Thon Taddeo, în primul rînd mie nu mi-ar trece nicicînd prin minte abstracțiuni.

— Frate, am alcătui o echipă bună împreună. Tare mult aș vrea să te alături colegiului nostru, măcar pentru o vreme. Crezi că abatele îți va îngădui să pleci?

— Nici nu îndrăznesc să mă gîndesc, murmură inventatorul, simțindu-se brusc stînjenit.

Thon Taddeo se întoarse către ceilalți.

— Am auzit vorbindu-se de „frați în concediu". Nu-i adevărat că unii membri ai comunității voastre lucrează temporar în alte părți?

— Doar foarte puțini, Thon Taddeo, spuse un tînăr preot. Înainte, Ordinul punea funcționari, scribi și secretari la dispoziția clerului, dar și a curților regale sau ecleziastice. Dar asta s-a întîmplat pe vremea celor mai cumplite necazuri și lipsuri de la abație. Frații care au lucrat astfel ne-au ajutat uneori să nu pierim de foame. Dar acum nu mai e nevoie și a devenit un obicei rar folosit. Desigur, avem cîțiva frați care studiază la Noua Romă, dar...

— *Asta e!* spuse thonul brusc entuziasmat. O bursă la colegiu pentru tine, Frate. Am discutat cu abatele vostru și...

— Da? întrebă tînărul preot.

— Ei, deși nu sîntem de acord asupra unor lucruri, îi înțeleg unele puncte de vedere. Mă gîndeam că un schimb de burse ar putea îmbunătăți relațiile. Se va prevedea o plată, desigur, și sînt sigur că abatele ar putea folosi banii pentru o cauză bună.

Fratele Kornhoer își lăsă capul în pămînt și nu spuse nimic.

— Asta-i bună! Savantul începu să rîdă. Nu pari prea încîntat de invitație, Frate.

— Mă simt flatat, bineînțeles. Dar nu eu hotărăsc în astfel de chestiuni.

— Da, înțeleg asta. Dar n-aș îndrăzni să-i propun așa ceva abatelui dacă ideea nu-ți face plăcere.

Fratele Kornhoer ezită.

— Eu m-am dedicat religiei, recunoscu el în cele din urmă, adică unei vieți de rugăciune. Noi socotim și munca un fel de rugăciune. Dar obiectul de colo — și făcu un gest către dinam — pentru mine e mai mult o joacă. Cu toate acestea, dacă Dom Paulo ar fi să mă trimită...

— Ai pleca cu inima îndoită, încheie savantul cu tristețe în glas. Sînt sigur că aș putea convinge colegiul să-i trimită abatelui vostru cel puțin o sută de hannegani de aur pe an, cît te-ai afla printre noi. Eu... Tăcu și privi în jur la expresiile de pe chipurile lor. Iertați-mă, am spus ceva rău?

Ajuns la jumătatea scării, abatele se opri o clipă și privi cercetător la grupul din subsol. Cîțiva călugări întoarseră capetele spre el. După cîteva secunde, Thon Taddeo observă prezența abatelui și o salută cu o înclinare din cap.

— Tocmai vorbeam despre dumneavoastră, Părinte, spuse el. Dacă ați auzit cumva, aș dori să vă explic mai...

Dom Paulo clătină din cap.

— Nu-i nevoie.

— Dar aș vrea să...

— Nu poate aștepta? În clipa asta sînt grăbit.

— Desigur, spuse savantul.

— Mă întorc imediat. Urcă din nou scările. Părintele Gault îl aștepta în curte.

— Domne, au aflat deja? întrebă starețul sumbru.

— N-am întrebat, dar sînt sigur că nu, răspunse abatele. Discută tot soiul de nimicuri. Ceva despre intenția lor de a-l lua cu ei în Texarkana pe Fratele K.

— Atunci n-au auzit, asta-i sigur.

— Da. Unde-i acum?

— În casa de oaspeți, Domne. Medicul e cu el. Delirează.

— Cîți dintre frați știu că-i aici?

— Vreo patru. Cîntam Nona cînd a apărut la poartă.

— Spune-le celor patru să nu discute cu nimeni. Apoi alătură-te oaspeților noștri în subsol. Poartă-te frumos și ai grijă să *nu afle*.

— Dar, Domne, n-ar trebui să-i anunțăm înainte de plecare?

— Ba da. Dar lasă-i întîi să-și termine pregătirile. Știi că asta nu-i va împiedica să se întoarcă. Dar, pentru a evita situațiile stînjenitoare, să așteptăm pînă în ultima clipa pentru a le spune. Ai la tine hîrtia aceea?

— Nu, am lăsat-o împreună cu celelalte, în casa de oaspeți.

— Mă duc să-l văd. Avertizează-i pe ceilalți și vezi de oaspeți.

— Da, Domne.

Abatele porni spre casă. Cînd să intre, fratele farmacist tocmai ieșea din camera fugarului.

— Are să trăiască, Frate?

— Nu știu, Domne. Maltratări, înfometare, arsuri, febră, dacă vrea Domnul... Ridică din umeri a neputință.

— Pot să-i vorbesc?

— Sînt sigur că mai rău n-o să-i facă. Numai că vorbește incoerent.

Abatele intră în cameră și închise ușa cu fereală.

— Frate Claret?

— Nu mai vreau, gîfîi bărbatul aflat pe pat. Pentru numele lui Dumnezeu, nu... V-am spus tot ce știu. L-am trădat. Acum dați-mi pace.

Dom Paulo privi plin de milă la secretarul defunctului Marcus Apollo. Ochii îi căzu pe mîinile scribului. În locul unghiilor erau răni infectate.

Abatele se cutremură și se întoarse spre măsuța de lîngă pat. În grămăjoara de hîrtii și lucruri personale găsi documentul tipărit grosolan, pe care fugarul îl adusese cu sine dinspre răsărit:

HANNEGAN PRIMARUL, prin Voia lui Dumnezeu: Suveran al Texarkanei, Împărat al statului Laredo, Apărător al Credinței, Doctor în Drept, Căpetenie de Clanuri Nomade și Păstor Suprem al Cîmpiilor, către TOȚI EPISCOPII, PREOȚII ȘI PRELAȚII Bisericii de pe întreg cuprinsul Tărîmurilor Noastre legiuite, Salutări și AVEȚI GRIJĂ, întrucît aceasta reprezintă LEGEA, cu alte cuvinte, spre știință:

(1) Deoarece un anumit prinț străin, un anume Benedict al XXII-lea, Episcop al Noii Rome, considerînd că-și poate asuma o autoritate care de drept și de fapt nu-i aparține, asupra clerului acestei națiuni, a îndrăznit, în primul rînd, să pună Biserica din Texarkana sub sentința de interdict și apoi să suspende această sentință, creînd astfel mare confuzie și neglijarea spirituală în rîndurile credincioșilor, Noi, unicul domnitor legitim al acestui tărîm, acționînd în bună

înțelegere cu un conciliu de episcopi și de clerici, prin prezenta îl declarăm pe susnumitul prinț și episcop, Benedict al XXII-lea, drept eretic, simoniac, ucigaș, sodomit și ateu, nedemn de recunoaștere de către Sfînta Biserică în țările regatului Nostru, imperiu sau protectorat. Cel care îl slujește nu ne slujește pe Noi.

(2) Dăm de știre, prin urmare, că atît decretul de interdict, cît și decretul de suspendare sînt considerate prin prezentul act ABOLITE, ANULATE, DECLARATE NULE ȘI FĂRĂ RELEVANȚĂ, fiindcă ele au fost lipsite de valabilitate dintru început...

Dom Paulo abia dacă-și aruncă ochii pe restul textului. Nici nu avea nevoie să citească mai departe. Acel AVEȚI GRIJĂ poruncea legitimarea clerului din Texarkana, făcea din administrarea Cumînecăturii de către persoane neautorizate o crimă în fața legii și făcea din jurămîntul de credință supremă față de Primărie o condiție pentru împuternicire și recunoaștere. Actul era semnat nu numai cu semnul Primarului, dar și de mîna cîtorva „episcopi" ale căror nume erau necunoscute abatelui.

Azvîrli documentul înapoi pe măsuță și se așeză pe jos, alături de pat. Fugarul ținea ochii deschiși, se holba doar la tavan și respira gîfăit.

— Frate Claret?! întrebă abatele blînd. Frate...

În subsol, ochii savantului se aprinseseră de exuberanța necugetată a specialistului care dă năvală în dome-

niul altuia, doar de dragul de a răspîndi neclaritățile peste tot.

— În realitate, *da*! spuse el ca răspuns la întrebarea unui novice. Chiar am găsit aici o sursă care, cred eu, ar trebui să prezinte interes pentru Thon Maho. Desigur, eu nu sînt istoric, dar...

— Thon Maho? E cel care, hm, încearcă să corecteze Geneza? întrebă părintele Gault, strîmbîndu-se.

— Da, el e... începu savantul, se întrerupse și tresări cînd îl văzu pe Gault.

— Nu-i nimic, spuse preotul și chicoti. Mulți dintre noi considerăm Geneza mai mult sau mai puțin alegorică. Ce-ai descoperit?

— Am găsit un fragment dinainte de Potop care sugerează un concept *foarte* revoluționar, după părerea mea. Dacă am interpretat corect cele citite acolo, Omul nu a fost creat decît cu puțin timp înainte de prăbușirea ultimei civilizații.

— Poof-tiim? Și-atunci care e originea civilizației?

— În nici un caz umanitatea. A fost creată de o rasă care a dispărut în timpul Potopului Focului.

— Dar Sfînta Scriptură vorbește despre evenimente petrecute cu mii de ani înaintea Potopului!

Thon Taddeo păstră o tăcere semnificativă.

— Susții că *noi* nu sîntem coborîtori din Adam? întrebă îngrozit Gault. Nu sîntem înrudiți cu umanitatea istorică?

— Stați puțin! Eu fac doar o supoziție, conform căreia rasa dinaintea Potopului, care-și spunea Om, a reușit să creeze viață. Cu puțin înainte de prăbușirea civilizației lor, ei au reușit să creeze strămoșii actualei civilizații — „după chipul și asemănarea lor" — ca specie de servitori.

— Dar chiar dacă respingi complet Apocalipsa, bunul simț îți sugerează că te complici în mod inutil! se plînse Gault.

Abatele coborîse tăcut scările. Se opri pe ultimul palier și ascultă, incapabil să-și creadă urechilor.

— Așa s-ar părea, susținu Thon Taddeo, pînă-ți dai seama cîte lucruri se explică astfel. Cunoașteți legendele Simplificării. Toate ar deveni mai inteligibile, asta-i părerea mea, dacă am considera Simplificarea drept o răscoală a speciei de servitori, cea creată, împotriva speciei originale, așa cum sugerează documentele fragmentare. Așa s-ar explica de ce umanitatea din zilele noastre pare atît de nepregătită în comparație cu anticii, de ce strămoșii noștri au decăzut, ajungînd barbari atunci cînd stăpînii lor au dispărut, de ce...

— Milostivește-te, Doamne, de casa aceasta! strigă Dom Paulo, pășind către firidă. Iartă-ne, Doamne, că nu știm ce-am făcut.

— Trebuia să-mi dau seama, bolborosi savantul mai mult către sine.

Bătrînul preot se apropie de oaspetele său ca o furie răzbunătoare.

— Deci sîntem doar creaturi făcute de alte creaturi, Domnule Filozof? Făcuți de zei mai mărunți decît Dumnezeu și, prin urmare, nu tocmai perfecți, bineînțeles — deși asta nu-i vina noastră?

— E doar o supoziție, însă ea ar lămuri multe, spuse thonul înțepat, nedorind să se dea bătut.

— Și ar ierta multe păcate, nu-i așa? Și atunci, revolta omului împotriva creatorilor săi a fost, neîndoielnic, un

tiranicid îndreptățit împotriva fiilor din cale-afară de ticăloși ai lui Adam!

— N-am spus...

— *Arată-mi și mie*, Domnule Filozof, acest document uimitor!

Thon Taddeo își răsfoi precipitat notițele. Lumina începu să pîlpîie din ce în ce mai des, întrucît novicii de la roată se încordau înfrigurați să tragă cu urechea. Puțin numerosul public strîns în jurul savantului rămăsese împietrit, însă intrarea furtunoasă a abatelui îi trezise din starea de uimire mută. Călugării își vorbiră în șoaptă, iar unul dintre ei își îngădui chiar să rîdă.

— Am găsit, anunță Thon Taddeo, întinzîndu-i lui Dom Paulo cîteva pagini de notițe.

Abatele le cercetă încruntat și începu să citească. Tăcerea deveni stînjenitoare.

— Cred c-ai găsit asta în secțiunea cu documente „Nesecrete", am dreptate? întrebă el după cîteva clipe.

— Da, dar...

Abatele continuă să citească.

— Hmm, eu zic să termin de împachetat, mormăi savantul și se apucă din nou de sortat hîrtii. Călugării se foiră neliniștiți, de parcă ar fi vrut să se strecoare în tăcere din locul acela. Kornhoer rămase pe gînduri.

Lămurit după cîteva minute de lectură, cu o mișcare bruscă, Dom Paulo îi înmînă starețului cele cîteva foi.

— *Lege!* porunci el pe un ton aspru.

— Dar ce...?

— Un fragment dintr-o piesă ori dialog, după cîte se pare. Ceva despre niște oameni care creează pe cale artificială ființe pentru a le folosi ca sclavi. Iar sclavii se revoltă împotriva creatorilor lor. Dacă Thon Taddeo ar fi citit

lucrarea Venerabilului Boedullus, *De Inanibus*, ar fi găsit acest fragment clasificat drept „probabil fabulă ori alegorie". Dar pesemne că lui Thon Taddeo puțin îi pasă de aprecierea făcută de Venerabilul Boedullus cînd poate să-și dea singur cu părerea.

— Dar ce fel de...?

— *Lege!*

Cu foile în mînă, Gault se dădu la o parte. Paulo se întoarse către savant și-i vorbi politicos, apăsat și rar:

— „După chipul lui, Dumnezeu i-a făcut; a făcut bărbatul și femeia."

— Remarcile mele au fost simple supoziții, spuse Thon Taddeo. Libertatea de a face speculații este esențială...

— „Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în grădina cea din Eden, ca s-o lucreze și s-o păzească. Și..."

— ... pentru progresul științei. Dacă vreți să ne tăiați aripile prin credință oarbă, dogmă absurdă, atunci înseamnă că preferați...

— „A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă și a zis: Din toți pomii din rai poți să mănînci; iar din pomul cunoștinței binelui și răului să..."

— ... să lăsați lumea în aceeași neagră ignoranță și superstiție împotriva cărora afirmați că Ordinul vostru a luptat...

— „...nu mănînci, căci în ziua în care vei mînca din el, vei muri negreșit."

— ...mereu. Și nici noi nu vom putea birui foametea, bolile, nașterile de monștri sau să facem lumea mai bună decît a fost...

— „Atunci șarpele a zis către femeie: Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mînca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscînd binele și răul?“

— ...vreme de douăsprezece secole, dacă orice drum deschis speculațiilor este blocat și orice nouă idee denunțată...

— „Și *n-a fost* niciodată mai bine, și nici nu va fi, vor exista doar mai bogați ori mai săraci, mai triști, dar nu mai înțelepțiți, pînă în chiar ultima zi.“

Savantul ridică din umeri neajutorat.

— Vedeți? Știam că o să vă supărați, dar mi-ați spus... O, la ce bun? Aveți propria relatare.

— „Relatarea“ pe care am citat-o, Domnule Filozof, nu a fost referitoare la modul în care s-a desfășurat facerea, ci a felului în care a apărut ispitirea care a dus la Cădere. Tocmai asta ți-a scăpat? „Și șarpele i-a zis femeii...“

— Da, dar libertatea de a gîndi este esențială...

— Nimeni n-a încercat să te lipsească de ea. Și nici nu m-am supărat. Dar amăgirea intelectului doar din mîndrie, trufie ori fuga de răspundere sînt fructe ale aceluiași copac.

— Vă îndoiți de curățenia motivelor mele? întrebă Thon Taddeo, întunecîndu-se la chip.

— Uneori mă îndoiesc chiar și de propria mea curățenie. Nu te acuz de nimic. Dar pune-ți următoarea întrebare: Ce plăcere găsești cînd sari să îmbrățișezi orbește o ipoteză folosind o trambulină atît de fragilă? De ce vrei să discreditezi trecutul, mergînd chiar pînă acolo

încît să dezumanizezi civilizația dispărută? Ca să nu tragi nici o învățătură din greșelile ei? Ori fiindcă nu suporți să fii doar un „redescoperitor“, și trebuie neapărat să te simți și „creator“?

Thon Taddeo șuieră o sudalmă.

— Documentele acestea trebuie înmînate unor oameni competenți, spuse el furios. Ce ironie!

Lumina pîlpîi și se stinse. Pana nu era de natură mecanică. Novicii încetaseră să mai învîrtă roata.

— Aduceți lumînări! strigă abatele.

Fură aduse.

— Coboară de acolo, îi spuse Dom Paulo novicelui cățărat pe scară. Și adu și obiectul acela. Frate Kornhoer? Frate Korn...

— A intrat adineauri în magazie, Domne.

— Hai, chemați-l aici. Dom Paulo se întoarse din nou către savant, înmînîndu-i documentul ce fusese găsit printre lucrurile Fratelui Claret. Citește-l, dacă poți distinge ceva la lumina lumînărilor, Domnule Filozof.

— Un edict al primarului?

— Citește-l și bucură-te de mult iubita-ți libertate.

Fratele Kornhoer se furișă în încăpere. Purta crucifixul masiv care fusese mutat din arcadă pentru a face loc noii lămpi. Îi întinse crucea lui Dom Paulo.

— Cum de ți-ai dat seama că-l voiam?

— M-am gîndit că a sosit vremea, Domne. Făcu un gest din umeri.

Bătrînul se urcă pe scară și agăță crucea de cîrligul din fier. În lumina lumînării, corpul sclipea ca aurul. Abatele se întoarse puțin și strigă de sus spre călugări.

— Cine va mai citi în firida asta, de azi înainte s-o facă *ad Lumina Christi!*

Cînd Dom Paulo coborî scara, Thon Taddeo își îndesa ultimele notițe într-o cutie pentru a le sorta cu altă ocazie. Îl privi precaut pe preot, dar nu scoase o vorbă.

— Ai citit edictul?

Savantul dădu din cap.

— Dacă, din întîmplare, dorești azil politic la noi...

Savantul refuză cu o mișcare hotărîtă din cap.

— Atunci te-aș ruga să mă lămurești și pe mine ce-ai vrut să spui cu încredințarea documentelor unora mai competenți.

Thon Taddeo lăsă ochii în pămînt.

— Am zis-o în iureșul discuției, Părinte. Retrag cele spuse.

— Dar ai rămas la aceeași părere. Tot timpul așa ai socotit.

Thon Taddeo nu respinse acuzația.

— Atunci ar fi inutil să repet rugămintea de a face demersuri în numele nostru cînd ofițerii îi vor povesti vărului tău ce garnizoană minunată ar putea deveni această abație. Dar, spre binele lui, amintește-i că atunci cînd altarele Memorabiliei noastre au fost amenințate, predecesorii noștri n-au ezitat să le apere cu sabia. Tăcu o clipă. Pleci azi sau mîine?

— Cred că astăzi ar fi mai bine, spuse moale Thon Taddeo.

— Voi porunci să vi se pregătească provizii. Abatele se întoarse să plece, dar se opri și adăugă: Dar cînd ajungi acasă, transmite-le un mesaj colegilor tăi.

— Desigur. L-ați scris?

— Nu. Spune-le că aceia care doresc să studieze aici sînt bineveniți, în ciuda iluminatului care lasă de dorit. Mai ales lui Thon Maho. Sau lui Thon Esser Shon cu cele

șase elemente. Atîta vreme cît nu se agață cu disperare de erori doar fiindcă au un gust mai plăcut, socot că oamenii trebuie să bîjbîie printre ele pentru a ajunge la adevăr. Mai spune-le, fiule, că atunci cînd va sosi momentul, și va sosi într-o bună zi, nu numai preoții, ci și filozofii vor avea nevoie de un sanctuar — anunță-i că zidurile noastre sînt rezistente.

Făcu semn din cap novicilor că erau liberi să meargă la treburile lor, apoi urcă greoi scările să meargă și să rămînă singur în biroul său. Iar asta fiindcă furia se dezlănțuise din nou în pîntecul lui și știa că urmau momentele de tortură.

Nunc dimittis servum tuum, Domine... Quia viderunt oculi mei salutare...

Poate că durerea sfredelitoare se va elibera de astă dată, îi veni în minte un gînd dătător de speranță. Vru să-l cheme pe părintele Gault să-i asculte confesiunea, dar socoti că era mai bine să aștepte pînă după plecarea oaspeților. Privi din nou, lung, la edict.

O ciocănitură în ușă îi întrerupse chinurile.

— Nu poți veni mai tîrziu?

— Regret, dar mai tîrziu n-o să mai fiu aici, îi răspunse o voce slabă din coridor.

— A, Thon Taddeo, atunci intră. Dom Paulo se îndreptă de spate; își stăpîni durerea, încercînd nu s-o facă uitată cu totul, ci doar controlînd-o, așa cum ar fi făcut cu un servitor năbădăios.

Savantul intră și așeză pe birou un maldăr de hîrtii.

— M-am gîndit că se cuvine să vă las astea, spuse el.

— Ce avem aici?

— Schițele fortificațiilor. Cele pe care le-au făcut ofițerii. Vă sugerez să le ardeți neîntîrziat.

— De ce-ai făcut gestul acesta? întrebă Dom Paulo printre crampe. După schimbul de cuvinte pe care l-am avut jos...

— Să nu mă-nțelegeți greșit, îl întrerupse Thon Taddeo. Vi le-aș fi înapoiat oricum, era o chestiune de onoare să nu-i las să batjocorească ospitalitatea dumneavoastră pentru... dar să nu mai vorbim despre asta. Dacă vi le-aș fi dat mai devreme, ofițerii ar fi avut destul timp să facă încă un set.

Abatele se ridică încet și-i întinse mîna savantului.

Thon Taddeo ezită.

— Nu vă promit mari eforturi în ce vă privește...

— Știu.

— ...deoarece socot că ceea ce aveți aici trebuie să rămînă deschis în fața lumii.

— Este, a fost și va fi întotdeauna.

Își strînseră mîinile cu însuflețire, dar Dom Paulo știa că asta nu era un semn de armistițiu, ci doar de respect reciproc între dușmani. Probabil că nici nu avea să fie vreodată altfel.

Dar de ce trebuie ca totul să se petreacă la fel?

Avea răspunsul în față; șarpele cu șoaptele lui: „Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mînca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu". Bătrînul țesător de minciuni se pricepea să spună jumătăți de adevăr. Cum să „știi" binele și răul decît dacă ai gustat puțin din el? Gustați și veți fi ca Dumnezeu. Însă nici puterea infinită și nici înțelepciunea infinită nu pot aduce oamenilor dumnezeirea. Pentru asta ar trebui să existe și dragoste infinită.

Dom Paulo îl chemă pe tînărul preot. Era vremea plecării. Iar curînd avea să sosească un an nou.

Anul acela a adus un torent nemaiîntîlnit de ploaie asupra deșertului, făcînd semințe de mult uscate să izbucnească în floare.

Anul acela a fost martor al pătrunderii unor vestigii de civilizație în rîndul triburilor nomade din Cîmpii, și pînă și poporul din Laredo începu să murmure, socotind că poate așa era mai bine. Roma nu a fost de acord.

În anul acela s-a făcut și desfăcut un acord temporar între statele Denver și Texarkana. A fost anul în care Bătrînul Evreu a răspuns din nou vechii lui chemări de Vraci și Rătăcitor, anul în care călugării Ordinului Albertian al lui Leibowitz au îngropat un abate și s-au înclinat în fața altuia nou. Răsăreau speranțe în ziua de mîine.

A fost anul în care un rege a venit călare dinspre răsărit pentru a supune pămîntul și a-i deveni stăpîn. Acela a fost un an al Omului.

23

Lîngă drumul oropsit de soare care ocolea coasta împădurită a dealului era groaznic de cald, iar arșița adîncea și mai mult setea de care suferea Poetul. După o vreme, amețit, își înălță capul de la pămînt și încercă să privească în jur. Îmbulzeala se risipise: totul era nemișcat acum, în afară de ofițerul de cavalerie. Vulturii pluteau mereu mai jos, gata să coboare.

Văzu cîțiva refugiați zăcînd morți, un cal mort și ofițerul muribund, prins sub propriul cal. Cînd și cînd, cavaleristul se trezea și striga fără vlagă. Ba striga după mama, ba după un preot. Uneori, își revenea și cerea un cal. Țipetele lui nelinișteau vulturii și-l rîcîia și mai mult pe suflet pe Poet, care se simțea oricum prost dispus. Era un Poet tare deprimat. Niciodată nu se așteptase ca lumea să se poarte curtenitor, cuviincios ori măcar cu bun simț, iar ea rareori îl tratase astfel; adesea se simțise încurajat de consecvența grosolăniei și a prostiei ei. Dar pînă acum lumea nu-l împușcase niciodată pe Poet cu muscheta, în

abdomen. Găsea că asta nu avea deloc menirea de a-l îmbărbăta.

Ba, și mai grav, acum nici măcar nu putea învinovăți lumea de prostie, fiindcă era vorba doar de propria-i nechibzuință. El însuși dăduse dovadă de prostie. Cînd văzuse grupul de refugiați venind dinspre răsărit și galopînd către deal, urmăriți îndeaproape de o trupă de cavaleriști, își văzuse de ale lui și nu supărase pe nimeni. Pentru a fugi din calea măcelului, se ascunsese după un tufiș care creștea pe marginea taluzului de lîngă drum, un punct strategic din care ar fi putut urmări întregul spectacol fără a fi zărit. Nu era bătălia lui. Nu dădea o ceapă degerată pe credințele politice sau religioase ale refugiaților ori ale cavaleriștilor. Dacă soarta hotărîse că trebuia să aibă loc un măcel, ea nici c-ar fi putut găsi un martor mai dezinteresat decît Poetul. Și atunci, de unde o asemenea pornire oarbă?

Acea pornire îl făcuse să sară de pe taluz și să-l agațe pe ofițerul de cavalerie din șa, să-l înjunghie de trei ori cu cuțitul pe care-l purta la brîu, după care se prăbușiseră amîndoi la pămînt. Nu pricepea nicicum de ce-o făcuse. Nu realizase nimic. Oamenii ofițerului îl împușcaseră înainte de a apuca să se ridice în picioare. Măcelărirea refugiaților continuase. Apoi restul soldaților fugiseră mai departe în urmărirea altor refugiați, lăsîndu-și morții acolo.

Își auzi abdomenul bolborosind. Vai, ce zădărnicie să încerci a digera o bilă de muschetă. Socoti în cele din urmă că săvîrșise fapta inutilă din pricina spadei boante. Dacă ofițerul ar fi retezat-o în două pe femeia aflată în șa cu o lovitură sigură și ar fi călărit mai departe, Poetul ar fi

trecut cu vederea peste toate. Dar să continue a o hăcui cu spada într-așa un hal...

Refuză să se mai gîndească la asta. Gîndul îi era doar la apă.

— O, Doamne... O, Doamne... se tîngui ofițerul.

— Data viitoare să-ți ascuți tacîmurile, șuieră Poetul.

Dar nu va mai fi nici o dată viitoare.

Poetul nu-și amintea să se fi temut de moarte, dar bănuise dintotdeauna că Providența îi va rezerva tot ce era mai rău pe lume cînd va fi să-și dea duhul. Se aștepta să putrezească de viu. Încetul cu încetul și nu tocmai plăcut. Un anume simț poetic îl avertizase că sigur va muri ca un lepros, cu trupul umflat și ros de boală, recunoscîndu-se învins de căință, dar nepocăit. Niciodată nu anticipase ceva atît de brusc și definitiv ca un glonț în stomac și lipsit pînă și de cel mai mic auditoriu care să-i asculte ultimele zeflemele usturătoare. Cel din urmă lucru pe care îl auziseră soldații de la el în clipa cînd îl împușcaseră fusese: Oof! — singurul său testament pentru posteritate. Oof! — ceva memorabil pentru tine, Domnissime.

— Părinte? Părinte? gemu ofițerul.

După un timp, Poetul își adună puterile și-și ridică din nou capul, clipi des să alunge praful din ochi și-l privi cercetător pe ofițer. Se convinse că era același pe care-l agățase, cu toate că fața omului căpătase deja o paloare verzuie. Behăiala lui după un preot începu să-l scoată din sărite pe Poet. Printre refugiații care zăceau morți se aflau cel puțin trei clerici și, cu toate astea, ofițerul nu mai era acum atît de năzuros să specifice de ce credință trebuia să fie cel care să-l spovedească. Poate-i slujesc eu ca preot, gîndi Poetul.

Începu să se tîrîie încet către cavalerist. Acesta îl văzu venind și pipăi cu mîna, căutîndu-și pistolul. Poetul se opri. Nu se aștepta să fie recunoscut. Se pregăti să se rostogolească spre un loc ferit. Țeava pistolului tremura în direcția lui. Îi urmări ezitarea pentru o clipă, apoi hotărî să-și continue înaintarea. Ofițerul apăsă pe trăgaci. Mare ghinion, glonțul trecu la cîțiva metri de Poet.

Ofițerul tocmai încerca să-și reîncarce pistolul cînd Poetul, ajuns lîngă el, i-l luă din mînă. Părea să delireze, fiindcă își făcea mereu cruce.

— Continuă, îl îndemnă Poetul cu o mormăială, și găsi cuțitul.

— Binecuvîntează-mă Părinte, fiindcă am păcătuit...

— *Ego te absolvo*, fiule, spuse Poetul și înfipse cuțitul în gîtlejul lui.

După aceea, găsi bidonul ofițerului și sorbi o înghițitură. Apa se înfierbîntase din pricina soarelui, dar avea un gust delicios. Rămase întins cu capul sprijinit de calul ofițerului și așteptă ca umbra costișei să coboare asupra drumului. Isuse, ce tare îl durea! Ultima mea aventură va fi cam greu de explicat, gîndi el; și mai sînt și fără ochiul de sticlă. Dacă va mai fi ceva de explicat! Privi către cavaleristul mort.

— Al dracului de cald aici, nu? șopti gîfîit.

Cavaleristul nu părea deloc vorbăreț. Poetul mai luă o gură de apă din bidon, apoi încă una. Deodată simți o săgetare foarte dureroasă în pîntec. O clipă sau două, se simți tare nefericit.

Vulturii păsîră țanțoși, își curățară penele și se puseră pe harță din cauza cinei; încă nu era suficient de moale.

Așteptară lupii cîteva zile. Era de ajuns pentru toți. În cele din urmă, îl mîncară pe Poet.

Ca întotdeauna, gunoierii negri ai cerurilor își depuseră oule la vremea potrivită și, iubitori, își hrăniră puii. Plutiră sus, pe deasupra preeriilor, munților și cîmpiilor, căutînd să împlinească rolul pe care li-l destinase viața, potrivit planului mai cuprinzător al naturii. Filozofii lor demonstrară doar prin propria rațiune că supremul *Cathartes aura regnans* crease lumea special pentru vulturi. Îl preaslăviră pe autor cu pofta lor de mîncare, vreme de secole.

Mai apoi, după generațiile întunericului veniră generațiile luminii. Iar oamenii numiră acel an, Anul Domnului Nostru 3781 — un an al păcii Sale, adresară ei rugi către cer.

Fiat voluntas tua

24

În secolul acela existau din nou nave spațiale, iar ele erau conduse de absurdități amețite care pășeau pe două picioare și aveau smocuri de păr în cele mai nepotrivite zone anatomice. Formau un neam vorbăreț-certăreț. Aparțineau unei rase capabile să-și admire propria imagine într-o oglindă și la fel de capabile să-și taie propriile gîtlejuri în fața altarului unui zeu tribal precum acela numit Bărbieritul Zilnic. Alcătuiau o adunătură care se considera în primul rînd rasă de producători de unelte posedați de inspirație divină; orice formă inteligentă din Arcturus i-ar fi perceput în primul rînd drept o rasă împătimită să țină cuvîntări, după o masă îmbelșugată.

Era inevitabil, era destinul de netăgăduit, așa simțeau ei (și asta nu se întîmpla pentru prima oară) ca această rasă să pornească în cucerirea stelelor. La o adică, dacă era nevoie, aveau să le cucerească de cîteva ori, iar după

aceea să țină cîte-o cuvîntare, desigur. Dar era de asemenea inevitabil ca această specie să cadă iarăși pradă vechilor boli ale noilor lumi, la fel cum făcuseră și pe Pămînt mai înainte, împlinind litania vieții și în special liturghia Omului: Versulețe de Adam, corul interpretat de Cei Crucificați.

Noi sîntem secolele.
Noi sîntem dinții care macină și macaronarii dați dracu'
și în curînd vom discuta cum să-ți amputăm capul.
Noi, Doamnă și Domnule, vă sîntem gunoierii cîntăreți
și mărșăluim cadențat în spatele vostru, scandînd rime care unora li se par stranii.
Un doi treei patru
Stîng!
Stîngul!
Avea o soață buuună, însă el
A plecat!
Stîng!
Stîngul!
Dreptul!
Stîngul!

Și cum se zice-n vechea patrie, *Wir marschieren weiter wenn alles in Scherben fällt*.

Avem eoliții și mezoliții și neoliții tăi. Avem Babiloanele tale și Pompeii, și Cezarii și artefactele tale cromate (impregnate cu ingrediente vitale).

Avem securile tale însîngerate, și Hiroshimele tale. Mărșăluim 'nainte sfidînd Iadul, zău că da...

Atropie, entropie și *Proteus vulgaris*,
spunînd glume porcoase despre-o țărăncuță pe nume Eva

și despre-un comis-voiajor numit Lucifer.

Noi vă-ngropăm morții-mpreună cu reputația lor.

Noi vă-ngropăm. Noi sîntem secolele.

Nașteți-vă, deci, vînați vînt, scînciți la palma calmantă a chirurgului, căutați-vă bărbăția, gustați puțină dumnezeire, pipăiți durerea, nașteți, zbăteți-vă nițel, dați-vă duhul:

(După ce muriți, ieșiți discret pe ușa din dos, vă rugăm.)

Generare, regenerare, iar și iar, ca-ntr-un ritual, cu straie mînjite de sînge și unghii smulse din carne, copii ai lui Merlin, vînători de sclipiri. Copii ai Evei, construind etern Edenuri — și făcîndu-le praf și pulbere într-o furie nebună fiindcă, nu se știe de ce, nu seamănă cu originalul. (AUU! AUU! AUU! — își zbiară un cretin chinurile demente în mijlocul ruinelor. Dar degrabă! acoperiți-i glasul cu zvon de cor, cîntînd Aleluia la decibeli nouăzeci.)

Ascultați, prin urmare, ultimul Imn de Slavă al Fraților Ordinului Leibowitz, așa cum fost-a el cîntat de secolul ce i-a înghițit numele:

℣ Lucifer a căzut.
℟ : *Kyrie eleison.*
℣ Lucifer a căzut.
℟ : *Christe eleison.*
℣ Lucifer a căzut.
℟ : *Kyrie eleison, eleison imas!*

LUCIFER A CĂZUT; cuvintele codului, transmise prin pîlpîiri electrice de-a lungul și de-a latul continentu-

lui, s-au șoptit în săli de conferințe, au circulat în forma unor rapoarte scorțoase, purtînd ștampila *SUPREME SECRETISSIMO*, au fost puse la adăpost de ochii și urechile presei. Cuvintele s-au înălțat într-un val amenințător, în spatele unui baraj de discreție oficială. În baraj au apărut fisuri, însă ele au fost astupate cu bravură de birocrați sinucigași ale căror degete arătătoare s-au umflat peste măsură, deoarece au trebuit să se ferească de gloanțele verbale azvîrlite de presă.

PRIMUL JURNALIST: Ce ne poate spune Domnia Voastră în legătură cu declarația lui Sir Rische Thon Berker, potrivit căruia nivelul radiațiilor de pe Coasta de nord-vest e de zece ori peste cota normală?

MINISTRUL APĂRĂRII: Nu am citit această declarație.

PRIMUL JURNALIST: Presupunînd că declarația ar reflecta adevărul, cine ar trebui să răspundă pentru o asemenea creștere?

MINISTRUL APĂRĂRII: Întrebarea pornește de la o presupunere. Pesemne că Sir Rische a descoperit vreun zăcămînt bogat în uraniu. Nu, tăiați asta. N-am nimic de declarat.

AL DOILEA JURNALIST: Domnia Voastră îl consideră pe Sir Rische drept om de știință competent și responsabil?

MINISTRUL APĂRĂRII: N-a fost niciodată angajatul ministerului meu.

AL DOILEA JURNALIST: Acesta nu e un răspuns care să ne satisfacă.

MINISTRUL APĂRĂRII: Trebuie să vă satisfacă. Întrucît n-a fost niciodată angajatul ministerului meu, nu pot fi la curent cu competența și resposabilitatea sa. Eu nu sînt om de știință.

O JURNALISTĂ: Este adevărat că recent a avut loc o explozie nucleară, undeva, dincolo de Pacific?

MINISTRUL APĂRĂRII: Doamnă, după cum bine știți, în conformitate cu actualele legi internaționale, testarea armelor atomice de orice tip reprezintă o gravă încălcare a cutumelor și un act de război. Nu sîntem în stare de război. Răspunsul meu vă satisface?

JURNALISTA: Nu, Domnia Voastră, nu mă satisface. Eu nu v-am întrebat dacă a avut loc un test nuclear. Eu v-am întrebat dacă s-a produs o explozie nucleară.

MINISTRUL APĂRĂRII: Noi nu am efectuat nici o asemenea explozie. Dacă alții au făcut-o, credeți că acest guvern nu ar fi fost informat?

(*Rîsete politicoase.*)

JURNALISTA: Răspunsul *nu* lămureș...

PRIMUL JURNALIST: Domnia Voastră, delegatul jerulian a acuzat Coaliția Asiatică de asamblarea de bombe cu hidrogen în spațiu și, tot potrivit declarației lui, Consiliul Executiv din țara noastră nu cunoaște nimic despre această problemă. Este adevărat?

MINISTRUL APĂRĂRII: Cred că este adevărat că *Tribuna Opoziției* a lansat niște acuzații ridicole, asta da.

PRIMUL JURNALIST: De ce sînt acuzațiile ridicole? Pentru că ei *nu* produc rachete spațiu-pămînt în spațiu? Ori pentru că facem *noi* așa ceva?

MINISTRUL APĂRĂRII: Oricum ar fi, rămîn ridicole. Aș dori să declar, totuși, că producerea de arme

nucleare a fost interzisă prin tratate încă de la redescoperirea lor. Interzise pretutindeni: în spațiu și pe Pământ.

AL DOILEA JURNALIST: Dar nu există un tratat care să interzică transportul de materiale fisionabile în spațiu, am dreptate?

MINISTRUL APĂRĂRII: Sigur că nu există. Vehiculele care circulă în spațiu au acționare nucleară. Trebuie să fie alimentate.

AL DOILEA JURNALIST: Și nu există nici un tratat care să interzică transportarea pe orbită a altor materiale din care ar putea fi produse arme nucleare?

MINISTRUL APĂRĂRII (*agitat*): Din cîte știu, existența materiei în afara atmosferei noastre nu a fost scoasă în afara legii de nici un tratat sau act al parlamentului. Înțeleg că spațiul este sufocat de obiecte precum Luna sau asteroizii, care *nu* sînt alcătuiți din caș.

JURNALISTA: Sugerează Domnia Voastră că armele nucleare ar putea fi produse fără materii prime de pe Pământ?

MINISTRUL APĂRĂRII: Nu sugeram asta, nu. Desigur, teoretic este posibil. Spuneam că nici un tratat sau lege nu interzice transportul pe orbită al materiilor prime speciale — ci numai al armelor nucleare.

JURNALISTA: Dacă recent a fost efectuat un test în Orient, ce considerați mai probabil: o explozie subterană care a produs fisuri în scoarță, ori o rachetă spațiu-pământ cu un focos defect?

MINISTRUL APĂRĂRII: Doamnă, întrebarea dumneavoastră este atît de prezumțioasă încît mă siliți să răspund: „N-am nimic de declarat."

JURNALISTA: Nu am făcut decît să repet cele declarate de Sir Rische și delegatul jerulian.

MINISTRUL APĂRĂRII: Ei au toată libertatea să facă speculații fără acoperire. Eu nu.

AL DOILEA JURNALIST: Cu riscul de a părea bizar... Care este părerea Domniei Voastre despre vreme?

MINISTRUL APĂRĂRII: Foarte cald în Texarkana, nu? Înțeleg că s-au înregistrat cîteva furtuni de praf destul de puternice în Sud-Vest. S-ar putea ca asemenea fenomene să se manifeste și la noi.

JURNALISTA: Vă pronunțați în favoarea Maternității, Lord Ragelle?

MINISTRUL APĂRĂRII: Mă opun cu toată hotărîrea. Exercită o influență nefastă asupra tineretului, îndeosebi asupra tinerilor recruți. Serviciile militare ar avea soldați mai bine pregătiți dacă luptătorii noștri nu s-ar fi lăsat corupți de Maternitate.

JURNALISTA: Putem folosi această declarație?

MINISTRUL APĂRĂRII: Desigur, doamnă, dar numai în necrologul meu, nu mai curînd.

JURNALISTA: Vă mulțumesc. Îl voi pregăti cu mult înainte.

La fel ca și alți abați dinaintea lui, Dom Jethrah Zerchi nu era din fire un bărbat deosebit de contemplativ, deși, ca stăpîn spiritual al comunității sale, depusese jurămînt să se îngrijească de odrăslirea anumitor aspecte ale vieții spirituale la membrii turmei sale și, călugăr fiind, să încerce a cultiva o dispoziție contemplativă în propria sa persoană. Dom Zerchi nu se prea pricepea la nici una dintre acestea. Firea îl îndemna spre acțiune chiar și în gîndire; mintea lui refuza încremenirea necesară contemplației. Îl caracteriza o neliniște care îl adu-

sese în fruntea turmei sale și-l ajutase să fie un conducător mai îndrăzneț și, uneori, mai plin de succese decît unii dintre predecesorii săi, însă aceeași neliniște putea oricînd să devină o a doua natură, dacă nu chiar viciu.

Zerchi își dădea seama vag, aproape tot timpul, de predispoziția ce-o avea spre acțiunea pripită ori impulsivă, atunci cînd se trezea față în față cu balauri de neucis. Însă acum înțelegerea nu era vagă, ci de-a dreptul acută. Sentimentul funcționa într-o retrospectivă nefericită. Balaurul îl mușcase deja pe Sfîntul Gheorghe.

Balaurul era un Dezgustător Autoscrib, iar mîrșăvia lui răuvoitoare, de natură electronică, umplea spațiul cîtorva dulapuri pătrățoase de-a lungul peretelui și o treime din volumul biroului său. Ca de obicei, aparatul era pe drojdie. Punea majuscule unde nu era nevoie, plasa semne de punctuație anapoda și amesteca diferite cuvinte. Nu mai departe de o clipă în urmă comisese o *lèse majesté* electrică asupra persoanei suveranului abate, care, după ce chemase un depanator de computere și așteptase trei zile apariția acestuia, hotărîse să repare singur scîrboșenia stenografică. Podeaua din biroul său era împînzită de peticele încercărilor de tipărire după dictare. Elocventă printre acestea era una care conținea următoarele:

tEstare tesTare testARe? TEStare tesTare? afuRiseniE? dE ce majusCULEle asteA cretiNE? # acum Este mOmenTul Ca tOți memoRIzatoriI bunI să BatJocoREască duRErea TrafiCanțilOr de CărȚI? La naIBa; TE desCUrci maI binE în laTiNă # aCum trAdu; nECCesse Est episULam sacri coLLegio mIttendAm esse statim dictem Ce s-a deFECtat La MAșina asTA blesTEMată#

Zerchi rămase pe podea în mijlocul peticelor de hîrtie și încercă să-și controleze tremurul involuntar din antebrațul care fusese curentat recent, în timp ce explorase zonele intestinale ale Autoscribului. Zvîcnirea musculară îi aminti de reacția galvanică a piciorului secționat al unei broaște. Întrucît fusese prudent și nu uitase să decupleze aparatul de la rețea înainte de a se ocupa de el, putea presupune doar că diavolul care-l inventase îl prevăzuse și cu dispozitive de electrocutare a clienților chiar și fără a fi alimentat. În vreme ce sucea și trăgea de legăturile electrice, în căutarea vreunul fir dezlipit, fusese atacat de un condensator de filtrare de înaltă tensiune, care profitase de prilej pentru a se descărca la pămînt prin mijlocirea persoanei Prea Cucernicului Părinte Abate, cînd cotul acestuia atinsese șasiul. Dar Zerchi nu avea cum să știe dacă fusese o victimă a legii naturii condensatoarelor de filtrare sau a unei capcane iscusit plasată de fabricant, cu scopul de a descuraja depanarea de către amatori. Oricum ar fi fost, căzuse la podea. Ajunsese involuntar în poziția în care stătea acum. Singura situație în care se putea lăuda că-și dovedise competența în depanarea dispozitivelor de transcriere polilingvistică era aceea în care extrăsese un șoarece mort din compartimentul circuitelor de stocare a informațiilor, corectînd în felul acesta o înclinație misterioasă a aparatului de a scrie silabe duble (sisilalabebe dudubleble). Cum de data asta nu descoperise nici un șoarece mort, avusese ideea de a pipăi în căutarea unor fire dezlipite și sperase că Cerul îl înzestrase cu darul de a

tămădui produse electronice. Dar nu se întîmplase tocmai cum gîndise.

— Frate Patrick! strigă el către biroul alăturat și se ridică greoi în picioare. Hei, Frate Pat! strigă din nou.

Ușa se deschise imediat și secretarul său păși cu mers legănat în încăpere, aruncă o privire la fișetele deschise de-a lungul peretelui și la labirintul ametitor de circuite, trecu în revistă podeaua înțesată de hîrtii, apoi studie cu precauție expresia de pe chipul stăpînului său.

— Să mai chem o dată serviciul de depanări, Părinte Abate?

— De ce să te mai deranjezi? mormăi Zerchi. I-ai chemat deja de trei ori. Au promis tot de atîtea ori. I-am așteptat trei zile. Am nevoie de un stenograf. Acum! De preferat să fie creștin. Obiectul *acela*... — făcu un gest către Dezgustătorul Autoscrib — e un necredincios blestemat sau poate mai rău. Scapă-mă de el. Vreau să dispară de aici.

— De APLAC[1] e vorba?

— Exact. Vinde-l unui ateu. Nu, ăsta n-ar fi un act creștinesc. Vinde-l ca piese de schimb. M-am săturat de el. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, a cumpărat abatele Boumous, binecuvîntat fie-i sufletul, un asemenea aparat stupid?

— Domne, se spune că predecesorul dumneavoastră ținea la invenții și *este* folositor cînd trebuie scrise misive în limbi pe care noi înșine nu le stăpînim.

— Așa să fie? Poate vrei să zici *ar fi util*. Minunea asta — ascultă Frate, se afirmă că gîndește. La început

1 Aprox. Automatic Personal Linguistic Autoscribe Computer (*n. tr.*).

n-am crezut. Gîndirea presupune principii raționale, presupune suflet. Poate oare principiul unei „mașini gînditoare" — făcută de om — să fie un suflet rațional? Puah! La început mi s-a părut o idee cu desăvîrșire păgînă. Dar știi ceva?

— Da, Părinte?

— Nimic n-ar putea fi mai pervers decît dacă premeditează! Așa că *sigur* gîndește! Deosebește binele de rău, te asigur, și-l alege pe cel din urmă. Nu te mai hlizi atît, ai înțeles? Nu văd nimic de haz. Ideea nici măcar nu-i păgînă. Omul a făcut aparatul, dar nu el i-a creat și principiul. Se vorbește despre principiul vegetativ considerat suflet, adevărat? Un suflet vegetal? Și unul animal? Atunci sufletul uman e rațional, iar asta-i tot ce cuprinde lista în materie de principii animatoare incarnate, îngerii fiind lipsiți de trup. Dar de unde știm noi că lista e completă? Vegetativ, animal, rațional — iar apoi, ce altceva? *Ăsta-i acel altceva*, chiar în fața ta. Lucrul acesta. Și a *căzut*. Scoate-l de aici... dar mai întîi trebuie să transmit o radiogramă la Roma.

— Să-mi aduc bloc-notesul, Prea Cucernice Părinte?

— Vorbești limba alegheniană?

— Nu.

— Nici eu, iar Cardinalul Hoffstraff nu cunoaște limba din Sud-Vest.

— Atunci de ce nu scriem în latină?

— Care dintre ele? Vulgară ori modernă? Eu n-am încredere în propriile mele cunoștințe de anglo-latină și, chiar dac-aș avea, pesemne că el nu se încrede în ale lui. Privi încruntat către masivul stenograf robotizat.

Fratele Patrick se încruntă la fel ca și stăpînul său, apoi se apropie de fișete și începu să cerceteze din ochi învălmășeala de componente și circuite miniaturale.

— Nu-i nici un șoarece, îl asigură abatele.

— Ce-i cu butonașele astea?

— *Nu le atinge!* strigă abatele Zerchi la secretarul său care pipăia curios cîteva dintre zecile de reglaje cu cursor de sub șasiu. Aceste reglaje erau fixate în forma unui pătrat cochet, așezat într-o cutie al cărei capac, scos de abate, purta irezistibilul avertisment: REGLAJE EFECTUATE EXCLUSIV DE PRODUCĂTOR.

— Nu l-ai mișcat, așa e? întrebă el poruncitor, oprindu-se lîngă Patrick.

— Poate l-am atins puțin, dar cred că a rămas cum era.

Zerchi îi arătă inscripția de pe capacul cutiei.

— Oo! făcu Pat și rămaseră amîndoi cu ochii la capac.

— E vorba de punctuație, Cucernice Părinte?

— Exact, și de majuscule, care apar alandala, și de unele cuvinte deformate.

Se uitară îndelung, într-o tăcere uimită, la buclișoare, înfloriturî, chițibușuri, drăcii, chestii și altele asemenea.

— Ai auzit vreodată de Cucernicul Francis din Utah? întrebă abatele într-un tîrziu.

— Nu-mi amintesc de numele ăsta, Domne. De ce?

— Speram să aibă posibilitatea de a se ruga pentru noi chiar acum, deși cred că deocamdată n-a fost canonizat. Uite, să încercăm să răsturnăm chestia de aici pe-o parte.

— Fratele Joshua se mai pricepea la chestii inginerești. Am uitat la ce anume. A fost și în spațiu. Unii ca el trebuie să știe o groază de lucruri despre computere.

— L-am chemat deja. Se teme să atingă ceva. Uite, poate aici trebuie...

Patrick se trase deoparte.

— Vă rog să mă iertați, Sfinția Voastră, dar eu...

Zerchi îi aruncă o privire scribului care încerca să se facă mic.

— Vai vouă, necredincioșilor! spuse el, corectînd încă unul dintre acele REGLAJE EFECTUATE EXCLUSIV DE PRODUCĂTOR.

— Mi s-a părut că aud pe cineva la ușă.

— Înainte de cîntatul cocoșilor — dar înainte de asta, ai atins primul buton, așa e?

Patrick se crispă.

— Dar era scos capacul și...

— *Hinc igitur effuge.* Ieși, ieși odată, pînă nu-ți trec ție greșeala în cont.

Rămas din nou singur, Zerchi introduse ștecherul în priza din perete, se așeză la birou și, după ce înălță în surdină o rugăciune către Sfîntul Leibowitz (care, în secolele din urmă își cîștigase o mai mare popularitate ca patron al specialiștilor în electricitate decît ca fondator al Ordinului Albertian al Sfîntului Leibowitz), apăsă pe comutator. Trase cu urechea la eventuale sfîrîituri ori șuierături, dar nu auzi nimic. Auzi doar declicul delicat al releelor de temporizare și torsul binecunoscut al motoarelor de aliniere care, încet-încet, căpătau viteza de lucru. Amușină. Nu detectă nici miros de fum, nici de ozon. Pînă și lumi-

niţele indicatoare ale panoului central de control ardeau ca de obicei. Într-adevăr, REGLAJE EFECTUATE EXCLUSIV DE PRODUCĂTOR!

Oarecum calmat, comută selectorul de format pe RADIOGRAMĂ, răsuci selectorul de prelucrare pe poziţia DICTARE-ÎNREGISTRARE, unitatea de traducere simultană pe INTRARE SUD-VEST şi IEŞIRE ALEGHENIANĂ, se asigură că fixase comutatorul de transcriere pe poziţia ÎNCHIS, apăsă pe butonul de activare a microfonului şi începu să dicteze:

„Urgenţă Prioritară: Către Înalt Preasfinţia Sa Eminenţă, Sir Eric Cardinal Hoffstraff, Numit Vicar Apostolic, Vicar Provizoriu Extraterrestris, Sacra Adunare a Propagandei, Vatican, Noua Romă...

Eminenţa Voastră: Ţinînd seama de recenta reînnoire a tensiunilor pe plan mondial, de semnele unei noi crize internaţionale şi chiar de ştirile privind declanşarea unei curse clandestine a înarmărilor, am fi deosebit de onoraţi dacă Eminenţa-Voastră ar considera nimerit să ne sfătuiască în legătură cu situaţia actuală a anumitor planuri ţinute deocamdată în stare de aşteptare. Fac referire la problemele definite în *Motu proprio* de Papa Celestine al VIII-lea, fericită fie-i amintirea, emis de Sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri a Sfintei Fecioare, *Anno Domini 3735*, care începe cu cuvintele... — făcu o pauză pentru a le căuta printre hîrtiile de pe birou — «*Ab hac planeta nativitas aliquos filios Ecclesiae usque ad planetas solium alienorum iam abisse et numquam redituros esse intelligimus.*» Mă refer de asemenea la documentul de confirmare din Anno Domini 3749, *Quo peregrinatur grex, pastor*

secum, autorizînd cumpărarea unei insule, ăă... a unor vehicule. În cele din urmă, fac referire la *Casu belli nunc remoto* al fostului Papă Paul, Anno Domini 3756, şi la corespondenţa ce a urmat între Sfîntul Părinte şi predecesorul meu, culminînd cu un ordin prin care ni se transferă sarcina de a menţine planul *Quo peregrinatur* într-o stare de... ăăă... suspensie, însă numai atîta vreme cît aprobă Eminenţa Voastră. Noi sîntem pregătiţi cu privire la *Quo peregrinatur*, şi dacă se consideră recomandabil să punem planul în aplicare, am avea nevoie probabil de un preaviz de şase săptămîni..."

În timp ce abatele dicta, Dezgustătorul Autoscrib nu făcu altceva decît să-i înregistreze vocea şi să traducă vorbele într-un cod fonemic pe bandă. După ce termină de vorbit, comută selectorul de proces pe poziţia ANALIZEAZĂ şi apăsă un buton notat PRELUCRARE TEXT. Becul indicator se stinse. Maşina începuse prelucrarea.

În acest răstimp, Zerchi studie documentele aflate în faţa sa.

Se auzi un clinchet. Lampa care arăta că maşina e pregătită se aprinse. Aparatul rămase tăcut. Aruncînd o privire încordată către cutia pe care scria REGLAJE EFECTUATE EXCLUSIV DE PRODUCĂTOR, abatele închise ochii şi apăsă butonul SCRIERE.

Scriptorul automat porni să bîrîie: *zbîrr-zum-zzzt-clanţa-clanţ-durr-bîrr-pac-hrr-ţiuu*, efectuînd ceea ce abatele spera să fie textul radiogramei. Primul *zbîrr zum-zzt-clanţa- clanţ* sunase foarte autoritar. Încercă să distingă vorbirea alegheniană în ritmul tipăririi şi după o vreme socoti că în zdrăngănitul componentelor exista

o oarece cadență care aducea cu exprimarea de acolo. Deschise ochii. De cealaltă parte a încăperii, stenograful robotizat lucra de zor. Se ridică de la masă și se apropie să-l vadă funcționînd. Cu o precizie extremă, Dezgustătorul Autoscrib tipărea în alegheniană echivalentul următoarelor fraze:

RADIOGRAMĂ - URGENȚĂ PRIORITARĂ

CĂTRE: Înalt Prea Sfinția-Sa Eminență, Sir Eric Cardinal Hoffstraff,
Numit Vicar Apostolic, Vicar Provizoriu Extraterestris, Sacra
Adunare a Propagandei, Vatican, Noua Roma

DIN PARTEA: Cucernicului Ieșuit Zerchi, Abația Leibowitz
Abația Sfîntul Leibowitz
Sanly Bowitts, Teritoriul de S-V

SUBIECT: Quo Peregrinatur Grex

Eminența-Voastră:

Ținînd seama de recenta reînnoire a tensiunilor pe plan mondial, de semnele unei noi crize internaționale și chiar de știrile privind declanșarea unei curse clandestine a înarmărilor, am fi...

— Hei, Frate Pat!

Dezgustat, închise mașina. Sfinte Leibowitz! Pentru *atîta lucru* ne-am canonit? Ar fi ieșit mult mai bine

folosind o pană de gîscă atent ascuțită și o călimară de cerneală purpurie făcută din dude.

— *Hei, Pat!*

Nu primi răspuns imediat din biroul alăturat, însă după cîteva secunde un călugăr cu barbă roșcovană deschise ușa și, după ce aruncă o privire la ușile deschise ale cabinetelor și la expresia de pe chipul abatelui, avu îndrăzneala să zîmbească.

— Ce s-a întîmplat, Magister meus? Nu vă place tehnologia noastră modernă?

— Nu în mod deosebit, nu! se răsti Zerchi. Hei, *Pat*!

— A plecat, Sfinția-Ta.

— Frate Joshua, nu poți repara mașina asta? Vorbesc serios.

— Serios? Nu, nu-s în stare.

— Trebuie să trimit o radiogramă.

— Mare păcat, Părinte Abate. Nici asta nu pot. Tocmai ne-au luat cristalul și au pus lacăt la stație.

— Au pus...?

— Departamentul Zonal de Apărare. S-a interzis accesul în eter al tuturor emițătoarelor particulare.

Zerchi se îndreptă nesigur către fotoliu și se prăbuși pe el.

— O alarmă de apărare. De ce?

Joshua ridică din umeri.

— Se vorbește de-un ultimatum. În afară de ce-mi spune țiuitul contoarelor de radiații, altceva nu mai știu.

— Tot în creștere?

— Tot.

— Cheamă-l pe Spokane.

Pe la mijlocul după-amiezii se iscă vîntul aducător de praf. Veni măturînd platoul și orășelul Sanly Bowitts.

Cuprinse peisajul înconjurător, fîșîind puternic prin porumbul de pe tarlalele irigate, smulgînd ghirlande de nisip învălmășit din straturile superficiale și sterile. Gemu în jurul zidurilor de piatră ale vechii abații și al clădirilor din aluminiu și sticlă ce fuseseră adăugate abației. Pîngări cu praful pămîntului soarele roșiatic și trimise vîrtejuri de colb să gonească pe pavajul autostrăzii cu șase benzi de circulație care despărțea abația antică de anexele ei moderne.

Pe drumul secundar, care pe o porțiune mergea paralel cu autostrada ducînd de la mănăstire, printr-o suburbie, către oraș, un bătrîn cerșetor învești mîntat în haine din pînză de sac se opri o clipă și ascultă șuieratul aerului. Vîntul aduse cu el bubuitul unor explozii dinspre sud. De la un poligon situat departe, dincolo de deșert, erau lansate rachete interceptoare sol-spațiu împotriva unor ținte situate pe orbită. Stînd proptit în cîrjă, bătrînul se uită lung la discul roșu-palid al soarelui și apoi bolborosi către sine ori către soare:

— Semne rele, semne...

În curtea năpădită de bălării a unei case părăginite se jucau cîțiva copii, iar jocul lor se desfășura sub supravegherea mută, dar atotvăzătoare, a unei negrese uscățive care fuma dintr-o pipă umplută cu ierburi și, stînd pe prispă, le adresa cuvinte de mîngîiere sau de dojană copiilor care veneau smiorcăindu-se la ea să reclame ba una, ba alta, iar ea, ca un tribunal părintesc, rezolva toate plîngerile.

Curînd, unul dintre copii îl observă pe bătrînul vagabond care se oprise pe cealaltă parte a drumului și răcni imediat:

— Uit' la el! Uite! Îi bătrînul Lazăr! Mătușa zice că-i bătrînul Lazăr, același care l-a rid'cat pe Domnu' nost' Isuus! Uite-l! Lazăr! Lazăr!

Copii se bulucira la gardul dărăpănat. Vagabondul îi privi îmbufnat vreme de o clipă, apoi își continuă drumul. O piatră sări pe pămînt la picioarele lui.

— Hei, Lazăr...!

— Mătușica zice, dacă apare Domnu' Isuus, asta e! Uitați-vă la dînsul! Hei! Încă-l caută pe Domnu' să-l ridice la cer. Mătușica spune...

Încă o piatră lovi pămîntul lîngă bătrîn, dar el nu privi peste umăr. Bătrîna picotea. Copiii se întoarseră la joaca lor. Furtuna de praf se întețea.

Dincolo de autostradă, față în față cu abația antică, urcat pe acoperișul unei clădiri din aluminiu și sticlă, un călugăr lua mostre de aer. Făcea acest lucru cu ajutorul unui dispozitiv de aspirare care înghițea aerul nisipos și-l filtra, trimițîndu-l către un compresor de aer plasat la etajul inferior. Călugărul nu mai era tînăr, dar nu ajunsese încă în floarea vîrstei. Bărbuța roșcovană părea să se fi electrizat, fiindcă de ea se agățaseră serpentine și firicele de nisip; și-o scărpina nervos din cînd în cînd și, la un moment dat, își apropie bărbia de furtunul aspirant; rezultatul îl făcu să bolborosească dezlănțuit și să-și facă apoi cruce.

Motorul compresorului tuși o dată și încremeni. Călugărul opri dispozitivul aspirator, decuplă furtunul suflantei, tîrî totul către lift și urcă în cabină. În colțurile cabinei se strînsese nisip. Închise ușa și apăsă butonul de coborîre.

Ajuns în laboratorul de la ultimul etaj, aruncă o privire la cadranul indicator al compresorului — arăta MAX

NORMAL — închise ușa, își scoase rasa, scuturâ praful din ea, o agățâ într-un cui și trecu peste ea cu dispozitivul de aspirare. Apoi, mergînd pînă la chiuveta adîncă din tablă de oțel situată la celălalt capăt al mesei de lucru din laborator, dădu drumul apei reci și o lăsă pînă atinse semnul marcat cu 200. Vîrîndu-și capul în apă, își spălă noroiul format în barbă și păr. Apa era rece și îl înviorâ plăcut. Cu lichidul șiroindu-i pe față și pufnind, se uită spre ușă. Își scoase lenjeria, se urcă în cuvă și se lăsă pe spate oftînd și tremurînd ușor.

Ușa se deschise brusc. În cameră intră sora Helene aducînd o tavă cu sticlărie de laborator recent scoasă dintr-o cutie. Surprins, călugărul se ridică pe neașteptate în picioare.

— Frate Joshua! țipă ascuțit sora. Cîteva pahare de sticlă se sfărîmară de podea.

Călugărul se așeză cu un pleoscăit care împrăștie apă pe pardoseală. Sora Helena spumegă, fumegă, răcni, aruncă tava pe masa de lucru și o zbughi afară. Joshua sări din cuvă și-și puse rasa fără a se mai deranja să se șteargă ori să îmbrace lenjeria. Cînd ajunse la ușă, sora Helene dispăruse deja de pe coridor — pesemne că ieșise și din clădire, alergînd către capela surorilor de lîngă autostradă. Îngrozit, se grăbi să-și încheie munca.

Goli conținutul dispozitivului de aspirare și colectă o mostră de praf într-o eprubetă. Duse eprubeta la masa de laborator și, după ce conectă căștile, o ținu la o distanță precis măsurată de elementul detector al contorului de radiații, în vreme ce-și consultă ceasul și ascultă.

Compresorul avea un contor încorporat. Apăsă butonul pe care scria: INIȚIALIZARE. Registratorul zecimal reveni curînd la zero și începu să numere încă o dată.

După un minut îl opri și scrise rezultatul pe dosul palmei. Era în principal aer curat, filtrat și comprimat; dar mai avea o urmă de altceva.

Închise laboratorul, nemaiavînd ce face aici în restul după-amiezii. Coborî în biroul de la etajul imediat inferior, notă numărul pe o diagramă agățată pe perete, constată creșterea uimitoare, apoi se așeză la masa de lucru și deschise videofonul. Formă numărul mai mult pe pipăite, fiindcă ochii îi rămăseseră pironiți la diagrama elocventă. Ecranul clipi, telefonul scoase un bip și imaginea apăru, tremurătoare la început, apoi se concentră asupra spătarului unui fotoliu gol. După cîteva secunde, pe fotoliu se așeză un bărbat care se uită printre gene spre cameră.

— Abatele Zerchi, mormăi el. Aha, fratele Joshua. Tocmai mă pregăteam să te sun. Ai făcut baie?

— Da, Sfinte Abate.

— Ai putea măcar să roșești.

— Asta și fac.

— Pe ecranul ăsta nu se prea vede. Ascultă. Pe partea *asta* a autostrăzii se găsește un semn chiar în fața porților. Sînt sigur că l-ai observat. Zice: „În atenția femeilor. Nu intrați decît...“ și așa mai departe. L-ai văzut vreodată?

— Sigur, Sfinția Voastră.

— Să faci baie numai pe partea *asta* a semnului.

— Am înțeles.

— Să te smerești pentru c-ai adus atentat la pudoarea Surorii. Constat cu acest prilej că tu nu ai așa ceva. Ascultă, am impresia că nu ești în stare să treci pe lîngă cuva aceea fără să te azvîrli în ea, în pielea goală, ca să te bălăcești precum un copil.

— Cine v-a spus asta, Sfinția Voastră? Vreau să zic... eu doar am intrat...

— Zăău? În fine, să lăsăm asta. De ce m-ai chemat?

— Mi-ați spus să-l caut pe Spokane.

— A, da. Ai făcut-o?

— Da. Călugărul își prinse între dinți o bucățică de pieliță uscată din colțul buzelor crăpate de vînt și tăcu neliniștit. Am vorbit cu părintele Leone. Și ei au băgat de seamă.

— Creșterea nivelului radiațiilor?

— Nu-i numai atît. Ezită din nou. Nu-i făcea plăcere s-o spună. Comunicarea unei asemenea vești părea să-i dea acesteia caracter de existență de netăgăduit.

— Hai, zi.

— E în legătură cu fenomenele seismice înregistrate acum cîteva zile. E ceva purtat de curenții de aer de înălțime din direcția aceea. Dacă ținem seama de toate elementele, se pare că ar fi vorba de o cădere radioactivă provocată de o explozie la joasă altitudine, de capacitatea unei megatone.

— Doamne! Zerchi oftă și-și acoperi ochii cu o mînă. *Luciferum ruisse mihi dicis?*

— Da, Domne, regret, dar a fost o armă.

— N-ar putea fi un accident industrial?

— Nu.

— Dar dac-ar fi război, am ști și noi. Vreun test neautorizat? Dar nici asta nu merge. Dacă voiau să facă un test, se duceau pe partea nevăzută a Lunii sau, mai degrabă, pe Marte și nu i-ar fi prins nimeni.

Joshua încuviință.

— Deci, ce altceva ar putea fi? O demonstrație de forță? O amenințare? O lovitură de avertisment trasă la întîmplare?

— Doar la asta mă gîndesc.

— Deci așa se explică alarma de apărare. Cu toate astea, la emisiunile de știri n-au fost decît zvonuri și refuzuri de a face comentarii. Și tăcere deplină din partea Asiei.

— Dar lovitura *trebuie* să fi fost detectată de pe unii dintre sateliții de observare. Decît dacă... n-aș vrea să sugerez așa ceva, dar... s-a descoperit modalitatea de a lansa proiectile spațiu-sol pe lîngă sateliți, cu posibilitatea de detecție doar cînd e deasupra țintei.

— E posibil?

— S-a discutat despre asta, Părinte Abate.

— Guvernul știe. Cei din guvern *trebuie* să fie la curent. Măcar unii dintre ei. Și totuși, nouă nu ne spun nimic. Sîntem puși la adăpost, să nu se declanșeze isteria. Nu așa se cheamă? Maniacii! În ultimii cincizeci de ani, lumea a trăit într-o *permanentă* stare de criză. Dar ce spun eu? *Cincizeci?* E în situația asta de la început, numai că de cincizeci de ani încoace, ea a devenit insuportabilă. Și *de ce*, pentru numele lui Dumnezeu? Care-i cauza principală a iritării, care-i esența încordării? Filozofiile politice? Problemele economice? Suprapopularea? Diferențele culturale și de credință? Întreabă zece experți și vei primi tot atîtea răspunsuri. Acum iar a apărut Lucifer. Oare specia noastră e nebună congenital, Frate? Dacă sîntem țicniți din naștere, atunci unde e speranța să ajungem la Ceruri? Doar prin Credință? Ori nu-i nici o scăpare? Doamne iartă-mă, n-am vrut să spun asta. Ascultă, Joshua...

— Da, Sfinția-Voastră.

— Imediat ce închizi laboratorul, vino aici. Radiograma aceea — a trebuit să-l trimit pe fratele Pat în oraș cu ea să fie tradusă și transmisă telegrafic. Vreau să fii alături de mine cînd primesc răspunsul. Știi despre ce e vorba?

Fratele Joshua clătină din cap a negație.

— *Quo peregrinatur grex.*

Călugărul păli treptat.

— Va intra în vigoare, Domne?

— Încerc doar să aflu stadiul la care a ajuns proiectul. Să nu spui nimănui de treaba asta. Sigur, te va afecta. După ce termini, te aștept la mine.

— Desigur.

— *Chris'tecum.*

— *Cum spiri'tuo.*

Închiseră, ecranul se stinse. În cameră era cald, dar Joshua începu să tremure. Privi pierdut pe fereastră la crepusculul căzut ceva mai devreme și împîclit de praf. Nu reuși să pătrundă cu privirea mai departe de gardul protector de lîngă autostradă, unde farurile aprinse ale unui convoi de camioane în viteză dăduseră naștere unor aureole mișcătoare prin ceața prăfoasă. După o vreme, își dădu seama de prezența cuiva care stătea lîngă poarta unde începea drumul de acces spre autostradă. Silueta abia se zărea ca o umbră, ori de cîte ori aurorele farurilor treceau prin spatele ei. Joshua simți un nou fior.

Silueta inconfundabilă a doamnei Grales. Într-o asemenea lumină n-ar fi recunoscut pe nimeni altcineva, însă forma umflăturii acoperită de glugă, aflată pe umărul ei stîng și felul în care își ținea capul înclinat spre dreapta, făcea ca silueta să fie exclusiv a bătrînei madam Grales. Călugărul trase perdelele și aprinse lumina. Diformitatea

bătrînei nu-l scîrbea; lumea devenise cu totul nepăsătoare față de asemenea malformații genetice și glume ale naturii. Pînă și mîna lui stîngă purta încă semnele unei cicatrici în locul din care, pe cînd era mic, îi fusese excizat cel de-al șaselea deget. Însă moștenirea de după *Diluvium Ignis* era ceva ce se cuvenea uitat deocamdată, iar doamna Grales era una dintre moștenitoarele mai remarcabile.

Își făcu de lucru cu globul lumii aflat pe birou. Îl roti astfel încît prin fața ochilor îi trecu Oceanul Pacific și Asia de Est. Unde? Unde, mai exact? Răsuci globul mai repede, lovindu-l ușor cu palma, mereu și mereu, pînă cînd acesta ajunse să se rotească asemenea unei roți a norocului, mai iute, tot mai iute, pînă cînd oceanele și continentele deveniră o pată nedeslușită cu culori schimbătoare. Faceți jocurile, Domnilor și Doamnelor: Unde? Opri brusc globul cu un deget. Banco: India cîștigă. Vă rog să vă ridicați cîștigul, Doamnă. Ghicitul era o nebunie. Îl roti din nou pînă cînd tija de fixare începu să zăngăne; „zilele" defilau prin dreptul ochilor ca tot atîtea clipe... în sens invers, observă el, brusc surprins. Dacă Mama Gaia ar face piruete în același sens, soarele și celelalte astre ar răsări dinspre vest și ar apune în est. Oare s-ar răsturna și timpul prin mișcarea asta? Spuse tizul omonimului meu: *Nu te mișca, Tu Soare, către Gabaon, nici tu, Lună, către vale...* un truc simplu, cum să nu, și, în asemenea vremuri, util. *Întoarce-te Soare, și tu, Luna, recedite in orbitas reversas...* Continuă să învîrtă globul în sens invers, de parcă ar fi sperat că simulacrul acesta îl va cuprinde și pe Cronos, pentru a descîlci timpul la loc. O treime de milion de rotiri ar fi de ajuns pentru a aduce Pămîntul înapoi la zilele de *Diluvium Ignis*. Mai bine să folosești un motor și să-l învîrți pînă ajungi la

originile Omului. Îl opri din nou cu degetul; încă o dată, ghicitul dădea un rezultat înspăimîntător.

Cu toate astea mai zăbovi în birou, îngrozindu-l gîndul de a se întoarce iar „acasă". „Acasă" era doar dincolo de autostradă, în sălile bîntuite de amintiri ale clădirilor antice, ale căror ziduri erau alcătuite din dărîmăturile unei civilizații moarte de optsprezece secole. Traversarea șoselei către vechea abație era sinonimă cu traversarea unui eon de timp. Aici, în clădirea nouă din aluminiu și sticlă, era tehnician la masa de lucru într-un laborator, unde evenimentele existau doar spre a fi observate și studiate pentru a răspunde la întrebarea *Cum?*, nu pentru a le încolți cu *De ce*-uri. Pe partea aceasta a drumului, căderea lui Lucifer era numai o concluzie derivată de aritmetica rece din cîrîitul contoarelor de radiații, din jocul brusc al unei peniță de seismograf. Dar în vechea abație înceta să mai fie tehnician; acolo era călugăr al lui Cristos, contrabandist de cărți și memorizator în comunitatea lui Leibowitz. Dincolo, întrebarea va fi: „De ce, Doamne?" Întrebarea se pusese deja, iar abatele spusese: „Vino la mine."

Joshua întinse mîna după bocceluță și plecă pentru a răspunde poruncii stăpînului său. Pentru a evita s-o întîlnească pe doamna Grales, folosi pasajul pietonal care trecea pe sub autostradă; nu era momentul conversațiilor de plăcere cu bătrîna bicefală care vindea roșii.

25

Barajul de discreție oficială se spărsese. Cîțiva birocrați neînfricați, dar sinucigași se treziră măturați de valul ce răbufnise cu furie; valul îi azvîrli afară din Texarkana, la reședințele lor de la țară, unde deveniră indisponibili pentru a face declarații. Alții rămaseră la posturile lor și încercară cu încăpățînare să astupe alte găuri. Dar căderea anumitor izotopi aduși de vînt dădu naștere unei noi parole, rostită la colțuri de stradă și răcnită de titlurile de pe primele pagini ale publicațiilor: LUCIFER A CĂZUT.

Ministrul Apărării, cu uniforma imaculată, cu machiajul impecabil, și cu stăpînirea sa de sine inconfundabilă, dădu din nou piept cu fraternitatea jurnaliștilor; de data asta, conferința de presă era televizată pe întreg cuprinsul Coaliției Creștine.

JURNALISTA: Domnia Voastră pare foarte calmă în fața faptelor. Recent s-au înregistrat două încălcări ale legilor internaționale, ambele definite de tratate drept

acte de război. Acest lucru nu creează deloc îngrijorare la Ministerul de Război?

MINISTRUL APĂRĂRII: Doamnă, după cum prea bine știți, noi nu avem în țară un Minister *de Război*; avem un Minister al *Apărării*. Și, din cîte știu eu, s-a produs doar *o încălcare* a legilor internaționale. Vreți să mă informați în legătură cu natura celeilalte?

JURNALISTA: De care *nu* aveți cunoștință — de dezastrul din Itu Wan, ori de lovitura de avertisment din Sudul Pacificului?

MINISTRUL APĂRĂRII: (*dintr-o dată foarte ferm*) Sînt sigur că doamna nu are intenția de a chema la revoltă, însă întrebarea dumneavoastră ia în serios, dacă nu chiar acordă credibilitate, acuzațiilor cu totul false din partea Asiei care susțin că așa- zisul dezastru din Itu Wan a fost rezultatul unor teste cu arme atomice efectuate de noi, iar nu de către ei!

JURNALISTA: Dacă este așa, vă invit să mă azvîrliți în închisoare. Întrebarea mea s-a bazat pe o relatare a unui reporter neutru din Orientul Apropiat, care a afirmat că dezastrul din Itu Wan a fost rezultatul unui test nuclear subteran scăpat de sub control, efectuat de Asia. Aceeași relatare susține că testul din Itu Wan a fost observat de către sateliții noștri și i s-a răspuns imediat cu o lovitură de avertisment spațiu-sol la sud-est de Noua Zeelandă.Dar dacă tot ați sugerat-o, dezastrul din Itu Wan *a fost* rezultatul vreunui test nuclear efectuat de către noi?

MINISTRUL APĂRĂRII: (*silindu-se să rămînă calm*) Eu recunosc regulile obiectivității jurnalistice. Dar a sugera că guvernul Supremației Sale ar viola în mod deliberat...

JURNALISTA: Supremația Sa este un copil de unsprezece ani, iar a-l numi guvernul *său* mi se pare o încercare, nu numai arhaică, ci și deosebit de dezonorantă — chiar ieftină! — de a pasa răspunderea respingerii hotărîte din partea dumneavoastră pentru unele...

MODERATORUL: Doamnă! Vă rog să vă păstrați firea...

MINISTRUL APĂRĂRII: Să trecem peste asta, să trecem mai departe! Doamnă, neg categoric, dacă trebuie neapărat să onorați acuzațiile dumneavoastră cu totul nefondate. Așa-zisul dezastru din Itu Wan nu a fost rezultatul vreunui test efectuat de către noi. Și nici nu am fost încunoștințat de altă explozie nucleară recentă.

JURNALISTA: Vă mulțumesc.

MODERATORUL: Cred că editorul ziarului *Texarkana Star-Insight* încearcă să spună ceva.

EDITORUL: Mulțumesc. Aș dori să vă întreb, Domnia Voastră: Ce s-a întîmplat în Itu Wan?

MINISTRUL APĂRĂRII: Nu avem conaționali în acea zonă; de la ruperea relațiilor diplomatice din timpul ultimei crize mondiale, nu avem observatori acolo. Prin urmare, mă pot baza doar pe probe indirecte și pe unele relatări neutre care, în bună măsură, se contrazic.

EDITORUL: Acest lucru este lesne de înțeles.

MINISTRUL APĂRĂRII: Foarte bine, atunci înțeleg că a fost efectuată o experiență nucleară sub scoarță — aproximativ de domeniul unei megatone — și aceasta a scăpat de sub control. Evident că a fost un test, nu se știe în ce scop. Fie că a fost vorba de o armă sau, așa cum susțin unii „neutri" din apropierea zonei asiatice, o încercare de a schimba cursul unui fluviu subteran, explozia

reprezintă o ilegalitate, iar țările învecinate pregătesc un protest pe lîngă Tribunalul Mondial.

EDITORUL: Există riscul declanșării unui război?

MINISTRUL APĂRĂRII: Nu anticipez așa ceva. Dar, după cum știți, există anumite detașamente ale forțelor noastre armate care efectuează serviciul militar obligatoriu pe lîngă Tribunalul Mondial pentru aplicarea deciziilor acestuia, în caz de necesitate. Nu anticipez necesitatea folosirii lor, dar nu pot face declarații în numele Tribunalului.

PRIMUL REPORTER: Dar Coaliția Asiatică a amenințat cu o lovitură totală împotriva instalațiilor noastre din spațiu dacă tribunalul nu ia măsuri *împotriva noastră*. Ce se va întîmpla dacă tribunalul va întîrzia să-și intre în atribuțiuni?

MINISTRUL APĂRĂRII: Nu ne-a fost înmînat nici un ultimatum. Amenințarea a fost făcută publică pentru domolirea spiritelor din Asia, după cum văd eu lucrurile; pentru a masca gafa din Itu Wan.

JURNALISTA: Cum mai stați cu credința dumneavoastră în Maternitate, Lord Ragelle?

MINISTRUL APĂRĂRII: Sper că Maternitatea crede în mine tot atît de mult pe cît cred eu în Maternitate.

JURNALISTA: Sînt sigură că măcar atîta lucru meritați și dumneavoastră.

Conferința de presă, transmisă de sateliții de translație aflați la douăzeci și două de mii de mile de Pămînt, învălui aproape toată emisfera occidentală în licărul semnalului VHF care purta astfel de informații către ecranele luminiscente, mari cît pereții, ale mulțimilor de spectatori. Unul

dintre acești spectatori, abatele Dom Zerchi, închise aparatul.

Păși agitat o vreme, așteptîndu-l pe Joshua, încercînd să nu gîndească. Dar „a nu gîndi" i se părea cel puțin imposibil.

Ascultă, sîntem chiar neajutorați? Sîntem sortiți s-o facem iar și iar și iar? Nu găsim altă cale decît să ne jucăm de-a Pasărea Phoenix într-o serie nesfîrșită de căderi și ridicări? Asiria, Babilonul, Egiptul, Grecia, Cartagina, Roma, imperiile lui Carol cel Mare și al turcilor. Măcinate pînă s-au făcut praf și au fost arate și s-a pus sare deasupra pămîntului. Spania, Franța, Marea Britanie, America — arse spre uitarea veacurilor. Și iarăși, iarăși, iarăși...

Sîntem pedepsiți astfel, Doamne, înlănțuiți de pendula propriului nostru ceas nebun, incapabili să-i oprim balansul?

De data asta ne va legăna pînă ne va arunca în uitare, gîndi el.

Sentimentul de disperare îi trecu brusc în clipa cînd fratele Pat îi aduse cea de-a doua telegramă. Abatele o desfăcu grăbit, o citi dintr-o privire și chicoti.

— N-a venit Fratele Joshua?

— Așteaptă afară, Cucernice Părinte.

— Trimite-l înăuntru.

— A, Frate, închide ușa și dă drumul la atenuatorul de zgomote. După aceea citește asta.

Joshua își aruncă ochii pe prima telegramă.

— Un răspuns de la Noua Romă?

— A venit azi dimineață. Dar întîi activează atenuatorul. Avem de discutat o serie de lucruri.

Joshua închise ușa și activă un comutator de perete. Difuzoarele ascunse scoaseră un țiuit în semn de protest.

După ce țiuitul încetă, calitățile acustice ale încăperii părură să se modifice brusc.

Dom Zerchi îi făcu semn să se așeze pe un scaun și citi prima telegramă în liniște.

— ...absolut nici o acțiune nu va fi luată de către dumneavoatră în legătură cu *Quo peregrinatur grex*, spuse el cu voce tare.

— Cu aparatul acela în funcțiune va trebui să strigi, spuse abatele arătînd spre atenuator. Poftim?

— Citeam. Deci planul e anulat?

— Nu mai respira ușurat. *Aceea* a venit dimineață. *Aceasta* a sosit după amiază. Abatele îi aruncă a doua telegramă:

IGNORAȚI CONȚINUTUL MESAJULUI ANTERIOR CE POARTĂ ACEEAȘI DATĂ. *QUO PEREGRINATUR* VA FI REACTIVAT IMEDIAT LA CEREREA SFÎNTULUI PĂRINTE. PREGĂTIȚI OAMENI PENTRU PLECARE ÎN TERMEN DE TREI ZILE. AȘTEPTAȚI TELEGRAMA DE CONFIRMARE ÎNAINTE DE A PLECA. ANUNȚAȚI ORICE LOCURI VACANTE ÎN ORGANIZAREA DE CADRE. ÎNCEPEȚI APLICAREA CONDIȚIONALĂ A PLANULUI. ERIC CARDINAL HOFFSTRAFF, VICAR APOSTOLIC, EXTRATERR. PROVINCIAE.

Călugărul se albi la față. Puse telegrama pe birou și se rezemă de spătar, ținîndu-și buzele strînse.

— Știi ce reprezintă *Quo peregrinatur*?

— *Știu* ce e, Domne, dar nu în detaliu.

— Păi, a început ca un plan de a trimite cîțiva preoți împreună cu un grup de coloniști care se îndreptau spre

Alpha Centauri. Dar nu s-a materializat, fiindcă pentru a hirotonisi preoți era nevoie de episcopi și după prima generație de coloniști trebuiau trimiși alți preoți și așa mai departe. Chestiunea s-a limitat la o discuție în care s-a pus întrebarea dacă aceste colonii vor dăinui și, în caz că răspunsul era afirmativ, dacă trebuiau prevăzute unele reglementări pentru a se asigura succesiunea apostolică fără a se mai apela la autoritatea de pe Pămînt. Îți dai seama ce ar fi însemnat asta.

— Să se trimită cel puțin trei episcopi, bănuiesc.

— Exact, și asta părea puțin ridicol. Grupurile de coloniști erau foarte mici. Dar în timpul ultimei crize mondiale, *Quo peregrinatur* a devenit un plan de urgență pentru perpetuarea Bisericii pe planetele-colonii, dacă se ajungea la o catastrofă pe Pămînt. Avem și o navă.

— O navă *stelară*?

— Nici mai mult, nici mai puțin. Și avem și un echipaj capabil să o conducă.

— Unde?

— Echipajul e chiar aici.

— Aici, la abație? Dar cine...? Joshua amuți. Fața îi deveni și mai pămîntie. Dar, Domne, experiența mea în spațiu se limitează la vehicule orbitale, la nave stelare nu mă pricep nici pe departe! Înainte de moartea lui Nancy și de plecarea mea către Cisterc...

— Știu totul despre asta. Mai sînt și alții cu un trecut asemănător. Știi cine sînt. Există chiar și glume despre numărul de foști călători prin spațiu care par să-și fi găsit vocația în rîndurile Ordinului nostru. Nu e vorba de o întîmplare, desigur. Și-ți amintești că pe vremea cînd erai postulant ai dat un test privind experiența ta spațială?

Joshua dădu aprobator din cap.

— Atunci sigur îți aduci aminte c-ai fost întrebat dacă mai dorești să ieși în spațiu, în caz că Ordinul ți-o va cere.

— Da.

— Prin urmare, nu ești cu totul în necunoștință de cauză că te-am inclus în planul *Quo peregrinatur*, dacă va fi vreodată pus în practică?

— Cred... cred că m-am temut de asta, Sfinția Voastră.

— Temut?

— Mai curînd, *am bănuit*. M-am și temut puțin, fiindcă am sperat mereu să-mi petrec restul vieții în cadrul Ordinului.

— Ca preot?

— Și asta, dar încă nu m-am hotărît.

— *Quo peregrinatur* nu presupune că te scutim de jurăminte și nici nu înseamnă abandonarea Ordinului.

— Merge *și* Ordinul?

Zerchi zîmbi.

— Și Memorabilia cu el.

— Chiar totul și... A, vreți să spuneți, pe microfilm. Încotro?

— Colonia Centaurus.

— Cît vom fi plecați, Domne?

— Dacă vei pleca, nu te vei întoarce niciodată.

Călugărul respiră adînc și rămase cu privirea asupra celei de-a doua telegrame, părînd că n-o vede. Se scărpină în barbă și lăsă impresia că e năucit.

— Trei întrebări, reluă abatele. Nu-i nevoie să-mi răspunzi pe loc, dar să te gîndești la ele, și foarte adînc. În primul rînd, vrei să pleci? În al doilea, simți că ai o vocație pentru preoție? Și, în ultimul rînd, ești dispus să conduci grupul? Iar prin *dispus* nu mă refer la „dispus

pentru că trebuie să te supui"; mă refer la entuziasm sau la dorința de a atinge această stare. Gîndește-te bine; ai trei zile la dispoziție — poate chiar mai puțin.

Schimbările moderne nu atinseseră decît în trecere clădirile și terenurile mănăstirii de odinioară. Pentru a apăra clădirile vechi de îngrădirile unei arhitecturi mai nerăbdătoare, se făcuseră anexe dincolo de ziduri și chiar dincolo de autostradă — uneori cu prețul comodității. Vechiul refectoriu fusese condamnat din pricina acoperișului care se prăbușise și era necesară traversarea autostrăzii pentru a ajunge la refectoriul cel nou. Deranjul era oarecum îndulcit de pasajul subteran prin care frații mărșăluiau zi de zi să ia masa.

Veche de secole, dar recent lărgită, autostrada era aceeași care slujise armatelor păgîne, pelerinilor, țăranilor, căruțelor trase de măgari, nomazilor, călăreților sălbatici din răsărit, artileriei, tancurilor și camioanelor de zece tone. Traficul pe ea devenise sufocant sau sporadic sau se rărise cu totul, în funcție de epoci și anotimpuri. Odată, cu mult timp în urmă, existaseră șase benzi de circulație și trafic robotizat. Apoi circulația se oprise, pavajul crăpase și, după cîte-o ploaie întîmplătoare, apăruseră și fire răzlețe de iarbă. Apoi o acoperise nisipul. Locuitorii deșertului smulseseră bucățile rupte de beton pentru a construi bordeie și baricade. Eroziunea o transformase într-un drum oarecare de deșert, care traversa pustietatea. Acum însă existau iarăși șase benzi și trafic robotizat, la fel ca înainte.

— Traficul e mai redus în seara asta, remarcă abatele cînd ieșiră pe poarta principală. Să traversăm pe deasu-

pra. Tunelul acela trebuie să fie inundat de nisip după furtună. Sau nu ai chef să te ferești de autobuze?

— Să mergem, îl aprobă Joshua.

Camioane cu garda joasă și faruri slabe (utile doar în scop de avertizare) goneau dement pe lîngă ei, în timp ce pneurile fîșîiau și turbinele gemeau. Supravegheau drumul cu ajutorul antenelor parabolice, iar cu ajutorul senzorilor magnetici urmau dungile de ghidare din oțel, încastrate în pavaj, năpustindu-se de-a lungul fluviului rozaliu și fluorescent, de beton mînjit de ulei. Corpusculi economici din arterele Omului, namilele acestea treceau vuind nebunește pe lîngă cei doi călugări care se fereau de ele, trecînd de pe o bandă de circulație pe alta. De obicei, cel doborît de un camion putea fi călcat de un vehicul după altul, pînă cînd o patrulă de securitate a traficului să descopere amprenta unui om strivit pe pavaj și să oprească circulația pentru a-l curăța. Dispozitivele-autopilot erau mai bune la detectarea obiectelor metalice decît a celor alcătuite din carne și sînge.

— Mare greșeală am făcut, spuse Joshua cînd ajunseră pe refugiul din centrul autostrăzii să-și tragă sufletul. Uitați-vă cine stă colo.

Abatele miji ochii o clipă, apoi se lovi peste frunte.

— Doamna Grales! Am uitat cu desăvîrșire: e noaptea în care nu mă lasă să respir. Și-a vîndut toate roșiile refectoriului surorilor, iar acum n-o să-mi mai dea pace.

— Dumneavoastră? A stat acolo și seara trecută și acum două seri. Credeam că așteaptă să oprească cineva s-o ia. Ce vrea de la dumneavoastră?

— Aproape nimic. Le-a pungășit pe surori cu prețul roșiilor de le-au mers fulgii, iar acum o să-mi doneze mie profitul suplimentar pentru a-l pune în cutia milelor.

Totul nu-i decît un ritual. Ritualul în sine nu mă deranjează. Abia ceea ce urmează e tragic. O să te convingi imediat.

— Să ne întoarcem?

— Și să-i rănim sentimentele? Ar fi o prostie. Ne-a văzut deja. Hai, curaj.

Se aventurară din nou prin șuvoiul rarefiat de camioane.

Însoțită de cățeaua cu șase picioare, femeia cu două capete aștepta lîngă poarta cea nouă, ținîndu-și pe braț coșul gol. Femeia vorbi împăciuitor spre cățea, încercînd s-o domolească. Patru dintre picioarele ei erau sănătoase, însă perechea suplimentară se bălăngănea inutil pe crupă. În ce-o privește pe femeie, cel de-al doilea cap era la fel de nefolositor ca și picioarele suplimentare ale cîinelui. Era un cap de dimensiuni mici, ca de heruvim, care nu deschidea niciodată ochii. Nu lăsa nicicum impresia că respiră o dată cu femeia ori că înțelege ceva alături de ea. Se bălăbănea degeaba pe un umăr, orb, surd, mut și viu doar din punct de vedere vegetativ. Pesemne că-i lipsea și creierul, fiindcă nu dădea nici un semn de conștiință independentă sau de personalitate. Cealaltă față îmbătrînise, se umpluse de riduri, însă capul de prisos își păstra trăsăturile infantile, deși pielea i se asprise și se bronzase în vîntul și soarele deșertului.

La apropierea lor, femeia făcu o reverență, iar cățeaua se trase înapoi cu un rînjet amenințător.

— 'Seara, Părinte Zerchi, bălmăji ea, o seară plăcută-ți doresc și ție, ăă... Frate.

— A, bună seara, doamnă Grales.

Cățeaua lătră, se zbîrli, începu un dans turbat și, rînjindu-și colții gata să muște, se azvîrli spre gleznele

abatelui. Doamna Grales o pocni imediat cu coșul de roșii. Colții cățelei se înfipseră în coș, sfîrtecîndu-l, apoi se repezi la stăpîna ei. Doamna Grales o ținu la respect cu ajutorul coșului; după ce primi cîteva lovituri strașnice peste bot, cățeaua se retrase către poartă, unde se așeză jos mîrîind.

— Ce năbădăioasă-i Priscilla în seara asta, remarcă Zerchi fără să se arate supărat. Iar o să aibă pui?

— Cer iertăciune, onoarea voastră, spuse doamna Grales, da' nu dîn cauza asta-i așa botoasă, bătu-o-ar diavolu'!, ci din cauza lu' bărbatu-meu. I-a solomonit puiu', asta a făcut, doar de dragu' de-a o chinui, și acu' se teme de-orice. Să iertați 'mneavoastră pentru răutatea ei.

— Nu-i nimic. Ei, noapte bună, doamnă Grales.

Dar n-aveau să scape atît de ușor. Femeia se agăță de mîneca abatelui și zîmbi irezistibil, arătîndu-și gingiile știrbe.

— O clipită, Părinte, doar o clipită, dac-aveți să-i acordați femeii cu roșii.

— Dar bineînțeles. Sînt încîntat să...

Joshua surîse din colțul gurii către abate și se duse către cățea, încercînd să vadă dacă poate trece pe lîngă ea. Priscilla îl urmări cu un dispreț total.

— Uite colea, Părinte, spuse doamna Grales. Ia ceva pentru cutia milelor. Uite, ia... Monedele începură să zornăie, iar Zerchi să protesteze. Nu, uite, ia de-aici, ia, insistă ea. O, știu ce spui mereu, păi zău așa, da' n-oi fi eu așa săracă cum credeți 'mneavoastră. Iar 'mneavoastră faceți o treabă bună. Dacă nu primiți, bărbatu-meu o să-i ia pe toți și-i face praf. Uite, mi-am vîndut roșile, mi-am scos banu' sau cam așa ceva, mi-am luat mîncare p-o săptămînă, ba chiar ș-o jucărie pentru Rachel. Vreau să iei și tu o parte. Poftim.

— Sînteți foarte amabilă...

— *Mîrrr!* se auzi un lătrat autoritar dinspre poartă. Mrrr! Ham!Ham!Ham! Mîrrr!! urmat de o serie rapidă de lătrături, scheunături și de urletul Priscillei care bătea în retragere.

Joshua reveni cu pași rari și ținîndu-și mîinile vîrîte în mînecile rasei.

— Ai pățit ceva?

— Mîrr! făcu Joshua.

— Ce Dumnezeu i-ai făcut?

— Mîrr! repetă fratele Joshua. Ham!Ham! Mrrr! — apoi explică: Priscilla crede în vîrcolaci. Ea scheuna așa tare. De-acum putem trece fără grijă pe lîngă poartă.

Cățeaua se făcuse nevăzută; dar doamna Grales îl trase din nou de mînecă pe abate.

— Numa' o clipă, Părinte, nu te țin mai mult. Vroiam să te văd pentru micuța Rachel. Tre' să mă gîndesc și la botezul ei, și vroiam să te rog să-mi faci onoarea și s-o...

— Doamnă Grales, o întrerupse el delicat, mergi și vorbește cu preotul din parohia dumitale. El trebuie să se ocupe de astfel de probleme, nu eu. Eu nu am parohie, ci numai abația. Discută cu părintele Selo de la biserica Sfîntul Mihai. Biserica noastră nici măcar nu are cristelniță. Femeilor nu li se permite accesul decît în tribună...

— Da' capela surorilor are cristelniță, și femeile poa' să...

— Asta-i treaba părintelui Selo, nu a mea. Trebuie înregistrat în parohia dumitale. Numai în cazuri de urgență pot...

— Da, da, asta știu și io, da' am vorbit deja cu Părintele Selo. Am dus-o pe Rachel la biserica lui și nebunu' ăla nici n-a vrut s-o atingă.

— A refuzat s-o boteze pe Rachel?

— Așa cum spui, mare netrebnic de om.

— Doamnă Grales, nu vorbi așa despre un preot, și nici nu-i netrebnic, doar îl cunosc bine. Trebuie c-o fi avînd motive dacă refuză. Dacă nu ești de acord cu argumentele lui, atunci mergi și vorbește cu altcineva, dar nu cu un preot din mănăstire. Discută cu pastorul de la Sfînta Maisie, poate el...

— Vai, da' și p-asta am făcut-o... Se porni într-o tiradă care promitea să devină o relatare exhaustivă a zbaterilor ei în numele nebotezatei Rachel. La început, călugării ascultară răbdători dar, în vremea ce-o privea concentrat, Joshua îl prinse pe abate de braț, puțin deasupra cotului; treptat, degetele se înfipseră în carne atît de strîns, încît Zerchi se strîmbă de durere și, cu mîna rămasă liberă, descleștă degetele lui Joshua.

— *Ce faci?* întrebă el în șoaptă, dar apoi observă expresia călugărului. Ochii lui Joshua o fixau pe bătrînă de parcă aceasta ar fi fost vreo insectă ciudată. Zerchi îi urmă privirea, dar nu remarcă nimic ieșit din comun; capul suplimentar era pe jumătate ascuns de un soi de văl, dar fratele Joshua sigur mai văzuse *asta* de nenumărate ori.

— Îmi pare rău, doamnă Grales, o întrerupse Zerchi imediat ce simți că femeia trebuie să-și tragă sufletul o clipă. Acum trebuie să plec. Să-ți spun ceva: O să vorbesc cu părintele Selo în numele dumitale, dar mai mult de-atît nu pot face. Ne mai vedem noi, sînt sigur.

— Mulțumesc din inimă, și vă rog iertați că v-am reținut atîta.

— Noapte bună, doamnă Grales.

Intrară pe poartă și se îndreptară spre refectoriu. Joshua se lovi cu podul palmei în tîmplă de cîteva ori, de parcă ar fi încercat să pună ceva la locul său.

— De ce te holbai așa la ea? îl întrebă autoritar abatele. Mi s-a părut o impolitețe.

— N-ați băgat de seamă?

— Ce anume?

— Înseamnă că *n-ați observat*. În fine, să lăsăm asta. Dar cine-i Rachel? De ce nu vor s-o boteze? E vorba de fiica femeii?

Abatele zîmbi amar.

— Tocmai de asta se zbate ea atît. Numai că se pune întrebarea dacă Rachel e fiica ei, sora, ori doar o excrescență care-i crește pe umăr.

— Rachel, *celălalt cap*?

— Nu mai striga. Încă ne poate auzi.

— Și vrea să-l boteze?

— Și încă în regim de urgență, ce părere ai? Pare să fie o obsesie.

Joshua făcu un gest de nedumerire cu brațele.

— Cum se rezolvă asemenea lucruri?

— Nu știu, și nici nu vreau să aflu. Slavă Cerului că nu eu sînt acela care trebuie să hotărască. Dacă ar fi un caz simplu de siameze, lucrurile s-ar simplifica. Dar nu e. Bătrînii susțin că Rachel nu era pe umărul doamnei Grales la naștere.

— Povești de adormit copii!

— Tot ce se poate. Dar unii sînt gata să declare asta sub prestare de jurămînt. Cîte suflete are o bătrînă cu un cap suplimentar — unul care „a crescut". Astfel de evenimente provoacă mari dureri ierarhiei noastre, fiule. Ei,

dar ce-ai observat? De ce te holbai la ea și încercai să smulgi carnea de pe mine?

Călugărul întîrzie cu răspunsul.

— Mi-a zîmbit, spuse el în cele din urmă.

— Cine ți-a zîmbit?

— Capul supli... ăă, Rachel. A surîs. Mi s-a părut că vrea să se trezească.

Abatele îl opri la intrarea în refectoriu și-l privi cercetător.

— A zîmbit, repetă călugărul cu convingere.

— Ți s-a năzărit.

— Da, Sfinția Ta.

— Atunci *să văd pe fața ta* că ți s-a năzărit.

Fratele Joshua se strădui.

— Nu pot, recunoscu el.

Abatele dădu drumul monedelor primite de la bătrînă în cutia milelor și spuse resemnat:

— Să mergem.

Noul refectoriu era funcțional, avînd toate instalațiile sanitare din crom, acustica dimensionată cu grijă, iluminarea antiseptică. Dispăruseră cu desăvîrșire pietrele afumate de fum, lămpile cu seu de oaie, castroanele din lemn și brînza mucezită. În afară de aranjarea meselor în formă de cruce și a unui șir de imagini de-a lungul peretelui, acest loc semăna cu orice sală de mese a unei întreprinderi. Atmosfera ei se schimbase, la fel ca și aceea a întregii abații. După secole de strădanii pentru a conserva rămășițele de cultură ale unei civilizații defuncte, călugării asistaseră la ridicarea alteia noi, mai puternice. Îndatoririle din vechime fuseseră împlinite; acum apăruseră altele. Trecutul era venerat și expus în casete de sticlă, dar nu mai reprezenta prezentul. Ordinul se conforma vremurilor, epocii uraniului, oțelului și rachetelor, înconjurat de geamătul industriei grele și de scheunatul sfredelitor al convertoarelor de acționare a navelor stelare. Ordinul se supunea — cel puțin în aspectele de suprafață.

— *Accedite ad eum*, intonă lectorul.

Cît dură lectura, călugării înveșmîntați în rase stătură în picioare, negăsindu-și liniștea. Mîncarea încă nu apăruse. Mesele erau lipsite de farfurii și tacîmuri. Servirea mesei de seară era întîrziată. Comunitatea organică ale cărei celule erau oameni, a cărei viață mersese înainte de-a lungul a șaptezeci de generații, părea încordată în seara asta, părea să detecteze o notă acum falsă, părea să simtă, grație unei comuniuni naturale a membrilor ei, ceea ce știau doar cîțiva. Organismul trăia ca un trup, venera și funcționa ca un trup indivizibil și uneori părea vag conștientă, ca o minte care îi anima pe toți membrii și-și șoptea sieși , dar și Altuia, în *lingua prima*, limbajul primar al speciei. Probabil că încordarea crescuse atît din pricina mîrîiturilor și icnetelor slabe ale exploziilor ce răzbăteau dinspre baza de rachete antirachetă aflată undeva, departe, dar și din cauza neașteptatei amînări a servirii mesei.

Abatele bătu în tăblia mesei, cerînd liniște, apoi făcu un semn către stareț, părintele Lehy, să meargă la tribună. Vreme de o clipă, înainte de a spune ceva, starețul păru îndurerat.

— Regretăm cu toții obligația ce ne revine, începu el în cele din urmă, de a tulbura uneori liniștea vieții noastre de contemplație cu vești din lumea de afară. Dar trebuie să ținem minte că sîntem aici ca să ne rugăm pentru lume

și mîntuirea ei, ca și pentru mîntuirea noastră. Mai ales acum, lumea are mare nevoie de rugăciuni. Făcu o pauză și privi spre Zerchi.

Abatele încuviință din cap.

— Lucifer a căzut, spuse preotul și tăcu. Rămase nemișcat, cu privirea spre pupitru de parcă ar fi amuțit brusc.

Zerchi se ridică.

— Fiindcă veni vorba, aceasta este concluzia fratelui Joshua, interveni el. Consiliul de Regență al Confederației Atlantice nu a dat nici o declarație demnă de a fi citată. Dinastia nu a emis nici un act. Știm doar cu puțin mai mult decît ieri, cu excepția că Tribunalul Mondial se întrunește într-o sesiune de urgență și că funcționarii de la Departamentul Zonal de Apărare acționează cu rapiditate. S-a declanșat o alarmă de apărare, iar asta ne va afecta și pe noi, dar nu vă neliniștiți. Părinte...?

— Vă mulțumesc, Domne, spuse starețul, care dădu de înțeles că-și recăpătase glasul. Abatele se așază. Prea Cucernicul Părinte Abate mi-a cerut să fac următoarele anunțuri:

Unu, în următoarele trei zile vom cînta Slujba Mică a Sfintei Fecioare înainte de utrenie, solicitîndu-i intervenția divină în favoarea păcii.

Doi, instrucțiunile generale privind apărarea locală în eventualitatea declanșării alarmei în cazul unui atac cu rachete sau a unei lovituri din spațiu pot fi găsite pe masa de lîngă intrare. Fiecare să ia o broșură. Dacă ați citit-o deja, o mai citiți o dată.

Trei, în cazul că se declanșează alarma sonoră anunțînd un atac, următorii frați se vor prezenta neîntîrziat în curtea Abației Vechi pentru a primi

instrucțiuni speciale. Dacă nu se va declanșa alarma, aceiași frați se vor prezenta poimîine dimineață imediat după utrenie și slujba de dimineață. Numele lor: Frații Joshua, Christopher, Augustin, James, Samuel...

Călugării ascultară într-o încordare reținută, netrădîndu-și vreo emoție. Erau douăzeci și șapte de nume în total, dar printre ei nu se numărau novici. Unii erau savanți eminenți, dar și un îngrijitor și un bucătar. La prima vedere, se putea crede că numele fuseseră extrase la întîmplare. Pînă cînd părintele Lehy termină lectura listei, unii dintre frați începură să se privească mirați unul pe altul.

— Și același grup se va prezenta la dispensar pentru un examen medical complet, mîine dimineață după utrenie, încheie starețul. Se întoarse și-l privi întrebător pe Dom Zerchi. Domne?

— Da, doar cîteva lucruri, spuse abatele apropiindu-se de pupitru. Frați, să *nu* tragem concluzia că va avea loc un război. Să ne reamintim că Lucifer se află printre noi de aproape două secole. Și a fost aruncat doar de două ori, de mărimi sub o megatonă. Știm cu toții ce *s-ar putea* întîmpla dacă vom avea război. Cumplitele modificări genetice există printre noi încă de ultima oară cînd Omul a încercat să-și șteargă existența de pe fața pămîntului. Atunci, demult, pe vremea Sfîntului Leibowitz, poate că oamenii nu știau ce se va întîmpla. Ori pesemne știau, dar nu puteau crede decît dacă puneau armele la încercare — asemeneni unor copii care au idee de ce este în stare un pistol încărcat, dar n-au apăsat niciodată pe trăgaci. Încă nu văzuseră un miliard de cadavre. Încă nu văzuseră pe cei născuți morți, monștrii, dezumanizații, orbii. Nu avuse-

seră în față nebunia și ștergerea rațiunii. Și atunci au făcut-o și au aflat.

Acum însă, *acum*, prinții, președinții, prezidiile știu, cu o certitudine absolută. Își dau seama după copiii pe care i-au zămislit și apoi i-au încredințat azilurilor pentru handicapați. O știu, și de aceea au păstrat pacea. Nu pacea lui Cristos, desigur, dar pace, asta pînă în ultimul timp — înregistrîndu-se doar două incidente aproape războinice în tot atîtea secole. De această dată, ei cunosc amarul adevăr. Fiii mei, n-o vor face din nou. Doar o rasă de descreierați ar putea să repete așa ceva...

Se opri. Cineva zîmbea. Era doar un surîs, dar în mijlocul unei mări de chipuri grave, el sărea în ochi precum o muscă moartă într-un castron cu smîntînă. Dom Zerchi se încruntă. Bătrînul continuă să surîdă strîmb. Stătea la „masa cerșetorilor", alături de alți trei vagabonzi în trecere pe la abație — un bătrîn cu o barbă stufoasă, pătată în galben în zona bărbiei. Drept haină purta un sac în care făcuse trei găuri pentru a-și trece prin ele capul și brațele. Continua să zîmbească spre Zerchi. Arăta ca un stei ros de ploi, și părea un candidat potrivit pentru spălarea picioarelor în Joia Mare. Zerchi se întrebă dacă nu cumva avea să se ridice în picioare să adreseze o vestire către gazdele lui — sau să sune din corn, poate? —, dar aceasta era doar o nălucire produsă de zîmbet. Alungă imediat sentimentul că-l mai văzuse pe bătrîn cîndva, altundeva. Își încheie constatările.

În drum spre locul său se opri. Cerșetorul dădu din cap binevoitor spre gazda sa. Zerchi se apropie de el.

— Cine ești, dacă-mi dai voie să te întreb. Te-am mai văzut vreodată undeva?

— *Latzar shemi.*

— Poftim?

— *Latzar shemi*, repetă cerșetorul.

— Nu prea în...

— Spune-mi Lazăr, atunci, zise bătrînul și chicoti.

Dom Zerchi clătină din cap nelămurit și se duse la loc. *Lazăr*? Prin ținut circula o poveste de demult potrivit căreia... dar ce *mit* de duzină mai era și acesta? Crescut de Cristos, dar încă necreștinat, se spunea. Și totuși nu reuși să alunge senzația că-l mai văzuse pe bătrîn undeva.

— Aduceți pîinea pentru binecuvîntare, strigă el și tărăgănarea servirii mesei se sfîrși.

După intonarea rugăciunilor, abatele își aruncă din nou ochii către masa cerșetorilor. Bătrînul își făcea vînt cu o pălărie spartă. Zerchi își mută privirea în altă parte și ridică din umeri, iar masa începu într-o tăcere solemnă.

Complina, rugăciunea de noapte a Bisericii, păru deosebit de profundă în noaptea aceea.

După care, Joshua dormi prost. În vis o întîlni din nou pe doamna Grales. Mai apăruse și un chirurg care-și ascuțea cuțitul, spunînd: „Diformitatea asta trebuie extirpată înainte de a deveni malignă." Și Rachel deschisese ochii și încercase să i se adreseze lui Joshua, însă el nu reușise s-o audă decît foarte slab și nici nu-i înțelesese vorbele.

— Imaculată sînt eu, excepția, păruse să spună ea, eu măsor înșelăciunea. Sînt.

Nu fusese în stare să priceapă nimic, dar încercase să întindă mîinile pentru a o salva. În cale i se pusese un zid elastic din sticlă. Se oprise și se străduise să-i citească pe buze.

— Eu sînt Neprihănita Zămislire, venise șoapta din vis.

Căutase să treacă prin sticla elastică pentru a o salva de cuțit, dar prea tîrziu, și după aceea văzuse mult sînge. Se trezise din visul păcătos tremurînd și, o vreme, se rugase; dar imediat ce adormise la loc, doamna Grales îi apăruse din nou în vis.

Fusese o noapte de zbucium, o noapte ce aparținuse lui Lucifer. Fusese noaptea în care se desfășurase asaltul împotriva instalațiilor spațiale ale Asiei.

Ca măsură punitivă de răspuns, un oraș antic pierise.

26

— „Transmite Rețeaua de Avertizare a Pericolelor", anunța crainicul în clipa în care Joshua intră în biroul abatelui după slujba de dimineață, „pentru a vă prezenta ultimele vești referitoare la situația căderilor de pulbere după atacul inamic cu rachete asupra Texarkanei..."

— Ați trimis după mine, Domne?

Zerchi îi făcu semn să tacă și-l îndemnă să ia loc. Chipul preotului era crispat și palid, o mască cenușiu-oțelie de autocontrol glacial. Lui Joshua i se păru că fața lui Dom Zerchi se chircise și îmbătrînise peste noapte. Ascultară mohorîți vocea care se stingea și revenea slabă, la intervale de cîte patru secunde, întrucît stațiile de retransmisie erau pornite și oprite pentru a împiedica localizarea lor de către echipamentele dușmane:

— „...dar mai întîi, un anunț transmis de Comanda Supremă. Familia regală este în siguranță. Repetăm: sîntem anunțați că familia regală este în siguranță. După unele surse, Consiliul de Regență nu era prezent în oraș cînd acesta a fost lovit de inamic. În afara zonei de

dezastru, nu s-au înregistrat tulburări civile și nici nu sînt de așteptat asemenea evenimente.

Tribunalul Mondial al Națiunilor a emis un ordin de încetare a focului, cu o condamnare suspendată, ce presupune pedeapsa cu moartea împotriva șefilor de guverne ai ambelor națiuni care se fac vinovate de cele întîmplate. Fiind suspendată, sentința devine aplicabilă numai dacă decretul nu va fi respectat. Ambele guverne au trimis telegrame către tribunal pentru a confirma primirea ordinului și, prin urmare, există aproape certitudinea că această confruntare s-a încheiat, la cîteva ore după ce s-a declanșat ca un asalt de descurajare împotriva anumitor instalații ilegal amplasate în spațiu. În cursul unui atac-surpriză, forțele spațiale ale Confederației Atlantice au lovit noaptea trecută trei silozuri secrete asiatice, amplasate pe partea întunecată a Lunii și au distrus complet o stație spațială a inamicului, despre care se cunoștea că face parte din sistemul de ghidare al rachetelor spațiu-sol. Era de așteptat ca inamicul să răspundă împotriva forțelor noastre din spațiu, însă atacul barbar asupra orașului-capitală a reprezentat un act disperat pe care nimeni nu l-a putut anticipa.

— *Buletin special*: Guvernul nostru tocmai și-a anunțat intenția de a onora ordinul de încetare a focului pe o perioadă de zece zile, dacă inamicul aprobă o întrunire de urgență a miniștrilor de externe și a comandanților militari pe insula Guam. Se anticipează că inamicul va accepta propunerea."

— Zece zile, gemu abatele. Asta nu ne dă prea mult timp.

— „Cu toate acestea, posturile de radio din Asia, susțin insistent că recentul dezastru nuclear din Fu Wan, care a provocat circa optzeci de mii de victime, s-a datorat unei rachete a Confederației Atlantice scăpată de sub control, iar distrugerea orașului Texarkana a fost, prin urmare, o măsură represivă de același fel..."

Iritat, abatele închise aparatul.

— Unde-i adevărul? întrebă el cu glas scăzut. Ce să mai credem? Sau: are vreo importanță? Cînd crimelor în masă li s-a răspuns cu crime în masă, violului prin viol, urii prin ură, nu mai are nici un rost să întrebi a cui secure e mai mînjită de sînge. Rău peste rău, deasupra altui rău. Acțiunea noastră „polițienească" din spațiu a avut vreo justificare? *Cum* putem afla? Bineînțeles că nu se poate găsi nici o justificare pentru ceea ce-au comis *ei*, sau există vreuna?

Știm doar ce ne comunică obiectul *acela*, iar *el* este prizonier. Stațiile de radio asiatice trebuie să afirme ceea ce indispune cel mai puțin guvernul lor; *ale noastre* sînt obligate să susțină ceea ce deranjează cel mai puțin frumoasele noastre păreri patriotice, iar asta înseamnă, întîmplător, exact ce dorește guvernul, prin urmare, ce diferență există? Doamne Dumnezeule, trebuie să fie jumătate de milion de morți dacă au lovit Texarkana cu arme adevărate. Mă simt îndemnat să rostesc vorbe pe care nici măcar nu le-am auzit vreodată. Căcărează de broască rîioasă. Puroi de tîrfă. Cangrenă a sufletului. Putreziciune eternă a creierului. Mă înțelegi, Frate? Iar Cristos a respirat același aer de împuțiciune alături de noi; cît de măreață e umilința Atotputernicului nostru Dumnezeu! Ce Simț Infinit al Umorului — pentru ca El să devină unul dintre noi! — Rege al Universului, țintuit pe cruce ca un Schlemiel ebraic de către unii de teapa noastră. Se spune că Lucifer a fost zvîrlit din cer pentru că

a refuzat să adore Cuvîntul Încarnat; Cel Rău trebuie să fie cu desăvîrșire lipsit de simțul umorului! Dumnezeu al lui Iacob, Dumnezeu chiar al lui *Cain*! De ce o fac din nou?

Iartă-mă, am luat-o razna, adăugă el, adresîndu-se mai degrabă vechii sculpturi dintr-un colț al biroului, înfățișîndu-l pe Sfîntul Leibowitz, decît lui Joshua. Se oprise o clipă din mers pentru a arunca o privire la chipul sculptat. Imaginea era veche, foarte veche. Unul dintre stăpînii abației poruncise să fie cărat în magazia de la subsol, unde rămăsese în praf și întuneric pînă cînd lemnul fusese atacat de putregai care mîncase nervurile crescute primăvară, lăsîndu-le pe acelea de toamnă, astfel că acum chipul avea riduri adînci. Sfîntul avea pe chip un zîmbet vag satiric. Zerchi îl salvase de uitare din pricina zîmbetului.

— L-ai văzut pe cerșetorul acela bătrîn din refectoriu, seara trecută? întrebă el, oarecum fără nici o legătură cu cele discutate pînă acum și privind printre gene la zîmbetul statuii.

— Nu l-am observat, Domne. De ce?

— Așa, cred că mi s-a năzărit. Își trecu degetele peste maldărul de vreascuri care se aflau sub statuia de lemn a martirului. *În aceeași situație ne găsim cu toții în clipa asta*, gîndi el. Pe vreascurile, gata să fie aprinse, ale păcatelor noastre trecute. Iar unele dintre ele îmi aparțin. Ale mele, ale lui Adam, ale lui Irod, ale lui Iuda, ale lui Hannegan, ale mele. Ale tuturor. Care culminează întotdeauna în colosul numit Stat și, într-un fel sau altul, învește mîntîndu-se cu mantia dumnezeirii, fiind doborît de mînia Cerului. De ce? Am strigat îndeajuns de tare — Dumnezeu trebuie ascultat atît de nații cît și de oameni. Cezar trebuie să fie

polițistul lui Dumnezeu, nu succesorul Lui plenipotențiar, nu moștenitorul Său. Către toate veacurile, către toate popoarele — „Acela care proslăvește o rasă, ori un Stat al unei forme sectare de Stat, ori pe reprezentanții puterii... acela care ridică aceste noțiuni deasupra valorii lor adevărate și le divinizează idolatru, smintește și pervertește ordinea lumii așa cum a fost ea plănuită și creată de către Dumnezeu..." Ale cui erau vorbele *acestea*? Pius al XI-lea — își aminti el, fără a fi sigur — a spus-o cu optsprezece secole în urmă. Dar atunci cînd Cezar a avut la îndemînă mijloacele de a distruge lumea, nu era el oare deja divinizat? Doar cu consimțămîntul poporului — aceeași mulțime proastă care strigase: *Non habemus regem nisi caesarem*, cînd s-a aflat față în față cu El — Dumnezeul Încarnat, batjocorit și scuipat. Aceeași gloată care-l martirizase pe Leibowitz...

— Divinitatea lui Cezar ni se arată din nou.

— Poftiți, Domne?

— Fă-te că n-ai auzit. Mai sînt Frații în curte?

— Cînd am trecut pe-acolo, jumătate dintre ei așteptau. Să mă duc să văd?

— Te rog. Apoi întoarce-te. Vreau să-ți spun ceva înainte de a ne alătura lor.

Pînă la întoarcerea lui Joshua, abatele scoase documentele *Quo peregrinatur* dintr-un seif aflat în perete.

— Citește rezumatul, îi spuse călugărului. Aruncă o privire la modul de organizare, citește problemele procedurale. Va trebui să studiezi restul în detaliu, dar mai tîrziu.

În timp ce Joshua citea, aparatul de comunicații scoase un bîzîit puternic.

— Cu Cucernicul Părinte Jethrah Zerchi, Abbas, vă rog, se auzi vocea monotonă a unui operator-robot.

— La aparat.

— Telegramă extrem de urgentă din partea lui Sir Eric Cardinal Hoffstraff, Noua Romă. La această oră nu există serviciu de curierat. Să citesc mesajul?

— Da, citește textul. Voi trimite pe cineva după aceea pentru a ridica o copie.

— Textul este următorul: *Grex peregrinus erit. Quam primum est factum suscipiendum vobis, jussu Sactae Sedis. Suscipite ergo operis partem ordini vestro propriam...*

— Poți citi încă o dată în traducere pentru Sud-Vest? întrebă abatele.

Operatorul dădu curs cererii, dar mesajul nu părea să conțină nimic neașteptat în nici una dintre forme. Era o confirmare a planului și o cerere de a fi dus la îndeplinire cît mai curînd.

— Confirmăm primirea, spuse el în cele din urmă.

— Aveți vreun răspuns?

— Răspunsul este următorul: *Eminentissimo Domino Eric Cardinali Hoffstraff obsequitur Jethra Zerchius, Abația Leibowitz, Abbas. Ad has res disputandas iam coegi discessuros fratres ut hodie parati dimitti Roman prima aerisnave possint.* Sfîrșit de text.

— Repet: *Eminentissimo...*

— Exact, asta-i tot. Terminat.

Joshua încheiase lectura rezumatului. Închise dosarul și ridică privirea încet.

— Ești pregătit să te lași țintuit? întrebă Zerchi.

— Nu sînt sigur dacă am înțeles exact. Obrajii călugărului își pierdură din culoare.

— Ieri ți-am pus trei întrebări. Am nevoie de răspunsuri acum.

— Sînt gata să plec.

— Mai rămîn două întrebări.

— Nu sînt sigur în privința preoției, Domne.

— Ascultă, va trebui să te hotărăști. Ai mai puțină experiență în ceea ce privește navele stelare decît ceilalți. Nici unul nu este hirotonisit. Cineva trebuie să fie scutit parțial de îndatoririle tehnice, pentru a se ocupa de treburile pastorale și administrative. Ți-am spus că asta nu înseamnă abandonarea Ordinului. Nici vorbă de așa ceva, însă grupul tău va deveni o fiică independentă a Ordinului, supunîndu-se unor reguli modificate. Superiorul va fi ales prin votul secret al celor ce au depus jurămîntul de călugărie, desigur — iar tu ești aproape singurul candidat, mai ales dacă ai chemare spre preoție. Ai sau nu? Asta-i inchiziția ta, iar răspunsul trebuie să-l dai acum, și acest acum e tare scurt.

— Dar, Prea Cucernice Părinte, încă n-am terminat studiile...

— N-are importanță. În afară de echipajul format din douăzeci și șapte de oameni — toți frați de-ai noștri — mai merg și alții: șase surori și douăzeci de copii de la școala Sfîntul Iosif, cîțiva oameni de știință și trei episcopi, doi dintre ei proaspăt unși. Ei pot hirotonisi și întrucît unul dintre ei este delegatul Sfîntului Părinte, ei vor avea chiar împuternicirea să ungă episcopi. Ei te pot hirotonisi cînd vei socoti că a sosit momentul. Te vei afla în spațiu ani de zile. Dar noi vrem să știm dacă simți această vocație, și vrem s-o știm chiar acum.

Fratele Joshua se bîlbîi o clipă, apoi scutură din cap:

— Nu știu.

— Ai nevoie de jumătate de oră? Vrei un pahar cu apă? Te-ai făcut cenușiu la față. Îți spun, fiule, dacă va fi să conduci turma, va trebui să hotărăști multe lucruri pe loc. Tot astfel și *acum*. Hai zi, poți vorbi?

— Domne, nu sînt... sigur...

— Dar oricum *poți scoate o vorbă*, nu? Ești gata să te supui jugului, fiule? Sau încă nu te-ai obișnuit cu gîndul ăsta? Ți se va cere să fii măgarul pe care El va intra în Ierusalim, dar povara e grea, și-ți va frînge spinarea, fiindcă El poartă toate păcatele lumii.

— Nu cred că sînt capabil.

— Geme și gîfîie atunci. Dar poți să și *mîrîi*, iar asta e bine pentru căpetenia haitei. Ascultă, nimeni dintre noi nu a fost cu adevărat în stare. Dar ne-am străduit și am fost puși la încercare. Te solicită pînă la distrugere, dar pentru asta te afli aici. Acest Ordin a avut abați de aur, abați din oțel dur și rece, abați din plumb corodat, și nici unul dintre ei n-a fost capabil, chiar dacă unii au fost mai capabili decît alții, unii fiind chiar sfinți. Aurul a fost strivit, oțelul a devenit casant și s-a frînt, iar plumbul corodat a fost transformat în cenușă de către Ceruri. Eu unul, am avut suficient noroc să fiu făcut din argint viu; mă împrăștii dar, într-un fel sau altul, mereu mă adun laolaltă. Simt o nouă dispersare care vine peste mine, Frate, și cred că de data asta e pe vecie. Tu din ce ești făcut, Frate? Cum să te pun la încercare?

— Sînt făcut din cozi de cățel. Sînt din carne, și mi-e frică, Cucernice Părinte.

— Oțelul geme cînd este lucrat, gîfîie cînd este stins în apă. Scîrțîie cînd e pus sub poveri. Cred că și oțelului îi este frică, fiule. Îți este de ajuns o oră să te mai gîndești? O gură de apă? O gură de vînt? Clatină-te o vreme. Dacă ți se face greață, atunci fă bine și vomită. Dacă te

îngrozește, atunci urlă. Dacă te face să simți orice altceva, *roagă-te*. Dar vino în biserică înainte de Liturghie și spune-ne din ce e făcut un călugăr. Ordinul se fisionează, iar aceia dintre noi care pleacă în spațiu o fac pentru totdeauna. Ești chemat să le fii păstor, sau nu? Mergi și hotărăște-te.

— Cred că n-am de ales.

— Ba *sigur* că ai. Trebuie doar să spui: „Nu am chemarea pentru asta." Și atunci va fi ales altcineva, asta-i tot. Dar du-te, calmează-te și după aceea vino la noi în biserică cu un da sau un nu. Căci acolo mă duc acum. Abatele se ridică și îi făcu semn din cap că e liber.

Întunericul din curte era aproape deplin. Doar o dîră subțire de lumină se strecura pe sub ușile bisericii. Luminozitatea palidă a stelelor era estompată de o pînză de praf. Dinspre răsărit nu venea încă nici un semn prevestitor al zorilor. Fratele Joshua umblă fără țintă în tăcerea nopții. În cele din urmă, se așeză pe o bordură care înconjura cîteva tufe de trandafiri. Își prinse bărbia între palme și, cu piciorul, rostogoli de colo-colo o pietricică. Clădirile abației erau umbre întunecate și adormite. O felie delicată de lună galbenă ca un pepene atîrna jos, spre sud.

Murmurul cîntărilor din biserică ajunse pînă la el: *Excita, Domine, potentiam tuam, et veni, ut salvos* — Arată-ți puterea, Tu Doamne, și vino să ne salvezi... Pasajul acesta de rugăciune va fi spus mereu, cu fiecare respirație, atîta vreme cît va mai exista aer care să fie tras în piept. Chiar dacă frații știu că este zadarnică truda...

Dar ei nu puteau ști că e zadarnic. Ori știu deja? Dacă Roma ar mai avea vreo speranță, de ce ar mai trimite nava? De ce, dacă mai credea că rugăciunile pentru pace își vor afla răspuns? Oare nava era un act disperat?

Retrahe me, Satanus, et discede! gîndi el. Nava stelară e un act de speranță. Speranță pentru Om altundeva, pace undeva, dacă nu aici și acum, atunci în altă parte: planeta din Alpha Centauri, Beta Hydri ori vreuna dintre coloniile nevolnice și risipite, de pe planeta cum i-o fi zicînd din Scorpius.

Speranța, iar nu zădărnicia trimite nava, să știi, Amăgitorule. E o speranță istovită și ajunsă la capătul puterilor, poate, o speranță care spune: Scutură-ți colbul de pe încălțări și mergi să predici Sodoma la Gomora. Dar este o speranță, altfel n-ar zice nicidecum: *mergi*. Nu e speranța pentru Pămînt, ci speranța pentru sufletul și esența Omului în altă parte. Acum, cînd Lucifer atîrnă deasupra capului, a *nu* trimite nava ar fi un act de trufie, așa cum tu, cel mai mîrșav dintre toți, l-ai ademenit pe Domnul Nostru: dacă tu ești Fiul Domnului, azvîrle-te de pe înălțimi. Pentru că îngerii te vor purta în zbor înapoi.

Prea multe speranțe pentru Pămînt îi determinase pe oameni să încerce a-l transforma în Paradis, iar asta i-ar putea face să cadă pradă disperării pînă cînd va veni momentul ca lumea să ardă în...

Cineva deschisese ușile abației. Călugării plecau tăcuți spre chiliile lor. Dinspre ușă se revărsa în curte doar o lumină firavă. Lumina era scăzută și în biserică. Joshua văzu numai cîteva lumînări și ochiul roșu și discret al lămpii din sanctuar. Cei douăzeci și șase de frați ai săi se vedeau acolo unde rămăseseră îngenuncheați, în așteptare. Cineva închise ușile din nou, dar nu de tot, fiindcă prin crăpătură mai putea vedea punctul roșiatic al lămpii din sanctuar. Foc aprins în semn de venerație, arzînd ca laudă, arzînd blînd în adorație, acolo, în receptaculul roșu. Focul, cel mai îndrăgit dintre elementele lumii și, de

asemenea, un element al Iadului. În vreme ce arsese ca semn de adorație în inima Templului, tot el pîrjolise și distrusese viața unui oraș, în această noapte, și-și scuipase veninul asupra pămîntului. Ce lucru ciudat ca Dumnezeu să vorbească dintr-un tufiș cuprins de flăcări, iar Omul să facă dintr-un simbol al Raiului unul al Iadului!

Privi printre gene la stelele prăfoase ale dimineții. Ei bine, acolo nu vor găsi Edenuri, li se spusese. Și cu toate acestea, existau oameni care contemplau sori ciudați în ceruri și mai ciudate, respirau un aer străin, lucrau un pămînt străin. Pe lumi cu tundre ecuatoriale înghețate, îndeajuns de asemănătoare cu ale Pămîntului, astfel ca Omul să poată supraviețui prin aceeași sudoare a frunții sale. Nu erau decît o mînă acești coloniști cerești de *Homo loquax nonnumquam sapiens*, cîteva colonii chinuite, insule de umanitate care pînă acum avuseseră prea puțin ajutor din partea Pămîntului; iar de aici înainte nu se vor mai putea aștepta să primească nici un sprijin, acolo în noile lor non-Paradisuri, chiar mai puțin asemănătoare Paradisului decît fusese Pămîntul. O șansă pentru ei, probabil. Cu cît oamenii ajung mai aproape de împlinirea unui paradis pentru ei înșiși, cu atît mai nemulțumiți se arată față de el și de ei înșiși. Au construit o grădină a plăcerilor și, pe măsură ce ea a crescut în bogăție și forță și frumusețe ei au devenit tot mai nenorociți; pentru că atunci, probabil, le era mai ușor să bage de seamă că din ea lipsea ceva, vreun copac ori vreo tufă care nu vroia să crească acolo. Atunci cînd lumea era întunecată și nenorocită, omul putea crede în grădină, tînjind s-o realizeze. Dar cînd lumea a început să sclipească de rațiune și bogății, omul a simțit îngustimea ochiului de ac, iar asta aducea venin unei lumi care nu mai vroia să creadă ori să

tînjească după ceva. Ei bine, oamenii aveau să distrugă din nou acest Pămînt-grădină, civilizat și atotcunoscător, aveau să-l sfîrtece pentru ca Omul, aflat din nou într-o beznă demnă de milă, să poată spera.

Și cu toate astea, Memorabilia avea să meargă împreună cu nava! Să fie un blestem?...*Discede, Seductor informis!* Această cunoaștere nu era un blestem, decît dacă era pervertită de Om, așa cum și focul fusese pervertit acum...

De ce trebuie să plec, Doamne? se întrebă el. Trebuie să merg? Și ce încerc să hotărăsc: să plec, sau să refuz a pleca? Dar asta s-a hotărît deja; am depus cîndva un jurămînt. *Egrediamur tellure* deci, fiindcă a fost poruncit în urma unui jurămînt pe care l-am făcut. Deci voi pleca. Dar să mă ating și să-mi spun preot, să-mi spun chiar *abbas*, să fiu silit să grijesc de sufletele fraților mei? Trebuie ca Prea Cucernicul Părinte să insiste asupra acestui aspect? Dar el nu insistă; el vrea doar să știe dacă Dumnezeu vrea același lucru. Numai că e într-o grabă cumplită. E chiar atît de sigur de mine? Dacă mi-a aruncat povara asta în spate, trebuie că e mai sigur de mine decît sînt eu însumi.

Vorbește-mi, destin, vorbește! Destinul pare întotdeauna la decenii depărtare, iar dintr-o dată se arată că nu e așa de departe; e chiar *acum*. Dar poate că el este întotdeauna *acum*, chiar aici, poate chiar în această clipă.

Nu-i de ajuns că *el* e sigur de mine? Nu, nu e deloc de ajuns. Eu însumi trebuie să fiu sigur. Peste jumătate de oră. Adică în mai puțin de atît. *Audi me, Domine* — te rog, Doamne — sînt doar una dintre viperele acestei generații, cerșindu-ți ceva, cerșind să știu, milogindu-mă

pentru un semn, un semn, o dovadă, un însemn. N-am timp destul pentru a hotărî.

Tresări brusc. Ceva — *tîrîndu-se*?

Îl auzi ca un foșnet slab între frunzele uscate de sub tufele de trandafiri din spatele lui. Încetă, foșni iar și se tîrî.Oare un semn din Cer s-ar tîrî șerpește? Vreun semn rău ar putea. Tot astfel ar putea și *negotium perambulans in tenebris* al Psalmistului. Un șarpe cu clopoței, de exemplu.

Sau un greiere. Era doar un foșnet. Fratele Hegan ucisese odată un șarpe cu clopoței în curte, dar... Acum se agita din nou! ca un tîrîș lent prin frunze. Oare ar fi un semn potrivit dacă s-ar strecura tîrîș și l-ar mușca de spate?

Zvonul rugăciunilor se auzi din nou dinspre biserică: *Reminiscentur et convertentur ad Dominum universi fines terrae. Et adorabunt in conspectu universae familiae gentium. Quoniam Domini est regnum; et ipse dominabitur...* Stranii cuvinte pentru astă-seară: toate capetele Pămîntului își vor aduce aminte și se vor întoarce către Domnul...

Tîrîșul încetă brusc. Era chiar în spatele lui? Adevărat, Doamne, semnul nu-i absolut necesar. Adevărat, eu...

Ceva îl atinse pe încheietura mîinii. Sări în sus cu un țipăt slab și, cu un salt, se îndepărtă de tufa de trandafiri. Ridică o piatră desprinsă de undeva și o aruncă în tufiș. Lovitura se auzi mai tare decît se așteptase. Se scărpină în barbă și se simți rușinat. Așteptă. Din verdeață nu ieși nimic. Nimic să se tîrîie. Aruncă o pietricică. Se rostogoli și ea supărător în întuneric. Mai stătu puțin, dar din tufiș nu se clinti nimic. Cere un semn, apoi lovește-l cu pietre cînd ți se arată — *de essentia hominum*.

Limba rozalie a zorilor începu să șteargă stelele de pe cer. Curînd va trebui să meargă să-i spună abatelui. Ce să-i spună?

Fratele Joshua alungă o gîză din barbă și porni spre biserică, fiindcă cineva deschisese ușa și privise afară — căutîndu-l pe el?

Unus panis, et unum corpus multi sumus, veni murmurul dinspre biserică, *omnes qui de uno*... O pîine și un trup, deși multe, sîntem, și dintr-o pîine și un potir ne-am împărtășit...

Se opri în ușă să privească spre tufișurile de trandafiri. Era o capcană, nu? se gîndi. Ai trimite-o, știind că aș azvîrli cu pietre, așa e?

O clipă mai tîrziu se strecură înăuntru și merse să îngenuncheze laolaltă cu ceilalți. Vocea lui se alătură celorlalte în implorare; o vreme, în tovărășia viitorilor călători monahali prin spațiu adunați acolo, încetă să mai gîndească. *Annuntiabitur Domino generatio ventura*... Și se va dărui Domnului o generație ce va să vină; iar cerurile vor arăta dreptatea Lui. Unui popor ce se va naște, pe care Domnul l-a făcut...

Cînd își adună din nou gîndurile, îl văzu pe abate făcîndu-i semn. Fratele Joshua merse și îngenunche alături de el.

— *Hoc officium, Fili — tibine imponemus oneri?* șopti el.

— Dacă mă vor voi, răspunse călugărul încet, *honorem accipiam*.

Abatele zîmbi.

— M-ai înțeles greșit. Am zis „povară", nu „onoare". *Crucis autem onus si audisti ut honorem, nihilo errasti auribus.*

— *Accipiam*, repetă călugărul.

— Ești sigur?

— Dacă ei mă vor alege, voi fi sigur.

— Destul de bine.

Și așa rămase. În vreme ce soarele răsărea, un păstor era ales să conducă turma.

După aceea, urmă Liturghia mănăstirească pentru Pelerini și Călători.

Nu fusese ușor să se închirieze un avion pentru un zbor spre Noua Romă, dar mai anevoioasă se dovedise obținerea aprobărilor pentru zbor după închirierea avionului. Toate aparatele civile de zbor intraseră sub jurisdicția militarilor pe întreaga durată a stării de urgență și era nevoie de o asemenea aprobare. Departamentul Zonal de Apărare refuzase. Dacă abatele Zerchi nu și-ar fi dat seama de faptul că un anume mareșal al forțelor aeriene era prieten cu un anumit arhiepiscop cardinal, probabil că pelerinajul a douăzeci și șapte de traficanți de cărți cu bocceluțe, mărturisit a se face către Noua Romă, s-ar fi desfășurat pe crupa iepelor, iar asta din cauză că le-ar fi lipsit aprobarea de a folosi un mijloc rapid de deplasare pe calea aerului. Înainte de sfîrșitul după-amiezii, totuși, aprobarea fusese dată. Abatele Zerchi urcă la bordul avionului înainte de decolare, pentru a-și lua rămas bun.

— Voi reprezentați continuitatea Ordinului, începu el. Cu voi pleacă și Memorabilia. Tot cu voi merge și succesiunea apostolică și, probabil, Tronul lui Petru.

— Nu, nu, adăugă Dom Zerchi drept răspuns la murmurul de uimire al călugărilor. Nu Sfinția Sa. Nu v-am

mai spus-o pînă acum, dar dacă pe Pămînt se întîmplă o catastrofă, Colegiul Cardinalilor, ori ce va mai rămîne din el, se va întruni. Colonia Centaurus ar putea fi declarată în acest caz un patriarhat separat, iar jurisdicția patriarhală deplină va fi preluată de cardinalul care vă însoțește. Dacă asupra noastră va cădea biciul lui Dumnezeu, atunci lui îi va reveni Moștenirea lui Petru. Pentru că, deși s-ar putea ca viața de pe Pămînt să fie distrusă, Doamne păzește, atîta vreme cît Omul trăiește altundeva, moștenirea lui Petru nu poate să piară. Există mulți care cred că dacă asupra Pămîntului pică blestemul, papalitatea îi va fi trecută lui, grație principiului *Epikeia,* dacă aici nu vor mai exista supraviețuitori. Dar nu asta este grija voastră de căpetenie, frați și fii, deși veți fi supuși patriarhului vostru în virtutea unor jurăminte speciale ca și acelea care îi leagă pe iezuiți de Papă.

Veți petrece în spațiu ani și ani. Nava are să fie mănăstirea voastră. După ce scaunul patriarhal se va stabili în Colonia Centaurus, veți întemeia acolo o mănăstire-mamă a Călugărilor Vizitatori ai Ordinului Sfîntului Leibowitz de Tycho. Iar nava va rămîne în mîinile voastre, la fel și Memorabilia. Dacă civilizația ori vestigii ale ei se pot păstra pe Centaurus, veți trimite misiuni către alte lumi-colonii și, probabil, către coloniile coloniilor lor. Oriunde va merge Omul, veți merge și voi și succesorii voștri, purtînd documentele și amintirile a patru mii de ani și mai bine. Unii dintre voi, sau cei ce vă vor urma, vor fi călugări-cerșetori și rătăcitori, propovăduind cronicile Pămîntului și imnurile de slavă ale Celui țintuit pe cruce către oamenii și culturile care s-ar putea dezvolta din grupurile de colonii. Pentru că unii ar putea

să uite. Poate că unii s-au rătăcit de credință. Învățați-i și primiți-i în rîndurile Ordinului pe aceia care au găsit chemarea. Asigurați prin ei continuitatea. Fiți pentru Om memoria Pămîntului și a Originii sale. Nu uitați acest Pămînt. Nu-l uitați niciodată, dar — *să nu vă întoarceți nicicînd.* Vocea lui Zerchi deveni răgușită și obosită. Dacă vă veți întoarce, s-ar putea să-l întîlniți pe Arhanghel la capătul răsăritean al Pămîntului, păzindu-i trecătorile cu o sabie de foc. O simt. Spațiul e casa voastră pentru vecie. E un deșert mai pustiu decît al nostru. Dumnezeu să vă binecuvînteze și să vă rugați pentru noi.

Înainte de a coborî din avion, trecu încet pe culoarul dintre scaune, oprindu-se la fiecare pentru o binecuvîntare și o îmbrățișare. Avionul rulă pe pistă și se ridică cu un vuiet mare. Îl urmări pînă dispăru în cerul serii. După aceea se întoarse cu mașina la abație și la restul turmei sale. Cît se aflase la bordul avionului, vorbise de parcă destinul fratelui Joshua era la fel de limpede ca și rugăciunile prescrise pentru slujba din ziua următoare; dar atît el, cît și ei știau că nu făcuse altceva decît să citească în palma unui plan, descrisese o speranță, și nu o certitudine. Pentru că grupul fratelui Joshua abia începuse prima etapă a unei călătorii lungi și presărate de greutăți, o nouă Fugă din Egipt sub auspiciile unui Dumnezeu care sigur se săturase de Om.

Cei care rămăseseră aveau misiunea cea mai ușoară. Îndatorirea lor era doar să aștepte sfîrșitul și să se roage ca el să nu vină.

27

— „Zona afectată de căderile locale rămîne relativ staționară," spunea crainicul, „iar pericolul de extindere a ei din cauza vîntului aproape că a dispărut..."

— Bine măcar că nu s-a întîmplat nimic *mai grav*, remarcă oaspetele aflat în biroul abatelui. Pînă acum, aici am fost feriți de căderi. S-ar părea că vom rămîne în viață, asta dacă nu cumva conferința va fi un eșec.

— Oare așa să fie? mormăi Zerchi. Dar să mai ascultăm puțin.

— „Ultimele bilanțuri", continuă crainicul, „în această a noua zi după distrugerea capitalei apreciază numărul celor ce și-au pierdut viața la două milioane opt sute douăzeci de mii. Mai mult de jumătate dintre aceștia reprezintă populația orașului. Restul reprezintă o estimare care se bazează pe procentajul populației aflate la marginea zonelor de căderi radioactive despre care se cunoaște că au fost afectate de doze mari ale radiațiilor. Experții consideră că numărul victimelor va crește, întrucît se înregistrează numeroase alte cazuri de infectare radioactivă. Prin lege, acest post de radio este obligat să transmită următorul anunț de două ori pe zi pe întreaga durată a stării de urgență: «Prevederile Legii Publice 10-WR-3E nu împuternicesc *sub nici o formă* pe cetățeni să asigure eutanasie victimelor bolii de radiație. Victimele care au fost expuse, sau consideră că au fost expuse la radiații care depășesc cu mult doza critică, trebuie să se prezinte la cel mai apropiat Post de Ajutor Steaua Verde, unde un magistrat este împuternicit să emită un document de *Mori Vult* oricărei persoane care poate dovedi că este un caz disperat, dacă suferindul dorește eutanasie. Orice victimă a bolii de radiație care își ia singur viața în alt mod decît cel prevăzut de lege va fi considerată sinucigașă și va pune în pericol dreptul moștenitorilor săi și al dependenților de a solicita plata asigurărilor și a altor beneficii cuvenite potrivit legii. De asemenea, orice cetățean care se oferă să sprijine o astfel de sinucidere poate fi acuzat de crimă. Legea Dezastrelor Provocate de Radiații autorizează eutanasia *numai* după respectarea prevederilor legale. Cazurile grave de boală de radiație trebuie să se prezinte la un Post de Ajutor Steaua...»"

Brusc, și cu o asemenea forță încît smulse și butonul din soclul lui, Zerchi închise aparatul de recepție. Se ridică precipitat de pe scaun și se duse la fereastră, de unde se uită în curtea în care o mulțime de refugiați se îmbulzeau în jurul unor mese din lemn, încropite în grabă. Abația, atît partea veche cît și cea nouă, era năpădită de oameni de toate vîrstele și pozițiile sociale, ale căror cămine se aflaseră în regiunile lovite. Abatele reconsiderase zonele „exclusive" ale abației pentru a le putea oferi refugiaților acces la aproape tot, în afară de locurile de dormit ale călugărilor. Tăblița din fața vechii

porți fusese scoasă, întrucît acum trebuiau hrăniți, îmbrăcați și adăpostiți copii și femei.

Urmări doi novici care aduceau din bucătăria de urgență un cazan aburind. Îl ridicară pe o masă și începură să distribuie supa.

Oaspetele își drese glasul și se foi neliniștit pe scaun. Abatele se întoarse.

— Respectarea prevederilor, așa i se spune? mîrîi el. Respectarea prevederilor legale privind sinuciderile în masă sponsorizate de stat. Cu binecuvîntările cuvenite din partea societății.

— Păi, începu vizitatorul, mai bine așa decît să-i lăsăm să moară în chinuri groaznice, încetul cu încetul.

— Așa? Mai bine pentru cine? Pentru măturătorii de stradă? Mai bine să aveți voi cadavre vii care să ajungă la un post central de reciclare cît sînt încă în stare să păşească? Mai puțin spectacol public? Mai puțină groază în jur? Mai puțină dezordine? Cîteva milioane de cadavre care ar zace pe străzi ar declanșa o revoltă împotriva celor răspunzători. Asta înțelegeți voi și guvernul prin mai bine, așa e?

— Nu știu ce înțelege guvernul, spuse vizitatorul cu o umbră de iritare în glas. Cînd am zis *mai bine*, m-am gîndit la „mai multă milă". N-am intenția de a dezbate probleme de teologie morală cu dumneavoastră. Dacă socotiți că aveți un suflet pe care Dumnezeu l-ar trimite în Iad în cazul că ați prefera să muriți fără dureri în loc să treceți prin dureri groaznice, atunci faceți cum vă îndeamnă cugetul. Dar să știți că sînteți în minoritate. Eu unul, nu sînt de acord, însă nu văd în asta un motiv de neînțelegere.

— Iartă-mă, spuse abatele Zerchi. Nu mă pregătisem să discut teologie morală cu dumneata. Mă refeream doar la spectacolul acesta al eutanasiei în masă din punctul de vedere al motivației umane. Însăși *existența* Legii Dezastrelor Provocate de Radiații și a unor legi similare din alte țări, reprezintă dovada cea mai elocventă că guvernele au fost *pe deplin* conștiente de consecințele unui alt război, dar, în loc să încerce eliminarea oricărei posibilități de comitere a unui asemenea act demențial, s-au străduit să prevadă măsuri pentru consecințele unor asemenea gesturi criminale. Implicațiile acestui fapt nu-ți spun nimic, doctore?

— Sigur că nu, părinte. Eu sînt un pacifist. Dar deocamdată trăim în lumea asta, și alta mai bună nu avem, iar dacă guvernele nu s-au pus de acord asupra unei modalități de a face imposibil orice act războinic, atunci e mai bine să avem *unele* prevederi pentru a face față consecințelor decît să nu avem *nimic*.

— Și da, și nu. Da, dacă legea se face anticipînd crimele comise de alții. Nu, dacă îți prevezi propriile fărădelegi. Și îndeosebi *nu*, dacă prevederile menite a micșora consecințele sînt și ele criminale.

Vizitatorul făcu un gest de neputință.

— Cum ar fi eutanasia? Iertați-mă, părinte, eu consider că legile făcute de societate stabilesc ce este crimă și ce nu. Înțeleg că dumneavoastră nu aprobați asta. Adevărat, pot exista legi proaste sau rău gîndite. Dar în cazul de față, socot că avem o lege bună. Dacă aș crede că posed ceva numit suflet și că ar exista un Dumnezeu răzbunător în Ceruri, poate aș fi de acord cu dumneavoastră.

Abatele Zerchi zîmbi disprețuitor.

— Nu *ai* suflet, doctore. *Ești* un suflet. Temporar, *ai* un trup.

Vizitatorul rîse politicos.

— O confuzie semantică.

— Adevărat. Dar care dintre noi e confuz? Dumneata ești sigur?

— Părinte, să nu ne certăm. Eu nu fac parte din Cadrele Caritații. Eu lucrez în Echipa de Stabilire a Expunerii la Radiații. Nu ucidem pe nimeni.

Abatele Zerchi îl măsură tăcut cîteva clipe. Vizitatorul era un bărbat musculos, avînd un chip cu trăsături rotunjite și atrăgătoare și un început de chelie ars de soare și pistruiat. Purta o uniformă verde din serj și o beretă cu însemnele Stelei Verzi pe care și-o ținea în poală.

Chiar, de ce să se certe? Omul era cadru medical, nu un călău. Activitatea de ajutorare depusă de Steaua Verde era demnă de toată admirația. Uneori se dovedea de-a dreptul eroică. Faptul că în unele cazuri, după părerea lui Zerchi, făptuia răul, nu constituia un motiv să considere faptele *bune* drept întinate. Majoritatea societății o aprecia, iar lucrătorii ei erau de bună credință. Doctorul încercase să fie prietenos. Nici nu ceruse mare lucru, nici nu se arătase autoritar sau supărător de serviabil. Cu toate acestea, abatele simțea o reținere în a spune da.

— Activitatea pe care vrei s-o desfășori aici... va dura mult?

Doctorul clătină din cap.

— Cel mult două zile, așa cred. Avem două unități mobile. Le putem aduce în curte, legăm cele două trailere unul de celălalt și ne începem treaba. Vom prelua în primul rînd cazurile evidente de boală de radiație și răniții.

Misiunea noastră e să facem testele clinice. Cei bolnavi vor primi tratament la spitalul de campanie.

— Iar cei grav bolnavi primesc altceva la spitalul de caritate?

Doctorul se încruntă.

— Doar dacă vor. Nimeni nu-i silește să meargă acolo.

— Dar dumneata scrii autorizarea care le permite.

— Da, am dat cîteva bilete roșii. S-ar putea s-o mai fac. Uitați-vă... Se scotoci în buzunarul jachetei și scoase un formular din carton roșu, ceva semănînd cu un document de expediție prevăzut cu un fir de sîrmă pentru a fi agățat de un nasture ori de centură. O puse pe birou. Un formular în alb de „doză critică". Priviți. Citiți-l. Spune că omul e contaminat, grav contminat. Iar aici, uitați-vă, e un bilet verde. Îl asigură că e sănătos și că nu are de ce să-și facă probleme. Uitați-vă bine la cel roșu! „Expunere exprimată în unități de radiație." „Analiza sîngelui." „Analiza urinei." Pe o parte, e la fel ca și cea verde. Pe dos, cel verde nu are nimic scris, dar vedeți ce scrie pe cel roșu. Literele mici — citat direct din Legea Publică 10-WR-3E. Trebuie să fie acolo. Așa cere legea. Trebuie să i se citească acest paragraf. Trebuie să i se comunice drepturile. Ce face persoana în cauză, e treaba ei. Acum, dacă preferați să parcăm unitățile mobile pe autostradă, putem...

— Doar îi citești textul? Nimic altceva?

Doctorul rămase o clipă mut, apoi explică:

— Trebuie să i se explice, în caz că nu înțelege. Tăcu din nou, devenind tot mai nervos. Doamne Dumnezeule, părinte, cînd îi spui cuiva că nu mai are nici o șansă, cum să te exprimi? Îi citești cîteva prevederi ale legii, îi arăți ușa și zici: „Următorul, vă rog?" „Matale ai să mori, așa

că, la revedere?" *Sigur* că nu-i citești asta și gata, n-o faci, dacă ai vreun sentiment uman!

— Asta o înțeleg. Vreau însă să știu altceva. Dumneata, ca doctor, recomanzi cazurilor fără speranță să meargă la spitalul de caritate?

— Eu... Medicul se opri și închise ochii. Își rezemă fruntea în palmă. Se cutremură o clipă. Sigur că da, spuse el într-un tîrziu. Dacă ați fi asistat la unele scene, ați fi făcut-o și dumneavoastră. Bineînțeles că da.

— Aici n-ai să faci așa ceva!

— Atunci vom... Doctorul își stăpîni o izbucnire de furie. Se ridică, dădu să-și pună bereta pe cap, apoi se răzgîndi. Azvîrli bereta pe scaun și se duse la fereastră. Privi mohorît în curte, apoi spre autostradă. Arătă cu degetul. Ar fi parcarea de pe marginea drumului. Putem instala totul acolo. Dar e la două mile depărtare. Majoritatea vor trebui să meargă pe jos. Aruncă o privire către abatele Zerchi, apoi se uită din nou, îngîndurat, spre curte. Uitați-vă la ei! Sînt bolnavi, răniți, înspăimîntați, au fracturi. Copiii, la fel. Obosiți, abia se tîrîie, se simt îngrozitor. I-ați lăsa să fie mînați ca o turmă pe autostradă ca să stea în praf și soare și...?

— Eu nu vreau așa ceva, îl lămuri abatele. Uite... dumneata îmi spuneai adineauri că o lege făcută de oameni te obligă să-i citești și să-i explici unui iradiat în stare critică ce cuprinde *textul*. Eu nu m-am opus acestei proceduri în sine. Să dăm Cezarului ce-i al Cezarului, în privința asta, pentru că așa îți cere legea. Nu poți înțelege că *eu* mă supun altei legi, care îmi interzice să-ți îngădui dumitale, sau oricui calcă pe această proprietate, aflată sub stăpînirea mea, ca prin sfaturi să-i îndemni pe oameni la fapte pe care Biserica le numește păcătoase?

— O, mi-e destul de clar.

— Prea bine. Trebuie doar să-mi promiți ceva și vei avea acces în curte.

— Ce să promit?

— Pur și simplu că nu vei sfătui pe nimeni să meargă la un „spital de caritate". Mulțumește-te să stabilești diagnosticul. Dacă descoperi cazuri disperate, spune-le ce prevede legea, consolează-i cît poți, dar nu le spune să meargă să se sinucidă.

Doctorul ezită.

— Cred c-ar fi nimerit să fac o asemenea promisiune cu privire la pacienții care țin de Credința dumneavoastră.

Abatele Zerchi își plecă ochii în pămînt.

— Regret, dar nu-i de ajuns, spuse el după o vreme.

— *De ce?* Alții nu cred în principiile dumneavoastră. Dacă cineva nu aparține religiei dumneavoastră, de ce să-i refuzați dreptul...? Se înecă de furie.

— *Chiar vrei* o explicație?

— Da.

— Pentru că dacă omul nu știe că ceva este greșit și acționează din neștiință, el nu poate fi învinovățit, în condițiile în care judecata lui naturală nu a fost de ajuns pentru a-i arăta unde greșește. Dar, deși neștiința poate scuza omul, ea nu poate scuza *actul*, care e rău în sine. Dacă aș îngădui *actul* pur și simplu, fiindcă *omul* nu-și dă seama că el este rău, atunci atrag asupra mea vinovăția, fiindcă eu *știu* că actul este rău. E dureros de simplu.

— Ascultați-mă, părinte. Stau acolo și se uită la mine. Unii urlă. Alții plîng. Unii rămîn muți. Dar toți mă întreabă: „Doctore, ce să fac?" Eu ce să le răspund? Să tac? Sau să le zic: „Puteți muri, asta-i tot." Dumneavoastră ce le-ați zice?

— „Rugați-vă."

— Da, așa ați face, nu? Uitați, durerea e singurul rău pe care-l cunosc. E singurul rău împotriva căruia pot lupta.

— Atunci să te ajute Dumnezeu.

— Antibioticele mă ajută mai mult.

Abatele se gîndi la o replică tăioasă, o găsi, dar la fel de repede o făcu uitată. Căută o foaie albă de hîrtie și un stilou și le împinse spre doctor.

— Scrie atît: „Nu voi recomanda eutanasia nici unui pacient, cîtă vreme sînt găzduit de această abație," și semnează. După aceea te poți instala în curte.

— Și dacă refuz?

— Atunci presupun că vor trebui să se tîrîie două mile pe șosea.

— Dintre toate relele...

— Dimpotrivă. Ți-am oferit o șansă să-ți desfășori activitatea așa cum îți cere legea pe care o recunoști, fără a încălca legea pe care o recunosc eu. Depinde de dumneata dacă te duci pe autostradă sau nu.

Doctorul privi lung la foaia de hîrtie.

— Ce putere are consfințirea promisiunii pe hîrtie?

— O prefer astfel.

Se aplecă tăcut și scrise. Reciti ce scrisese, apoi se semnă cu o mișcare abruptă dedesubt și se îndreptă de spate.

— Poftiți, aveți promisiunea dorită. Credeți că valorează mai mult decît cuvîntul meu?

— Nu. Sigur nu. Abatele împături hîrtia și o băgă în buzunar. Dar e aici, la mine, și mă pot uita la ea din cînd în cînd, atîta tot. Apropo, doctore Cors, îți *respecți* promisiunile?

Medicul îl privi fix o clipă.

— Mi-o voi respecta. Își drese glasul, apoi, întorcîndu-se pe călcîie, ieși din încăpere.

— Frate Pat! strigă slab abatele Zerchi. Frate Pat, ești acolo?

Secretarul veni și se opri în cadrul ușii.

— Da, Cucernice Părinte?

— Ai auzit?

— O parte. Ușa era deschisă, așa că, vrînd-nevrînd, am auzit. N-ați dat drumul la atenuator...

— L-ai auzit? „Durerea e singurul rău pe care-l cunosc." Ai auzit asta?

Călugărul dădu din cap cu solemnitate.

— Și că societatea este singura care stabilește dacă o faptă e bună ori rea? Și asta?

— Da.

— Doamne Dumnezeule, după atîta timp, cum de-au pătruns din nou aceste două erezii în lume? Iadul n-are multă imaginație. „Șarpele m-a amăgit și eu am mîncat." Frate Pat, fă bine și ieși, altfel încep să-mi iau cîmpii.

— Domne, eu...

— Ce mai e? Ce-ai în mînă, o scrisoare? Bine, dă-o-ncoace.

Călugărul i-o înmînă și ieși. Zerchi o lăsă nedeschisă și-și aruncă din nou ochii la legămîntul doctorului. Fără nici o valoare, probabil. Cu toate acestea, omul era sincer. Și dăruit muncii lui. Trebuia să fie așa, de vreme ce lucra atît de greu pentru un salariu ca acela plătit de Steaua Verde. I se păruse nedormit și extenuat. Pesemne că trăia cu benzedrină și brioșe încă de cînd fusese distrus orașul. Văzuse pretutindeni nenorocire și o detesta, fiind sincer

în dorința lui de a face ceva. Sincer — tocmai aici era necazul. Văzuți de departe, adversarii ți se par monștri, dar de aproape descoperi sinceritatea care e la fel de necuprinsă ca și a ta. Probabil că Satana e cel mai sincer dintre toți.

Desfăcu scrisoarea și o citi. Îl informa că fratele Joshua și ceilalți plecaseră de la Noua Romă către o destinație neprecizată din Vest. În același timp, scrisoarea îl avertiza că unele informații privind *Quo peregrinatur* ajunseseră la urechile celor de la Departamentul de Apărare Zonală, care trimiseseră oameni la Vatican să se intereseze dacă zvonurile privind lansarea unei nave neautorizate... Evident, nava nu ajunsese încă în spațiu.

Vor afla destul de curînd despre *Quo peregrinatur* dar, cu ajutorul Cerului, asta se va întîmpla prea tîrziu. Și după aceea? se întrebă.

Situația legală era încurcată. Legea interzicea plecarea navelor fără aprobarea Comisiei. Aprobările se obțineau greu și cu tărăgănări. Zerchi era sigur că Departamentul de Apărare Zonală și Comisia vor considera că Biserica încalcă legea. Dar de un secol și jumătate exista un concordat Stat-Biserică; prin acesta, Biserica era scutită de licențierea procedurilor și i se garanta dreptul de a trimite misiuni către „orice instalații spațiale și/sau stații planetare care nu au fost declarate de către susnumita Comisie drept periculoase din punct de vedere ecologic sau interzise pentru acțiuni neaprobate." La vremea cînd se încheiase concordatul, toate instalațiile din sistemul solar erau „periculoase din punct de vedere ecologic" sau „închise", însă actul legaliza, în continuare, dreptul Bisericii să „posede nave spațiale și să călătorească fără restricții către instalații și stații *deschise*". Concordatul era foarte vechi. Fusese semnat în zilele cînd acționarea

Berkstrun era doar un vis în imaginația cîtorva care credeau că voiajele interstelare vor deschide universul în fața unui exod neîngrădit al populației.

Lucrurile se dovediseră a fi cu totul altfel. Cînd prima navă s-a născut ca proiect ingineresc, s-a văzut limpede că, în afară de guvern, nici o instituție nu avea mijloacele financiare s-o construiască; că din transportarea coloniștilor către planetele exterioare sistemului solar, din motive de „mercantilism interstelar", nu putea fi obținut nici un profit. Cu toate acestea, stăpînitorii asiatici trimiseseră prima navă cu coloniști. Imediat după aceea, în Occident s-au auzit strigăte: „Vom îngădui raselor *inferioare* să cucerească stelele?" Urmase o activitate febrilă de lansare a unor nave stelare, și oameni negri, cafenii, albi și galbeni fuseseră azvîrliți spre Centauri, în numele rasismului. După aceea, geneticienii demonstraseră cu un zîmbet crispat că, dat fiind numărul redus de membri al fiecărui grup rasial, dacă descendenții lor nu încheiau căsătorii mixte, vor suferi cu toții degenerări genetice datorită endogamiei de pe planeta-colonie — prin urmare, rasiștii înșiși făcuseră din împerecherea încrucișată un element necesar supraviețuirii.

Spațiul prezenta interes pentru Biserică doar în măsura în care coloniștii erau fiii ei, aflați la distanțe interstelare de restul turmei. Și, cu toate acestea, nu profitase de prevederea din concordat care permitea trimiterea de misiuni. Existau anumite contradicții între concordat și legile Statului care împuternicea Comisia, cel puțin în măsura în care aceasta din urmă putea avea, teoretic, o influență serioasă în trimiterea de misiuni. Contradicțiile nu fuseseră niciodată soluționate de tribunale, întrucît nu existaseră motive de judecată. Acum însă, dacă Departa-

mentul de Apărare Zonală intercepta grupul lui Joshua în acțiunea de lansare a unei nave fără aprobarea Comisiei, avea să se declanșeze procesul. Zerchi se rugă pentru ca grupul să plece fără a mai trebui să apară în tribunal, lucru care putea dura săptămîni sau chiar luni. Desigur, după aceea va izbucni un scandal. Se va afirma atunci că Biserica nu încălcase doar hotărîrile Comisiei, ci și regulile caritații, trimițînd demnitari ecleziaști și un grup de călugări ticăloși, cînd ar fi putut folosi nava ca loc de refugiu pentru colonișți săraci, care tînjeau după terenuri. Conflictul între Marta și Maria reapărea mereu.

Abatele Zerchi își dădu brusc seama că ținta gîndurilor lui se schimbase în ultimele patruzeci și opt de ore. Cu cîteva zile în urmă, toată lumea se aștepta să crape cerul. Trecuseră însă nouă zile de cînd Lucifer învinsese în spațiu și pîrjolise un oraș, ștergîndu-l de pe fața pămîntului. În ciuda morților, schilodiților și muribunzilor, avuseseră parte de nouă zile de liniște. Întrucît mînia fusese împiedicată să se reverse pînă acum, pesemne că răul cel mare putea fi evitat. Se trezise gîndindu-se la lucrurile care s-ar putea întîmpla săptămîna sau luna următoare, ca și cum, la urma-urmelor, ar putea exista o săptămînă sau lună viitoare. Și de ce nu? Cercetîndu-și conștiința, descoperi că nu abandonase cu totul virtutea speranței.

În după-amiaza aceea, un călugăr trimis în oraș cu treburi aduse vestea că în parcul aflat la două mile depărtare de abație se ridicase o tabără pentru refugiați.

— Cred că-i finanțată de Steaua Verde, Domne, adăugă el.

— Foarte bine! se bucură abatele. Noi sîntem sufocați aici, și a trebuit deja să refuz trei transporturi.

Refugiații făceau mult zgomot în curte, iar hărmălaia îi punea nervii la grea încercare. Tăcerea tradițională din abație era tulburată de sunete ciudate: hohotele nestăvilite de rîs ale bărbaților care spuneau glume, țipătul unui copil, zăngănitul cratițelor și al oalelor, suspine isterice, cîte-un medic de la Steaua Verde care striga: „Hei, Raff, du-te și adu-mi un furtun pentru o clismă.“ În cîteva rînduri, abatele își pusese frîu dorinței de a merge la fereastră și a striga la ei să facă liniște.

După ce suportă cît putu, își luă un binoclu, o carte veche și un rozariu și urcă într-unul dintre turnurile de veghe de odinioară, acolo unde zidul gros atenua majoritatea zgomotelor ce veneau din curte. Era un volum subțirel de versuri anonime, dar atribuite de legendă unui sfînt mitic a cărui „canonizare“ se făcuse doar în fabulele și folclorul din Cîmpii, nu printr-un act al Sfîntului Scaun. Nimeni nu găsise vreo dovadă că persoana devenită Sfîntul Poet al Ochiului Miraculos trăise în realitate: legenda își avea originea în povestea potrivit căreia unul dintre primii Hannegani primise un ochi de sticlă de la un fizician eminent care era protejatul său — Zerchi nu-și mai amintea dacă omul de știință fusese Esser Shon sau Pfardentrott — și care îi spusese prințului că aparținuse unui poet care murise pentru Credință. Nu precizase pentru care credință își dăduse viața poetul — cea a lui Petru ori cea a schismaticilor din Texarkana — dar se văzuse deslușit că Hannegan ținuse la ochiul de sticlă, fiindcă pusese să fie prins între degetele unei mîini din aur care era încă etalată cu ocazia unor ceremonii de stat de către prinții Dinastiei Harq-Hannegan. Primise diverse nume, între care *Orbis Judicans Conscientias* sua *Oculus Poetae Judicis*, iar în rîndurile celor din Schisma Texarkana era

încă venerat ca relicvă. Cu cîțiva ani în urmă, cineva avansase ipoteza, cam neroadă, că Sfîntul Poet era una și aceeași persoană cu „versificatorul nerușinat" menționat o dată în Jurnalele Cuviosului Abate Jerome, dar singura „probă" în sprijinul acestei versiuni era că Pfardentrott — ori era vorba de Esser Shon? — vizitase abația pe vremea Cuviosului Jerome, cam la aceeași dată la care apărea și „versificatorul nerușinat" în Jurnal, și că oferirea ochiului în dar către Hannegan avusese loc într-un moment ce putea fi plasat după acea vizită la abație. Zerchi bănuia că versurile fuseseră așternute pe hîrtie de vreunul dintre oamenii de știință laici care vizitaseră abația pentru a studia Memorabilia în respectiva perioadă și că unul dintre ei putea fi identificat drept „versificatorul nerușinat" și, probabil, cu Sfîntul Poet din folclor și legende. Versurile anonime erau cam prea îndrăznețe, socoti Zerchi, ca să fi fost scrise de un călugăr al Ordinului.

Cartea era un dialog satiric în versuri între doi agnostici care încearcau să stabilească doar prin rațiune naturală că existența lui Dumnezeu nu putea fi dovedită exclusiv pe calea rațiunii naturale. Ei nu reușeau decît să demonstreze că limita matematică a unei serii infinite de „puneri sub semnul întrebării a certitudinii cu care ceva pus sub semnul îndoielii este cunoscut ca incognoscibil atunci cînd «acel ceva pus sub semnul îndoielii» rămîne o formulare precedentă privind «incognoscibilitatea» acelui ceva pus sub semnul îndoială", că limita acestui proces dus la infinit nu poate fi decît echivalentul unei formulări de *certitudine absolută*, chiar dacă este exprimată ca o serie infinită de negații ale certitudinii. Textul păstra reminiscențe din calculul teologic al Sfîntului Leslie și, chiar ca dialog dintre un agnostic identificat doar ca „Poetul" și celălalt doar ca „Thonul", el părea să sugereze o dovadă a existenței lui Dumnezeu printr-o metodă epistemologică, însă versificatorul fusese un satirist; nici poetul, nici stăpînul nu-și abandonau premisele agnostice după ce se ajungea la concluzia certitudinii absolute, în schimb încheiau prin: *Non cogitamus, ergo nihil sumus*.

Abatele Zerchi renunță curînd să mai stabilească dacă versurile reprezentau o comedie de un intelectualism ieșit din comun ori o bufonerie epigramatică. Din turn vedea autostrada și orașul pînă la podișul de dincolo de ele. Își îndreptă binoclul către podiș și urmări o vreme instalațiile radar, dar acolo nu părea să se întîmple ceva deosebit. Coborî obiectivul încet, pînă ajunse să urmărească noua tabără Steaua Verde, aflată în parcul de lîngă autostradă. Zona fusese împrejmuită cu frînghie. Cîțiva oameni înălțau corturi. Echipe de instalatori lucrau la conectarea liniilor electrice și a conductelor de gaz. Alții erau prinși cu ridicarea unui panou la intrarea în parc, numai că îl țineau întors într-o parte și nu putea citi ce scria pe el. Într-un fel, activitatea febrilă îi amintea de un circ ambulant care sosise în oraș. Era și un soi de locomotivă de culoare roșie. Părea să aibă un focar și ceva amintind de un cazan, dar la început nu reuși să ghicească la ce putea sluji. Cîțiva bărbați purtînd uniforma Stelei Verzi ridicau ceva aducînd cu un carusel. Pe marginea drumului erau parcate cel puțin zece-douăsprezece camioane. Unele erau încărcate cu bușteni, altele cu corturi și paturi pliante. Unul lăsa impresia că e plin cu cărămizi refractare, iar altul burdușit cu obiecte de ceramică învelite în paie.

Ceramică?

Studie mai atent încărcătura ultimului camion. Pe frunte îi apăru o cută. Era vorba de urne sau vase, toate identice, împachetate laolaltă cu baloturi de paie. Mai văzuse undeva vase la fel, dar nu-și putea aminti locul.

Un alt camion nu avea în el altceva decît o statuie mare din „piatră" — făcută probabil din material plastic dur — și o lespede rectangulară pe care avea să fie montată statuia, evident. Deocamdată era așezată pe spate, sprijinindu-se pe un cadru din lemn și pe un pat de material protector. Îi văzu picioarele și o mînă întinsă în lături, care ieșea din paie. Statuia era mai lungă decît bena camionului; picioarele desculțe treceau dincolo de oblonul care era lăsat în jos. Cineva legase un steag roșu de unul dintre degetele mari. Zerchi rămase nelămurit. De ce atîta cheltuială cu transportul unei statui cînd probabil că mai folositor ar fi fost un camion cu alimente?

Îi urmări pe oamenii care ridicau panoul. În cele din urmă, unul dintre ei lăsă în jos capătul de care ținea pentru a aranja cei cîțiva suporți de deasupra capului. Avînd un capăt pe sol, panoul se înclină și Zerchi, uitîndu-se cu capul aplecat într-o parte, reuși să citească ce scria pe el:

TABĂRA DE CARITATE NUMĂRUL 18

PROIECT-CADRU PENTRU CAZURI DE DEZASTRU

STEAUA VERDE

Precipitat, mai privi o dată la camioane. Vasele din ceramică! Își aminti imediat. Trecuse demult pe lîngă un crematoriu și văzuse niște muncitori descărcînd urne la fel dintr-un camion care purta aceeași siglă de firmă. Răsuci binoclul din nou, în căutarea camionului încărcat cu cărămizi refractare. Fusese mutat din loc. În cele din urmă îl reperă, de data asta parcat înăuntrul zonei împrejmuite. Cărămizile erau descărcate lîngă locomotiva mare de culoare roșie. Ceea ce la început i se păruse un cazan arăta acum ca un cuptor sau furnal.

— *Evenit diabolus!* mîrîi abatele și porni spre scări.

Îl găsi pe doctorul Cors în unitatea mobilă din curte. Lega cu sîrmă un bilet verde pe reverul hainei unui bătrîn, spunîndu-i în același timp că trebuie să meargă la o tabără de odihnă pentru o vreme și să asculte de surori, dar că se va însănătoși dacă se va îngriji.

Zerchi rămase cu mîinile încrucișate, mușcîndu-și colțurile buzelor și urmărindu-l cu ochi reci pe doctor. Cors ridică privirea precaut.

— Da? Remarcă binoclul și privi mai atent la expresia de pe fața abatelui. Of, mormăi el. Ei bine, eu n-am nimic de-a face cu ceilalți, absolut nimic.

Abatele îl țintui cu privirea cîteva secunde, apoi se întoarse și plecă. Se duse în biroul său și-l puse pe fratele Patrick să telefoneze celui mai important funcționar de la Steaua Verde.

— Cer ca instalația să fie luată din vecinătatea abației.

— Regret, dar răspunsul e un nu hotărît.

— Frate Pat, telefonează la atelier și cheamă-l aici pe Fratele Lufter.

— Nu-i acolo, Domne.

— Atunci să-mi trimită un dulgher și un vopsitor. Pe oricine.

Două minute mai tîrziu, apărură doi călugări.

— Vreau să-mi faceți imediat cinci pancarte ușoare, le spuse. Să aibă bețe solide și lungi. Destul de mari pentru a fi văzute de la distanță, dar ușoare, să nu-i extenueze pe cei care le vor purta cîteva ore. Poți face asta?

— Desigur, Sfinția Voastră. Ce să scriem pe ele?

Abatele Zerchi îi scrise textele.

— Să le faceți mari și în culori vii. Să sară în ochi.

După ce plecară, îl chemă din nou pe fratele Patrick.

— Frate Pat, mergi și găsește-mi cinci novici solizi, tineri și buni, de preferat cu complexe de martiri. Spune-le că s-ar putea să treacă prin aceleași chinuri ca și Sfîntul Ștefan.

Iar eu s-ar putea s-o pățesc și mai rău, se gîndi, cînd cei de la Noua Romă vor afla ce-am făcut.

28

Ultima slujbă de seară se încheiase, dar abatele rămase în biserică, îngenuncheat în întunericul înserării.

Domine, mundorum omnium Factor, parsurus esto imprimis eis filiis aviantibus ad sideria caeli quorum victus dificilior...

Se rugă pentru grupul lui Joshua — pentru oamenii care plecaseră să se îmbarce pe nava stelară pentru a urca la ceruri, într-o incertitudine mai nesfîrșită decît oricare nesiguranță de care Omul era pîndit pe Pămînt. Au nevoie de multe rugăciuni; mai cumplit decît călătorul nu-i nimeni mai expus la relele care lovesc spiritul, torturînd credința și punînd la încercare speranța, făcînd mintea să se frămînte sub povara îndoielilor. Acasă, pe Pămînt, conștiința își află îndrumători și supraveghetori, dar acolo în ceruri, rămîne singură, sfîșiată între Dumnezeu și Cel Viclean. Fă-i să fie incoruptibili, se rugă el, fă-i să țină drept calea Ordinului.

Doctorul Cors îl găsi în biserică la miezul nopții și-i făcu semn discret să vină afară. Doctorul arăta tras la față și la capătul puterilor.

— Tocmai mi-am călcat promisiunea, afirmă el provocator.

Abatele rămase tăcut.

— Și ești mîndru de asta? întrebă într-un tîrziu.

— Nu în mod deosebit.

Păși re către unitatea mobilă și se opriră în conul de lumină albăstruie care se revărsa pe ușă. Halatul de laborator al medicului era îmbibat de sudoare și bărbatul își șterse fruntea cu mîneca. Zerchi îl urmări cu mila pe care oamenii o resimt de obicei față de cei rătăciți.

— Vom pleca imediat, bineînțeles, spuse Cors. M-am gîndit că e mai bine să știți. Se întoarse pentru a intra în unitatea mobilă.

— Așteaptă puțin, zise preotul. Vreau să-mi spui și restul.

— Eu? Tonul provocator se făcu simțit din nou. De ce? Ca să mă amenințați cu focul veșnic? Femeia e foarte bolnavă, și copilul la fel. N-o să vă spun nimic altceva.

— Ai făcut-o deja. Știu de cine vorbești. Și copilul, presupun?

Cors ezită.

— Boală de radiație. Arsuri provocate de explozie. Femeia are fractură de șold. Tatăl a murit. Plombele din dinții ei sînt radioactive. Copilul aproape că emite lumină pe întuneric. Stări de vomă imediat după explozie. Grețuri, anemie, foliculele distruse. Oarbă de un ochi. Copilul plînge continuu din cauza arsurilor. Mi-e greu să înțeleg cum de-au supraviețuit undei de șoc. Nu pot face nimic altceva pentru ele decît să le trimit echipei de eugenie-cremare.

— Le-am văzut.

— Atunci știți de ce mi-am călcat cuvîntul. Trebuie să trăiesc cu *mine însumi* după aceea, domnule! Nu vreau să mă consider torționarul acestei femei și al copilului ei.

— E mai plăcut să trăiești ca ucigaș al lor?

— Cu dumneavoastră nu se poate discuta logic.

— Ce i-ai spus?

— „Dacă-ți iubești copila, scutește-o de chinuri. Mergi să dormi caritabil, cît de repede poți." Asta-i tot. Noi vom pleca imediat. Am terminat cu cazurile și cu cei care erau mai grav. Restul n-o să pățească nimic dacă o să meargă pe jos cîteva mile. Nu mai sînt cazuri de persoane cu doze critice.

Zerchi se îndepărtă, apoi se întoarse și strigă cu voce răgușită:

— Termină. Termină și pleacă. Dacă mai dau cu ochii de dumneata... nu știu ce-o să-ți fac.

Cors scuipă.

— Așa cum dumneavoastră nu mă mai suportați, nici mie nu-mi place să mă aflu aici. O să plecăm acum, mulțumesc.

Găsi femeia culcată pe un pat de campanie, împreună cu fetița, pe coridorul supraaglomerat al casei de oaspeți. Stăteau ghemuite alături, acoperite cu o pătură și amîndouă plîngeau. Întreaga clădire mirosea a moarte și a antiseptice. Femeia ridică ochii spre silueta neclară inundată de lumină.

— Părinte? Avea o voce speriată.

— Da.

— S-a zis cu noi. Vezi? Vezi ce mi-au dat?

Nu văzu nimic, dar auzi foșnind între degetele ei colțul unei hîrtii. Biletul roșu. Glasul îi pieri cînd vru să-i vorbească. Se apropie și rămase aplecat deasupra patului. Băgă mîna în buzunar și scoase un șirag de mătănii. Ea auzi clinchetul mărgelelor și ridică mîna.

— Știi ce e?

— Sigur, părinte.

— Atunci păstrează-l. Folosește-l.

— Mulțumesc.

— Poartă-l și roagă-te.

— Știu ce am de făcut.

— Nu deveni complice. Pentru numele lui Dumnezeu, copila mea, nu...

— Doctorul a zis...

Tăcu brusc. El o așteptă să termine ce avea de spus; ea rămase mută.

— Să nu fii complice.

Ea tot nu-i răspunse. Le binecuvîntă și plecă grăbit. Femeia pipăise mărgelele de parcă le-ar fi cunoscut; nu-i putea spune lucruri pe care ea să nu le știe deja.

„Conferința din Guam a miniștrilor de externe s-a încheiat cu puțin timp în urmă. Nu a fost dată publicității nici o declarație comună privind calea de urmat; miniștrii se întorc în capitalele lor. Importanța acestei conferințe și încordarea cu care lumea așteaptă rezultatele ei, îl determină pe comentatorul care vi se adresează să creadă că ea nu s-a încheiat încă, ci a fost doar amînată astfel ca miniștrii de externe să se consulte cu guvernele lor, vreme de cîteva zile. Știrea anunțată cu cîtva timp în urmă, potrivit căreia conferința s-a încheiat într-o atmosferă în care

s-au adresat invective, a fost dezmințită de miniștri. Primul ministru Rekol a declarat presei doar atît: «Mă voi întoarce pentru a discuta cu Consiliul de Regență. Dar vremea a fost plăcută aici; s-ar putea să revin curînd la pescuit.»

Perioada de expectativă de zece zile se încheie astăzi, dar se afirmă în general că acordul de încetare a focului va fi în continuare respectat. Alternativa este distrugerea reciprocă. Au pierit două orașe, dar nici una dintre părți nu a răspuns cu un atac total. Conducătorii asiatici susțin că s-a plătit ochi pentru ochi. Guvernul nostru susține că explozia din Itu Wan nu s-a datorat unei rachete din Atlantic. Deocamdată, ambele capitale păstrează o discreție ciudată și amenințătoare. Nici una dintre părți nu a încercat să agite spiritele, puține voci s-au pronunțat în favoarea răzbunării pînă la capăt. A predominat un fel de furie mută pentru crimele comise, pentru că nebunia pare stăpînă, însă nici una dintre părți nu dorește război total. Apărarea rămîne în alarmă de luptă. Statul Major General a dat un comunicat, aproape un apel disperat, în care se spune că noi nu vom apela la forță dacă și Asia se va abține. Dar comunicatul spune în continuare: «Dacă vor folosi arma nucleară, vom răspunde cu aceeași monedă și cu o asemenea forță încît nici o ființă nu va mai putea trăi în Asia vreme de o mie de ani.»

În mod ciudat, tonul cel mai disperat nu vine din Guam, ci din partea Vaticanului, de la Noua Romă. După ce conferința din Guam s-a încheiat, s-a anunțat că Papa Gregory a încetat să se mai roage pentru pacea lumii. Au fost cîntate două liturghii speciale în basilică: *Exsurge quare abdormis,* Misa împotriva Păgînilor și *Reminiscere,*

Misa la Vreme de Război; se afirmă că Sfinția Sa s-a retras în munți să mediteze și să se roage pentru dreptate.

Iar acum o veste de la..."

— Închide-l! gemu Zerchi.

Tînărul preot care era cu el închise repede aparatul și-l privi pe abate cu ochi dilatați de uimire.

— Nu pot crede!

— Ce? Despre Papă? Nici eu. Dar am auzit asta și ceva mai devreme, iar dacă nu era adevărat, Noua Romă avea vreme să dea o dezmințire. Nu au scos nici o vorbă.

— Ce înseamnă asta?

— Nu ți-e clar? Serviciul diplomatic al Vaticanului știe totul. Evident că s-a transmis un raport privind conferința din Guam. Sfîntul Părinte este îngrozit.

— Ce avertisment! Ce gest!

— A fost mai mult decît un gest, Părinte. Sfinția Sa nu cîntă Mise pentru Bătălie pentru a obține un efect dramatic. Pe de altă parte, majoritatea oamenilor vor socoti că Misa „împotriva păgînilor" se adresează celor de peste ocean, iar cea „pentru dreptate" nouă. Dacă ar înțelege mai bine, s-ar vedea pe ei înșiși. Își îngropă fața în palme și se frecă la ochi. Somn. Ce e somnul, Părinte Lehy? Îți amintești? Eu unul, de zece zile n-am văzut pe cineva care să nu aibă cearcăne. Din cauza plînsetelor din casa de oaspeți, abia dac-am dormit vreo cîteva ore pe apucate, noaptea trecută.

— Lucifer nu-i Moș Ene, asta-i adevărat.

— La ce te tot uiți pe fereastră? întrebă Zerchi, autoritar. Ăsta-i alt lucru care mă scoate din sărite. Toată lumea se uită tot timpul la cer, fără țintă, și-și pune întrebări. Dacă va cădea, nici n-o s-apuci s-o vezi decît

atunci cînd explodează și decît să te lovească lumina în ochi, mai bine lipsă. Încetează. Nu-ți ajută la nimic.

Părintele Lehy se îndepărtă de fereastră.

— Ai dreptate, Cuvioase Părinte. Numai că nu după asta mă uitam. Urmăream vulturii.

— Vulturii?

— Sînt o mulțime, toată ziua i-am văzut. Zeci și zeci, dînd roată.

— Unde?

— Deasupra taberei Steaua Verde de lîngă autostradă.

— Atunci nu-i un semn. E vorba de pofta lor sănătoasă de mîncare. Uff! Mă duc să iau puțin aer.

În curte o întîlni pe doamna Grales. Ducea pe brat un coș cu roșii pe care, văzîndu-l pe abate că se apropie, îl puse jos.

— V-am adus oarește, părinte Zerchi, îi spuse ea. Am văzut c-ați dat jos semnul cela, apoi o fată dincolo de poartă și ce m-am gîndit eu: n-o să vă supărați de vizita bătrînei care vinde roșii. V-am adus cîteva și 'mnea-voastră, vedeți?

— Mulțumesc, doamnă Grales. Am scos semnul din cauza refugiaților, dar nu-i nici o supărare. Pentru roșii, însă, va trebui să mergi la Fratele Elton. El se ocupă de aprovizionare bucătăriei.

— Da' nu-s de vînzare, părinte. He-he! Ți le-am adus pe degeaba. Ai atîtea guri de hrănit, dac-ai primit atîția sărăntoci. D'aia-s pe gratis. Un' să le pun?

— Bucătăria de campanie e în... ba nu, lasă-le acolo. O să pun eu pe cineva să le ducă în casa de oaspeți.

— Le duc io. Dacă tot le-am cărat atîta drum... Își puse din nou coșul pe brat.

— Mulțumesc, doamnă Grales. Se întoarse să plece.

— Părinte, așteaptă nițel, strigă ea. O clipită, sfinția ta, doar o clipită...

Abatele își stăpîni cu greu un oftat.

— Iartă-mă, doamnă Grales, dar rămîne cum ți-am mai spus... Se opri și ochii îi căzură pe fața lui Rachel. Vreme de un moment, i se păruse... Oare fratele Joshua avusese dreptate? Sigur nu. E... e o chestiune pe care trebuie s-o rezolve parohia și dioceza dumitale, iar eu nu pot...

— Nu, părinte, nu-i vorba de asta! îl liniști ea. Altceva vroiam eu să te rog. (Ia te uită! *Zîmbise!* Era sigur că nu i se păruse!) Vrei să-mi asculți mărturisirea, părinte? Cer iertăciune că te năcăjesc, dar regret relele făcute și-aș vrea ca 'mneata să mă împărtășești.

Zerchi ezită.

— De ce nu Părintele Selo?

— Să-ți spun drept, sfinția ta, cînd îl văd pe omul acela, îmi vine să intru la păcat. Eu mă duc cu gînd curat la el, da' cînd îl văd, uit de mine și de tot. Să-l iubească Dumnezeu, da' eu nu pot nicicum.

— Dacă te-a supărat cu ceva, iartă-l.

— L-am și iertat, ce să fac? Da' de la distanță. Mă silește să intru în păcat, îți zic eu, findcă îmi ies din fire de cum dau cu ochii de el.

Zerchi chicoti.

— Bine, doamnă Grales. O să-ți ascult confesiunea, dar mai întîi am de rezolvat ceva. Vino la Capela Sfintei Fecioare peste vreo jumătate de oră. E bine așa?

— Daa, fii binecuvîntat, Părinte. Dădu din cap recunoscătoare. Abatele ar fi putut să jure că și Rachel dăduse din cap, imitînd mișcarea femeii.

Alungă acest gînd și se îndreptă spre garaj. Un postulant îi aduse automobilul. Sui în el, formă destinația și se

rezemă de spătarul scaunului în vreme ce dispozitivul automat de control băgă în viteză și porni automobilul spre poartă. Cînd să iasă, abatele o văzu pe fată stînd pe marginea drumului. Avea copilul cu ea. Apăsă grăbit pe butonul ANULAREA COMENZII. Automobilul se opri. „Aștept" se auzi vocea robotului.

Fata purta un aparat gipsat care-i prindea șoldurile de la brîu pînă la genunchiul piciorului stîng. Se sprijinea într-o pereche de cîrje și gîfîia, ținîndu-și capul în pămînt. Reușise cumva să iasă din casa de oaspeți și să treacă de poartă, dar se vedea limpede că nu putea ajunge mai departe. Copilul se ținea de una din cîrje și privea cu ochi mari la traficul de pe autostradă.

Zerchi deschise portiera și coborî încet. Ea ridică ochii din pămînt și-l văzu, apoi își mută privirea în altă parte.

— De ce te-ai dat jos din pat, copila mea? întrebă el blînd. N-ar trebui să umbli, mai ales cu fractura aceea de șold. Unde crezi c-o să ajungi așa?

Ea își mută greutatea de pe un picior pe altul și pe chip îi apăru un rictus de durere.

— În oraș, răspunse ea. Trebuie să plec. E urgent.

— Nu poate fi atît de urgent să n-o poată face altcineva în locul tău. O să-l chem pe Fratele...

— Nu, părinte, nu! Nimeni n-o poate face în locul meu. Trebuie să ajung în oraș.

Mințea. Era sigur că mințea.

— Bine, atunci. Te duc eu în oraș. Tot merg într-acolo.

— Nu! Merg pe jos! Sînt... Făcu un pas și icni. Zerchi o prinse să nu cadă.

— Nici măcar dacă ți-ar ține Sfîntul Cristofor cîrjele și tot n-ai putea merge pe jos pînă în oraș, copilă. Hai, ușurel, să te ducem înapoi în pat.

— Trebuie să merg acolo, serios! strigă ea, furioasă.

Speriat de explozia de furie a mamei, copilul începu să plîngă monoton. Ea încercă să-l liniștească, apoi se înmuie.

— Bine, părinte. Mă duci pînă în oraș?

— N-ai ce căuta acolo.

— Dacă-ți spun că trebuie să ajung acolo!?

— Bine, bine. Să te ajut să urci... copilul... acum tu.

Copilul urlă dezlănțuit cînd preotul îl ridică și îl puse în automobil, alături de mamă. Se agăță disperat de ea și continuă să scîncească monoton. Din cauza pansamentelor largi și umede și a părului pîrlit, abatelui Zerchi îi veni greu să stabilească sexul copilului dintr-o privire, dar bănui că era fetiță.

Formă din nou destinația. Automobilul așteptă pînă apăru o breșă în trafic, apoi intră pe autostradă și se înscrise pe banda de viteză medie. Două minute mai tîrziu, apropiindu-se de tabăra Steaua Verde, dădu comanda de trecere pe banda de viteză minimă. Îmbrăcați cu rase și cu glugile pe cap, cei cinci călugări mărșăluiau cu pași rari și solemni, formînd un șir în fața cortului. Se deplasau încoace și încolo sub panoul anunțînd că acolo se afla Tabăra de Caritate, dar atenți să nu treacă dincolo de el. Pe pancartele cu vopseaua încă umedă scria:

ABANDONAȚI ORICE SPERANȚĂ
VOI
CARE INTRAȚI AICI.

Zerchi avusese de gînd să oprească și să discute cu ei, dar, avînd fata în automobil, se mulțumi să-i privească atent cînd trecu pe alături. Cu glugile raselor pe cap și mergînd ca într-o procesiune lentă și funerară, novicii creau, într-adevăr, efectul dorit. Era puțin probabil că funcționarii de la Steaua Verde se vor rușina și vor muta

tabăra mai departe de mănăstire, mai ales că un grup zgomotos de zurbagii, lucru de care știa încă de cînd pornise de la abație, apăruse ceva mai devreme, proferînd insulte și aruncînd cu pietre în pancartele purtate de pichetul format din călugări. Pe marginea autostrăzii erau parcate două mașini de poliție, iar cîțiva polițiști stăteau în apropiere, urmărind totul cu chipuri impasibile. Întrucît grupul de zurbagii apăruse ca din senin, iar mașinile de poliție sosiseră imediat după aceea, exact la vreme pentru a împiedica pe unul dintre ei să smulgă o pancartă din mîinile unui novice, și întrucît un funcționar de la Steaua Verde plecase valvîrtej să obțină un ordin judecătoresc, abatele bănuia că acțiunea de șicanare fusese plănuită tot atît de atent ca și demonstrația de protest, tocmai pentru a permite funcționarului să facă rost de actul oficial. Probabil că acesta va fi emis, dar, pînă cînd urma să fie pus în aplicare, abatele Zerchi nu intenționa să-i retragă pe novici.

Aruncă o privire la statuia pe care muncitorii taberei o înălțaseră lîngă poartă. Îl făcu să se cutremure. O recunoscu drept una dintre imaginile umane alcătuite din elemente disparate, derivate din teste psihologice pe eșantioane mari, în care subiecților li se dădeau desene și fotografii ale unor persoane necunoscute și li se puneau întrebări de genul: „Pe care ați dori să-l cunoașteți?“ sau „Care credeți că ar fi părintele cel mai bun?“ sau „Pe care l-ați ocoli?“ sau „Care credeți că e criminal?“ Din fotografiile alese ca fiind cele mai „iubite“ sau cele mai „detestate“, în funcție de întrebări, computerul formula, în urma rezultatelor testului de masă, o serie de „chipuri agreate“ de oricine, fiecare capabile să evoce o judecată la prima vedere a personalității respective.

Zerchi observă cu groază că această statuie semăna în mod vădit cu unele dintre cele mai efeminate imagini prin care artiști mediocri ori submediocri deformaseră în mod tradițional personalitatea lui Cristos. Chipul dulce-bolnăvicios, ochii goi de expresie, buzele trădînd nemulțumirea și brațele răsfirate în lături închipuind un gest de îmbrățișare. Șoldurile îi erau late ca ale unei femei, iar forma pieptului sugera existența sînilor, doar dacă nu era vorba cumva de faldurile veșmîntului. Sfinte Dumnezeu al Golgotei, suspină abatele Zerchi, așa Te vede gloata?

Doar făcînd un mare efort își putea imagina statuia spunînd: „Lăsați copiii să vină la mine", văzînd-o mai curînd rostind: „Dispăreți de lîngă mine în focul etern, blestematilor", ori biciuind zarafii și alungîndu-i din Templu.

Ce întrebare li se pusese subiecților, pentru ca în mintea lor să se nască acest chip care să satisfacă sentimentele gloatei? Era un *christus* anonim. Explicația de pe soclul statuii spunea: ALINARE. Fără îndoială că funcționarii de la Steaua Verde constataseră asemănarea acestei statui cu reprezentarea lui *christus*, tradițional înfrumusețată de artiștii proști. Numai că acum o aruncaseră pe platforma unui camion, cu un steag roșu legat de un deget, iar asemănarea dorită era greu de dovedit.

Fata ținea o mînă pe clanța portierei; urmărea tabloul de comandă al automobilului. Zerchi formă repede BANDA DE VITEZĂ. Automobilul țîșni din nou înainte. Ea își luă mîna de pe clanță.

— O mulțime de vulturi astăzi, spuse el încet, aruncînd o privire pe geam.

Fata rămăsese cu chipul împietrit. O privi cercetător o clipă.

— Ai dureri, fiica mea?

— N-are importanță.

— Oferă-le Cerului, copilă.

Ea îl măsură cu răceală.

— Crezi că-i va aduce bucurie lui Dumnezeu?

— Dacă tu le oferi, da.

— Nu pot înțelege un Dumnezeu care se bucură de durerea copilului meu!

Preotul se crispă.

— Nu, nu! Nu durerea îl bucură pe Dumnezeu, copila mea. Cerul se bucură de puterea sufletului în credință și speranță și dragoste, *în ciuda* suferințelor trupești. Durerea e aidoma ispitei negative. Dumnezeu nu se bucură de ispitele care vatămă trupul; El se bucură atunci cînd sufletul se înalță dincolo de ispită și spune: „Pleacă, Satana." E același lucru cu durerea, care e adesea o ispită spre disperare, furie, pierdere a credinței...

— Nu-ți mai bate gura degeaba, părinte. Eu nu mă plîng. Copilul însă, da. Numai că el nu-ți înțelege predica. Dar îl doare. Poate suferi, dar nu poate să înțeleagă.

La asta ce pot răspunde? se întrebă, mut, Zerchi. Să-i mai spun o dată că Omului i s-a oferit o nepăsare divină, dar a renunțat la ea în Eden? Că acest copil era o celulă din Adam și, prin urmare... Era adevărat, dar ea avea un copil bolnav, suferea și n-ar fi vrut să-l asculte.

— N-o face, fiica mea. Te rog să n-o faci.

— O să mă mai gîndesc, spuse ea cu răceală.

— Demult, cînd eram copil, am avut o pisică, murmură rar abatele. Era de fapt un motan mare și cenușiu, cu omoplați solizi ca de buldog, iar capul și gîtul la fel, și

avea acea insolență lenevoasă care le face pe unele pisici să arate ca însuși Diavolul. Era un motan în stare pură. Te pricepi la pisici?

— Puțin.

— Cei care le iubesc nu se pricep la pisici. Nu poți iubi *toate* pisicile dacă le cunoști, iar cele pe care le poți iubi, dacă le cunoști, sînt acelea care nu plac iubitorilor de pisici. Zeke era exact tipul ăsta de pisică.

— Asta are o morală, nu? Fata îl urmărea bănuitoare.

— Numai că l-am ucis.

— Încetează. Nu mă interesează, indiferent ce-ai spune.

— L-a lovit un camion și i-a strivit picioarele dinapoi. S-a tîrît în beci. Din cînd în cînd scotea cîte-un sunet, așa cum fac pisicile cînd se încaieră, și se zbătea puțin. „Ar trebui omorît", îmi ziceau mereu ai mei. După cîteva ore a ieșit tîrîș. Mieunînd, cerînd ajutor. „Trebuie distrus," spuneau ai mei. N-am vrut să-i las s-o facă. Spuneau că-i o cruzime să-l las să trăiască. Pînă la urmă, am zis că o voi face chiar eu, dacă tot trebuia. Am luat o pușcă și un hîrleț și l-am dus la marginea pădurii. L-am întins pe pămînt cît am săpat groapa. Apoi l-am împușcat în cap. Pușca era de calibru mic. Zeke s-a zvîrcolit de cîteva ori, apoi s-a ridicat și a început să se tîrîie către niște tufe. L-am împușcat din nou. A rămas nemișcat, de aceea am crezut că murise și l-am pus în groapă. După ce am pus peste el cîteva hîrlețe de pămînt, Zeke s-a ridicat și a ieșit din groapă, începînd să se tîrîie din nou către tufiș. Eu plîngeam mai tare decît motanul. A trebuit să-l ucid cu hîrletul. A trebuit să-l pun înapoi în groapă și să folosesc lama hîrletului ca pe un satîr și, cît l-am hăcuit, Zeke s-a zbătut. Mai tîrziu, mi s-a spus că era doar reflexul nervilor

spinali, dar eu n-am crezut. Voia să ajungă la tufișurile acelea și să moară ca o pisică, numai să fie lăsat în pace — în *demnitate*. Zeke n-a fost decît o pisică, dar...

— Taci! șuieră ea.

— ...dar pînă și păgînii din antichitate băgaseră de seamă că Natura nu-ți cere nimic fără să te fi pregătit ea însăși pentru poverile pe care trebuie să le suporți. Dacă acest lucru e valabil chiar și pentru o pisică, atunci nu e cu atît mai adevărat pentru o ființă înzestrată cu voință, intelect și rațiune? Asta, indiferent ce crezi despre Dumnezeu...

— Taci, lua-te-ar naiba, taci odată! șuieră ea.

— Dacă sînt puțin brutal, spuse preotul, o fac pentru tine, nu pentru copil. Copilul, așa cum zici, nu poate înțelege. Iar tu, după cum spui, nu te plîngi. Prin urmare...

— Prin urmare, îmi ceri să mor încet și să...

— Ba nu! Nu ți-o cer eu. Ca preot al lui Dumnezeu, îți *poruncesc* prin autoritatea Atotputernicului Dumnezeu să-ți iei mîna de pe copil, să nu oferi viața lui ca sacrificiu unui zeu fals al mizericordiei expeditive. Eu nu te sfătuiesc, eu te conjur și-ți poruncesc în numele lui Cristos Regele. Ți-e limpede?

Dom Zerchi nu mai vorbise niciodată cu o asemenea voce, și ușurința cu care îi veneau cuvintele pe buze îl surprinse pînă și pe el. Continuă să o privească, pînă ce fata își coborî ochii în pămînt. Vreme de o clipă se temuse că ea îi va rîde în față. În aceste vremuri, cînd Sfînta Biserică dădea de înțeles că autoritatea sa era încă supremă peste toate națiunile și superioară autorității statelor, oamenii se simțeau îndemnați să pufnească în rîs. Și cu toate astea, încrîncenată din pricina copilului muribund, fata simțise seriozitatea din tonul poruncitor. Comisese o brutalitate

încercînd s-o convingă cu vorba bună, iar acum îi păru rău. Printr-o poruncă simplă și directă putea realiza mai multe decît prin insistență. Acum fata avea nevoie de un glas autoritar, mai mult decît de convingere. Zerchi își dădu seama de asta din felul cum se muiase, deși îi adresase ordinul cu o voce cît se poate de blîndă.

Intrară în oraș. Zerchi opri pentru a trimite o scrisoare, apoi zăbovi cîteva minute la Biserica Sfîntul Mihai pentru a discuta cu părintele Selo problema refugiaților, mai opri o dată la Departamentul pentru Apărare Zonală să obțină o copie după ultima circulară privind apărarea locală. De fiecare dată cînd se întorsese la mașină crezuse că n-o va mai găsi pe fată, însă ea îl așteptase mereu tăcută, cu copilul în brațe și privind în gol.

— Vrei să-mi spui și mie unde aveai de gînd să mergi, copila mea? întrebă el în cele din urmă.

— Nicăieri. M-am răzgîndit.

Dom Paulo zîmbi.

— Dar păreai foarte hotărîtă să ajungi în oraș.

— Las-o baltă, părinte. M-am răzgîndit.

— Bine. Atunci mergem înapoi acasă. De ce nu le lași pe surori să se ocupe cîteva zile de fiica ta?

— O să mă mai gîndesc.

Automobilul goni înapoi spre abație. Cînd se apropiară de tabăra Steaua Verde, își dădu seama că se întîmpla ceva. Demonstranții nu-și mai făceau turul obișnuit. Stăteau adunați laolaltă și păreau să discute cu polițiștii și cu încă un bărbat pe care Zerchi nu-l recunoscu. Trecu pe banda de viteză redusă. Unul dintre novici văzu automobilul, îl recunoscu și începu să facă semne cu pancarta. Dom Zerchi nu avea de gînd să oprească atîta vreme cît fata era în mașină, însă unul dintre polițiști se

așeză în față și semnaliză cu bastonul de dirijarea traficului către detectorii de obstacole ai vehiculului; autopilotul reacționă imediat și opri motorul. Îi făcu semn să scoată mașina pe marginea autostrăzii. Zerchi nu avu încotro. Cei doi polițiști se apropiară, se opriră să-și noteze numerele de înmatriculare și-i cerură actele. Unul dintre ei se uită lung la fată și la copil, observînd biletele roșii. Celălalt flutură din mînă către demonstranții care stăteau locului.

— Deci dumneata ești autorul întregii povești, nu? mîrîi el către abate. Uite, domnul în tunică cenușie de colo are o veste pentru dumneata. Te sfătuiesc să te porți frumos. Arătă cu capul către un mic trepăduș de la tribunal care veni înțepat spre ei.

Copilul începu să plîngă din nou. Mama se frămîntă, incapabilă să-și găsească liniștea.

— Domnilor polițiști, fata asta și copilul nu se simt bine. Sînt de acord cu hotărîrea tribunalului, dar vă rog să ne lăsați să ajungem la abație. După aceea mă voi întoarce.

Polițistul se uită din nou la fată.

— Doamnă, ce ziceți?

Ea privi lung spre tabără și măsură din ochi statuia care străjuia intrarea.

— Cobor aici, le spuse ea fără nici o inflexiune în glas.

— Așa e mai bine, doamnă, spuse polițistul uitîndu-se cu subînțeles la biletele roșii.

— Nu! Dom Zerchi o prinse de braț. Copilo, îți interzic.

Cu o mișcare fulgerătoare, polițistul îl înșfăcă pe preot de încheietură.

— Dă-i drumul! se răsti el, apoi, adresîndu-se fetei, vocea îi deveni blîndă: Doamnă, sînteți cumva sub tutela lui?

— Nu.

— Cum de-ți permiți să-i interzici doamnei să coboare? întrebă autoritar polițistul. *Domnule*, curînd o să ne pierdem răbdarea, și-ar fi mai bine...

Zerchi nu-l luă în seamă și-i vorbi grăbit fetei. Ea scutură din cap.

— Măcar copilul. Lasă-mă să duc copilul la surori. Insist...

— Doamnă, e copilul dumneavoastră? întrebă polițistul. Fata coborîse deja din automobil, dar Zerchi reținu copilul.

— E al meu, spuse fata, însoțindu-și răspunsul cu o încuviințare din cap.

— Vă ține prizonieră sau ostatecă?

— Nu.

— Doamnă, ce vreți să faceți?

Ea rămase tăcută.

— Treci înapoi în automobil, îi spuse Zerchi.

— *Termină cu tonul ăsta, domnule!* strigă cu voce lătrătoare polițistul. Doamnă, ce-i cu copilul?

— Coborîm amîndouă aici.

Zerchi trînti portiera și încercă să pornească motorul, dar polițistul băgă mîna fulgerător pe fereastră, apăsă pe butonul ANULARE și luă cheile.

— Tentativă de răpire? mîrîi celălalt polițist.

— Probabil, răspunse primul și deschise portiera. Dă-le drumul femeii și copilului.

— Să le las să fie asasinate aici? întrebă abatele. Va trebui să mă convingeți cu forța.

— Du-te pe cealaltă parte a mașinii, Fal.

— *Nu!*

— Așa, să simți bastonul subsuoară. Gata, *trage*! S-a rezolvat, doamnă — uitați copilul. Nu, cred că nu veți putea cu cîrjele. *Cors?* Unde-i Cors? Hei, doctore!

Abatele Zerchi surprinse chipul cuiva cunoscut strecurîndu-se prin mulțime.

— Ridică fetița cît îl ținem pe trăsnitul ăsta, te rog.

Doctorul și preotul schimbară o privire în tăcere, apoi polițiștii luară fetița din automobil. Polițiștii îi eliberară mîinile. Unul dintre ei se întoarse și se văzu blocat și înconjurat de novicii care țineau pancartele sus. Interpretă pancartele drept potențiale arme și duse grăbit mîna către pistol.

— Înapoi! se răsti el.

Luați prin surprindere, novicii se retraseră.

— Dă-te jos!

Abatele coborî din automobil. Se trezi față în față cu funcționarul rotofei de la tribunal. Acesta îl bătu ușor pe braț cu o hîrtie împăturită.

— Vi s-a trimis un ordin de interzicere pe care tribunalul m-a însărcinat să vi-l citesc și explic. Poftiți exemplarul pe care-l puteți păstra. Polițiștii sînt martori că v-a fost prezentat, deci nu vă puteți opune...

— Aha, dă-l încoace.

— Așa trebuia să vă comportați de la început. Tribunalul vă comunică următoarele: „Întrucît reclamantul susține că s-a comis o tulburare a ordinii publice..."

— Aruncați pancartele în pubela aceea cu cenușă, le porunci Zerchi novicilor săi, dacă nu se opune cineva. Apoi urcați în automobil și așteptați-mă. Nu dădu nici o atenție citirii ordinului, în schimb se apropie de polițiști.

Sujbașul tribunalului se ținu după el, continuînd lectura cu o voce monotonă și supărătoare. Sînt arestat?

— Vedem noi.

— „...să se prezinte în tribunal la data sus menționată pentru a indica motivele pentru care s-a obstrucționat..."

— Există vreo acuzație anume?

— Am putea găsi vreo patru-cinci care să țină, dacă vrei neapărat.

Cors apăru pe poartă. Femeia și copilul fuseseră conduse în interiorul taberei. Doctorul avea pe chip o expresie gravă, dacă nu chiar de vinovăție.

— Ascutați, părinte, spuse el, știu părerea dumneavoastră, dar...

Abatele Zerchi îl lovi pe doctor cu o directă fulgerătoare de dreapta, exact la figură. Luat pe neașteptate și dezechilibrat, doctorul se prăbuși în fund în mijlocul drumului. Se uită în jur uimit. Pufni de cîteva ori. Deodată, din nas începu să-i curgă un firicel de sînge. Polițiștii îl prinseră pe Zerchi și-i țintuiră brațele la spate.

— „...și dacă nu se prezintă..." bodogăni mai departe slujbașul, „pentru ca o hotărîre judecătorească pro confesso..."

— Duceți-l la mașină, spuse unul dintre polițiști.

Aceștia nu-l conduseră la mașina lui, ci către mașina de poliție.

— Judecătorul o să se arate cam dezamăgit de purtarea ta, îi spuse acru polițistul. Acum stai locului și nu te clinti. Dacă mai faci o mișcare, îți pun cătușele.

Abatele și polițistul așteptară lîngă mașină cît slujbașul, doctorul și celălalt polițist avură o discuție pe alee. Cors își ținea o batistă apăsată pe nas.

Discutară vreo cinci minute. Din cale-afară de rușinat, Zerchi își lipi fruntea de portiera rece a mașinii și încercă să se roage. Îi păsa prea puțin ce hotărîre aveau să ia ceilalți. Fata și copilul nu-i ieșeau din minte. Era sigur că fata fusese pe punctul de a se răzgîndi, avînd nevoie doar de un îndemn: *Eu, preot al lui Dumnezeu, te implor*, și de bunăvoința de a-și pleca urechea — numai dacă n-ar fi asistat la scena în care „preotul lui Dumnezeu" fusese lesne înfrînt de „polițistul lui Cezar". Niciodată nu i se păruse mai irealizabilă Regalitatea lui Cristos.

— Gata, domnule. Mare noroc ai avut, asta-i limpede.

Zerchi ridică ochii spre polițist.

— Poftim?

— Doctorul Cors refuză să depună plîngere. Spune că o merita. De ce l-ai lovit?

— Întrebați-l pe el.

— Am făcut-o. Acum încerc să iau o hotărîre dacă e cazul să te luăm cu noi ori să-ți dăm o citație. Funcționarul de la tribunal susține că ești bine cunoscut prin zonă. Cu ce te ocupi?

Zerchi roși.

— Asta nu înseamnă nimic pentru dumneata? Își duse mîna la crucea care-i atîrna la piept.

— Nu, dacă cel care-o poartă lovește pe cineva în plină figură. Ce ocupație ai?

Zerchi făcu uitate și ultimele vestigii de mîndrie.

— Sînt abatele Fraților Sfîntului Leibowitz de la abația ce-o vezi în apropiere.

— Și asta îți dă dreptul de a molesta pe cineva?

— Regret. Dacă doctorul Cors vrea să mă asculte, îi voi cere scuze. Dacă-mi dați o citație, promit că voi veni.

— Fal?

— Închisoarea-i plină de persoane refugiate.

— Ascultă, dacă facem toată chestia asta uitată, promiți să nu te mai apropii de locul ăsta și să-ți ții oamenii la treburile lor?

— Da.

— Bine, atunci. Poți pleca. Dar dacă mai să treci pe-aici și îndrăznești măcar să scuipi, ai *încurcat-o*.

— Mulțumesc.

Cînd trecură cu automobilul prin dreptul parcului, auzi de undeva muzica unei flașnete; privind în urmă, Zerchi văzu caruselul învîrtindu-se. Unul dintre polițiști își șterse fața, îl bătu pe umăr pe slujbașul de la tribunal, apoi se urcară cu toții în mașini și plecară. Cu toate că-i avea pe cei cinci novici în automobil, Zerchi se simțea singur și apăsat de rușine.

29

— Cred că ți s-a mai atras atenția în privința firii impulsive?! îl cercetă părintele Lehy pe păcătos.

— Da, Părinte.

— Îți dai seama că intenția a fost aproape ucigașă?

— Nu am vrut să ucid.

— Încerci să-ți cauți scuze? întrebă duhovnicul.

— Nu, părinte. Am vrut să provoc durere. Mă acuz că am încălcat spiritul celei de-A Cincea Porunci cu gîndul și cu fapta, și că am păcătuit față de dragostea de semeni și dreptate. Am atras rușinea și vina asupra funcției mele.

— Înțelegi că ai încălcat jurămîntul de a nu recurge niciodată la violență?

— Da, părinte. Regret amarnic.

— Și singura circumstanță atenuantă e că ai văzut roșu dinaintea ochilor și ai lovit? Ți se întîmplă des să abdici de la comandamentele rațiunii?

Întrebările inchizitoriale continuară, cîrmuitorul abației rămînînd în genunchi, iar starețul stînd în picioare și judecîndu-și stăpînul.

— Bine, spuse părintele Lehy în cele din urmă, drept penitență promite să rostești...

Zerchi mai zăbovi o oră și jumătate pînă să ajungă la capelă, dar doamna Grales încă îl aștepta. Stătea în genunchi, într-o strană de lîngă confesional și părea pe jumătate adormită. Rușinat de sine însuși, abatele sperase să n-o mai găsească în capelă. Înainte de a putea s-o asculte, trebuia să-și facă penitența. Îngenunche lîngă altar și-i trebuiră douăzeci de minute să-și termine de spus rugăciunile pe care părintele Lehy i le dăduse drept canon pentru acea zi, dar, cînd se întoarse către confesional, doamna Grales era tot acolo. I se adresă de două ori pînă să-l audă și, cînd se ridică, o văzu împleticindu-se puțin. Ea se opri o clipă să pipăie fața lui Rachel, cercetîndu-i pleoapele și buzele cu degete uscate.

— Ai pățit ceva, fiica mea? întrebă abatele.

Femeia ridică ochii spre ferestrele înalte. Privirea ei dădu roată tavanului boltit.

— Da, părinte, șopti ea. Îl simt pe Necuratul prin preajmă, zău. Necuratu-i aproape, tare aproape de noi. Simt nevoia să mă spovedesc, părinte... și mai e ceva.

— Altceva, doamnă Grales?

Se aplecă spre el și-i șopti ținînd mîna la gură:

— Trebuie să-i caut iertare și Lui.

Preotul tresări imperceptibil.

— Cui? Nu înțeleg.

— Iertare... Lui, care m-a făcut așa cum sînt, scînci ea. Apoi pe buze îi apăru un zîmbet larg. Eu... eu nu L-am iertat niciodată.

— Să-L ierți pe Dumnezeu? Cum îndrăznești? El este drept. El e Dreptatea, El e Iubirea. Cum poți spune...?

Îi ceru iertare din priviri.

— Nu poate o femeie bătrînă să-L ierte puțin pentru Dreptatea Lui? Înainte de a cere iertare pentru ea însăși?

Dom Zerchi își înghiți nodul din gît. Aruncă o privire către umbra cu două capete profilată pe pardoseală. Forma aceea sugera o Dreptate îngrozitoare. Nu reuși să-i găsească vină pentru că alesese cuvîntul *iertare*. În lumea ei simplă, era posibil ca dreptatea, la fel ca și nedreptatea, să fie iertată, ca Omul să-i acorde iertare lui Dumnezeu, tot așa cum Dumnezeu putea să-l ierte pe Om. Fie cum zice ea, și rabd-o, Doamne, gîndi el, și-și netezi stola.

Femeia făcu o plecăciune către altar înainte de a intra amîndoi în confesional și preotul băgă de seamă că atunci cînd își făcea cruce, mîna ei atingea și fruntea lui Rachel, nu numai pe-a ei. Dădu în lături perdeaua groasă, trecu în partea sa și șopti printre zăbrele:

— Ce dorești, fiica mea?

— Binecuvîntare, Părinte, pentru c-am păcătuit...

Femeia vorbea poticnit. Nu reușea s-o vadă bine prin rețeaua deasă care acoperea grila. Se auzea doar scîncetul slab și ritmat al Evei. Același, același, veșnic la fel, și nici măcar o femeie cu două capete nu putea găsi căi noi de a ieși în calea răului, nereușind decît să calce pe urmele Originalului și să-l maimuțărească. Simțind încă rușinea propriei sale purtări față de față, polițiști și Cors, îi veni greu să se concentreze. Cu toate acestea, cît timp ascultă confesiunea, mîinile îi tremurară. Din cauza grilei, ritmul vorbelor ajungea amorțit și înfundat pînă la el, precum bubuitul îndepărtat al unor baroase. Cuie bătute în palmă, străpungînd lemnul. Ca *alter Christus*, vreme de o clipă simți apăsarea fiecărei poveri înainte de a o da Celui care le răbda pe toate. Era vorba de omul ei. Erau lucruri secrete și pîngărite, evenimente care meritau învelite în

ziare vechi și îngropate la adăpostul nopții. Faptul că nu reușea să înțeleagă decît o parte dintre ele părea să facă ororile și mai cumplite.

— Dacă încerci să-mi spui că ești vinovată de păcatul avortului, șopti el, trebuie să te anunț că iertarea îți poate fi acordată doar de episcop, iar eu...

Tăcu. Se auzi un muget îndepărtat și mîrîitul pufnit al rachetelor lansate de pe poligon.

— Cel Rău! Cel Rău! scheună bătrîna.

Simți un fior în creștetul capului: o tresărire de spaimă dementă.

— Repede! Un act de pocăință! murmură el: Zece Ave Maria, zece Tatăl Nostru drept pedeapsă. Va trebui să-ți repeți confesiunea cu altă ocazie, dar, deocamdată, un Act de Păcăință.

O auzi șopotind de cealaltă parte a grilei. Grăbit, rosti o rugăciune pentru iertarea de păcate: *Te absolvat Dominus Jesus Christus; ego autem eius auctoritate te absolvo ab omni vinculo... Denique, si absolvi potes, ex peccatis tuis ego te absolvo in Nomine Patris...*

Înainte de a încheia, prin perdeaua groasă a confesionalului se strecură o sclipire. Ea crescu tot mai mult în intensitate, pînă cînd în interiorul confesionalului se făcu lumină ca la amiază. Din perdea începu să iasă fum.

— Așteaptă, *așteaptă*! șuieră el. Așteaptă pînă se stinge.

— așteaptă așteaptă pînă se stinge, răsună o voce stranie și moale venind de dincolo de grilaj. Nu era vocea doamnei Grales.

— Doamnă Grales? Doamnă Grales?

Ea îi răspunse într-un murmur somnoros, împleticit:

— N-am vrut să... niciodată n-am vrut să... nu iubesc... Iubire... Glasul i se stinse. Nu era aceeași voce care-i răspunsese cu cîteva momente mai devreme.

— Hai, repede, *fugi*!

Fără să mai aștepte pentru a vedea dacă-i ascultase sfatul, țîșni afară din confesional și alergă pe intervalul dintre bănci către altarul secundar. Lumina mai pălise, dar încă ardea pielea cu strălucirea ei orbitoare ca a soarelui la amiază. *Cîte secunde au mai rămas?* Biserica se umpluse de fum.

Intră valvîrtej în sanctuar, se împiedică de prima treaptă, socoti asta drept o îngenunchere și se duse la altar. Cu mîini tremurînde, luă de pe tabernacul ciboriul plin cu trupul lui Cristos, făcu din nou o genuflexiune în fața Sfintei Fecioare, înșfăcă trupul lui Dumnezeu și încercă să scape cu fuga.

Clădirea se prăbuși asupra lui.

Cînd se trezi, în jur nu văzu decît praf. De la brîu în jos, era țintuit la pămînt. Zăcea pe burtă în moloz și încercă să se miște. Un braț îi rămăsese liber, însă celălalt îi fusese prins sub greutatea care îl apăsa. În mîna încă liberă ținea ciboriul, dar în cădere îl înclinase, și capacul se desprinsese, astfel că pe pămînt se vărsaseră cîteva dintre cuminecături.

Suflul exploziei îl azvîrlise din biserică, socoti el. Zăcea pe nisip și văzu resturile unei tufe de trandafiri acoperite de moloz. O floare rămăsese încă prinsă de crenguță — era un exemplar de *salmon armenians*, remarcă el. Petalele erau pîrlite.

Din cer răzbătea un vuiet intens de motoare și prin praful care plutea în aer sclipeau cînd și cînd lumini albăstrui. La început nu simți nici o durere. Încercă să-și întoarcă puțin capul pentru a arunca o privire la monstrul care îl țintuia la pămînt, dar îl străfulgerară durerile. Ochii i se împăienjeniră. Strigă moale. Nu voi să mai privească peste umăr. Fusese prins sub cinci tone de pietre. Ele înghițiseră ceea ce-i mai rămăsese din partea de jos a corpului.

Începu să adune cuminecăturile una cîte una. Își mișcă brațul liber cu fereală. Precaut, le culese din nisip. Vîntul amenința să împrăștie bucățelele din trupul lui Cristos în toate părțile. Măcar m-am străduit, Doamne, gîndi el. Îi mai trebuie cuiva ultima împărtășanie? Ultima grijanie? Va trebui să se tîrîie pînă la mine, dacă are nevoie. Dar o mai fi rămas cineva în viață?

Nu reuși să audă nici o voce, totul era acoperit de vuietul îngrozitor.

Un firicel de sînge îi curgea în ochi. Și-l șterse cu mîneca pentru a nu păta anafura cu degetele însîngerate. Nu e sîngele care trebuie, Doamne, e al meu, nu al Tău. *Dealba me.*

Recuperă mai toate bucățile împrăștiate, dar la cîteva, răzlețite de vînt, nu putea ajunge. Se întinse după ele, dar văzu negru înaintea ochilor, cît pe ce să-și piardă cunoștința.

— *IsuseMariaIosif! Ajutor!*

Auzi o șoaptă slabă, îndepărtată și abia perceptibilă, pe jumătate acoperită de urletele ce veneau din cer. Era vocea stranie și dulce pe care o auzise în confesional care îi reluă iarăși cuvintele ca un ecou:

— isuse maria iosif ajutor

— *Poftim?* strigă el.

Strigă de cîteva ori, dar nu mai primi răspuns. Praful începuse să se așternă pe pămînt. Puse capacul pe ciboriu pentru a împiedica nisipul să se amestece cu anafura. Rămase nemișcat o vreme și-și ținu ochii închiși.

Nenorocirea e că, atunci cînd ești preot, trebuie să urmezi sfaturile pe care le dai altora. *Natura nu-ți cere nimic fără să te fi pregătit ea însăși pentru poverile pe care trebuie să le suporți.* Asta mi-e răsplata pentru că i-am spus vorbele Stoicului înainte de a i le fi spus pe cele ale lui Dumnezeu, gîndi el.

Durerile erau suportabile, dar simțea o mîncărime îngrozitoare în partea de trup rămasă prizonieră sub dărîmături. Încercă să se scarpine; degetele nu întîlniră decît piatră colțuroasă. Strînse degetele în jurul unei pietre, apoi, după un moment, se cutremură și-și retrase mîna. Terminațiile nervoase vătămate lansau cereri nebunești să fie scărpinate. Se simți lipsit de demnitate.

Ei, doctore, cum de n-ai știut că mîncărimea e un rău mai cumplit decît durerea?

Gîndul îl făcu să rîdă puțin. Hohotul aduse cu sine o nouă întunecare a privirii. Se tîrî spre lumină, însoțit de urletul cuiva. Își dădu seama dintr-o dată că urletul era al lui. Îl cuprinse spaima. Mîncărimea se transformase în chin, dar urletele fuseseră produse de groaza în stare pură, nu de durere. Acum chiar și respirația devenise un calvar. Chinul persistă, însă îl putea îndura. Groaza crescuse din acel ultim sentiment de beznă cumplită. Ea părea să plutească nemiloasă în jurul lui, să-l înunde, așteptîndu-l hămesită — o poftă neagră, de neostoit, doritoare de suflete. Durerea o mai putea îndura, dar acel Întuneric Îngrozitor, nu. Ori poseda ceva necuvenit, ori

aici rămăsese ceva nefăcut. De îndată ce se va lăsa să cadă pradă beznei, nu va mai putea face sau desface nimic.

Rușinat de sentimentul de frică, încercă să se roage, dar rugăciunile păreau oarecum păcătoase — ca niște scuze, dar nu asemeni implorărilor — ca și cum ultima rugăciune fusese deja spusă, iar ultimul imn de slavă ar fi fost deja cîntat. Teama nu se risipi. Încercă să o convingă cu vorba bună. Ai mai văzut oameni murind, Jeth. Mulți. Pare ușor. Se sting încet, iar apoi mai e un ultim spasm, și gata. Bezna aceea înnegurată — golul dintre *Aham* și *Asti* — cel mai întunecat Styx, abis între Dumnezeu și Om. Ascultă, Jeth, tu chiar crezi că există Ceva dincolo de beznă, nu? Atunci de ce tremuri atît?

În minte îi veni un vers din *Dies Irae*, care nu-i dădu pace:

Quid sum miser tunc dicturus?
Quem patronum rogaturus,
Cum vix justus sit securus?

— Ce-ar trebui să spun eu, cel lovit? Cui să-i cer să-mi fie protector, cînd nici omul cel *drept* nu-și află siguranța? *Vix securus?* De ce „abia pus la adăpost"? E sigur că El nu i-ar osîndi pe cei drepți? Atunci, de ce tremuri?

Zău, doctore Cors, răul la care merita să te referi nu era suferința, ci teama care nu-și afla originea în suferință. *Metus doloris.* Pune-o alături de echivalentul ei pozitiv, aspirația după starea de siguranță, după Eden și așa ai putea afla „rădăcina răului", doctore Cors. Reducerea suferinței și creșterea siguranței vieții erau țintele de dorit ale societății și ale lui Cezar. Mai apoi însă au devenit doar scopuri și reazem unic al legii — o pervertire. Și

atunci, în mod inevitabil, căutîndu-le exclusiv pe ele, noi, oamenii, am descoperit doar reversul: suferința extremă și siguranța minimă.

Ceea ce aduce nenorocirea pe lume este vorba *eu*. Încearcă asta pe propria-ți piele, doctore Cors. Trei de eu: Adam, Omul, noi. Nici un „rău lumesc", în afară de acela care este adus în lume de către Om — eu tu Adam noi — cu puțin ajutor de la părintele minciunii. Învinovățește totul, învinovățește-l chiar pe Dumnezeu, dar, vai, nu mă învinovăți *pe mine*. Singurul rău de pe lume, *în clipa asta*, este că lumea nu mai există. Ce-a făurit durerea?

Rîse încet din nou, și întunericul sosi nechemat.

— Eu noi Adam, dar Cristos, Om eu; Eu noi Adam, dar Cristos, Om eu, spuse el cu voce tare. Știi ceva, Pat? Ei ar... împreună... mai curînd s-ar lăsa crucificați de ea, dar nu singuri... cînd sîngerează... vor tovărășie. Fiindcă... Fiindcă asta e. Tocmai de aceea îl vrea Satana pe Om plin de Iad. Vreau să spun că din pricina asta Satana vrea ca Iadul să fie plin de Om. Pentru că Adam... Și totuși, Cristos... Dar și eu... Ascultă, Pat...

De astă dată îi trebui mai multă vreme să alunge Întunericul, dar trebuia să-l lămurească pe Pat înainte de a pătrunde pe deplin în beznă.

— Ascultă, Pat, fiindcă... de ce i-am spus că fetița trebuie să... de aceea eu. Cu alte cuvinte. Vreau să spun că Isus nu i-a cerut niciodată cuiva să facă altceva decît a făcut el. La fel ca și de ce eu. De ce nu pot să plec. Pat?

Clipi de cîteva ori. Pat dispăru. Lumea se închegă la loc, iar întunericul se risipi. Fără să-și dea seama cum, reușise să descopere lucrul de care se temea. Era vorba de ceva ce trebuia să împlinească înainte ca Întunericul să-l

înghită pentru vecie. *Doamne Dumnezeule, lasă-mă să trăiesc atît cît să împlinesc.* Se temea să nu moară înainte de a fi acceptat tot atîta suferință cît copila aceea care n-o putea înțelege, copila pe care încercase s-o salveze pentru alte suferințe — ba nu, nu *pentru* așa ceva, ci în ciuda suferinței. Îi poruncise mamei în numele lui Cristos. Nu greșise. Dar acum se temea să nu alunece în întuneric înainte de a fi îndurat atît cît îl putea ajuta Dumnezeu să îndure.

Quem patronum rogaturus,
Cum vix justus sit securus?

Fie, atunci, pentru copilă și pentru mamă. Ceea ce cer altuia trebuie să accept și eu. *Fas est.*

Hotărîrea păru să-i mai aline durerea. Zăcu liniștit o vreme, apoi privi din nou ușor către mormanul de pietre. *Mai mult* de cinci tone. Optsprezece secole de pietre. Suflul desfăcuse criptele, pentru că observă cîteva oase prinse între dărîmături. Bîjbîi cu mîna liberă, dădu de ceva neted și, în cele din urmă, îl desprinse. Îi dădu drumul pe nisip alături de ciboriu. Falca lipsea, însă craniul era intact, cu excepția unei găuri în frunte, din care ieșea o bucată de lemn uscat și pe jumătate mîncat de vreme. Păreau a fi resturile unei săgeți. Țeasta părea foarte veche.

— Frate, șopti el, pentru că în acele cripte nu putea fi îngropat decît un călugăr al Ordinului.

Ce faci pentru ei, Osule? Îi înveți să citească și să scrie? Îi ajuți să reconstruiască și să refacă o cultură? Ți-ai făcut datoria să-i avertizezi că lumea n-ar putea fi niciodată Eden? Sigur că da, Osule, gîndi el, și făcu cruce cu degetul pe frunte. Pentru toate strădaniile tale, te-au răsplătit cu o săgeată între ochi. Fiindcă sînt mai bine de cinci tone și optsprezece secole de piatră în spatele meu. S-ar putea să fie aproape două milioane de ani acolo — încă de la primul dintre *Homo inspiratus*.

Auzi vocea din nou — dulcea voce-ecou care-i răspunsese cu cîtva timp în urmă. De data asta suna ca un soi de lălăială de copil: „la la la, la-la-la..."

Deși părea să fie același glas pe care-l auzise în confesional, sigur nu putea fi al doamnei Grales. Dacă ar fi apucat să iasă la vreme din capelă, ea l-ar fi iertat pe Dumnezeu și ar fi dat fuga acasă — și te rog să ierți inversarea, Doamne. Dar nici nu mai era sigur că era o răsturnare. Ascultă, Os Bătrîn, trebuia să-i spun asta lui Cors? Ascultă, dragul meu Cors, de ce nu-l ierți pe Dumnezeu că îngăduie existența durerii? Dacă el nu ar îngădui-o, curajul uman, bravura, noblețea și sacrificiul de sine ar fi niște noțiuni lipsite de sens. Pe de altă parte, ai rămîne fără slujbă, Cors.

Poate că asta am uitat să spunem, Osule. Bombele și accesele de turbare, atunci cînd în lume a crescut înverșunarea că ea nu semăna cu Edenul pe jumătate uitat. Furia era îndreptată în primul rînd împotriva lui Dumnezeu. Ascultă Omule, trebuie să renunți la înverșunare — „să acorzi iertăciune lui Dumnezeu", cum ar zice ea — înainte de toate; înaintea iubirii.

Dar bombe și accese de turbare. Ele nu iartă.

O vreme, dormi. Un somn natural, nu acea scufundare a minții în nimicnicia Întunericului. Veni și ploaia, care alungă praful. Cînd se trezi, nu mai era singur. Își ridică

obrazul din noroi și privi cruciș spre ei. Trei dintre ei stăteau pe movila de moloz și-l fixau cu o solemnitate funerară. Făcu o mișcare. Ei își desfăcură aripile și țîstuiră agitați. Azvîrli cu o pietricică în direcția lor. Doi dintre ei își luară zborul și se ridicară în aer să dea roată, dar al treilea rămase locului, făcînd un soi de dans înfoiat și privindu-l cu un aer grav. O pasăre întunecată și urîtă, dar diferită de Celălalt Întuneric. Acesta îi poftea doar trupul.

— Masa nu e gata încă, frate pasăre, îi spuse el nervos. Va trebui să mai aștepți.

Nici pasărea nu mai avea mult de așteptat, remarcă el, pînă să devină masă pentru altele ca ea. Penele îi erau pîrlite de explozie și-și ținea un ochi închis. Era murată de ploaie și abatele bănui că și apa în sine era încărcată de moarte.

— la la la, la-la-la așteaptă așteaptă pînă se stinge la...

Vocea răsuna din nou. Zerchi se temuse că putea fi o închipuire. Dar și pasărea o auzise. Se uita mereu la ceva aflat în afara razei de percepție a lui Zerchi. În cele din urmă, sîsîi răgușit și își luă zborul.

— Ajutor, strigă el cu glas pierit.

— ajutor, îl maimuțări vocea stranie.

Și femeia cu două capete apăru în fața ochilor lui Zerchi de după un morman de moloz. Se opri și-l privi.

— Slavă Cerului! Doamnă Grales! Vezi dacă nu-l poți găsi pe Părintele Lehy...

— slavă cerului doamnă Grales, vezi dacă nu-l...

Clipi să-și îndepărteze de pe ochi vălul de sînge și o studie îndeaproape.

— Rachel, șopti el mirat.

— rachél, răspunse creatura.

Îngenunche în fața lui și se se sprijini cu fundul de călcîie. Îl cercetă cu ochii ei verzi și reci și-i zîmbi cu nevinovăție. Privirea îi era alertă, plină de mirare, curiozitate și... probabil și altceva —, dar era limpede că nu-și dădea seama de suferința lui. Mai era ceva în ochii aceia, și acest lucru nu-i îngădui să vadă nimic vreme de cîteva secunde. Abia după aceea observă capul doamnei Grales care dormea buștean pe celălat umăr, în timp ce Rachel zîmbea. Părea un zîmbet sfios, de copil care spera să găsească prietenia cuiva. Încercă din nou.

— Ascultă, a mai rămas cineva în viață? Du-te...

Răspunsul veni melodios și solemn:

— ascultă a mai rămas cineva în viață...

Savura cuvintele. Le pronunța unul cîte unul. Auzindu-le, zîmbea. Buzele reformulau cuvintele după ce vocea le făcea sonore. Era mai mult decît o imitație inconștientă, socoti el. Încerca să-i transmită ceva. Prin repetiție, se străduia să-i comunice ideea: *Sînt oarecum asemănătoare cu tine.*

Dar ea abia se născuse.

Și tu ești oarecum diferită, observă Zerchi cu o umbră de groază. Își aminti că doamna Grales suferea de artrită la ambii genunchi, dar trupul cărora îi aparținea acum stătea îngenuncheat, rezemat pe călcîie în postura nepăsătoare a tinereții. Pe de altă parte, pielea bătrînei părea mai puțin zbîrcită decît pînă atunci și dădea impresia că sclipește vag, de parcă țesuturile bătrîne și cornoase căpătaseră o nouă viață. Deodată, îi observă brațul.

— Ești rănită!

— ești rănită.

Zerchi arătă spre brațul ei. În loc să se uite spre locul indicat, ea îi imită gestul, privindu-și degetul și întinzîndu-l pentru a se atinge — folosindu-și brațul rănit.

Era doar puțin însîngerat, însă avea numeroase tăieturi și una dintre ele părea mai adîncă. El îi apucă degetul pentru a-i aduce brațul mai aproape. Îi scoase cinci așchii de sticlă spartă. Ori băgase brațul printr-un geam, ori se aflase în calea unei ferestre care explodase cînd se pornise suflul. Sîngele porni să curgă din nou doar cînd extrase o țepușă de sticlă de cîțiva centimetri lungime. Cînd le scoase pe celelalte, ele nu lăsară decît urme albăstrii și mici, fără să producă sîngerarea. Efectul îi aduse aminte de o demonstrație de hipnoză la care asistase cîndva, considerînd totul drept o farsă. Cînd privi din nou spre chipul femeii, se miră și mai mult. Ea încă îi zîmbea, ca și cum extragerea așchiilor nu-i provocase nici o durere.

Căută din nou din ochi spre fața doamnei Grales. Se făcuse pămîntie, căpătînd aspectul impersonal, ca de mască, pe care-l aduce coma. Buzele păreau să-i fie lipsite de sînge. Avu sentimentul că era pe moarte. Și-o imagină uscîndu-se și căzînd, ca o coajă uscată de pe o rană sau ca un cordon ombilical. Atunci cine era Rachel? Și *ce*?

Pietrele udate de ploaie erau încă jilave. Își înmuie vîrful unui deget și-i făcu semn lui Rachel să se aplece mai mult spre el. Indiferent ce era, probabil că fusese supusă la prea multe radiații pentru a trăi mult. Cu degetul umezit, începu să facă semnul crucii pe fruntea ei.

— *Nisi baptizata es te nisi babtizari nonquis, te babtizo...*

Nu reuși să treacă mai departe. Ea își înălță capul, îndepărtîndu-se de el. Zîmbetul îi îngheță pe chip și se risipi. *Nu!* părea să strige întreaga ei înfățișare. Îi întoarse spatele. Își șterse dîra de umezeală de pe frunte, închise ochii și-și lăsă mîinile să-i cadă în poală. Fața ei căpătă o expresie de pasivitate desăvîrșită. Ținîndu-și capul plecat așa, postura ei amintea de cineva care se roagă. Treptat, starea de pasivitate se risipi și reapăru un zîmbet care-i

înflori pe toată fața. Cînd deschise iarăși ochii și-l privi, radie aceeași căldură de mai devreme. Cu toate acestea, se uită în jur, de parcă ar fi căutat ceva.

Ochii abatelui căzură pe ciboriu. Ea îl luă de jos înainte ca el să reușească s-o împiedice.

— *Nu!* icni răgușit și încercă să-l prindă între degete.

Se dovedise mai iute decît el și trebui să plătească sforțarea printr-o nouă întunecare a minții. Cînd își recăpătă cunoștința și înălță capul, nu reuși să vadă decît ca prin vis. Ea era încă în genunchi și stătea în fața lui. Într-un tîrziu, își dădu seama că ținea cupa în mîna stîngă, iar în dreapta, între degetul mare și arătător, strîngea delicat o singură împărtășanie. Oare i-o oferea *lui*, ori era doar o nălucire, așa cum își închipuise mai devreme că vorbise cu Fratele Pat?

Așteptă ca pînza aburoasă să i se ridice de pe ochi. De astă dată, privirea nu voi să i se limpezească decît parțial.

— *Domine, non sum dignus...*, șopti el, *sed tantum dic verbo...*

Primi cuminecătura din mîna ei. Ea puse capacul pe ciboriu și așează vasul într-un loc mai ferit, sub o piatră ieșită în afară. Nu apelă la gesturi convenționale, dar delicatețea cu care se purta cu vasul îl convinse de un singur lucru: *simțea Prezența Sfintei Fecioare de sub văluri*: ea, care deocamdată nu putea folosi cuvinte și nici nu era în stare să le înțeleagă, făcuse totul de parcă ar fi primit *îndrumări directe*, ca răspuns la încercarea lui de a o boteza fără consimțămîntul ei.

Încercă să-și concentreze privirea, pentru a vedea încă o dată chipul acelei ființe care îi comunica doar prin gesturi: „Eu" n-am nevoie de *prima* ta Împărtășanie, Omule, dar sînt vrednică să-ți ofer *această* Împărtășanie a Vieții. Acum înțelese ce reprezenta ea și scînci moale cînd încercă din nou, fără a reuși, să-și concentreze privirea

asupra ochilor reci, verzi și neclintiți, ai celei ce se născuse liberă.

— *Magnificat anima mea Dominum*, susură vocea lui. Sufletul meu dă măreție lui Dumezeu, iar spiritul meu se bucură întru Dumnezeu, Mîntuitorul meu: fiindcă El și-a coborît ochii asupra slujnicei Sale... Vru s-o învețe aceste cuvinte ca ultimă faptă a sa pe Pămînt, fiindcă era sigur că ea avea ceva în comun cu Fecioara care le rostise.

Magnificat anima mea Dominum et exultavit spiritus meus in Deo, salutari meo, quia respexit humilitatem...

Pînă să termine de spus vorbele, rămase fără vlagă. Ochii i se împîcliră și nu reuși nici măcar să-i distingă prezența. Simți însă atingerea degetelor reci pe frunte și o auzi spunînd un singur cuvînt:

— Trăiește.

Apoi dispăru. Îi auzi vocea îndepărtîndu-se printre ruine:

— la la la, la-la-la...

Imaginea acelor ochi reci și verzi dăinui cît viața în mintea lui. Nu se întrebă *de ce* voise Dumnezeu ca din umărul doamnei Grales să crească o creatură de o nevinovăție primară, sau de ce îi dăduse darurile supranaturale ale Edenului — acele daruri pe care Omul încercase să le smulgă înapoi, cu forța, Cerului, după ce le pierduse prima oară. În ochii aceia văzuse nevinovăția dintru început și promisiunea renașterii. Singura privire fusese pentru el un dar și, de aceea, vărsă lacrimi de recunoștință. Mai apoi își lăsă fața în noroi și așteptă.

Ochilor, urechilor sau simțurilor nu li se mai revelă nimic altceva.

30

Cîntînd, urcară copiii pe navă. Rostiră îndemnuri vechi, cîntate dintotdeauna de călători prin spațiu și-i ajutară pe copii, unul după altul, să ajungă în brațele surorilor. Cîntară din inimă, încercînd să risipească teama celor mici. Cînd orizontul se lumină a erupție, cîntecul încetă. Ultimul copil urcase în navă. În timp ce călugării suiau treptele, orizontul se trezi la viață. Zarea deveni o dungă roșiatică. O formațiune de nori se formă instantaneu pe cerul adineauri senin. Călugării aflați încă pe scară își feriră chipurile de luminile orbitoare. Cînd acestea dispărură, își continuară urcușul.

Chipul lui Lucifer apăru ca o ciupercă înfiorătoare deasupra norilor proaspăt născuți, înălțîndu-se încet, ca un titan care se ridica în picioare după secole de întemnițare pe Pămînt.

Se auzi un ordin răstit. Călugării reîncepură să urce. Curînd, ajunseră în navă.

După ce pași înăuntru, ultimul dintre călugări se opri o clipă. Rămase în bocaportul deschis și-și scoase sandalele.

— *Sic transit mundus*, murmură el, întorcîndu-și privirea spre strălucirea din depărtări.

Bătu tălpile sandalelor una de alta, scuturînd praful de pe ele. Aureola cuprinsese deja o treime din ceruri. Se scărpină în barbă, mai aruncă o ultimă privire spre ocean, apoi se trase înapoi și închise bocaportul.

Urmă o începețoșare, o explozie orbitoare, un țiuit sfredelitor și nava se azvîrli spre cer.

Brizanții se izbeau monoton de țărmuri, azvîrlind resturi plutind în derivă. Un hidroavion abandonat ajunse dincolo de zona brizanților. După o vreme, talazurile îl prinseră în încleștarea lor și-l azvîrliră pe țărm, alături de resturile aduse de ape. Se lăsă pe o parte și-și frînse o aripă.

În valuri se zbenguiau crevetii, peștii ce se hrăneau cu ei și rechinul care, în brutalitatea oarecum sportivă a mării, îi socotea o hrană grozavă.

Vîntul se stîrni de peste ocean, aducînd cu sine un giulgiu de cenușă fină și alburie. Vînturată de brizanți, cenușa se duse la fund. Brizanții purtară crevetii morți către țărm, laolaltă cu resturile. Apoi măturară și peștii. Rechinul înotă spre apele cele mai adînci și rămase în așteptare, în curenții reci și curați. Se vădeau semnele unui anotimp foarte sărăcăcios.

FAHRENHEIT,
aparținînd Grupului Editorial RAO,
este prima editură din România
specializată în
literatura imaginarului...

FAHRENHEIT
vă propune în cadrul seriilor sale *(SF, Fantasy, Horror, Document)* o incursiune nu doar
în literatura anglo-saxonă, ci și în alte arii literare:
franceză, italiană, germană
și (nu în ultimul rînd!) română...

FAHRENHEIT
vă va prilejui întîlnirea (sau reîntîlnirea!) cu autori
binecunoscuți cum ar fi Poul Anderson,
Gérard Klein, Lino Aldani, William Gibson,
Philip K. Dick, Michael Crichton, Tim Powers,
John Brunner, Norman Spinrad, Ursula K. Le Guin,
Robert Silverberg, Stephen R. Donaldson,
Richard Matheson, Philip José Farmer,
Gene Wolfe, Fred Hoyle, Ray Bradbury
și mulți, mulți alții...

FAHRENHEIT
garanția calității și bunului-gust în domeniul
literaturii SF, fantasy și horror!